

Előterjesztés

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testület ülésére

Tárgy: Orosháza Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának II. felülvizsgálata

Tisztelt Képviselő-testület!

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának III. fejezete az „Egyenlőség” jegyében, illetve Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) XV. cikke rögzíti a törvény előtti egyenlőséget, a megkülönböztetés tilalmát. Az Alaptörvény továbbá kimondja, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.” Ez utóbbi négy esélyegyenlőségi célcsoportot képez az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) értelmében.

Az esélyegyenlőség iránti igény, valamint annak elősegítése, annak a ténynek a felismerésén alapul, miszerint a különböző társadalmi csoportok, és azok tagjai vagyoni, családi, gazdasági helyzetük szerint jelentősen különböznek egymástól, és ez a különbözőség mindennapjaikra is kihat: aki hátrányosabb helyzetben van, annak kisebb az esélye a továbbtanulásra, a munkához jutásra, a szakképzettség elnyerésére, a magasabb fizetésre, magasabb társadalmi státusz és presztízs elérésére.

Az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás előmozdítása elsősorban állami kötelezettség. Az Ebktv. 31. § (1) bekezdése alapján: „A község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el. A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.”

Az Ebktv. törvény, továbbá a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Orosháza Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti a településen az esélyegyenlőség előremozdítása érdekében megfogalmazott céljait és ennek érdekében tervezett feladatait.

A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése kimondja, hogy: „a települési önkormányzat által készített helyi esélyegyenlőségi program helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.” A program célja a hátrányos megkülönböztetés megelőzése, és az egyes

társadalmi csoportok esélyegyenlőségének elősegítése, különös tekintettel a kiemelt védett csoportokra. Ennek elérése rendkívül összetett, komplex feladat.

Orosháza Város Önkormányzata a 2018-2023. közötti időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: Program) a 250/2018. (XII.20.) Kt. számú döntésével elfogadta. A Program célja a törvénnyel egyezően annak biztosítása, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, különös tekintettel a védett csoportokra (romák, mélyszegénységben élők; gyermekek; nők; idősek; fogyatékkal élők).

Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése értelmében: **„A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétfévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni,** illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.”

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében létrehozásra került a Program Fóruma (a továbbiakban: Fórum). A Fórum vezetője a polgármester.

Az esélyegyenlőség fókuszában lévő célcsoportok képviselőire a Fórumon belül munkacsoportok jöttek létre, így:

- Romák, mélyszegénységben élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Nők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport.

Az előírásoknak megfelelően a Fórum legalább évente egy alkalommal ülésezett, az ülésekről jegyzőkönyv készült, a megjelentek jelenléti íven rögzítették részvételüket. A Fórum 2022. június 10. napján került megtartásra.

A munkacsoportok az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében intézkedéseiket partnerségi együttműködésben hajtották végre, azaz azon szervezet segítségével, mely az adott intézkedéssel összefüggésben szakismerettel, hatáskörrel bír. Kiemelendő a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság esélyegyenlőségi mentorának tevékenysége, aki jelentős szakmai támogatást nyújt a helyi esélyegyenlőség érvényre juttatásáért dolgozó referensek, munkacsoportvezetők számára.

Az intézkedési tervben foglalt célkitűzések, megjelölt határidők, valamint a munkacsoportok beszámolója alapján megállapítható, hogy a Program megvalósítása a tervezetteknek megfelelően zajlik, az egyes intézkedések kapcsán jelenleg egyéb beavatkozás nem szükséges.

Az előterjesztés 1. számú melléklete tartalmazza a Program (2018-2023) II. felülvizsgálat című dokumentumot, a 2-6. számú mellékletek a munkacsoportok

vezetőinek beszámolóit az egyes területek esélyegyenlőségét elősegítő tevékenységekről.

Tisztelt Képviselő-testület!

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására és a következő határozati javaslat elfogadására:

Határozati javaslat:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete az Orosháza Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának 2022. évi II. felülvizsgálatáról szóló dokumentumot jelen határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Végrehajtásért felelős: Dávid Zoltán polgármester a határozat közléséért
Határidő: értelem szerint

Orosháza, 2022. december 5.

Dávid Zoltán
polgármester

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Orosháza Város Önkormányzata

(2018-2023)

**II. felülvizsgálat
2022.**

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	5
Értékeink, küldetésünk.....	9
Célok.....	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása	12
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	17
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	55
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	80
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	89
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	100
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	108
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	112
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	113
1. A HEP IT részletei	113
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	113
A beavatkozások megvalósítói.....	115
Jövőképünk	117
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	118
2. Megvalósítás.....	136
A megvalósítás előkészítése.....	136
A megvalósítás folyamata	136
Monitoring és visszacsatolás.....	137
Nyilvánosság	138
Kötelezettségek és felelősség	138
Érvényesülés, módosítás.....	139
4. Elfogadás módja és dátuma.....	140

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

*„Az életben nincsen olyan akadály,
Amit nem lehet átugorni, ha van segítség.
Az esélyegyenlőség a mai nap témája
Legyél Te is tettere kész, és az élet meghálálja!”
Mohácsi Róbert*

Bevezetés

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának III. fejezete az „Egyenlőség” jegyében rögzíti a törvény előtti egyenlőség, a megkülönböztetés tilalma, a kulturális, vallási és nyelvi sokféleség, a férfiak és a nők közötti egyenlőség, a gyermekek jogai, az idősek jogai, a fogyatékkal élő személyek beilleszkedési garanciális jogelveit. Így különösen tiltja a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetést.

Magyarország Alaptörvénye XV. Cikke az alábbiakat deklarálja:

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

Az Országgyűlés elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, azon szándékától vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, kinyilvánítva azt, hogy az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás előmozdítása elsősorban állami kötelezettség, tekintettel az Alaptörvény II. és XV. cikkére, valamint a Köztársaság nemzetközi kötelezettségeire és az európai közösségi jog vívmányaira megalkotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt (továbbiakban: Ebktv.)

Az Ebktv. 31. § (1) bekezdése kimondja: A község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készített egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá az integrált településfejlesztési stratégia anti-szegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

Az Ebktv. 31. § (3) bekezdése értelmében a helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,

b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) kormányrendelet (továbbiakban: kormányrendelet) 1. § (1) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat által készített helyi esélyegyenlőségi program helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.

A kormányrendelet 1. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a helyzetelemzésben meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, az adott település esélyegyenlőtlenségi problémáit.

A program célja a hátrányos megkülönböztetés megelőzése, és az egyes társadalmi csoportok esélyegyenlőségének elősegítése, különös tekintettel a kiemelt védett csoportokra.

Ahhoz, hogy a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, európai uniós forrásokból, illetve nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban részesülhessen, az Ebktv. szerinti hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal kell rendelkeznie. A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni és ez alapján – szükség esetén – azt felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően módosítani kell.

Orosháza Város Önkormányzata **2008. évben 158/2008. (V.8.) K.t. számú határozatában fogadta el Komplex Esélyegyenlőségi Programját, majd 2013. évben a 178/2013. (VI. 28.) Kt. számú határozatában fogadta el az öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját.** A Helyi Esélyegyenlőségi Program tervezett ideje lejárt, így új program készítése vált szükségessé.

A 2013. évben készült Helyi Esélyegyenlőségi Program keretét képező szerkezeti, tematikai tartalmat meg kívánja őrizni a hatályba lépő Helyi Esélyegyenlőségi Program, így az intézkedések alapját képező helyzetelemzés aktualizálása, a kötelezően feltüntetendő adattáblák elkészítése megtörtént, azonban az elérni kívánt célokban határoz meg új elemeket a dokumentum.

Összhangban az Ebktv. törvény, a kormányrendelet, továbbá a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva,** Orosháza Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti a településen az esélyegyenlőség előremozdítása érdekében megfogalmazott céljait és ennek érdekében tervezett feladatait.

Orosháza Város Önkormányzata továbbra is vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtása során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóit.

Helyzetelemzés

Jelen helyzetelemzés a Helyi Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Orosháza város Magyarország dél-keleti szektorában, a Dél-alföldi régió területén, Békés megyében helyezkedik el. Eurorégiókban gondolkodva: a magyar, román, szerb határ menti megyéket összefogó térség központi sávjában foglal helyet.

A város a 47-es számú főút mentén, Békéscsaba megyeszékhely és Hódmezővásárhely megyei jogú városok között helyezkedik el. Békés megye harmadik legnépesebb városaként tíz települést magába foglaló kistérségi társulás központja. Orosháza város regionális szintű feladatokat lát el. 2013. január 1-jétől Orosháza járási hivatali központ szerepet tölt be.

Kórháza területi besorolású intézmény, Békés megye lakosságának egyharmadát látja el, területileg a megye nyugati egyharmadát.

Kistérségi szinten ellátott feladat a központi orvosi ügyelet, valamint a Társulás biztosítja a gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatást, továbbá a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.

A város közúti megközelítése kedvezőnek tekinthető, amelyet az M5-ös autópálya viszonylagos közelsége, továbbá a városon áthaladó 47. sz. főút (Szeged-Orosháza-Debrecen) és a Kiskunfélegyháza-Orosháza-Battonya határátkelő utak korszerűsítési munkái tovább javítanak.

Bár közvetlen vasúti összeköttetése a fővárossal nincs, Orosháza a térség vasúti gócpontja. Szegedre és Békéscsabára a több mint 100 éve kiépült Fiume-Nagyvárad vonalon keresztül juthatunk el, ezen kívül vonatok indulnak Szentés, Mezőtúr és Mezőhegyes irányába is.

A város gazdasági élete az ipar által meghatározott, amelyet hagyományosan jelentős mezőgazdaság, élelmiszeripar egészít ki.

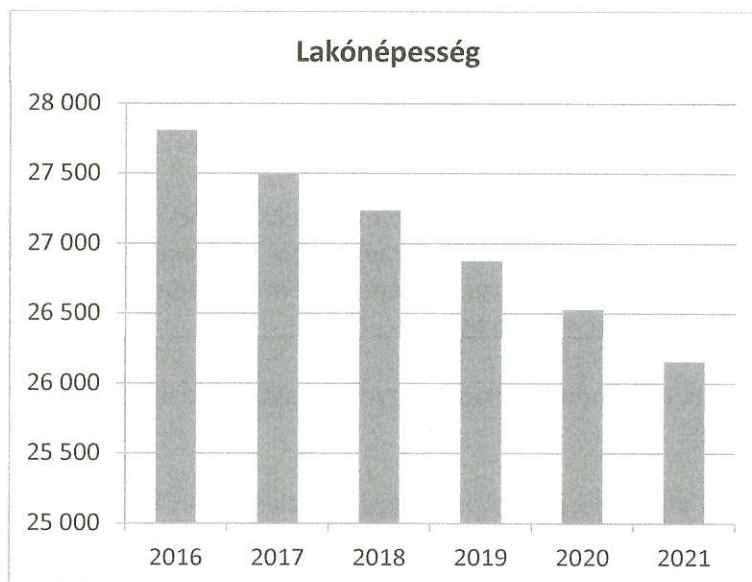
Folyamatosan tör előre az idegenforgalmi ágazat, hiszen a település egyik városrészében található az 1869 óta gyógyászati célú fürdőhelyként ismert fás, tavas, a Marost az Alföldre áteresztő hegyekből táplált tavakkal ékesített Gyopárosfürdő.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	27 807	bázis év
2017	27 492	98,87%
2018	27 236	99,07%
2019	26 874	98,67%
2020	26 528	98,71%

2021	26 157	98,60%
------	--------	--------

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Orosháza lakónépessége a korábbi időszakhoz hasonlóan fogyatkozó tendenciát mutat, melyet az alábbi diagram szemléltet. A lakónépesség száma 2016-ban 27.807 fő volt, míg 2021-ben 26.157 fő élt városunkban, így pontosan 1650 fővel csökkent a lakosok száma az elmúlt öt év tekintetében.

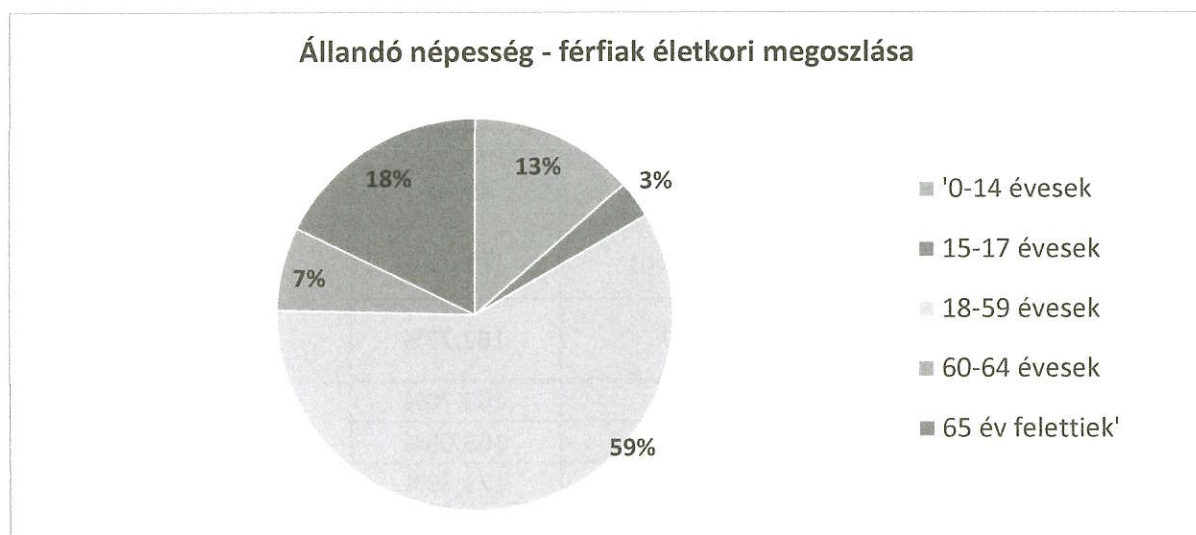

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	13 601	14 743	28344	47,99%	52,01%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			660	2,33%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 837	1 770	3607	6,48%	6,24%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	418	383	801	1,47%	1,35%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	7 999	7 613	15612	28,22%	26,86%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	932	1 138	2070	3,29%	4,01%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	2 415	3 839	6254	8,52%	13,54%

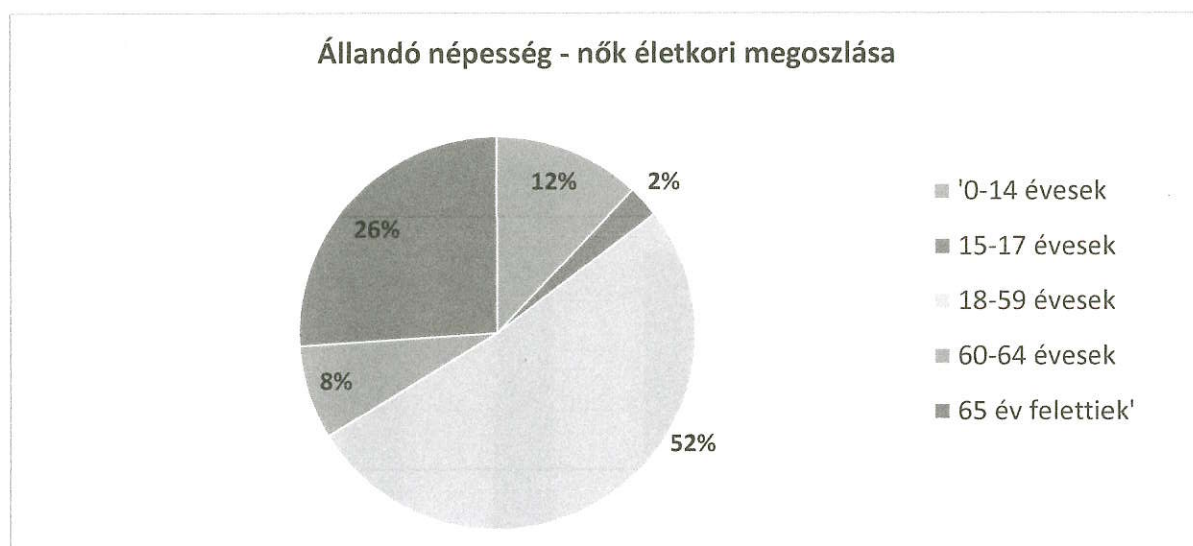
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A korcsoportonkénti megoszlás éves szinten azonos alakulást mutat, ennek megfelelően a legnagyobb a munkaképes korosztály aránya.

Az állandó lakónépesség nemenkénti megoszlása 52,14 - 47,86%, amely a korábbi időszakhoz képest változatlan, úgyszintén megállapítható, hogy az országos átlaghoz hasonlóan nagyobb arányú a nők jelenléte.

A fenti diagram alapján a 0-14 évesek aránya 1%-os csökkenést mutat, illetve a 65 év felettiek aránya 1%-al növekedett.

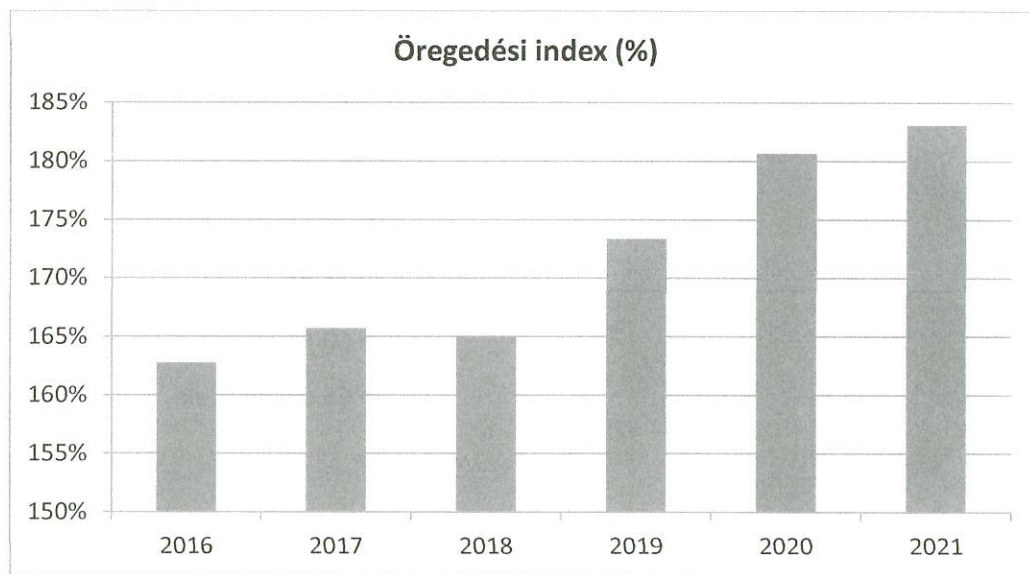

A nők életkori megosztásánál a 18-59 valamint a 60-64 éves korosztálynál látható 1%-os csökkenés, a 65 év felettieknél pedig 2%-os növekedés.

A korábbi 5 éves időszakhoz hasonlóan a település – szintén a korcsoportonkénti megoszlás arányszámait alapul véve – minimálisan, de előregedő tendenciát mutat. A jelenleg vizsgált 5 éves időszak legkorábbi 2017. évi öregedési indexe 165,70%, míg a legkésőbbi 2021. évben 183,08%.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	6 034	3 707	162,77%
2017	6 033	3 641	165,70%
2018	6 107	3 700	165,05%
2019	6 254	3 607	173,39%
2020	6 371	3 526	180,69%
2021	6 404	3 498	183,08%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A település lakosságának fogyását támasztja alá az évente az élve születések és halálozások számából megállapított negatív természetes szaporodási mutató.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)

2016	-7,30
2017	-8,68
2018	-8,11
2019	-8,39
2020	-9,48
2021	-11,35

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

**Az élve születések és halálozások különbségének
1000 lakosra vetített száma (fő)**

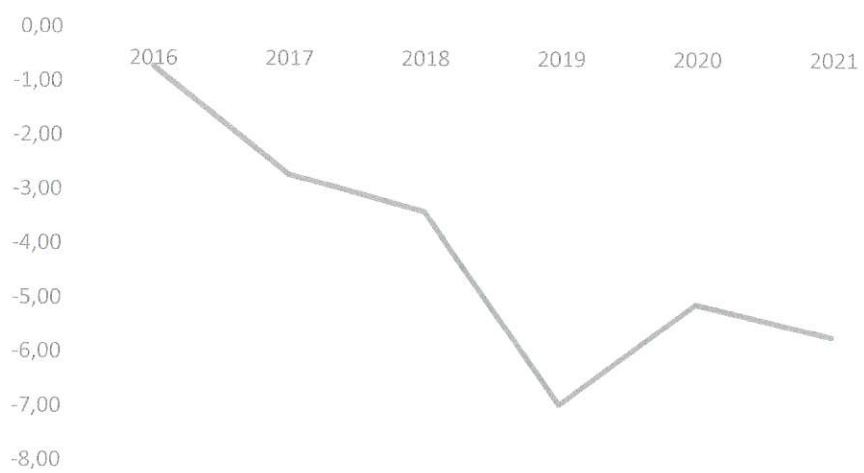

Vándorlás tekintetében szintén a települési lakosságszám csökkenésének igazolása látható 2021-ig bezáróan. A 2016-os -0,72-es arányhoz képest 2021-ben ez az érték jelentős változást mutat, -5,69.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-0,72
2017	-2,71
2018	-3,40
2019	-6,95
2020	-5,09
2021	-5,69

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

**Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000
állandó lakosra vetített száma (fő)**

Értékeink, küldetésünk

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése Magyarország számára is alapvető jelentőségű. A demográfiai változások, a foglalkoztatás növelése, a képzettség – és képességbeli hiányosságok orvoslása, a vállalkozások versenyképességének javítása csak a társadalmi szolidaritás megerősítésével, a társadalom megújuló képességének fejlesztésével és erőforrásainak bővítésével érhető el.

Kiemelt cél, hogy minden állampolgár – a nők, a fogyatékkal élők, a mélyszegénységben élők, a romák, a tartós munkanélküliek, az időskorúak, a pályakezdők stb. – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, valamint a kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozási lehetőségek területén egyaránt.

Orosháza Város Önkormányzata a város működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban az egyenlő bánásmód tiszteletben tartásával folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat. Az esélyegyenlőség megvalósítását és a hátrányos megkülönböztetés elvetését horizontális elvnek tekinti, amely áthatja az összes önkormányzati tevékenységet, a kötelező és az önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű döntéshozatal alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben is érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyenlő bánásmód elve is érvényesüljön az egyes projektek kidolgozásában.

Orosháza város kiemelkedő értékei változatos hagyatékában rejlik, mint jeles szülöttei, egyedi népművészete, sajátos népi ételei, ízei, továbbá az alföldi vidékhez köthető foglalkozások. Gyopárosfürdő természeti és geotermikus kincsei hatalmas lehetőség Orosháza számára.

Orosháza város fontos küldetése a kultúra, a szórakozás, kikapcsolódás akadályok nélküli eljuttatása a város minden lakosa felé, így az Orosházi Nyár keretében a város akadálymentesített Főterén ingyenesen lehetőség nyílik különböző formációk fellépésre, színpadi előadások megtekintésére.

Orosháza város nagy hangsúlyt helyez arra, hogy a településen élő, az esélyegyenlőségi program célcsoportjait képező lakosok életét segítse. Törekszik, hogy az érdekelt civil szervezeteket és egyéb közösségeket bevonja e tevékenységbe. Hisszük, hogy a társadalom érzékenyíthető, a szemlélet formálható, az esélyegyenlőség megvalósítására törekvés mindannyiunk közös érdeke és feladata.

Célok

A társadalmi problémák összefüggnek egymással, gyakran ok-okozati kapcsolat figyelhető meg közöttük, ezért a hátrányos helyzetű emberek társadalmi részvételének javítása érdekében komplex beavatkozásokra van szükség. Nagy jelentősége van a foglalkoztatási, lakásügyi, oktatási, az egészségügyi, a közbiztonsági, és az esélyegyenlőségi problémák kezelésének, melyben a hatékonyság érdekében minden érintett szereplő bevonása szükséges.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósításában kiemelt fontosságú, hogy részt vállaljanak az önkormányzaton kívül a szociális szolgáltatást nyújtó szervezetek, járási hivatalok foglalkoztatási osztályai, rendvédelmi szervek, civil szervezetek. A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Orosháza Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A dokumentumban rögzített intézkedések kiemelt célja, hogy az egyenlő bánásmód követelménye semmilyen körülmény között ne sérüljön. Az egyenlő bánásmód követelménye akkor sérül, azaz akkor valósul meg a diszkrimináció, ha valakit vagy valakiket a törvényben (Ebktv.) felsorolt úgynevezett védett tulajdonságuk miatt ér sérelem.

Védett tulajdonságok:

- nem,
- faji hovatartozás,
- bőrszín,
- nemzetiség,
- nemzetiséghez való tartozás,
- anyanyelv,
- fogyatékoság,
- egészségi állapot,
- vallási vagy világnézeti meggyőződés,
- politikai vagy más vélemény,
- családi állapot,
- anyaság (terhesség) vagy apaság,
- szexuális irányultság,
- nemi identitás,
- életkor,
- társadalmi származás,
- vagyoni helyzet,
- foglalkoztatási jogviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama,
- érdekképviselőhöz való tartozás,
- egyéb helyzet, tulajdonság vagy jellemző.

A fentiek alapján az egyenlő bánásmód az olyan tulajdonságokat részesíti védelemben, amelyek jellemzően veleszületett, állandó, az egyén által megváltoztathatatlan vagy nehezen megváltoztatható tulajdonságok.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges cél számba venni a kormányrendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen, továbbá a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

Meg kell meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

A helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából, továbbá meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Ki kell alakítani annak az együttműködési rendszernek a folyamatos működtetését, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai, valamint a vonatkozó részletszabályokat tartalmazó végrehajtási rendeletek,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az Ebktv.-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: Európa 2020 Stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás tekintetében az Ebktv. 31. §-a által előírt helyi esélyegyenlőségi program elkészítésére van szükség, melyet a helyi önkormányzat öt évre fogad el. A helyi esélyegyenlőségi programot 2 évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni.

Orosháza Város Önkormányzata 2008. május 8-án megalkotta Komplex Esélyegyenlőségi Programját, majd 2013. június 28. napján Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

A Képviselő-testület az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintően az alábbi rendeleteket alkotta meg:

- 10/2016. (V.2.) Ör. számú rendelet a használt lakás vásárlási támogatásról,
- 7/2016. (IV.14.) Ör. számú rendelet az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása fenntartásában működő intézmény által nyújtott szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokról,
- 10/2015. (II.25.) Ör. számú rendelet a szociális szolgáltatásokról,
- 17/2022. (IX.29.) Ör. számú rendelet a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról,
- 2/2012. (II.06.) Ör. számú rendelet egyes szociális ellátások feltételeként a lakókörnyezet rendezettségének biztosításáról,
- 21/2011. (X.24.) Ör. számú rendelet a lakóingatlan életveszélyessé nyilvánítás esetén nyújtandó támogatásokról,
- 16/2006. (IX.15.) Ör. számú rendelet az önkormányzati lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a **programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban a jelen Helyi Esélyegyenlőségi Program és azon jogszabályi rendelkezésekkel történő kapcsolódások kerülnek bemutatásra, amelyek az Önkormányzat által elkészítésre és elfogadásra kerültek.

Költségvetés – Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete kiemelt célnak tekinti a városban élő családok támogatását, a szolidaritás erősítését, valamint az intenzív segítség nyújtását a szegényeknek és rászoruló családoknak. Családok otthonteremtési támogatásának helyi szintű kiegészítésével, továbbá az újszülöttek támogatásával kíván hozzájárulni a gyermekes családok helyben történő letelepedéséhez.

Gazdaságfejlesztési Program – A program célja a már elért társadalmi, infrastrukturális és gazdasági eredmények megőrzése és lehetőség szerinti fejlesztése. A gazdaságban elért eredmények megőrzésének módja újabb vállalkozások letelepedésének, illetve a már működő vállalkozások fejlődésének elősegítése. Az újabb vállalkozások letelepedése, a meglévők bővítése munkahely teremtést von maga után, amely egyértelmű előrelépést jelent egyes esélyegyenlőségi problémák orvoslásában.

Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió – A dokumentum alapot képez az Önkormányzat szociális szolgáltatási stratégiájához, az operatív tervezéshez és az abból származtatott fejlesztési projektekhez. A koncepcióban olyan reális célok kerülnek meghatározásra, amelyek szolgálata érdekében a fejlesztés dinamizmusa biztosíthatónak látszik mind a forrás oldalról, mind a meglévő személyi állományban rejlő tartalék hatékony felhasználásával, a rendelkezésre álló tárgyi feltételek értékének megőrzése esetén.

Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermekjogi Konceptiója – A koncepció Orosháza lakosságának 0-29 éves korosztálya vonatkozásában helyzetelemzésen keresztül tárja fel a fiatalok számára helyben

rendelkezésre álló lehetőségeket, továbbá a cselekvési tervben intézkedéseket határoz meg a szabadidő, oktatás, munkaerőpiac témákban.

Időügyi Koncepció – A koncepció célja az időseket érintő általános és speciális szolgáltatások lehetőségeinek bemutatása, összefoglalása, jövőképeinek feltérképezése. A dokumentum alapot biztosít speciálisan az időügy kapcsán felmerülő problémák kezelésére.

Anti-szegregációs terv – Az Anti-szegregációs terv elsősorban területi dimenzióban, a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét Orosháza város területén. Az Anti-szegregációs terv célja, hogy felmérje a város azon területeit, ahol a szegregáció már megindult, illetve ahol előrehaladott állapotban van és a fentiek szellemében kidolgozzon a szegregáció oldására irányuló programokat.

Településfejlesztési Stratégia – A stratégia felméri a város fejlesztési lehetőségeit, kötelező és vállalt feladatait, hogy ehhez mérten meghatározza a prioritásokat és a következő évek fejlesztési irányait. Ennek alapján körvonalazódhat Orosháza új és lehetséges jövőképeinek lényege. A fejlesztési elképzelések között megfogalmazásra kerül néhány, az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő fejlesztési elképzelés is.

Településfejlesztési Koncepció – A Településszerkezeti terv megalapozó dokumentuma. A Településfejlesztési Koncepció hosszú távra (15 évre) készített dokumentum, amely meghatározza a város jövőbeni változásainak tervezett irányát és a fejlesztési célokat a környezeti, társadalmi, gazdasági adottságokra alapozva. Elsősorban településpolitikai tartalommal bír, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van szerepe.

A dokumentumot kiegészíti az Integrált Településfejlesztési Stratégia (továbbiakban ITS), a településfejlesztési koncepcióban foglalt környezeti, társadalmi és gazdasági célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló középtávú fejlesztési program, amely a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján. Az integrált megközelítés lényege a térbeli, ágazati és időbeli szempontok összehangolása.

Településszerkezeti terv – A Településfejlesztési Koncepció teljesülését célozza. A terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

Helyi Építési Szabályzat – Az építés helyi rendjének biztosítása érdekében az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket állapít meg.

Mellékletével, a Szabályozási tervvel együtt Orosháza város településrendezési előírásait és feladatait határozza meg.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

A gyermekjóléti feladatok ellátása 2008. óta működik kistérségi fenntartásban. Ez az ellátási forma lehetőséget nyújtott arra, hogy a gyermekjóléti szolgáltatás, mint alapfeladat Orosháza város és az ellátási területhez tartozó valamennyi település számára biztosítsa gyermekkorúak ellátást, 0-18 éves korig.

A társulás célja, hogy a térségi szintű szervezéssel, gazdaságosabban, hatékonyabban és magasabb színvonalon láthassák el a gyermekjóléti feladatokat. A Gyermekjóléti Központ feladatát a Gyvt.-ben meghatározottak alapján végzi.

2012. március 1-jétől a családsegítés, mint szociális alapszolgáltatás a Kistérségi Társulás fenntartása alá került, így alakult újjá az intézmény, amely immár ellátja a gyermekjóléti és családsegítő feladatokat is.

Az intézmény neve: Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat. A székhely az orosházi intézmény. Feladatait az alábbi településeken végzi:

Család-és Gyermekjóléti Szolgálat: Orosháza, Békéssámsón, Csanádapáca, Pusztaföldvár, Kardoskút, Csorvás, Gádos, Tótkomlós.

Család-és Gyermekjóléti Központ: Békéssámsón, Csanádapáca, Pusztaföldvár, Kardoskút, Nagysénás, Gádos, Tótkomlós, Orosháza.

Az óvodai és iskolai szociális munka: Békéssámsón, Csanádapáca, Pusztaföldvár, Kardoskút, Nagysénás, Gádos, Tótkomlós, Orosháza.

Az egészségügyi alapellátáshoz csatlakozó háziorvosi Központi Ügyelet létrehozása is megvalósult 2005. évben. Ma már a Társulás a feladatot a kistérség 12 település részvételével saját maga szervezi és működteti az Orosházi Kórházzal együttműködve.

A Társulás 2007. évtől vállalt szociális feladata a jelzőrendszeres házi segítség nyújtás a Társuláshoz tartozó 10 településen.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A felhasznált kutatások és rendelkezésre álló, az esélyegyenlőség javítása szempontjából fontos és releváns adatbázisok – amelyekre támaszkodóan elvégzésre került a részletes elemzés – a következők:

- www.teir.hu
 - KSH Tstar
- önkormányzati adatszolgáltatás
 - Általános Igazgatási Osztály
 - Szociális, Gyámhatósági és Egészségügyi Osztály
 - Pénzügyi és Gazdálkodási Osztály
 - Városfejlesztési és Településüzemeltetési Osztály
- Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala
- helyi dokumentumok, tervek, stratégiák, beszámolók
 - Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója 2017.
 - Orosháza Város Önkormányzat Időügyi Konceptiója 2017.
 - Anti-szegregációs terv 2016.
 - Beszámoló a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról (2021.)

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

„A fizikai életesélyek egyenlőtlensége ma azt jelenti, hogy a társadalmi és települési hierarchia, a hatalmi helyzet, a végzett munka jellege, a pénz és a kulturáltság nagymértékben meghatározzák hogy ki hány évet él, mennyire beteg vagy egészséges, mennyire kellemes körülmények között él, azaz hogyan lakik, eszik, alszik. Ezt a meghatározást ma is érvényesnek tartom.”
(Ferge)

A szegénység összetett jelenség, melynek hátterében többek között foglalkoztatási deficit, alacsony iskolai végzettség, szakképzettség hiánya, társadalmi hátrányok, kulturális különbségek, valamint kedvezőtlen szocializációs hatások állnak. A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. a szegénység szempontjából a legmeghatározóbb társadalmi jellemzőként

- a családok, háztartások alacsony munka-erőpiaci aktivitását,
- a roma származást,
- a generációs szegénységet, különösen a gyermekszegénységet,
- a rurális lakókörnyezetet határozza meg.

Az Európai Bizottság Európa 2020 Stratégiájának egyik kiemelt célterülete, az aktív korúak (20-64 évesek) 75%-os foglalkoztatottsági szintjének elérése mellett, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem. Az Európai Unió célja, hogy 2020-ra legalább 20 millióval csökkenjen a nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élők, valamint az ezzel veszélyeztetettek száma. E referenciakereten belül Magyarország célértékként mintegy félmillió (450.000 fős) csökkenést határozott meg.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Mélyszegénység jellemzi azokat a személyeket, családokat, akik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy önerőből kikerüljenek ebből a helyzetből. A létminimum a háztartásoknak azt a minimum jövedelemszükségletét mutatja meg, amely mellett egy ember szerény körülmények között még biztosítani tudja a folyamatos életvitelt. Pénzben kifejezett értéket tekintve ez megfelel egy olyan élelmiszerkosár értékének, amelynek tartalma olyan szintű szükséglet kielégítést jelent, amely még társadalmilag elfogadható.

A Központi Statisztikai Hivatal 2015-ben megszüntette a létminimum mutatót, mivel a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés mérésére ezentúl annak nemzetközileg elfogadott eszközét, a laekeni indikátorok mérőszámát használja. Az un. laekeni indikátorok 2001-es bevezetése óta az Európai Unió tagországai (és több EU-n kívüli ország) egységes mérőszámot használnak a szegénység, illetve a társadalmi kirekesztődés mérésére. A tagállamokra vonatkozó egységes mutatórendszer kialakításának az volt a célja, hogy európai szinten összehasonlíthatóvá váljon a szegénység és a szociális kirekesztődés sokdimenziós jelensége. Mivel a szegénység kizárólag jövedelmi helyzet alapján történő definiálása nem ad átfogó képet az egyén, valamint a háztartás társadalmi helyzetéről, a kezdetekben alapvetően a jövedelmi szegénységre fókuszáló mutatók köre 2006-ban kibővült a szociális védelem területére, azon belül is a társadalmi befogadás, a nyugdíjak, valamint az egészségügyi ellátás átfogó és egységes mérésére szolgáló jelzőszámrendszerrel.

A társadalmi kirekesztődés a szegénység fogalmánál tágabb, nemcsak a jövedelemhiányt jelent, hanem társadalmi elszigetelődési folyamatot, szociális hátrányok sorozatát is. Azon személyek vannak kitéve a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának, akik esetében az alábbi három tényező közül legalább egy fennáll:

1. Relatív szegénység: azok a személyek, akik olyan háztartásban élnek, ahol a háztartás jövedelme nem éri el a medián ekvivalens jövedelem 60%-át (relatív szegénységi küszöb). A medián ekvivalens jelentése: A

teljes népességet az OECD két fogyasztási egységre jutó jövedelem alapján sorba rendezi, és a sor közepén lévő jövedelem jelenti a mediánt, vagyis hozzá képest pontosan ugyanannyinak van kevesebb, illetve több jövedelme.

2. Súlyosan deprivált: azok a személyek, akik meghatározott 9 fogyasztási tétel (1. Váratlan kiadás fedezése, 2. Évi egy hét üdülés, 3. Részletek fizetése (lakbér, lakástörlesztés, közüzemi számlák, részletre vásárolt termékek), 4. Megfelelő étkezés, 5. A lakás megfelelő fűtése, 6. Mosógép, 7. Színes tv, 8. Telefon, 9. Személygépkocsi) közül legalább négyről anyagi okok miatt lemondani kényszerülnek.

3. Nagyon alacsony munkaintenzitású: azok a személyek, akik olyan háztartásban élnek, ahol a munkaképes korú (18 és 59 év közötti) családtagok az előző évben a lehetséges munkaidejük kevesebb mint 20 %-át töltötték munkával.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	49,97	35,61
2017	49,76	31,91
2018	49,90	28,67
2019	50,15	26,54
2020	49,31	26,27
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

1

A 2016-os évhez képest 9,34%-os csökkenés látható a 2020-as évre vonatkozóan a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók körében. Ennek hátterében a mélyszegénységben élők körében mind a mai napig gyakran megjelenő alkalmi munkavállalás állhat, az ilyen módon megszerzett jövedelem a statisztikában nem jelenik meg.

A szociálpolitikailag kezelendő réteget – mélyszegénységben élőket – ennél alacsonyabb jövedelemmel kell definiálni. Határként szokásos az öregségi nyugdíjminimum 28.500,-Ft/hó összegét használni.

A mélyszegénység ugyanakkor sokismérvű jelenség, amelyet általában jellemez az alacsony képzettség és foglalkoztatottság, súlyos megélhetési zavarok, megoldást igénylő lakhatási körülmények és szegregáció, vagyontalanság, leromlott vagy sérülékeny egészségi állapot és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagy valószínűsége.

A mélyszegénységet gyakran, de hibásan azonosítják a roma népességgel. Kétségtelen azonban, hogy a romák nagyobb része él mélyszegénységben, mint előfordulási arányuk a város lakónépességében.

¹ Forrás : KSH

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A táblázatokba gyűjtött adatokkal a településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

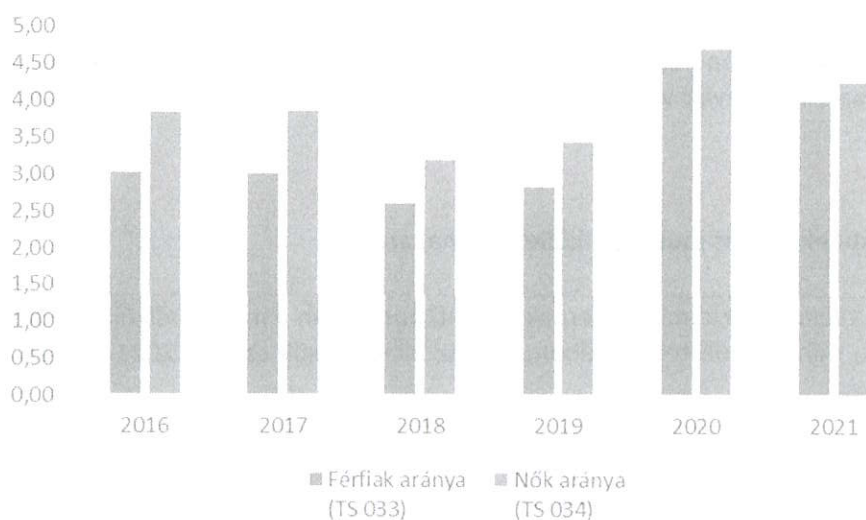
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Orosházára vonatkozóan az alábbi táblázat tartalmazza nemek szerinti bontásban a munkanélküliségi rátát. 2016 évhez képest mind a férfiak, mind a nők tekintetében nőtt az álláskeresők száma, 2021-ben ez az érték 4,13% a 15-64 évesek körében.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	3,03	3,84	3,44%
2017	3,01	3,85	3,43%
2018	2,61	3,20	2,91%
2019	2,83	3,44	3,14%
2020	4,46	4,71	4,59%
2021	4,00	4,25	4,13%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Munkanélküliség nemek szerint

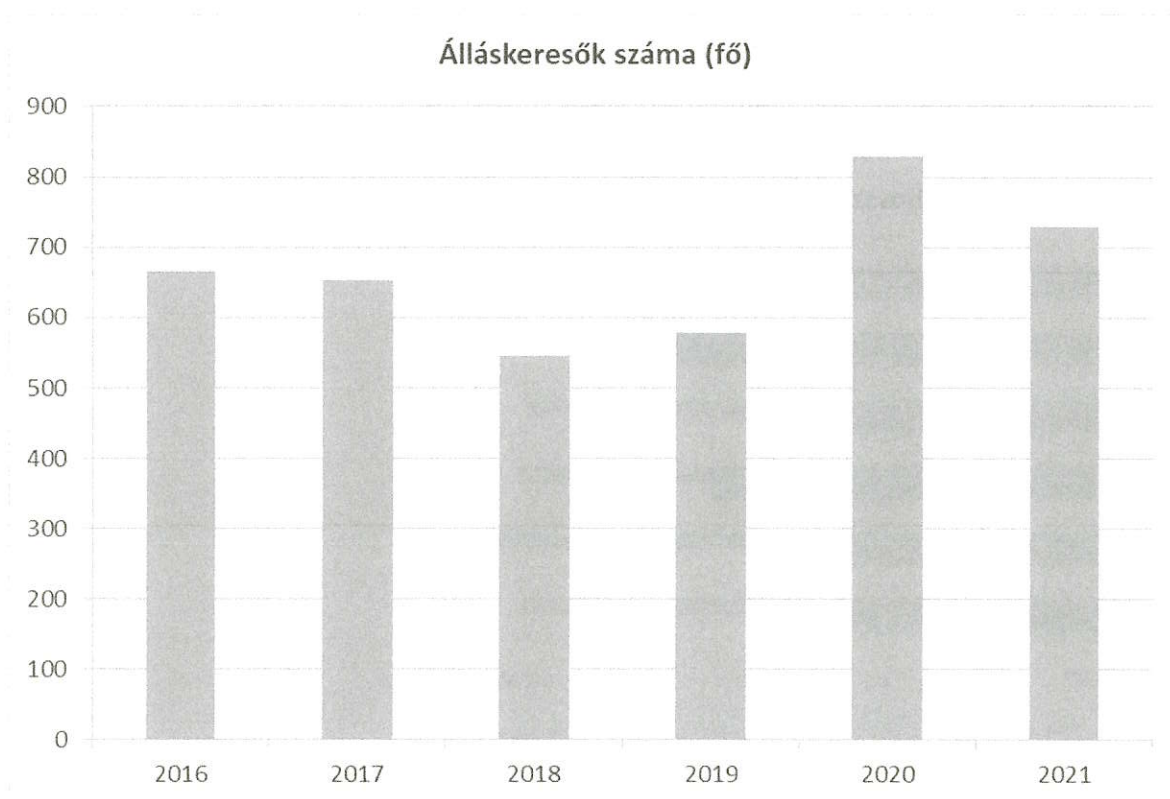

A következő táblázat korcsoportonkénti bontásban mutatja az álláskeresők számát.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	665	653	547	579	829	729
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	51,00	38,00	21,00	30,00	38,00	31,00
	%	7,67%	5,82%	3,84%	5,18%	4,58%	4,25%
21-25 év (TS 038)	Fő	76,00	95,00	68,00	79,00	77,00	67,00
	%	11,43%	14,55%	12,43%	13,64%	9,29%	9,19%
26-30 év (TS 039)	Fő	63,00	71,00	59,00	64,00	95,00	66,00
	%	9,47%	10,87%	10,79%	11,05%	11,46%	9,05%
31-35 év (TS 040)	Fő	73,00	51,00	39,00	43,00	88,00	63,00
	%	10,98%	7,81%	7,13%	7,43%	10,62%	8,64%
36-40 év (TS 041)	Fő	65,00	54,00	44,00	58,00	83,00	75,00
	%	9,77%	8,27%	8,04%	10,02%	10,01%	10,29%
41-45 év (TS 042)	Fő	86,00	82,00	67,00	67,00	92,00	77,00
	%	12,93%	12,56%	12,25%	11,57%	11,10%	10,56%
46-50 év (TS 043)	Fő	77,00	68,00	60,00	60,00	89,00	87,00
	%	11,58%	10,41%	10,97%	10,36%	10,74%	11,93%
51-55 év (TS 044)	Fő	49,00	55,00	60,00	56,00	83,00	75,00
	%	7,37%	8,42%	10,97%	9,67%	10,01%	10,29%
56-60 év (TS 045)	Fő	64,00	60,00	52,00	49,00	69,00	54,00
	%	9,62%	9,19%	9,51%	8,46%	8,32%	7,41%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	61,00	79,00	77,00	73,00	115,00	134,00
	%	9,17%	12,10%	14,08%	12,61%	13,87%	18,38%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A korosztályok vonatkozásában a fiatalabb állás keresők (20-35 éves) száma csökkent, a 20 év alattiaknál 51 főről 31-re, a 21-25 éves korosztálynál 76 főről 67 főre, míg a 31-35 éveseknél az elmúlt 5 évben 10 fővel csökkent az arány. Az 51-55 éves korosztálynál azonban növekedést láthatunk, míg 2016-ban 49 fő (7,37%) volt az állás keresőként nyilvántartva, 2021-ben ez az érték már 75 fő volt (10,29%). Ezt a tendenciát láthatjuk a 61 év felettiekénél is, ott 61 főről (9,17%-ról) 134 főre (18,38%-ra) emelkedett a nyilvántartottak száma.

Az elmúlt 5 éves időszak vonatkozásában megállapítható, hogy 2016 és 2019 között végig 700 fő alatt volt az állás keresők száma, majd 2020-ban ez az érték 800 fölé emelkedett, amelynek hátterében a SARS-CoV vírus következtében megszűnt álláshelyek hirtelen megugró aránya állhat. A 2021-es évben újabb csökkenési tendenciát láthatunk, vélhetően a világjárvány okozta károk enyhítésére tett intézkedések következményeként.

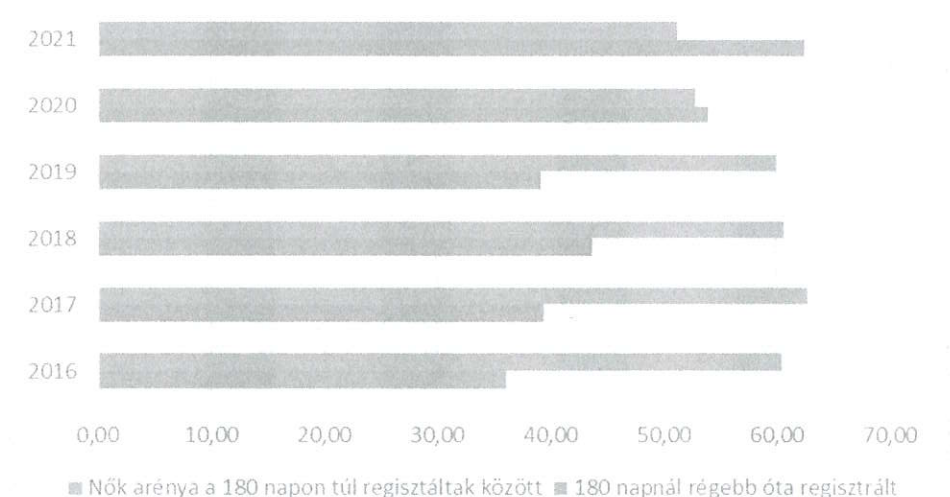
3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	36,09	60,42

2017	39,36	62,65
2018	43,69	60,67
2019	39,21	59,91
2020	53,92	52,80
2021	62,41	51,21

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázatból kitűnik a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek arányának növekedése is, a 2016-os évben 36,09%-os érték 2021-re 62,41%-os emelkedést mutat. A nők aránya azonban folyamatosan csökkent, 2016-tól 2021-ig pontosan 9,21%-kal.

180 napnál hosszab ideje álláskereső

A regisztrált álláskereső csökkenő száma ellenére továbbra is látható, hogy a munkanélküliség minden korcsoportot veszélyeztet kisebb-nagyobb mértékben. Ennek kiküszöbölésére az átmeneti időszakban megoldást jelenthet a közfoglalkoztatásban való aktív részvétel, majd az esetleges képzéseken, átképzéseken és álláskeresői tanácsadásokon való részvételt követően a tartós munkavállalás. Ennek persze előfeltétele a betölthető munkahelyek megléte, amelyek létesítése érdekében motiválhatók a településen lévő és betelepülő munkáltatók.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint

		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	665	15	2,26%	194	29,17%	456	68,57%
2017	653	21	3,22%	173	26,49%	459	70,29%
2018	547	19	3,47%	137	25,05%	391	71,48%
2019	579	25	4,32%	160	27,63%	394	68,05%
2020	829	24	2,90%	200	24,13%	605	72,98%
2021	729	29	3,98%	193	26,47%	507	69,55%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A teljes korosztályt figyelembe véve az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya a legalacsonyabb, míg 2016-ban az összes 665 regisztrált álláskeresőből 15 fő (2,26%) szerepelt a nyilvántartásban, addig 2021-ben 29 fő (3,98%). Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya valamelyest magasabb, 194 fő (29,17%) valamint 193 fő (26,47%). Összességében azon álláskeresők száma a legmagasabb, akik az általános iskolai végzettségénél magasabb végzettséggel rendelkeznek. 2016-ban 456 fő volt nyilvántartva (68,57%), 2021-ben 507 fő (69,55%).

Az alábbi diagrammon is jól látható az a tendencia, amely alapján továbbra is a 8 általánosnál magasabb végzettséggel rendelkező munkanélküliek regisztrálnak álláskeresőként.

A munkanélküliek egy speciális csoportját képezik a hajléktalanok, akik közül igen kevesen tudnak munkába állni, mert amikor a hajléktalan ellátásba bekerültek, már az addig átélt negatív hatások általában irreverzibilis változásokat okoztak náluk. A társadalmi kirekesztődés áldozataivá vált, marginalizálódott személyek, akik közül sokan alkoholfüggők. Az ellátásban megjelenő csekély számú fiatal között előfordul drogfogyasztó. A legtöbb hajléktalan 40, de inkább 50 év feletti korosztályba tartozik. Nehezen tudnak élni szabályok között, talán azért is maradtak ki a munka világából. A többségük férfi, nők kevésbé jelennek meg a hajléktalan személyeket ellátó rendszerben. A mélyszegénység jellemzi őket.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Az Önkormányzat igyekszik élni mindazokkal a lehetőségekkel, amelyek biztosítják az inaktív, vagy tartósan munka nélkül lévők, idősebb, elavult szakképzettséggel rendelkező álláskereső munkaezőpiacra történő be-, illetve visszajutását. 2011-ben a közfoglalkoztatás rendszere átalakításra került, megszűnt a korábbi közmunkaprogram, a közcélú munka, és a közhasznú munkavégzés, ezek helyébe az egységes közfoglalkoztatási rendszer lépett. A rendszer kialakításának deklarált célja az volt, hogy társadalmilag hasznos, értéket teremtő foglalkoztatási programok révén biztosítsák a munkaezőpiacról kiszorultak és tartósan munkát keresők aktivizálását, segély helyett munka biztosításával, munkaképességük megőrzésével és a munkarutin megszerzésével segítsék elhelyezkedésüket az elsődleges munkaerőpiacon.

A fenti céllal összhangban az Önkormányzat a foglalkoztatás javítása érdekében folyamatosan együttműködik a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával, figyeli a pályázati lehetőségeket.

A foglalkoztatás javításán túlmenően a közfoglalkoztatás fontos szerepet tölt be a felzárkóztatásban, a szociálpolitikában, valamint a településüzemeltetés és -fejlesztés területén. A helyi erőforrások mobilizálása révén a közösségfejlesztésnek, helyi gazdaságfejlesztésnek is fontos eszköze.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	666	521
2017	538	416
2018	398	269
2019	322	190
2020	721	142
2021	213	113

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az elmúlt 5 év távlatában megállítható, hogy a közfoglalkoztatottak száma folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Míg 2016-ban átlagosan 521 fő vett részt a foglalkoztatásban, ez a szám 2021-ben már csak 113 fő.

Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak és közfoglalkoztatottak száma

Országosan elmondható, hogy a közfoglalkoztatottak létszáma csökken, ezért 2017-re a foglalkoztatás növekedésében játszott szerepe is megszűnt. Fontos azonban megjegyezni, hogy a közfoglalkoztatás igen eltérő szerepet játszik a területileg jelentősen differenciált hazai munkaerőpiacon, a munkaerő-piaci szempontból kedvezőbb helyzetben lévő megyék esetében kevésbé számottevő (1% alatti), míg Békés megyében domináns.

A közfoglalkoztatás munkaerő-piaci célcsoportja: a járási hivatalban regisztrált álláskereső – foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső –, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek.

A közfoglalkoztatás három megvalósulási formája: Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása, Országos közfoglalkoztatási program támogatása, Közfoglalkoztatási mintaprogramok támogatása.

A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskereső) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

Az Önkormányzat szerepvállalása a közfoglalkoztatásban azért is fontos, mert a közfoglalkoztatásba bevont személyek sok esetben legfeljebb általános iskolát végeztek, így az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésük korlátozott. Ugyanakkor a közfoglalkoztatásban való részvétel az ellátás nélküli személy részére bérjövödelmet, az ellátásban részesülők részére pedig egy magasabb jövedelmet eredményez, ami hozzájárulhat egy kedvezőbb szociális helyzet kialakulásához. Ezt a pozitív irányú folyamatot erősítheti, hogy az országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indulnak szakmai képzések. A munkaerőpiacon alacsony iskolai végzettségük miatt hátrányban lévők ezzel a lehetőséggel esély kaphatnak a felzárkózásra.

Míg a korábbi időszakot a rövid távú közfoglalkoztatás (a közfoglalkoztatás időtartama 2-4 hónap, napi 4 óra munkaidővel) jellemezte, jelenleg a Belügyminisztérium a hosszabb időtartamú és az országos közfoglalkoztatási programok, illetve a mintaprogramok iránti kérelmek benyújtására biztosít lehetőséget. E programok mindegyike lehetővé teszi, hogy a közfoglalkoztatottak legfeljebb 12 hónap időtartamban, napi 6-8 órás munkaidőben, rehabilitációs ellátásban részesülő személyek, továbbá olyan álláskereső esetében, akiknek legalább negyven százalékos mértékű egészségkárosodását a rehabilitációs szakértői szerv

megállapította, vagy vakok személyi járadékában vagy fogyatékosági támogatásban részesülnek, napi 4-8 órás munkaidőben munkát végezhetnek.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A település munkaerő-piaci helyzetének közlekedési lehetőségekkel való összefüggései lényeges vizsgálati szempont. A helyi munkalehetőségeken kívül fontos a más településeken lévő munkahelyek elérhetőségének vizsgálata.

Ennek megfelelően feltárássra került, hogy a legközelebbi munkahelyi centrum az egyben megyeszékhely Békéscsaba elérhetősége mind közúton, mind tömegközlekedési eszközökkel megfelelő. Az átlagos hétköznapi autóbusz járatok száma 29, a vonatjáratok száma 15. A település közúton autóval közvetlenül, jó útviszonyok mellett elérhető.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

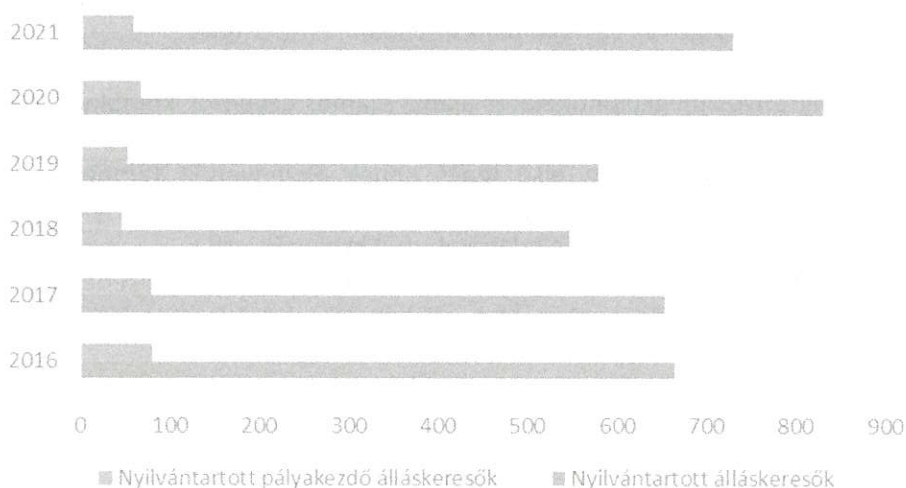
A 25 év alatti nyilvántartott álláskereső fiatalok foglalkoztatását, a munkaerőpiacra történő átmenet megkönnyítését célzó képzések tekintetében megállapítható, hogy a munkaerő-piaci képzésbe történő bekapcsolásukra minden évben sor került.

A pályakezdők, fiatalok kiemelt hátrányos helyzetű csoportként van definiálva az Unióban és Magyarországon egyaránt. Ez kiemelt figyelmet és elbánást jelent adott esetben, azaz a munkaerő-piaci programokon belül külön célcsoportként vannak jelen.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	665	81
2017	653	79
2018	547	47
2019	579	52
2020	829	67
2021	729	58

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskereső

A pályakezdő álláskereső száma az elmúlt 5 évben csökkent, miközben a regisztráltak száma ezzel ellentétesen növekedett. 2016-ban 81 főt tartottak nyilván pályakezdőként, míg 2021-ben 58 főre csökkent a regisztrált pályakezdők száma.

A 25 év alatti (15-24 év közötti) nem tanuló és nem dolgozó fiatalok számára az Ifjúsági Garancia Programok állnak rendelkezésre. A projekt az Európai Szociális Alapból, valamint – az Észak-magyarországi, az Észak-alföldi, a Dél-alföldi és a Dél-dunántúli régiókban – az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés keretében támogatásban részesül. A projekt célja a fiatalok belépésének segítése a munka vagy a tanulás világába, komplex, személyre szabott, helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal, vállalva, hogy a munka vagy tanulás világába történő ajánlat megtételére meghatározott időn belül (jelenleg ez négy hónap) kerüljön sor a fiatal számára.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A Helyi Foglalkoztatási Paktum 2017. február 1-én indult 36 hónapos projekt, melynek átfogó célja munkaerő-piaci, foglalkoztatási és humánerőforrás fejlesztési koncepciók megvalósítása. Elsődleges célcsoport a hátrányos helyzetű és inaktív álláskereső, a közvetett célcsoportba tartoznak a hátrányos helyzetűek és inaktív álláskereső családjai, a velük foglalkozó intézmények munkatársai, a bevont vállalkozások és a helyi lakosság. A projekt 2020. január 31. napján zárult, összesen 195 személy részesült munkaerőpiaci szolgáltatásban.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A nemzetiségi adatok szenzitív adatnak minősülnek, illetve a jövedelmi- és vagyoni jellemzőkről a munkáltatók nem vezethetnek nyilvántartást, ezért erre vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat. Orosháza Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata évek óta vesz részt a közfoglalkoztatásban.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A nők és a férfiak egyenlő jogaira vonatkozó Európai Uniós dokumentumok az Európai Közösség kezdetétől fogva léteznek. 1970 óta összesen 13 olyan dokumentumot fogadtak el, amelynek célja annak biztosítása, hogy a nők és férfiak a munkahelyükön tisztességes és egyenlő bánásmódban részesüljenek.

A hátrányos megkülönböztetés természetesen más alapon is történhet, például családi állapoton, jövedelemszinten vagy lakhelyen. A hátrányos megkülönböztetés alapja számos egyéb ok kombinációja is lehet, például nem és kor kombinációja.

A hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemben az első lépés annak elszenvetőit támogatni, és tájékoztatni, hogy milyen fórumokhoz fordulhatnak segítségért (Egyenlő Bánásmód Hatóság megszűnését követően az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala vette át a feladatokat, civil jogvédők, stb.)

„A munkaerőpiacon akkor beszélhetünk diszkriminatív, megkülönböztető munkáltatói viselkedésről, ha azonos termelékenyséű (vagyis azonos „minőségű”) munkaerőt a munkáltatók eltérő módon értékelnek.” (Kertesi 2001.)

Azonos foglalkoztatási jogviszonyon belül a városunkban nem tudunk ilyen jellegű megkülönböztető munkáltatói viselkedésről.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár számítógépes részlege Digitális Jólét Program Pontként is üzemel, ahol légkondicionált helyiségekben, saját számítógépes infrastruktúránkon túl – sikeres pályázatunknak köszönhetően – az alábbi eszközök vehetőik igénybe:

- 3 db laptop és a szükséges szoftverek
- 2 db tablet
- 2 db okostelefon
- 1 db projektor
- 1 db multifunkcionális eszköz (nyomtató, fax, fénymásoló)
- 1 db beltéri Wifi Access Point és amennyiben szükséges power injector
- 1 db kültéri WiFi Access Point és amennyiben szükséges power injector
- 1 db router

Az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások mindig is jelen voltak a könyvtárban, hiszen korábban már eMagyarország Pontként is elkötelezettek voltak a lakosság internethasználatának népszerűsítésében, például ilyen formákban: segítségnyújtás az önálló internetes keresés és hozzáférés gyakorlati ismereteinek elsajátításában, segítségnyújtás a digitális ügyintézésben (Erzsébet-program, Bursa Hungarica), online számlabefizetés, repülőjegy-vásárlás, apróhirdetés stb.), a közösségi oldalak használatában.

A szolgáltatásokat teljes nyitvatartási időben igénybe lehet venni.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

a) igényelt, illetve megállapított támogatások összege, száma stb.

Az Önkormányzat életében és működésében jelentős változást hozott, hogy 2013. január 1-jével létrejött a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala, mint a munkanélküliek ellátásában hatáskörrel és illetékeséggel rendelkező államigazgatási szerv. Az Szt. által felsorolt ellátások egy része a járási hivatalokhoz lett telepítve, míg egyes ellátások megállapítása és folyósítása továbbra is az Önkormányzat feladatát képezi, ezzel felértékelődött az önkormányzatok szerepvállalása a szociális ellátásokat érintően.

Az Szt. felhatalmazása alapján az önkormányzatok a helyi viszonyokat, a helyi sajátosságokat és a költségvetési lehetőségeket figyelembe véve továbbra is rendeletben szabályozhatják az általuk nyújtott szociális támogatásokat.

A hatályos törvényi szabályozás szerint a szociális ellátások formái:

JÁRÁSI HIVATAL	ÖNKORMÁNYZAT
PÉNZBELI ELLÁTÁSOK	PÉNZBELI VAGY TERMÉSZETBENI
Időskorúak járadéka Aktív korúak ellátása: - foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) - egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) Ápolási díj, kiemelt ápolási díj, emelt összegű ápolási díj Tartós ápolást végzők időskori támogatása	Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen - a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, - a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére, - a gyógyszerkiadások viseléséhez, - a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére
TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK	TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK
- alanyi közgyógyellátás - normatív közgyógyellátás - egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság	Köztemetés

Forrás: Saját készítésű táblázat

Fontos megjegyezni, hogy az Szt. alapján az önkormányzati hatáskörbe utalt települési támogatások formáinak felsorolása nem taxatív, így az önkormányzatoknak lehetőségük nyílik, hogy a település sajátosságaihoz igazodóan saját forrásuk terhére különböző támogatásokat állapíthassanak meg. A törvényi felhatalmazással élve Orosháza Város Önkormányzata is megalkotta a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 17/2022. (IX.29.) rendeletét (a továbbiakban Ö.r.), melyben több olyan ellátást is szabályoz, melyek a szociálisan rászorult személyek, családok, háztartások életfeltételeit hivatottak kedvezőbb irányba mozdítani. Ezen ellátások bemutatására a későbbiekben kerül sor.

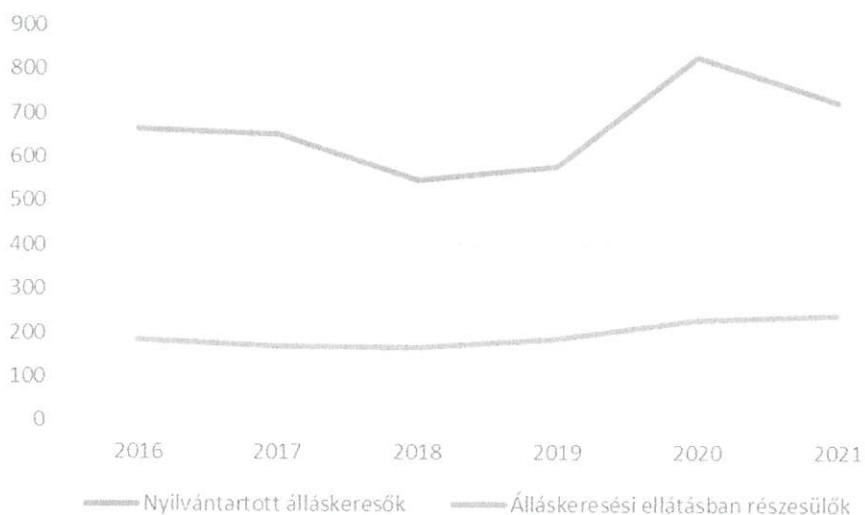
Az alábbi táblázat a nyilvántartott álláskereső arányában mutatja meg az álláskeresői ellátásban részesülők számát. 2016-ban a nyilvántartott 665 főből 185-en részesültek ilyen ellátásban, míg 2021-ben a megemelkedett 729 főből 242-en, ez összességében 5,38%-os növekedést jelent.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	665	3,68%	185	27,82%

2017	653	3,66%	169	25,88%
2018	547	3,14%	166	30,35%
2019	579	3,40%	188	32,47%
2020	829	4,98%	232	27,99%
2021	729	4,48%	242	33,20%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (továbbiakban: FHT) jogosult. 2011. szeptember 1-jétől a bérpótló juttatás (BPJ) helyett az FHT került bevezetésre, mely a mai napig élő ellátási forma. A FHT összege 2012. január 1-jétől 22.800 Ft/hó. Az FHT támogatásra az a személy jogosult, aki az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét, valamint együttműködik az állami foglalkoztatási szervvel.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

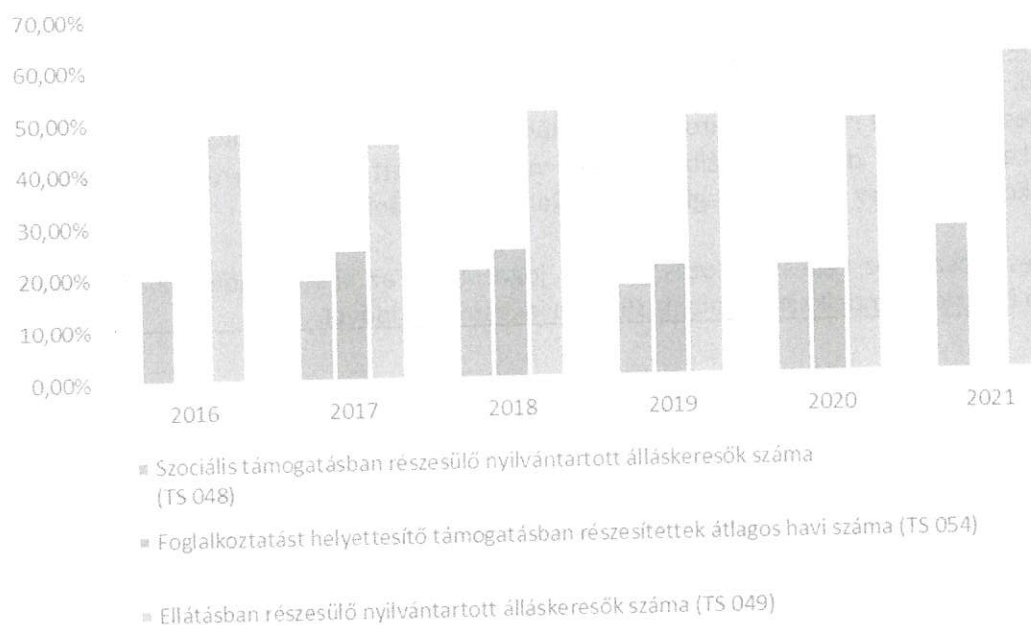
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	135	20,30%	n.a.	-	320	48,12%
2017	129	19,75%	166	25,38%	298	45,64%

2018	116	21,21%	136	24,92%	282	51,55%
2019	104	17,96%	124	21,50%	292	50,43%
2020	177	21,35%	166	20,00%	409	49,34%
2021	206	28,26%	n.a.	-	448	61,45%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A korábbi 5 éves időszakhoz képest szintén változás, hogy 2015-ben megszűnt a rendszeres szociális segély (RSZS). Az aktív korúak ellátásának másik formája az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) lett. A hatályos szabályozás szerint: Az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközkel támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség arányában II. (%)

Az aktív korúak ellátását a Szt. mellett a 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról (Ft.) szabályozza. Esélyegyenlőségi szempontból kiemelendő a törvény 2. § (1) bekezdése: „A foglalkoztatás elősegítése és az álláskereső támogatása során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. E rendelkezés nem zárja ki azt, hogy a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben levőket többletjogosultságok illessék meg.” A rendelkezés értelmében törvényi felhatalmazást kapnak a munkaügyi szervek a pozitív diszkrimináció alkalmazására.

Az álláskereső részére álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély kerülhet megállapításra.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	80
2018	80
2019	83
2020	76
2021	n.a.

Forrás: TelR, KSH

Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Korábbi 5 éves időszakhoz képest változás, hogy a jogosultnak az álláskeresővé válását megelőző 5 év helyett 3 éven belül kell rendelkezni legalább 360 nap jogosultsági idővel.

Nyugdíj előtti álláskeresői segélyt (a továbbiakban: álláskeresői segély) kell az álláskeresőnek megállapítani, ha

- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani,
- a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv – kereső tevékenység miatt – megszüntette és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételten nem szerzett jogosultságot,
- az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy megszüntetését követően három éven belül betöltötte a fenti pont szerint meghatározott életkort,
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel,
- korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A 2011. évi népszámlálás során összeírt 4 millió 390 ezer lakás 8,0%-kal haladta meg az előző népszámláláskor regisztrált lakások számát. A nem lakott lakások lakásállományon belüli arányának növekedése tovább folytatódott, 11%-ra emelkedett. Az épített lakások száma 2011. után tovább csökkent,

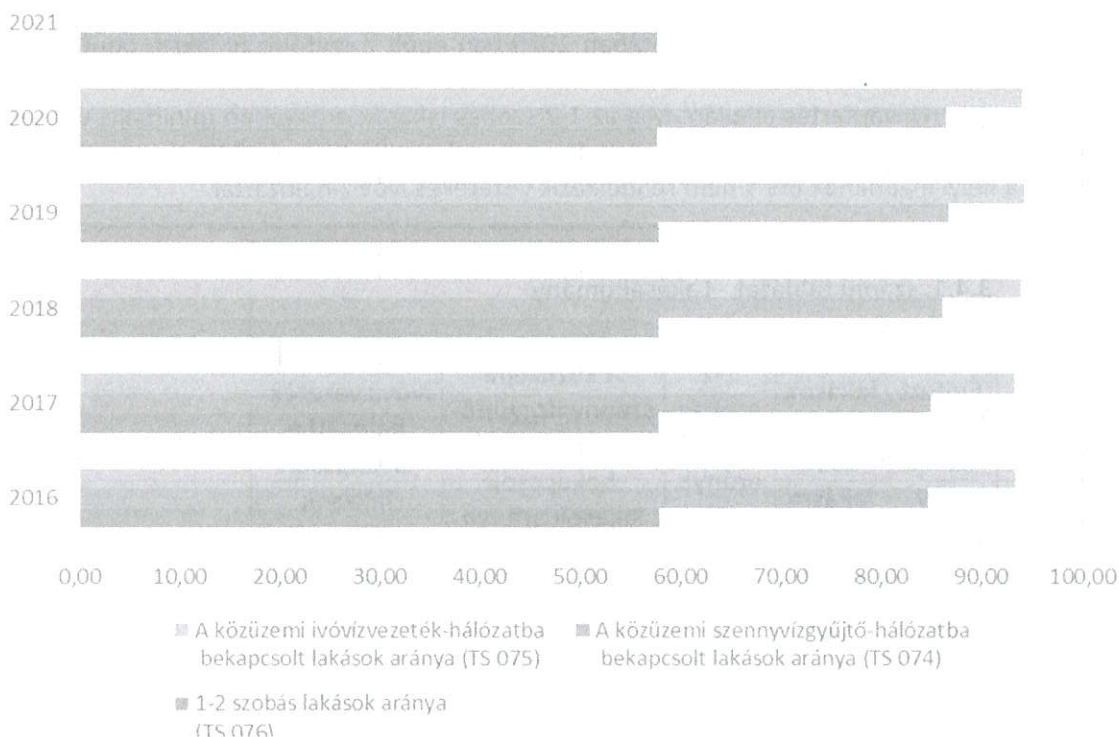
évente kevesebb, mint tízezer új lakás épült. Ennek következtében a 2016. évi mikrocenzus lakásállomány-növekedése mindössze 0,3% volt 2011-hez képest. A nem lakott lakások aránya a köztes öt évben kismértékben tovább nőtt, 2016-ban meghaladta a 12%-ot.

Orosháza vonatkozásában az elmúlt 5 év viszonylatában 2020-ban épült a legtöbb új lakás, pontosan 61 darab, ami a korábbi évek adataihoz képest - 7 és 14 db – kiemelkedő. 2021-ben az előző évekhez igazodva 10 új ingatlan jelent meg a nyilvántartás alapján. Míg az 1-2 szobás lakások arányában minimális változást látunk, a közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 93,41%-ról 94%-ra nőtt 2020-ra. Ennek függvényében a helyi ingatlanok 6%-a nem rendelkezik vezetékes ivóvíz-hálózattal.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	14060	10	0,71	57,85	84,67	93,41
2017	14065	14	1,00	57,78	84,88	93,20
2018	14066	8	0,57	57,74	86,05	93,81
2019	14048	7	0,50	57,72	86,66	94,20
2020	14093	61	4,33	57,65	86,49	94,00
2021	14087	10	0,71	57,63	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati
adatok

Lakásállomány és minősége

Az előzőekhez kapcsolódóan Orosháza vonatkozásában sem beszélhetünk a lakásállomány változásáról, mint ahogy az az alábbi táblázat adatai alapján látható.

A megfelelő lakáshoz jutás az egész országra jellemző probléma, melyre megoldást jelenthetne az állami, szociális bérlakás-szektor előtérbe helyezése, fejlesztése, amivel a rászoruló, nehéz helyzetben levő családokat, vagy a fiatal, családalapítás előtt állókat fokozottan támogatná.

a) bérlakás-állomány

Orosháza Város Önkormányzatának lakásállománya a 2022. novemberi adatok alapján 338 db. Ebből 38 db egyéb jogosultsággal bérbe adható lakás és 300 db szociális alapon kiutalható lakás. A szociális alapon kiutalható lakásokon belül 4 db szükséglakás és 3 db krízislakás van, valamint 35 db nem önkormányzati tulajdonú lakás, melynél az Önkormányzat bérlőkijelölési joggal rendelkezik.

Az Önkormányzat lakásállományát közszolgáltatási szerződés alapján az Orosházi Városüzemeltetési és Szolgáltató Zrt. kezeli, a bérbeadásról a Képviselő-testület dönt, amely feladatot részben megosztva átadja a Társadalmi Kapcsolatok bizottságának és a Polgármesternek.

Bérbeadás lakás-előtakarékossági szerződés megkötésével: A pályázat benyújtásakor a pályázó pár (élettársi vagy házastársi kapcsolatban) egyik tagja sem, illetve a gyermekét egyedül nevelő szülő sem töltötte be a 35. életévét; a pályázó nem rendelkezik lakás, lakóház ingatlan tulajdonnal, résztulajdonnal; lakás elő-takarékossági szerződést kötöttek pénztárcájával saját maguk javára.

A bérleti jogviszony meghatározott időre, legfeljebb öt évi időtartamra létesíthető. Azon bérlők, akik a bérleti időtartam alatt lakáshelyzetüket nem tudják megoldani, a bérleti szerződés legfeljebb egy

alkalommal, maximálisan további két évvel meghosszabbítható. A meghosszabbítást követően különös méltánylást igénylő esetben – betegség, vagy fogyatékosság, vagy 3 év alatti gyermek nevelése esetén – a polgármester hozzájárulhat a bérleti szerződés általa egyedileg meghatározott határidőig történő fenntartásához.

Lakás bérbeadása közérdekű célból: Jövedelmi, vagyoni és szociális helyzetből függetlenül kötött lakásbérleti szerződés köthető az önkormányzati törvényben megjelölt kötelező feladatok ellátása érdekében, a város gazdasági életében fontos szerepet játszó gazdálkodó szervezeteknél, más közérdekű feladat ellátása érdekében foglalkoztatott szakemberekkel, gazdálkodó szervezetekkel; a város kulturális és sport életében jelentős szerepet betöltő személyekkel, egyesületekkel, szervezetekkel.

Költségelvé bérbeadás: Az üresen álló költségelvé bérlakások közérdekű bérlőkijelölés, amennyiben ilyen kérelem az önkormányzathoz nem érkezik, úgy pályázat útján kerülnek betöltésre. A beérkezett pályázatok elbírálása során szociális szempontok figyelembe nem vehetőek.

Speciális esetek:

- bérlőkijelölési, bérlőkiválasztási joggal érintett lakások bérbeadása (a bérlő kijelölésére vagy kiválasztására megállapodás vagy a lakástörvény hatálybalépésekor jogszabály meghatározott szervet jogosít fel),
- szociális intézményből elbocsátott korábbi bérlő elhelyezése (ha a szociális intézményből elbocsátott személy az intézménybe utalásakor a lakásbérleti jogviszonyáról pénzbeli térítés ellenében mondott le az Önkormányzat javára, részére meghatározott komfortfokozatú lakást kell bérbe adni),
- törvényben és helyi rendeletben előírt elhelyezési, bérbeadási kötelezettség (ha a lakás elemi csapás vagy más ok következtében megsemmisül, illetve hatóságilag életveszély miatt a kiürítése kerül elrendelésre és a bérlő az elhelyezéséről önmaga nem tud gondoskodni, számára meghatározott komfortfokozatú lakást kell felajánlani).

Orosháza Város Önkormányzata a bérlakás állományának felújításáról, állagmegóvásáról lehetőségeihez mérten gondoskodik.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzati tulajdonú, szociális alapon bérbe adható lakásainak bérbeadása pályázat kiírás és bírálat alapján történik.

A megüresedett lakások bérbevételére a szociális helyzetük alapján rászoruló, Orosházán bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező állampolgárok jogosultak.

Az egyes lakástípusokhoz megjelölt szociális rászorultság mértékét, meghatározását az önkormányzati lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó 16/2006. (IX.15.) Ör. számú rendelet tartalmazza.

E rendelet szabályozza a krízishelyzetben lévő személyek ideiglenes lakhatásának megoldását. Így az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekejóléti Központja és Családsegítő Szolgálatának írásbeli javaslatára a krízishelyzetben lévő személlyel, a polgármester döntése alapján bérleti jogviszony létesíthető méltányosságból, egyedi mérlegelés alapján, a bérlet létesítését kizáró ok vizsgálata nélkül, a pályáztatási eljárás mellőzésével, a rendelet mellékletében meghatározott krízislakásokban.

Krízishelyzetben lévő személyeknek ideiglenes lakhatásra az Önkormányzat 2022-ben 3 lakást biztosított, melyek bántalmazás vagy egyéb indokolt esetben kerülnek kiutalásra.

További két lakást az Önkormányzat határozott időre átadott a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet által fenntartott Családok Átmeneti Otthonának, hogy annak keretein belül Krízisközpont, majd félutas ház

jöhessen létre, mely szintén a bántalmazás, illetve kapcsolati erőszak áldozatainak nyújthat hathatós segítséget.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Ilyen jellegű ingatlan felhasználásra a település területén nincs adat.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Orosházán a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátást igénylő hajléktalan személyek a nappali melegedő, az éjjeli menedékhely és az átmeneti szállás szolgáltatásaihoz tudnak hozzájutni. Az elmúlt öt évben ezen ellátásoknál a férőhelyszámok nem változtak, amelyek az alábbiak:

- nappali melegedő: 36 férőhely,
- éjjeli menedékhely: 26 férőhely,
- átmeneti szállás: 14 férőhely.

A hajléktalan ellátás intézményrendszere akadálymentesített. Orosháza közigazgatási területéről lehet igénybe venni ezen szolgáltatásokat.

A hajléktalanok tényleges száma a városban ismeretlen, folyton változó a célcsoportba tartozók életviteli sajátosságai miatt. A rendelkezésre álló férőhelyek elegendőek az igények kielégítésére.

A nappali melegedő segítséget nyújt a hajléktalan személy életviteléhez, elősegítve a szociális ellátások igénybevételét, elérését. Az ellátást igénybe vevő alapvető szükségleteinek kielégítésén túl a nappali melegedő lehetőséget kíván biztosítani a társadalmi életbe történő visszaintegrálódáshoz, személyes kapcsolatok kiépítésére, fenntartására. Alapvető szolgáltatások: tisztálkodás, mosás, szárítás, ételmelegítés, szociális ügyintézés, szociális, mentális gondozás, ruhapótlás, postacím adása, csomagmegőrzés lehetőségének biztosítása.

Az ellátást igénybe vevő intézményi életbe történő bevonásával fontos feladat a „valahová tartozás igényének” kielégítése, az elszigetelődés, teljes kirekesztődés kiküszöbölése.

Az ellátottak legfőbb problémája a lakhatási probléma. Ezen túlmenően jellemzőek a mentális problémák, életvezetési problémák, szocializációs hiányosságok, szenvedélybetegségek és a családi, társas kapcsolatok hiánya.

A felmerülő problémák megoldásának, szükségletek kielégítésének lehetősége az intézményben folytatott szociális munka, esetkezelés keretében fogalmazódik meg.

Több év tapasztalata azt mutatja, hogy a nappali melegedő férőhelyszáma elegendő, igazodik az igényekhez. A melegebb hónapokban a kihasználtság csekély, a téli hónapokban viszont többszörös.

Az éjjeli menedékhely az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek részére biztosít éjszakai pihenésre, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás igénybe vételére lehetőséget, valamint tanácsadás és felügyelet szolgáltatási elemeket.

Az intézmény 16 órás nyitva tartással lehetőséget biztosít továbbá a személyi tisztálkodásra, az étel melegítésére, étkezésre, a közösségi együttlétre.

2021 évben összesen 54 fő vette igénybe az éjjeli menedékhely szolgáltatásait, ebből 8 fő nő, illetve 46 fő férfi.

Az igénybe vevők leginkább férfiak, éves átlagban az ellátottak 95 %-a férfi, és mindössze 5%-a nő.

Az ellátandó célcsoport tagjainak döntő többsége elvált, volt családjukkal a kapcsolatot nem tartják, vagy csak nagyon ritkán. Ellátási igényük többnyire a fűtött szálláshelyben kimerül.

Az elmúlt években az átlagéletkor folyamatosan emelkedik. Az új ellátást igénylők túlnyomó többsége 40 év feletti. Az ellátást igénylő fiatalok – csekély kivételtől eltekintve – rövid idő után távoznak az intézményből.

A hajléktalanok átmeneti szállása 24 órás nyitva tartással, folyamatos felügyelettel biztosít életvitelszerű szálláshasználatot, valamint a lakhatási szolgáltatás mellett az önálló életvitel fenntartása érdekében szükség szerinti mértékű esetvitelt (szociális munkát).

Az átmeneti szálláson végzett szociális munka tartalmaz tanácsadást, esetkezelést, gondozást, készségfejlesztést, szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítségét, az ellátott egyéni szükségletei szerint felügyeletet és háztartási, vagy háztartást pótló segítségnyújtás szolgáltatását.

A szociális munka és a mentálhigiénés ellátás eszközeivel próbálja segíteni az ellátást igénybe vevők problémáinak megoldását, a tartós megkapaszkodás készségének kialakítását, és a társadalomba történő visszailleszkedést.

A szolgáltatást elsősorban férfiak veszik igénybe, azonban a tapasztalat azt mutatja, hogy egyre gyakrabban női ellátottak is bekerülnek az ellátórendszerbe, még ha rövidebb időre is.

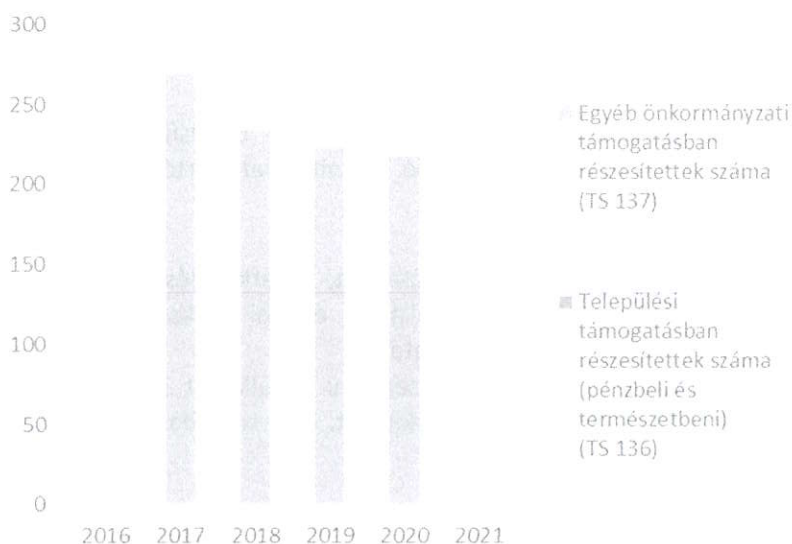
Az átmeneti szállás lakóira az elöregedés jellemző, többségük 60 életév feletti. Az átmeneti szállás munkatársai napi kapcsolatban vannak az Egységes Szociális Központ bentlakásos intézményeivel, így ha az ellátást igénybe vevők az előrehaladott életkor és a visszafordíthatatlan egészségi állapotromlás miatt igénylik, lehetőség van az idősek otthonaiba történő bekerülésre.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	268
2018	n.a.	233
2019	n.a.	223
2020	n.a.	217
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Lakhatást segítő támogatások

A lakhatási veszélyhelyzetek megelőzése és a már kialakult veszély csökkentése volt a célja egyes hatósági jogintézmények létrehozásának. Ezek következetes alkalmazása a lakhatás biztonságát, a rendeltetésszerű lakáshasználatot, a lakhatás minőségének a megőrzését és az élhetőbb otthon fenntartását szolgálja.

Ha a lakás elemi csapás vagy más ok következtében megsemmisült, illetőleg az építésügyi hatóság életveszély miatt annak kiürítését rendelte el és a bérlő (használó) elhelyezéséről maga vagy a lakással rendelkező szerv nem tud gondoskodni, az ideiglenes elhelyezés az említett lakás fekvése szerint illetékes települési, fővárosban a kerületi önkormányzat feladata.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló helyi rendelet értelmében elemi kár esetében az átmeneti települési támogatás magasabb összegben is megállapítható az alábbiak szerint:

a) a mindennapi életvitelhez elengedhetetlenül szükséges, a károsult személyi tulajdonát képező ingóságokban bekövetkezett kár enyhítésére és a személyazonosítást biztosító iratok pótlására szolgáló támogatás pénzben nyújtható a károsodás mértékéhez igazodóan, de legfeljebb 50.000 forint összegben, elszámolási kötelezettség nélkül;

b) a károsult lakhatást biztosító, tulajdonában lévő lakóépületben bekövetkezett kár enyhítésére szolgáló, 50.000 forintot meghaladó összegű támogatás elsősorban természetbeni juttatás formájában nyújtható, feltéve, hogy a károsult az önkormányzattal kötött megállapodásban vállalja

- ba) a természetbeni juttatás - kivételesen pénzbeli juttatás - rendeltetésszerű felhasználását,
- bb) a bizonyító erejű dokumentumokkal (számlák, szállítólevelek, adásvételi szerződések) történő elszámolást a felhasználásról,
- bc) a helyreállítási munkák elvégzésének, illetve a megsemmisült dolgok pótlásának ellenőrzését,
- bd) rendeltetésellenes felhasználás, rosszhiszeműség esetén a támogatás visszafizetését, illetve pénzbeli ellenértékének megfizetését.

Az elemi károsultak a b) pont szerinti támogatására központi forrás biztosítása esetén kerülhet sor.

A lakhatás megőrzése, illetve a hajléktalanná válás megelőzése érdekében a legnehezebb anyagi körülmények között élők az energiaszolgáltatás tekintetében is speciális védelmet érdemelnek.

A védendő fogyasztók intézménye az Európai Unió előírása alapján került bevezetésre 2008. január 1-jétől a villamos energia, 2009. január 1-jétől a gázszolgáltatás, 2014. január 1-jétől a vízközmű-szolgáltatás tekintetében. A szociálisan rászoruló, valamint a fogyatékossgal élő fogyasztók vehetik igénybe.

Igénybe vehető kedvezmények:

- fizetési kedvezmények (részletfizetés, fizetési haladék),
- előre fizető mérő felszerelése, amely esetén nem lehetséges a hátralék felhalmozása.

Esélyegyenlőség biztosítása szempontjából lényeges kitétel, hogy a fogyatékkal élő fogyasztókat

- különösen a méréssel, leolvasással, számlázással, díjfizetési módokkal kapcsolatosan igényeiknek megfelelő, különleges bánásmódban kell részesíteni.
- Az olyan jellegű fogyatékkal élő fogyasztókat, akiknek az egészségét vagy az életét veszélyezteti a szolgáltatásból való kikapcsolás, vagy annak megszakadása, fizetési késedelem vagy nemfizetés esetén nem lehet kikapcsolni.

Az Önkormányzat – mint arra korábban már utaltunk – az Szt. felhatalmazása alapján megalkotta az Ö.r.-t, melyben a törvényi szabályozás pénzbeli és természetbeni ellátásainak kiegészítéseként a szociális biztonság erősítése érdekében célhoz kötötten települési támogatásokat állapított meg. A korábbi lakásfenntartási támogatás terminológiát a lakhatási települési támogatás váltotta fel.

A lakhatási települési támogatást a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A lakhatási települési támogatást elsősorban természetbeni ellátás formájában és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti. Támogatható lakhatási kiadások: áramdíj, gázfogyasztás díja, víz- és csatorna-használat díja, szemétszállítás díja, lakbér, albérleti díj, közös költség, tüzelőanyag költsége.

A lakhatási települési támogatás adható adósságkezelési szolgáltatás részeként, de jellemzően önálló támogatásként van jelen a szociális ellátások rendszerében.

A támogatáshoz kapcsolódóan meg kell említeni, hogy az Önkormányzat élt azzal a rendeletalkotási lehetőséggel is, amely – többek között – a lakókörnyezet rendezettségének biztosításához köti a lakhatási települési támogatás nyújtását, melynek megállapítását megelőzően a támogatással érintett ingatlanról környezettanulmány készül. Míg az eljárás fogadtatása korábban változó volt, ma már teljesen elfogadottnak tekintik az ügyfelek, mondhatjuk, hogy rutinszerűen működik a támogatást kérő lakosok körében.

f) eladósodottság

Az orosházi háztartások eladósodottságáról hivatalos adatok nem állnak rendelkezésre. A Polgármesteri Hivatal Szociális, Gyámhatósági és Egészségügyi Osztályát felkereső ügyfelek leggyakrabban a váratlanul keletkezett és/vagy nagyobb összegű közüzemi kiadások, illetve régebben fennálló, nagyobb összegű közüzemi számlák rendezéséhez kérnek segítséget. Adósságkezelési szolgáltatást a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékok felhalmozó személyek részére az Önkormányzat önként vállalta fel az Szt. keretszabályai között. A szociálisan hátrányos helyzetben lévők adósságterhének enyhítése és lakhatási körülményeinek javítása érdekében adósságkezelési célú települési támogatást nyújt, amelynek keretében a jogosultak adósságcsökkentési támogatásban és 12 hónapon át adósságkezelési tanácsadásban részesülnek. Az adósságkezelési célú települési támogatás igénybevételének időtartamára a jogosultak lakhatási települési támogatásban is részesülnek, mint ahogy arra már utaltunk.

Elsősorban a közüzemi tartozásokkal eladósodott személyeknek nyújt segítséget. A korábbi szabályozás szerint a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztésénél felhalmozódott adósság rendezésére is igénybe vehető volt, de a jelen szabályozás szerint erre az adósság fajtára a támogatás nem terjed ki. A korábbi szabályozáshoz képest, mely szerint a szolgáltatás keretében nyújtott adósságcsökkentési támogatás ténylegesen az adósság 3/4-ed részének megfizetését jelentette az adós helyett, addig a hatályos rendelet szerint a támogatás mértéke az adósságkezelés körébe vont adósság 90%-át is elérheti.

Az adósságkezelési tanácsadás igénybe vétele, az adósságkezelési szolgáltatóval való együttműködés nem csak lehetőség, hanem kötelezettség is a programban résztvevőknek, saját érdekükben. Az együttműködés

során a tanácsadó feltárja az adósságkezelés tartama alatt keletkező problémákat, segít a megoldásukban, preventív intézkedéseket tesz az újabb eladósodás elkerülése érdekében.

Az adósságkezelési célú települési támogatást, habár a szükséges önerő 25%-ról 10%-ra csökkent, mégis elenyésző számban veszik igénybe.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település külterületein a közműszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított. A közösségi közlekedés helyi és helyközi autóbuszjáratokkal megoldásra került, amely által az érintett területek lakói a településen biztosított minőségi közszolgáltatásokhoz közvetlenül hozzáférnek.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Orosháza Város Önkormányzata 2016. évben az Integrált Városfejlesztési Stratégiával egy ütemben, annak mellékleteként elkészítette az Orosháza városra vonatkozó Anti-szegregációs tervét.

A tervben rögzített megállapítások és arányszámok kerülnek felhasználásra a jelen fejezet kifejtése kapcsán is.

Szegregátumnak nevezzük azt a területet, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Orosháza város egészét tekintve az infrastrukturális hálózatok közül elektromos áram és gázvezeték legalább részlegesen minden utcában található, a szennyvízberuházás következtében a vezetékes szennyvízelvezetés is szinte teljes egészében megoldottá vált.

A településen jelenleg 232 km kiépített járda, 135 km kiépített, továbbá 318 km kiépítetlen út található, vezetékes ivóvíz 37 utcában nincs részben vagy teljesen.

1. Szegregált terület: /Kiss Ernő utca – Kupa Vezér utca – Toldi utca – Kiss Ernő utca (északi, észak-nyugati oldala a Babits Mihály utcától a Kupa Vezérig)/

Lakáshelyzet: az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 22%. Az egyszobás lakások aránya 11%.

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A területen kizárólag lakóházak találhatóak, a városközpont mintegy 7 km-re található. A területről jellemzően 3 km-re található Rákóczi utcai általános iskola feladat-ellátási helyet vesz igénybe a tanulók. Az óvoda 1 km-en belül elérhető.

Közműellátottság: hiányzik a vezetékes víz- és szennyvízhálózat a Kupa Vezér és a Toldi utcák egy részében. Nincs szilárd útburkolatú út a Kupa Vezér, a Toldi, a Lachner György és a Béke utcákban. A Kupa Vezér utca végén illegális személtlerakó található.

2. Szegregált terület: /Dankó István utca déli oldala, Szondi utca, illetve a Kutasi utca (1-15. szám és a 2-8. szám) Szondi utcáig terjedő szakasza/

Lakáshelyzet: alacsony komfortfokozatú lakások aránya 84%. Az egyszobás lakások aránya 78%.

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A területen kizárólag lakóházak találhatóak, a városközpont viszonylagos közelsége miatt a szolgáltatások könnyen igénybe vehetőek.

Közműellátottság: A vezetékes víz és szennyvízhálózat csak részben került kiépítésre. A Dankó István utcának csak egy részén került kialakításra a szilárd burkolatú út.

3. Szegregált terület: /Hun utca, Sámsoni utca – Makói utca/

Lakáshelyzet: alacsony komfortfokozatú lakások aránya 52%. Az egyszobás lakások aránya 20%.

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A területen kizárólag lakóházak találhatóak, a városközpont viszonylagos közelsége miatt a szolgáltatások könnyen igénybe vehetőek.

Közműellátottság: A vezetékes víz és szennyvízhálózat csak részben került kiépítésre a Hun utcában. Hiányzik a szilárd burkolatú út a Hun utcában és a Hun közben. A Hun utca – Makói utca – vasút által közrezárt nádasban illegális szemétkerakó található.

4. Szegregált terület: /Horváth Gy. utca. – Mátyás király utca – Szabadság utca – Kiss Ernő utca (nyugati oldala a Szilágyi Erzsébet utcáig) – belterületi határ/

Lakáshelyzet: alacsony komfortfokozatú lakások aránya 17%. Az egyszobás lakások aránya 12%.

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A területen kizárólag lakóházak találhatóak, a városközpont mintegy 7 km-re található. A területről jellemzően a 3 km-re található Rákóczi-telepi általános iskola feladat-ellátási helyet veszik igénybe a tanulók. Az óvoda 1 km-en belül elérhető.

Közműellátottság: A vezetékes víz és szennyvízhálózat csak részben került kiépítésre a Kismarton és a Kiss Ernő utcákban. Hiányzik a szilárd burkolatú út a Kismarton utcában.

5. Szegregált terület: /Kiscsákó/

Lakáshelyzet: az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 67%. Az egyszobás lakások aránya 31%.

Szolgáltatásokhoz való hozzáférés: A városhoz, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés rendkívül körülményes a nagy távolság miatt (több, mint 20 km). Egyes szolgáltatásokat az itt élők Nagyszénáson és Kondoroson vesznek igénybe.

Közműellátottság: a szennyvízhálózat teljes egészben hiányzik. A vezetékes vízhálózat részben kiépített. Szilárd burkolattal csak a kiscsákói bekötő út rendelkezik.

Orosháza város területén a közterületek rendben tartása a lakosság közreműködésével Községüzemeltetési és Szolgáltató Zrt. feladata.

Amennyiben a lakossági feladatként megjelölt közterület állapota nem megfelelő, a Polgármesteri Hivatal Közterület Felügyelete felszólítja az érintett személyt a terület rendbetételére a saját jogi eszközeit felhasználva.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A 2017 évi adatgyűjtés kapcsán az alábbi adatok állnak rendelkezésre:

1. Szegregált terület: /Kiss Ernő utca – Kupa Vezér utca – Toldi utca – Kiss Ernő utca (északi, észak-nyugati oldala a Babits Mihály utcától a Kupa Vezérig)/

Demográfia: A lakónépesség száma 76 fő. A 0-14 évesek aránya 29%, a 60 év felettieké 28%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 44,8%.

Foglalkoztatottság: A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon belül 62%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 54%.

Etnikai szegregáció: A területen nem magas a roma lakosság aránya.

Segélyezési adatok: lakhatási támogatásban 5 háztartás részesült a 2017. évben.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: 25 gyermek részére került megállapításra a 2017. évben.

2. Szegregált terület /Dankó István utca déli oldala, Szondi utca, illetve a Kutasi utca (1-15. szám és a 2-8. szám) Szondi utcáig terjedő szakasza/

Demográfia: A lakónépesség száma 171 fő. A 0-14 évesek aránya 50%, a 60 év felettieké 6%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 45%.

Foglalkoztatottság: A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon belül 91%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 80%.

Etnikai szegregáció: A területen magas a roma lakosság aránya.

Segélyezési adatok: lakhatási támogatásban 9 háztartás részesült a 2017. évben.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: 27 gyermek részére került megállapításra a 2017. évben.

3. Szegregált terület: /Hun utca, Sámsoni utca – Makói utca/

Demográfia: A lakónépesség száma 174 fő. A 0-14 évesek aránya 30%, a 60 év felettieké 7%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 32%.

Foglalkoztatottság: A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon belül 57%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 55%.

Etnikai szegregáció: A területen magas a roma lakosság aránya.

Segélyezési adatok: lakhatási támogatásban 9 háztartás részesült a 2017. évben.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: 23 gyermek részére került megállapításra a 2017. évben.

4. Szegregált terület: /Horváth Gy. utca. – Mátyás király utca – Szabadság utca – Kiss Ernő utca (nyugati oldala a Szilágyi Erzsébet utcáig)- belterületi határ/

Demográfia: A lakónépesség száma 120 fő. A 0-14 évesek aránya 11%, a 60 év felettieké 30%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 30%.

Foglalkoztatottság: A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon belül 55%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 50%.

Etnikai szegregáció: A területen nem magas a roma lakosság aránya.

Segélyezési adatok: lakhatási támogatásban 5 háztartás részesült a 2017. évben.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: 12 gyermek részére került megállapításra a 2017. évben.

5. Szegregált terület: /Kiscsákó/

Demográfia: A lakónépesség száma 121 fő. A 0-14 évesek aránya kb. 23%, a 60 év felettieké kb. 40%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 33%.

Foglalkoztatottság: A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon belül 67%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 67%.

Etnikai szegregáció: A területen nem magas a roma lakosság aránya.

Segélyezési adatok: lakhatási támogatásban 8 háztartás részesült a 2017. évben.

Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya: 1 gyermek részére került megállapításra a 2017. évben.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A 2016. évi Anti-szegregációs tervben feltárt adatokban és jelenségekben mérvadó változás nem történt az utóbbi időszakban. A tervben megjelölt beavatkozási lehetőségek a város egyes fejlesztéseinek előkészítése során figyelembevételre és lehetőség szerint beépítésre kerülnek.

Az oktatási intézmények (iskolák, óvodák) segítséget nyújtanak a hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek megfelelő fejlesztéséhez, igyekeznek biztosítani az optimális feltételeket.

A szociális bérlakás igények benyújtása és elbírálása során a helyi rendeletben meghatározott feltételek teljesítése kerül figyelembevételre.

A pályázati és önkormányzati források felhasználásával megvalósításra kerülő környezetrendezés, közlekedési felületek, épületek, infrastruktúra hálózat felújítása, tervezése és építése során szintén figyelembevételre kerül az érintett területek fejlesztési igénye.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Orosháza Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény előírása alapján az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról
- a fogorvosi alapellátásról
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról
- a védőnői ellátásról
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A város kiépítette a jogszabályi előírásoknak megfelelően az egészségügyi alap- és szakellátást, amelyek ellátási körzete lefedi a település egészét. Szolgáltatásai valamennyi lakos számára hozzáférhetők.

Országos tendencia, hogy folyamatosan romlik a lakosság egészségi állapota. A születéskor várható élettartam messze elmarad az Európai Unió átlagától, de alacsonyabb a környező közép-kelet-európai országok ide vonatkozó adatainál is.

Az ifjúság helyzetéről szóló tanulmányok szerint szoros összefüggés van a dohányzás és az alkoholfogyasztás gyakorisága és a kábítószer-fogyasztás között. Az ifjúság kellő információval rendelkezik a drogokról, de veszélyességét nem értékeli nagyságának megfelelően.

Orosházán a felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma 10, gyermekek részére 5, életkorhoz nem kötötten pedig 2 vegyes háziorvosi szolgálat dolgozik. A fogorvosi alapellátást 6 vegyes körzet, illetve egy – életkorhoz kötött – iskolai, ifjúsági fogorvosi körzet biztosítja.

Orosháza Város Önkormányzata, mint egészségügyi szolgáltató feladatkörét a megbízás útján eljáró, vagy feladatkörét feladat-ellátási szerződés keretében átvállaló és praxisjoggal rendelkező, önálló orvosi tevékenységet végző háziorvosokkal, házi gyermekorvosokkal, valamint egészségügyi alapellátást nyújtó fogorvosokkal végzi. A közigazgatásilag Orosházához tartozó Kiscsákó külterületi településrész vonatkozásában a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátást az Önkormányzat Nagyszénás Nagyközség Önkormányzatával kötött feladat-ellátási szerződés útján biztosítja.

Az egészségügyi alapellátáshoz csatlakozó háziorvosi Központi Ügyelet létrehozása is megvalósult 2005. évben. A Társulás a feladatot az Orosházi Kórházzal együttműködve biztosítja.

Az egészségügyi alapellátás tekintetében az országos tendenciához hasonlóan Orosházán is jelentkezik a háziorvosi kör elöregedése.

Az egészségügyi alapellátásban új elemként 2018. évben a praxisközösség létrehozása gyógytornász, dietetikus bevonását teszi lehetővé a gyógyításba, valamint szűrővizsgálatokkal és életmódbeli tanácsadással egészítik ki a háziorvosi és házi gyermekorvosi alapellátást.

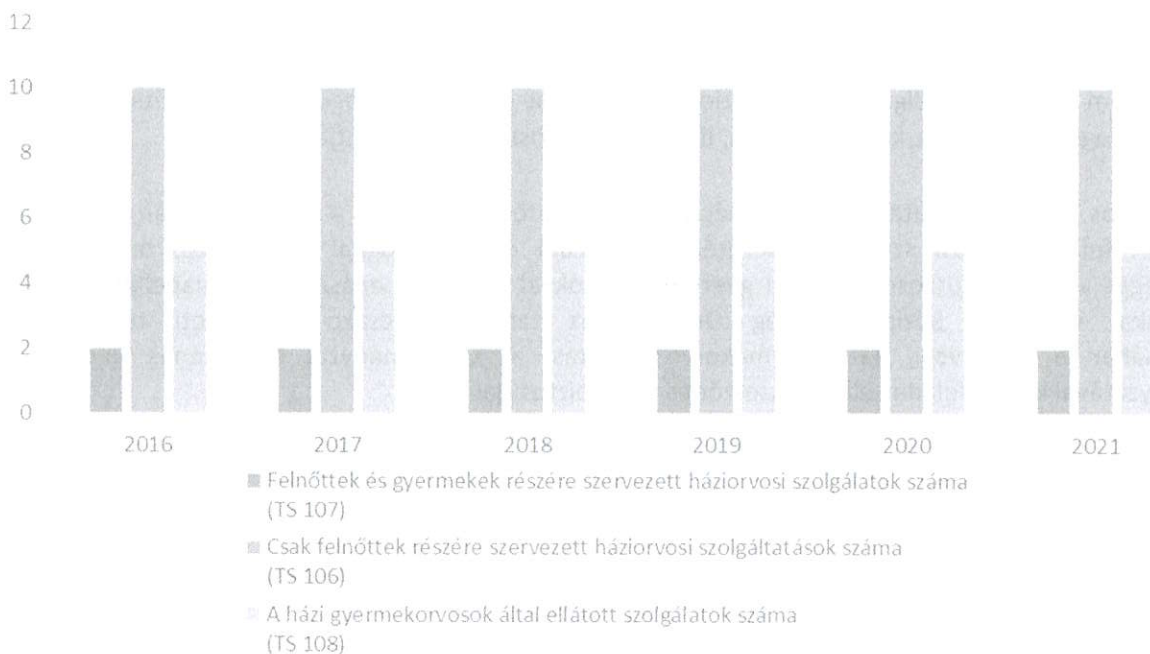
Az Önkormányzat a lakosságszám folyamatos csökkenése ellenére sem változtat az alapellátási körzetek számán. Ebből következően javulhatott az ellátás minősége, mivel hosszabb idő jut egy-egy orvos-beteg találkozóra.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	2	10	5	8	n.a.	n.a.
2017	2	10	5	7	977	230,76
2018	2	10	5	8	901	222,57
2019	2	10	5	8	901	120,05
2020	2	10	5	8	830	131,39
2021	2	10	5	8	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

Egészségügyi ellátás

A városban területi besorolású kórház működik, amely magában foglalja a járó- és fekvőbeteg szakellátást.

Orosháza városa 10 területi védőnői, 2 ifjúsági védőnői, 1 kórházi védőnői státusszal rendelkezik. Valamennyi álláshely (13) betöltött. Orosháza Város Önkormányzata az Orosházi Kórházzal, valamint Kiscsákó külterületi településrész vonatkozásában Nagyszénás Nagyközség Önkormányzatával kötött feladat-ellátási szerződés alapján működteti a szolgálatot.

Az egy védőnőre jutó 0-3 éves korú gyermekek aránya évente közel azonos. Ennek oka a népesedési folyamat lassulása, a gyermekszületések számának visszaesése.

A fentiekén túl az egészségügyi ellátás szintén jelentős mutatója a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal állapítja meg alanyi közgyógyellátás, normatív közgyógyellátás, és egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság formájában.

A táblázat adatai alapján elmondható, hogy magas azoknak az aránya, akik e támogatási formában részesednek. 2017-ben 977 fő rendelkezett közgyógyellátási igazolvánnyal, míg 2020-ra vonatkozóan 830-an részesültek a kedvezményben.

Az ápolási díjban részesülők száma szintén esélyegyenlőségi szempontból fontos mutató. Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Alapesetben ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha súlyosan fogyatékos személy, vagy tartósan beteg 18. év alatti személy gondozását, ápolását végzi. A fokozottan súlyos fogyatékos személyt ápoló hozzátartozó magasabb összegű ellátásban részesül.

2011. évtől a mindenkori központi költségvetési törvény által meghatározott alapösszeg 100%-a az ápolási díj. A korábbi fokozott ápolási díj, mely az alapösszeg 130%-a volt, a jelenlegi szabályozás szerint az emelt összegű ápolási díjnak, az alapösszeg 150 %-ának felel meg. A korábbi ellátás differenciálódott a kiemelt ápolási díjjal, mely az alapösszeg 180%-a. Számszerűsítve a bruttó alapösszegű ápolási díj 41.335.- Ft, az emelt összegű 62.003.- Ft, és a kiemelt összegű 74.403.- Ft. A támogatás a jogosultsági feltételek bekövetkezésének napjától, de legkorábban a kérelem benyújtását megelőző hatodik hónap első napjától állapítható meg. Az ápolási díj a jogosultság kezdő hónapjára tekintettel is teljes összegben jár.

A táblázat adatai alapján megfigyelhetjük a vizsgált 5 éves időszakban közel 100 fővel csökkent az ápolási díjban részesülők száma. 2017-ben 230 fő, 2020-ban pedig 131 fő részesült a támogatásban.

A méltányossági ápolási díjnak, melyet az Szt. önkormányzati hatáskörbe utal önkéntes vállalat alapján, megszünt a helyi szabályozása.

2018. január 1-jétől a tartósan beteg gyermeküket legalább húsz éven át otthon ápolók számára tartós ápolást végzők időskori támogatása néven új támogatási forma érhető el, mely kompenzációt nyújt azoknak, akik az otthoni tevékenységük mellett a munkaerőpiacon kevésbé tudtak, tudnak jelen lenni, ami miatt alacsonyabb összegű nyugdíjra jogosultak. A támogatás havi összege 50.000,- forint. A tartós ápolást végzők időskori támogatása nem minősül nyugellátásnak.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja 2010-2020: mintegy tíz éven keresztül az országot járva vizsgálta és vizsgálja a hazai lakosság egészségügyi állapotát. A program nyolc év alatt 1500 helyszínen több mint 6 millió vizsgálatot végzett, 500 ezer látogatót fogadott, ugyanakkor a kitöltött kérdőívek száma elérte a 15 milliót. A kezdeményezés az Európa Nemzeti Egészségvédelmi Program (European National

Healthcare Program) valamint a Magyar Orvostársaságok és Egyesületek Szövetsége (MOTESZ) által koordinált szív- és érrendszeri betegségek megelőzésének és gyógyításának Nemzeti Programjával konszenzusos együttműködésével valósul meg. A 2010-2020 közötti program segít a lakosság egészségi állapotának folyamatos megfigyelésében, beteg orvos kapcsolatok találkozásában, az egészségvédelem több dimenziós megismerésében. A program a szűrések mellett, külön figyelmet fordít a társadalom egészségét fenyegető káros jelenségekre is.

A szűrésen résztvevők átlagéletkora 40-41 év volt, 57 százaléka a nők, míg 43 százalékuk a férfiak köréből került ki. A legaktívabbak Budapesten és Pest megyében voltak a látogatók, amelyeket Veszprém, Heves, Fejér megye követett a sorban. Az elmúlt években Békés megye több településén, Orosházán 2014. november 10-én az O-I Prevenációs Életmód Napok keretében lehetett a program szűrővizsgálatait igénybe venni. 2018-ban 74 szakmai szervezet összefogásával az átfogó egészségvédelmi szűrőprogram tovább folytatódik.

Orosházán az Önkormányzat gondoskodik a kötelező egészségügyi alapellátás biztosításáról, mint az előző pontban szó volt róla.

A háziorvosok, házi gyermekorvosok és fogorvosok, valamint az iskolaorvosi ellátás és a védőnői szolgálat résztvevőinek a vonatkozó egészségügyi ágazati jogszabályokban meghatározott feladatai között hangsúlyos a prevenció, amelynek egyik eszköze a szűrőprogramok szervezése és lefolytatása.

Ezek a feladatok kiemelésre kerültek azon feladat-ellátási szerződésekben is, amelyeket az Önkormányzat kötött az egészségügyi alapellátás szereplőivel.

A végrehajtás nemritkán a népegészségügyi szakigazgatási szervvel közös szervezésben történik.

Az egészségügyi szolgáltatók igyekeznek a legrászorultabb rétegekhez eljutni, különös tekintettel a gyermekekre, idősekre és a szegregált környezetben élőkre.

A programokon való részvételre elsősorban tanácsadások és családlátogatások alkalmával igyekeznek rábeszélni a kisgyermekes szülőket, amely, ha egyszer megszokják, az életük természetes részévé válik.

Az egészségügyi alapellátásban új elemként 2018. évben praxisközösség létrehozása valósult meg. A praxisközösségi program Orosháza és Tótkomlós háziorvosi körzeteinek (7 db) bevonásával, Orosháza Város Önkormányzata vezetésével 2018. áprilisában kezdődött meg az Európai Unió és Magyarország Kormányának 149.92 millió forint vissza nem térítendő támogatásával.

A praxisközösség munkájának eredményeként a helyi lakosság szélesebb körben jut hozzá a különböző egészségügyi szolgáltatásokhoz, megteremtve a lehetőséget az egészséges életmód szélesebb körben való elterjedéséhez. A program segítségével a térségben is könnyebben elérhetővé válnak a gyógytorna, dietetika, légzésfunkciós vizsgálatok, valamint olyan speciális foglalkozások, melyek korábban egyáltalán nem voltak elérhetők a lakosság számára.

Az elnyert támogatásból a praxisközösség szakemberei többek között szakmai továbbképzéseken vehetnek részt, illetve új orvosi és informatikai eszközökhöz jutnak, így több és hatékonyabb kezelés végezhető el, csökkentve ezzel a magasabb szintű orvosi ellátásra nehezedő nyomást.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Harmónia és Fordulat Klubjai 2014. augusztus 1-jétől nyújtanak nappali ellátást a pszichiátriai és szenvedélybetegek részére. Az intézmény nyitáskor Orosháza közigazgatási területéről fogadtak ellátottakat, majd a felmerülő igények alapján Békés megye területéről is érkezhetnek ellátottak. A klubok 20-20 fő ellátását képesek biztosítani, jelenleg szinte maximális kihasználtsággal.

A szolgáltatás feladata, hogy az öntevékenységre, az önsegítésre épülve elősegítse a pszichiátriai és szenvedélybetegek társadalomba történő reintegrációját, rehabilitációját; támogassa a helyi települési

közösségbe, a foglalkoztatási rendszerbe történő beilleszkedésüket; szolgáltatást nyújtson a promóció és elsődleges prevenció céljával a mentálisan sérült, krízisben lévő személyek részére is. Hosszú távú cél a pszichiátriai és szenvedélybetegek szociális kompetenciájának javítása, a stigmatizáció csökkentése, aktivizálás az egészségügyi ellátás igénybevételében, a foglalkozási rehabilitációban, a társadalmi szerepvállalásban.

Az intézmény megnyitása óta egyre többen ismerik meg a Harmónia/Fordulat Klubok munkáját, egyre nagyobb az érdeklődők, az ellátottak száma. Joggal mondható, hogy az intézmény egyre népszerűbb. A klubok munkatársai a lehetőségekhez mérten próbálnak minél több, színesebb programot kínálni a klubtagoknak. Ezen ellátási formákhoz szervesen kapcsolódó előadásokat szerveznek, amelyekkel ismereteket adhatnak át, illetve amelyek a reintegrációt elősegítő képességek, készségek fejlesztésére szolgálnak.

A klubokban folyó tevékenységekről a lakosság folyamatos informálása megvalósul az oroshazieszk.hu honlapon megjelenő fényképes cikkekkel, illetve a lakosság és a háziorvosok között terjesztett szórólapokkal, annak érdekében, hogy minél szélesebb körben legyenek ismertek és ezáltal elérhetőek ezen ellátási formák.

A klub munkatársai azért dolgoznak, hogy a társadalom, a környezet számára minél inkább elfogadhatóbb legyen a pszichiátriai és szenvedélybetegséggel küzdők személye. Ennek érdekében mind szakmai körökben – konferenciák, személyes megkeresések, előadások, - mind a lakosság körében tájékoztató, felvilágosító – szórólap, nyílt nap, – munkát végeznek.

2017. május 15-től az intézményben a „Főtéren Szociális Szövetkezet” biztosít fejlesztő foglalkoztatást. A klubtagok között nagyon népszerű ez a lehetőség, mivel anyagi nehézségeik ezzel csökkentek, illetve megtapasztalhatták a rendszeres munkavégzés, a közösséghez tartozás előnyeit. Jelenleg 16 főnek tudnak rendszeres munkát biztosítani.

A klub munkatársai az elkövetkezendőkben is arra törekednek, hogy mindenki számára elérhető módon, magas szakmai színvonalon legyenek a pszichiátriai és a szenvedélybetegek segítségére, különböző szakmai programok, rendezvények, kirándulások megszervezése által.

Orosháza Város Önkormányzat fenntartásában működik az Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klubja. A Vadvirág Esély Klub, mint a fogyatékos személyek nappali ellátását biztosító intézmény, célját és feladatát a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet határozza meg.

A klub az ellátást igénybevevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt, a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít közösségi csoportoknak is. Biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.

A Vadvirág Esély Klubban 2008-tól kezdődően 2017. március 31-éig szociális foglalkoztatás keretében munka-rehabilitációs tevékenység zajlott. A szociális foglalkoztatás folytatásaként a továbbiakban fejlesztő foglalkoztatást biztosítanak az ellátottak számára. A fejlesztő foglalkoztatás szintén pályázat útján valósulhat meg.

A fejlesztő foglalkoztatásra azért van szükség, mert az utóbbi években elindult egy folyamat, melynek eredményeképpen egyre fontosabbá vált a felnőtt, értelmükben akadályozott személyek munkára történő felkészítése. Az önálló egzisztenciát biztosító munka az ellátottak számára elérhetetlen, de más szinten és némileg más formában a sikeres munkatevékenység értelmet, biztatást, pozitív önbecsülést ad az akadályozottsággal élő személyeknek. Az esélyegyenlőségi törvény értelmében a fogyatékos személyek a társadalom egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben – jelen esetben a munka világában – történő részvételt. A fejlesztő

foglalkoztatás 26 fő akadályozottsággal élő fiatal munkavégzését és kereseti lehetőségét biztosítja az ellátottak egészségi állapotának, korának, fizikai és mentális állapotának figyelembe vételével.

A nappali ellátás vonatkozásában 35 férőhelyes intézményben 26 ellátott foglalkoztatására van lehetőség a fejlesztő foglalkoztatásra vonatkozó működési engedély alapján.

Az egészségügyi rehabilitációs ellátásokhoz a város lakosságának az egészségügyi ellátórendszeren keresztül biztosított a hozzáférés.

A gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésében jelentkező problémák feltárása, megoldása, a szükséges fejlesztő és rehabilitációs folyamatok megvalósítása több szakágazat együttes tevékenységével realizálódik, az egészségügyi-, oktatási- és szociális intézményrendszer szereplői közötti kapcsolati háló kiterjedtsége, a kapcsolatok intenzitása, minősége függvényében.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzatok által biztosított közétkeztetés, amely gyakran a helyi szegény családból származó gyerekek táplálkozásának elsődleges forrása, fontos, hogy megfeleljen az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet egyik fő célkitűzése, hogy a napi bevitt sómennyiség 2015 és 2021 között 10%-kal csökkenjen. A közétkeztetési reform törekvései közé tartozik, hogy növelje a helyi és bio élelmiszerek arányát a menzákon, továbbá hogy bevonja a Magyarországon tenyésztett halakat a menzák kínálatába. A rendelet azt is előírja, hogy a nevelési-oktatási intézményben minden, szakorvos által igazolt diétás étkezést igénylő személy számára az állapotának megfelelő diétás étrendet kell biztosítani.

Az önkormányzatok, illetve intézményei által biztosított közétkeztetés és az önkormányzati intézményekben piaci szereplők által biztosított étkeztetés (pl. iskolai, munkahelyi büfék) rendszeres ellenőrzése szükséges, szakember bevonásával, hogy azok kínálata és az ételek minősége mennyiben felel meg az általuk ellátott korosztályok egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Az iskolai büfék esetén elvárás, hogy jelenjenek meg a kínálatban az egészségesebb táplálkozást támogató gyümölcsök, joghurtok, gabonapelyhek, egészséges ételek.

A településen a gyermekek étkeztetését a Prizma-Junior Zrt. látja el.

A bölcsődei szolgáltatást igénybe vevő gyermekek étkeztetése helyben, intézményen belül történik, ahol megoldott a speciális étkeztetést igénylő, ételallergiás gyermekek számára biztosítandó étkeztetés is.

Az Egységes Szociális Központ főzőkonyhája a Teréz utcai egységben található. Gondoskodik az intézmény bentlakásos, nappali- és alapellátást igénybe vevő ellátottainak és munkatársainak a jogszabályi előírásoknak megfelelő étkeztetéséről.

Az alapanyagok beszerzése és a menüsorok összeállítása során figyelembe vett tényező a mennyiség mellett a megfelelő minőségű, változatos étrend összeállítása.

A települési lakosság által igénybe vehető étkeztetést biztosít még a Kórház főzőkonyhája is.

A Gyopárosi Gasztronómiai és Turisztikai Kft. által működtetett Speciális Ételek Konyhája nevű egység 2008. évben kezdett üzemelni.

Alapvetően glutén, tej és tojás származék mentes meleg ételeket állítanak elő. Ehhez a szükséges alapanyagokat kizárólag azon cégektől szerzik be, amelyek a Magyar Táplálékallergia és

Táplálékintolerancia Adatbanknál regisztráltak és a cégnek írásos garanciát adtak arra vonatkozóan, hogy az általuk szállított termékek a jelzett allergén anyagoktól teljesen mentesek.
Az ételek házhoz rendeléssel fogyaszthatók.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az állampolgárok Alaptörvény által biztosított alapvető joga, a legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez, a rendszeres testmozgáshoz és testedzéshez való jog.

Az Önkormányzat alapvető érdeke, hogy a sport valamennyi társadalmilag hasznos funkciója érvényesüljön. Különösen fontos: a tisztességes játék (fair play), az esélyegyenlőség és a tolerancia eszményének kiteljesedése, a társadalmi együttélés és mobilitás elősegítése, a közösségi és családi kapcsolatok erősítése, a káros önveszélyeztető tendenciák (alkohol-, dopping és drogfogyasztás) megelőzése, a stresszterhelés ártalmas következményeinek csökkentése.

Orosháza Város Önkormányzata biztosítja a lakosság minden rétege számára az alapvető sportolási és rekreációs lehetőségeket különböző rendezvényekkel, programokkal, létesítmények térítésmentes használatával.

A város vezetése – az éves gazdálkodás lehetőségei alapján – anyagi támogatással segíti a sporttevékenységet annak érdekében, hogy a mozgás és az egészséges életvitel minél több városlakó életformájába beépüljön.

A városban több szervezetben folyik sporttevékenység, jelentős az oktatási intézményekben végzett tanórán és tanórán kívüli sportolási lehetőség, valamint a versenysport és utánpótlás nevelés tekintetében is kiemelkedő feladatellátás folyik.

A sport jótékony hatásainak kihasználása, többek között az egészségi állapot fenntartása, a betegségek megelőzése, a szellemi-testi egyensúly támogatása a lakosság hétköznapijaiban kevésbé van jelen, a tömegsport szélesítése, a lakossági tudatformálás minden korosztályban nélkülözhetetlen.

Ösztönözni szükséges az egészséges, mozgás-gazdag életmód kialakítását az ifjúság körében, amelynek keretében szükséges a fizikai aktivitást lehetővé tevő környezet megteremtése.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Bárki számára hozzáférhetőek a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások, úgymint: étkeztetés, házi segítségnyújtás, tanyagondnoki szolgálat, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, idősek otthonai, fogyatékos személyek nappali ellátása, pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása, hajléktalan személyek nappali melegedője, éjjeli menedékhelye, átmeneti szállása.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

A gyermekek részére a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása (gyermekétkeztetés, bölcsőde, családi bölcsőde, alternatív ellátások), családok átmeneti otthonai, nevelőszülői formák biztosítottak a településen.

Az Önkormányzat Egységes Szociális Központja, az Orosházi Kistérség Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, egyházi és civil szervezetek, magánszemélyek biztosítják megkülönböztetés nélkül, igény szerint, a megoldandó helyzethez legjobban igazodó szolgáltatást.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Orosházán a Mi-értünk Prevenciós és Segítő Egyesület nyújt támogatást többek között tanácsadással, különböző programokkal a drogprevenciós szolgáltatások terén.

A MI-ÉRTÜNK Prevenciós és Segítő Egyesület 2000-ben alakult, közhasznú szervezetként működik. Az Egyesület alacsonyküszöbű, illetve az ártalomcsökkentés (harm reduction/minimalization) modelljét és módszereit használó szolgáltatásokat nyújt, valamint prevenciós feladatokat lát el, komplex egészséges életre nevelő programokat valósít meg (iskolai-, családi-, munkahelyi-, büntetés-végrehajtás színterein) elsősorban Békés megye területén.

A programok célcsoportjai: mindenki, aki önmaga, családtagja, vagy barátja alkohol, kábítószer, szerves oldószer, gyógyszer, nikotin, internet – online játék, játékgép függés, étkezési zavarok, társfüggőségben él. Továbbá a veszélyeztetettek, veszélyes szerhasználatot folytató populáció (intravénás szerhasználók, halmozottan hátrányos helyzetűek, gyermekkorú szerhasználók, prostituáltak).

Céljunkt, hogy a célcsoportot (rejtett droghasználat jelensége okán) nagyobb mértékben elérjék, hogy nagyobb arányban vegyék igénybe a meglévő szociális és tanácsadás jellegű szolgáltatásokat, programjaikat.

A hatékony problémakezelés módszereinek **ingyenes, önkéntes, anonim** módon hozzáférhetővé tétele a bajban lévő, drogproblémával küzdő, viselkedészavaros, enyhébb fokú deviáns megnyilvánulásokat mutató, illetve egyéb okból veszélyeztetett serdülők és fiatalok, valamint hozzátartozóik számára (**prevenciós hatás érvényesülése érdekében**).

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A településen a szolgáltatások igénybevétele során hátrányos megkülönböztetésre, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére irányuló tevékenység nem tapasztalható.

i) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A szociális hátránnyal küzdő családok mind a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltató, mind a segélyező szervezetek látókörében vannak.

A megélhetési gondokkal küzdő családok gyermekei számára biztosítottak szabadidős foglalkozások, külön hátrányos helyzetűeknek szervezett nyári táborok. Az Önkormányzat biztosítja a szünidei gyermekétkeztetést és a legrászorultabbakat vonja bele.

3.6.2. Népkönyha

Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Orosházán a Dél-Békési Étkeztetési Centrum működtet Népkonyhát, ahol a szociálisan rászorúk meleg ételhez juthatnak. A kiosztott ételadagok számával kapcsolatban adattal nem rendelkezünk.

A Családsegítő Szolgálat részére külön keret biztosított arra, hogy krízishelyzetben (pl. gyógyszerkiváltás esetén, fejtetvesség kezelésében) azonnali segítséget tudjon nyújtani.

Az adományokat a legrászorultabbakhoz juttatja el, közülük hívja meg a klienseket ruhaválogatásra, karácsonyi rendezvényre, stb.

Az Önkormányzat felvállalta az adósságkezelést a legveszélyesebb lakhatási helyzetben lévő adósok esetében, a krízishelyzetben lévőknek évi több alkalommal nyújt átmeneti települési támogatást, gyermekek rendkívüli települési támogatását, az idős emberektől átvállalja a szemétszállítás díjának kifizetését a segélykeret terhére.

Temetési települési támogatást ad a nehéz helyzetű eltemettetőknek, és köztemetéssel áll helyt a hozzátartozók nélkül vagy temettetésre szegénysége miatt nem képes hozzátartozó helyett.

A téli krízis időszakban szilárd tüzelőanyag vásárlása céljából magasabb összegű átmeneti települési támogatást nyújt, vagy természetbeni ellátásként tűzfajuttatásban részesíti a szociálisan rászorult háztartásokat.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet színterei igen sokrétűek, kiemelt szerepet kapnak a lakóközösségek, a munkahelyek, az oktatási, szociális intézmények, az egyházak, a civil szervezetek, a sportegyesületek, az azonos érdekekre, érdeklődésre létrejött alulról szerveződő közösségek. Nagyon erős a civil szervezetek jelenléte, az általuk szervezett programok, rendezvények nagyon népszerűek. Közösségépítő, közösségszervező szerepe a helyi egyházaknak szintén jelentős.

A közösségi élet jelentős fórumai a városi rendezvények, a közmeghallgatások.

A városban a minden korcsoportot érintő közösségi élet legmeghatározóbb színtere Orosháza Főtere, a Petőfi Művelődési Központ és az ott helyet kapó Justh Zsigmond Városi Könyvtár, valamint a különálló Nagy Gyula Területi Múzeum.

A helyi kulturális intézmények tevékenységének négy fő területe: az esélyteremtés, az érték és hagyományörzés, új értékek létrehozása, és a közösségteremtés erősítése.

Az alkotó és művelődési közösségek száma évről-évre nő. A rendszeres művelődési foglalkozások, klubok, szakkörök, valamint a települési rendezvényeken résztvevők száma folyamatosan növekszik.

Évről évre nő Orosházán a szabadtéri, valamint az időjárástól független rendezvényhelyszínen megtartott programok száma. A település éves szinten legnagyobb látogatatszámot generáló rendezvénye a minden évben több napos Orosházi Nyár Fesztivál. Idén a programsorozat keretében júniustól egészen szeptember elejéig koncertek, előadások és egyéb szórakozási lehetőségek várták az érdeklődőket. Számos program ingyenesen látogatható volt, így a szociálisan rászorultak részére is elérhetővé váltak városunkban a színvonalas kulturális rendezvények. Úgyszintén jeles esemény az augusztus 20-hoz köthető Szent István nap, mely városunk legnagyobb és legrégebb hagyományokhoz köthető rendezvénye.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
8	igen	38 509	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Általánosságban elmondható, hogy az emberek társadalmi együttélése azért lehetséges, mert nagy többségük alkalmazkodik az adott társadalomban elfogadott normákhoz, viselkedési szabályokhoz.

A törvényileg meghatározott jogi normák megtartásáról az állam végső esetben kényszerrel gondoskodik, illetve megszegését kényszereszközökkel torolja meg.

Az íratlan erkölcsi, vallási szabályok megszegését a társadalom tagjai többé-kevésbé egyöntetű és erős rosszállással, megvetéssel büntetik.

A szokások, illemszabályok büntetése a társadalom tagjai részéről megnyilvánuló erősebb-enyhébb helytelenítés. A devianciához – az adott társadalomban elfogadott normáktól eltérő viselkedésekhez pl. a bűnöző, alkoholizáló, kábítószer-fogyasztó, lelki beteg, stb. embertársainkhoz – történő viszonyulás komoly erőpróba a szűkebb és tágabb közösségek együttélésben.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Nagyon fontos kiemelni, hogy a társadalom nem mondhat le az öngondoskodásról, hiszen alapelv, hogy nem akkor segít a társadalom a legtöbbet a rászorult, „ha halat ad neki, hanem, ha megtanítja halászni”, azaz cselekvő, önmagáért tenni tudó, a társadalom ténylegesen hasznos tagjává tudja formálni. Ugyanakkor a társadalom szereplői nemcsak önmagukért, hanem nehezebb helyzetben lévő embertársaikért is felelősek.

Az adományozásnak, segítségnyújtásnak régi hagyománya van Orosházán, amelyben több helyi szervezet vállal nagy szerepet, néhány példa a teljesség igénye nélkül:

Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, a Vöröskereszt Orosházi Szervezete, a Magyar Ökomenikus Segélyszervezet Orosházi Családok Átmeneti Otthona, Magyar Máltai Szeretetszolgálat helyi egysége, Rotary Club és a Nagycsaládosok Egyesülete.

Elsősorban a rossz anyagi körülmények között élő, rászoruló családok részesülnek adományaikból, amely főképp tartós élelmiszerből és ruhaneműből állnak.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Orosházán három települési nemzetiségi önkormányzat működik:

- Orosháza Város Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Orosháza Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata
- Orosháza Város Román Nemzetiségi Önkormányzata

Alapvető feladatuk a nemzetiségi érdekek védelme és képviselése.

Városunkban különböző programok révén valósul meg a nemzetiségek sokszínűségének bemutatása, a Német Nemzetiségi Önkormányzat többek között a „Német Hét” keretein belül szervez évről évre heti programsorozatot. Idén többek között Orosházára látogatott Johannes Haindl, Németország budapesti nagykövete, valamint a Táncsi Mihály Gimnázium diákjai különböző versenyeken, vetélkedőkön vehettek részt.

Idén negyedik alkalommal került megrendezésre a Német Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében a Márton napi lámpás felvonulás. A világító lámpásokkal vonuló gyermekek célja, hogy fényt vigyenek az estébe, amely egy kis vendéglátással zárul.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat bálokkal igyekszik a közösség erejét megőrizni, egybentartani.

e) helyi lakossági önszerveződések

Városunkban a hasonló érdeklődéssel rendelkezők lakók között kialakuló önszerveződő csoportok sokszínű programokat kínálnak. A teljesség igénye nélkül említésre méltó a Mohácsy Mátyás Kertbarát Klub, az Orosházi Foltvarró Egyesület, az Orosházi Díszítőművészeti Kör, a FényessÉg Táltos Dobkör, az Oros-haza Baráti Kör.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A város lakosságának etnikai összetétele színes képet mutat, mint ahogy a következő táblázatban látható.

A népesség nemzetiség szerint, 2011	
Terület	A nemzetiség, az anyanyelv, a családi, a baráti közösségben használt nyelv válaszok legalább egyike

	magyar	bolgár	cigány (romani, beás)	görög	horvát	lengyel	német	örmény	román	ruszin	szerb
Orosháza	23734	17	335	5	4	21	160	6	78	...	27

Forrás: KSH, Népszámlálás, 2011

Ugyanakkor a származás, mint ismerv a szociális helyzet taglalása során nem differenciáló tényező. Elsősorban a romák társadalmi integrációja igényel megerősítést, amely túlmutat a szociális ágazat céljain és eszközrendszerén.

Az Önkormányzat az Orosháza Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatával, a szociális, egészségügyi intézményekkel együttműködve törekszik a romák életminőségnek javítására, a jobb lakhatási körülmények biztosítására, a testi-lelki egészségük megőrzésére, hagyományaik ápolására, az élethosszig tartó tanulás ösztönzésére. Feladatuknak tekintik továbbá a roma célcsoport élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, a munkaerő-piaci (re)integrációjuk elősegítését.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hiányos jövedelem beosztási- és gazdálkodási ismeretek, eladósodás a 25-50 éves korcsoport körében	Alapkompetenciák megszerzésének elősegítése, pénzkezelési praktikák elsajátítása; elméleti- és gyakorlati mezőgazdasági ismeretek átadása/oktatása
A mélyszegénységben élők egészségi állapotuk megőrzésében jelentős segítségre szorulnak	Egészséges életmódra ösztönzés és az egészségi állapot romlásának megelőzése.
Munkanélküliek magas aránya az álláskereső hátrányos helyzetű személyek, valamint inaktívak körében	Munkahelyszerzés- és megtartás elősegítése, foglalkoztatottság növelése, képzés/átképzés, elhelyezkedést segítő támogatások, álláskeresői tanácsadás

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

„Akkor jó a világ, ha jó benne gyerekek lenni”

Véghelyi Balázs

A gyermekek védelmének jogszabályi alapját az Alaptörvény rendelkezései teremtik meg, figyelemmel a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény rendelkezéseire. A hivatkozott jogszabályok alapján került sor a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gytv.) megalkotására. A törvény elismeri egyebek mellett a gyermek mindenek felett álló érdekét. Előírja a szülők közös felelősségét a gyermek neveléséért és fejlődésének biztosításáért, a gyermek különleges védelmét a bántalmazás és elhanyagolás bármilyen formája ellen, biztosítja a szellemileg vagy testileg fogyatékos gyermek fokozott védelmét, a gyermek megfelelő életszínvonalhoz, egészséges fejlődéshez való jogát. A törvény célja, hogy a gyermek esélyegyenlőségének növelése érdekében megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a feladatra vállalkozó természetes és jogi személyek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel nyújtsanak segítséget a gyermek e törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

2019-ben Orosháza összlakossága: 28.344 fő volt. A 0-2 éves gyermekek száma ebben az évben 660 fő volt, a 0-14 évesek körébe nemek szerint 1837 férfi, valamint 1770 nő tartozott. A 15-17 éves korosztályon belül összesen 801 főt tartottak nyilván ebben az évben, 418 férfit és 383 nőt.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	13 601	14 743	28344	47,99%	52,01%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			660	2,33%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 837	1 770	3607	6,48%	6,24%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	418	383	801	1,47%	1,35%

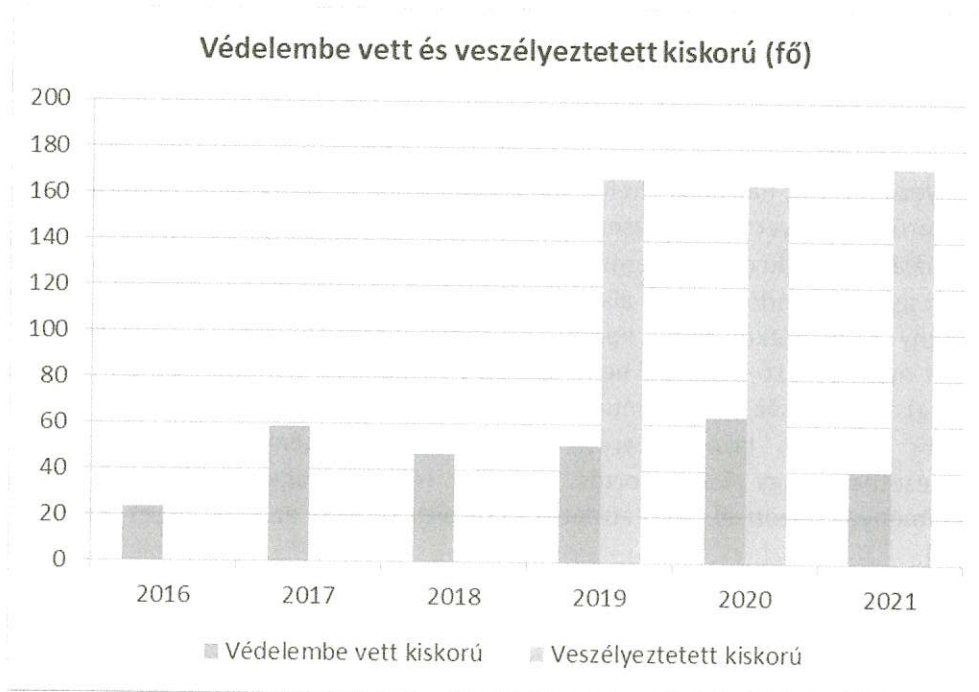
Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát 2012. december 31-ig a település jegyzője tartotta nyilván, 2013. január 1-jétől a gyermekvédelmi feladatokat a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatalának Hatósági, Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya (korábbi nevén: Járási Gyámhivatal) látja el.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	24	n.a.
2017	59	n.a.
2018	47	n.a.
2019	51	167
2020	64	164
2021	40	172

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A vizsgált 5 éves időszakban a fenti adatok alapján 2020-ban volt a legmagasabb érték a védelembe vett gyermekek tekintetében, a veszélyeztetett kiskorúak számában hasonló értékek jelennek meg a rendelkezésre álló adatok alapján, amely fokozottan felhívja a figyelmet a gyermekvédelem jelentőségére.

A gyámhatóság védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható.

A feladat mindenkor felelőse – a gyermekjóléti központ javaslatának figyelembevételével – védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatakorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, valamint a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút.

A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság felhívja a gyermekjóléti központot a védelembe vételhez kapcsolódó gyermekjóléti szolgáltatási feladatok eszményesítésének ellátására és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz.

A gyermek veszélyeztetettségét számos hatás indukálhatja. Külön kiemelés és figyelmet igényel a gyermekek veszélyeztetettségének egy új dimenziója: az internet és játék függőség.

A mai világban a gyermekeknek kifejezetten szükségük van mindennapi életükhöz bizonyos szintű technikai és informatikai tudásra. Az internet egy óriási lehetőség, mely képes kinyitni a világot, információt, segítséget nyújt, viszont túlzott használatának vannak veszélyei, az internetfüggőség valós probléma, mely a függőségek között új szindrómának számít. A dependenciák közül a nem-kémiai függőségek (alkohol, drog stb.) tehát a viselkedési addikciók közé tartozik. Az elterjedtségéről nincsenek megbízható statisztikák, hiszen az érintettek nem mindig kerülnek kapcsolatba szakértő orvosokkal, pszichológusokkal. Az függők részarányát az internetező fiatalok teljes köréhez szokták általában viszonyítani, az adatok 8-10 százalék körül mozognak, de a statisztikák rendkívül bizonytalanok, hiszen a viszonyítási alap és a diagnózis is vitatott.

Az internetfüggőség diagnosztikájáról vita folyik a szakirodalomban, általában akkor állapítják meg ezt a szindrómát, ha az életvitele teljesen átalakul a páciensnek. Kényszeresen és kontrollvesztett állapotban

internetezni ilyenkor az érintettek, általában napi hat óránál többet töltenek úgy a számítógép előtt, hogy ez a tevékenységük nem függ össze a munkájukkal vagy más okvetlenül szükséges tevékenységgel. Hozzá tartozik ehhez az is, hogy az internethasználat csökkentésére saját elhatározásukból nem képesek.

A fent kifejtett probléma preventív kezelésére külön intézkedést határozott meg a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve.

A hatályos szabályozás szerint hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- szülő/k, családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége (legfeljebb alacsony iskolai végzettség),
- szülő/k, családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága (a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig (korábbi szabályozás szerint legalább 16 hónapig) álláskeresőként nyilvántartott személy),
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei (szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek).

Halmazottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzet megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításával egyidejűleg történik, de utólag is kérhető a megállapítás. A hátrányos helyzetet jellemző ismérvek közül míg korábban leginkább az alacsony foglalkoztatottság volt jelen, addig napjainkban a szülő/k alacsony iskolai végzettségére tekintettel kerül leggyakrabban megállapításra.

Iskolázottság, nyelvtudás							
A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint, 2011							
Terület	Általános iskola			Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi	Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	Összesen
	első évfolyamát sem végezte el	1-7. évfolyam	8.				
Orosháza	271	2848	6911	6172	7666	3477	27345

Forrás: KSH, Népszámlálás, 2011

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy 10.030 fő a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma, ami nagyon magas aránynak tekinthető, 36,6% a népesség összeségéhez viszonyítva. Az általános iskolában a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek nagyobb arányú előfordulása felhívja a figyelmet arra, hogy ezeknek a gyermekeknek – a szülők helyett – a pedagógusok részéről hatékony motivációra lesz szüksége ahhoz, hogy legalább egy szakma megszerzéséért tanuljanak tovább, elősegítendő a felzárkózást.

A településen fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya nem ismert, mivel olyan szenzitív tulajdonsága az adott személynek, mely nem gyűjthető. Erra a számra csupán következtethetünk a speciális intézménybe járó gyermekek arányából.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Biztató irányú változás, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma a vizsgált 5 éves időszakban évről évre csökken városunkban. A kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek jogosult:

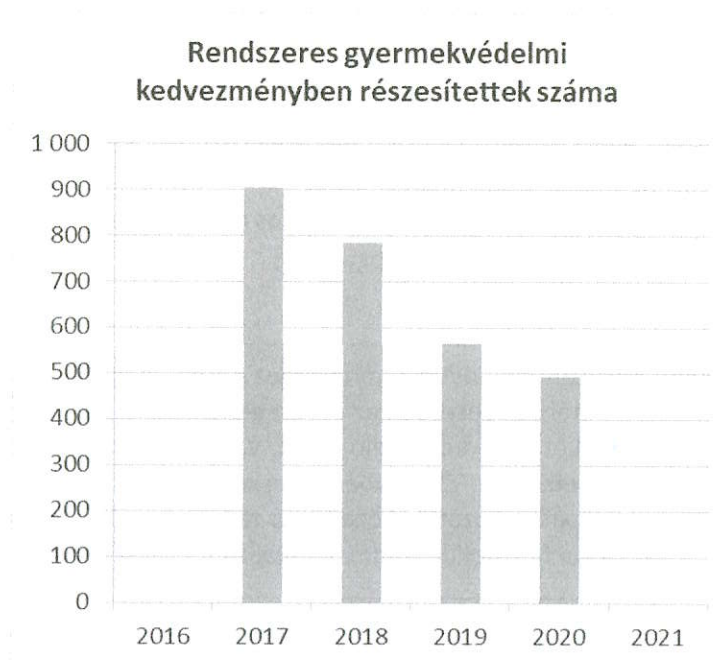
- az intézményi gyermekétkeztetés ingyenes vagy 50%-os normatív kedvezményének,
- évente két alkalommal egyszeri pénzbeli támogatásra,
- egyéb kedvezmények igénybe vételére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jövedelemhatárhoz kötött és a vagyon kizáró ok. 2022. évben változott a jogosultsági jövedelemhatár: alapesetben az öregségi nyugdíjminimum 165%-ára, míg a tartósan beteg, fogyatékos gyermek, gyermekét egyedül nevelő szülő, valamint nagykorúvá vált, még tanuló fiatal felnőtt esetében pedig 180%-ra emelkedett. Elsősorban a kiskorúak támogatása, de rászorultság esetén kérelemre meg kell állapítani a nappali tagozaton középfokú tanulmányokat folytató fiatal felnőttnek 23 éves korig, valamint nappali tagozaton felsőfokú tanulmányokat folytató fiatal felnőttnek 25 éves korig.

Évente kétszer kapják a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők (akik kedvezményezettként nyilvántartásban vannak augusztus 1-jén, illetve november 1-jén) személyenként és esetenként a korábbi 6000.- Ft összegben egyszeri pénzbeli támogatás formájában. Amennyiben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállása kapcsolódik a támogatás értéke 6.500,- Ft értékben kerül átadásra. Ezek a kedvezmények hozzájárulnak ahhoz, hogy az anyagi nehézségekkel küzdő családok gyermekei is hozzá tudjanak jutni azokhoz a feltételekhez, amelyekkel jobb körülmények közül érkező társaik rendelkeznek a közoktatási intézményekben és felsőfokú tanulmányaik során.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	905
2018	784
2019	565
2020	493
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatást felváltó gyermekek rendkívüli települési támogatása eseti jellegű, a krízishelyzetben lévő gyermekes családok számára jelent segítséget, ha a gyermek jogos igényeit kell kielégíteni a család teherbíró képességét meghaladó módon. Helyi önkormányzati rendelet szabályozza a jogosultság feltételeit, és a családban nevelkedő gyermekek számához igazítva a támogatási összeg mértékét. 2022 október 1-jétől a korábbi támogatások összegének megemeléséről döntött a Képviselő-testület, melynek értelmében:

- az első gyermekre a korábbi 5.000,-Ft helyett 8.000,-Ft,
- a második gyermekre 2.000,-Ft helyett 3.500,-Ft,
- a harmadik gyermekre 1.000,-Ft helyett 2.100,-Ft,
- a negyedik és minden további gyermekre 1.000,-Ft kerül megállapításra.

Eme változtatásnak köszönhetően hathatósabb segítséget tudnak igénybe venni az arra rászoruló családok. A támogatás összegének megállapításánál figyelembe kell venni a támogatást kérővel közös háztartásban élő valamennyi vér szerinti és örökbefogadott gyermeket, a házastárs gyermekeit, valamint azt a gyermeket is, aki átmenetileg tartózkodik a háztartáson kívül, illetőleg 30 napot meg nem haladóan átmeneti gondozásban részesül.

2021. évben gyermek krízishelyzetére tekintettel 284 esetben volt kifizetés gyermekek rendkívüli települési támogatása jogcímén. A támogatást az önkormányzat a saját forrásai terhére nyújtotta, kérelem elutasítására nem került sor.

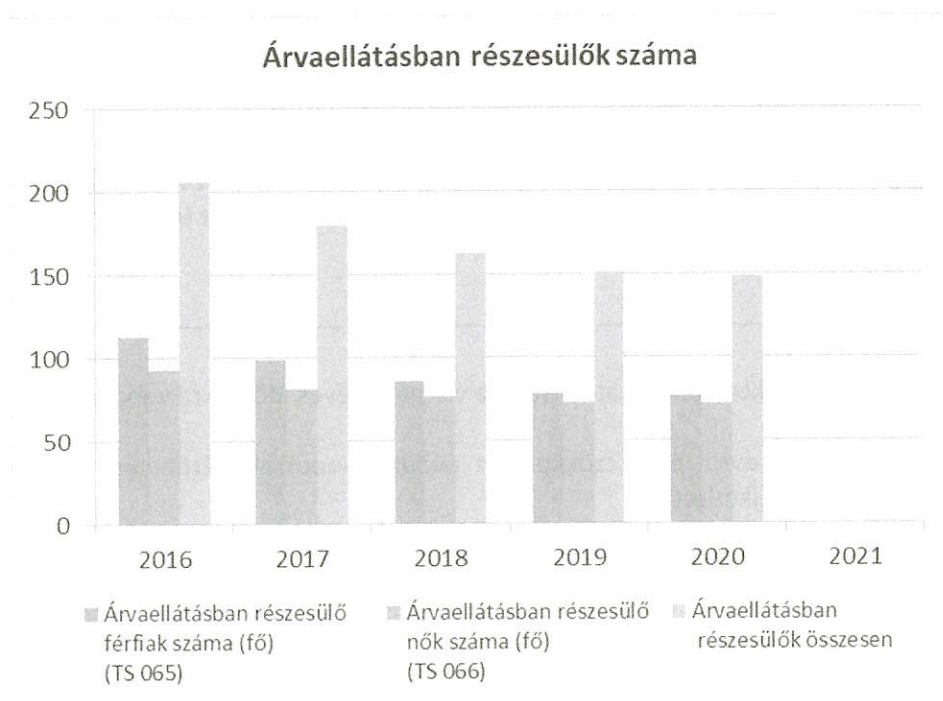
A fenti támogatáson túl az eseti segélyek forrásából lehetőség nyílt arra, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek karácsonyát megszépítsék egy karácsonyi csomaggal, amely tartalmaz alapvető élelmiszereket, többek között lisztet, cukrot, olajat, tésztát, rizst, lekvárt, valamint édességet, nápolyit, kekszet, müzliszeletet is. A gyermekenként 10.000.- ft összegben összeállított csomag hozzájárul ahhoz, hogy a rászoruló családokban is az ünnephez méltó étel kerülhessen az asztalra.

2021. decemberében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága alapján a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program keretében élelmiszer segélycsomag átvételére jogosult 45

gyermek volt. A kiosztást a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság végezte, a kedvezményezettek kiértékelésében az önkormányzat, valamint az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatja működött közre.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	113	93	206
2017	99	81	180
2018	86	77	163
2019	78	73	151
2020	77	72	149
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

E pontban a teljesség igényével a bölcsődei, óvodai gyermekétkeztetés is bemutatásra kerül, hiszen így kapunk átfogó képet a kedvezményes gyermekétkeztetésre vonatkozóan.

Orosháza városában a Prizma-Junior Zrt. által készített ételek jutnak el a legnagyobb számban az étkező óvodás, általános és középiskolás gyermekekhez. A Gál és Márta Kft. által működtetett kardoskúti Fehér-tó étterem szállítja az ételt a Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés- oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola számára. Speciális étrendet folytató gyermekek részére a SPÉKO (Speciális Ételek Konyhája) konyha nyújt segítséget. A Forrás Református Óvoda részére a Gyopárosi Gasztronómiai és Turisztikai Kft biztosítja az ételallergiás gyermekek étkeztetését.

Orosháza Város Önkormányzata biztosította 2022. évben is az ételallergiás gyermekek számára a tízórait és az uzsonnát egyaránt, az étkezés számukra ugyanazon térítési díjon érhető el, mint a nem ételallergiás gyermekek esetében.

A bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kapcsán 50%-100%-os kedvezményt vehet igénybe az, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, három vagy több gyermek nevelkedik a családban, fogyatékos, vagy tartós beteg gyermek él a családban, nevelésbe vették, illetőleg a szülő lenyilatkozza a nevelési intézmény felé, hogy a család egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékmal csökkentett összegének 130%-át.

Bölcsődei ellátás:

Kisharang Bölcsőde: Az intézmény befejező és tejkonyhával rendelkezik, ahol központilag, az élelmezésvezető/dietetikus által összeállított étlap alapján biztosítják a kisgyermekek étkeztetését. Táplálékallergia és anyagcsere betegség esetén az intézmény a speciális étrendnek eleget tud tenni. Az intézményt látogató 128 fő vonatkozásában 2021. évben a szülők 97%-a nem fizetett étkezési díjat, gondozási díjtól 21%-uk mentesült.

Lurkó Családi Bölcsőde: 2021. évben 19 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott az intézmény. Bármilyen táplálék - allergia esetén a speciális étrendnek eleget tudnak tenni.

APRAJAFALVA Családi Bölcsőde: 2021. évben 21 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott az intézmény. Bármilyen táplálék-allergia esetén a speciális étrendnek eleget tudnak tenni.

Óvodák:

Az alábbi táblázat az óvodai nevelésre vontakozó adatokat mutatja a vizsgált 5 éves időszakra vonatkozóan.

Habár a 3-6 éves korú gyermekek száma évről évre csökken, az óvodai csoportok, férőhelyek száma, valamint a feladat-ellátási helyek száma emelkedett.

Az óvodás gyermekek mintegy 87,63 %-a (659 fő) részesült kedvezményes étkeztetésben.

	Városi Önkormányzat Napközi Otthonos Óvodája	Forrás Református Óvoda	Székács József Evangélikus Óvoda	Eötvös József Katolikus Óvoda	Wesley János Gyógyped. Óvoda
Óvodások száma	471	80	129	60	12
100%-os kedvezményre volt jogosult a Gyvt.	418	53	121	55	12

21/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján					
Ellátottak százalékában	88,7 %	66,25 %	93,8 %	91,6 %	100 %

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Orosháza városában két magánóvoda működött 2021. évben. A gyermekétkeztetéssel összefüggésben az alábbi számadatokat nyújtották az intézmények:

	Lurkó Óvoda	APRAJAFALVA Óvoda
Óvodások száma	27	33
100%-os kedvezményre volt jogosult a Gyt. 21/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján	27	0
Ellátottak százalékában	100 %	0 %

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Iskolák:

A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható – az óvodások számához hasonlóan –, hogy az iskolások száma fogyatkozó tendenciát mutat.

Az Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Székhelyintézménye és Tagintézménye: összesen 652 diák tanul. Kedvezményes étkeztetésben 317 gyermek (48,61%) részesült, ebből 148 fő (46,68%) 100%-os és 169 fő (53,31%) 50%-os kedvezménnyel étkezik.

Kedvezményben részesülők száma 2021. évben:

Intézmény	Összes tanulói létszám (fő)	Kedvezmény (fő)	
		100 %	50 %
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Székhelyintézmény	427	53	110
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Rákóczi utcai Tagintézmény	87	62	7
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Czina Sándor Tagintézmény	138	33	52

Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium: tanulói összlétszáma 752 fő. Ebből 55 gyermek (7%) részesül kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100%-os étkezési támogatásban részesül: 0 gyermek,
50%-os étkezési támogatásban részesül: 55 gyermek (100%).

Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma: tanulói összlétszáma 613 fő, felnőttképzésben 93 fő. Ebből 10 gyermek (1,63%) részesült kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100%-os étkezési támogatásban részesül: 6 gyermek (60%),
50%-os étkezési támogatásban részesül: 4 gyermek (40%).

Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola: tanulói összlétszám 488 fő, ebből 104 gyermek (21,31%) részesül kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:
100%-os étkezési támogatásban részesül: 13 fő (12,5%),
50%-os étkezési támogatásban részesül: 91 fő (87,5%).

Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium: általános iskolai tanulói létszáma 369 fő, a gimnázium tanulói létszáma 187 fő, amely összesen 556 fő. Ebből 170 gyermek (30,57%) részesül kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:
100%-os étkezési támogatásban részesül: 32 fő (18,82%),
50%-os étkezési támogatásban részesül: 138 fő (81,18%).

Eötvös József Katolikus Általános Iskola: tanulói összlétszáma 329 fő. Ebből 105 gyermek (31,9%) részesül kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:
100%-os étkezési támogatásban részesül: 41 fő (39,04%),
50%-os étkezési támogatásban részesül: 64 fő (60,96%).

Wesley János Gyógynevelési Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola: tanulói összlétszáma: 118 fő. Ebből 93 fő (83,89%) részesül kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:
100%-os étkezési támogatásban részesül: 60 fő (64,51%),
50%-os étkezési támogatásban részesül: 33 fő (35,48%).

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A településen ilyen jellegű adatok nem kerülnek nyilvántartásra.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A településen ilyen jellegű adatok nem kerülnek nyilvántartásra.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A 3.5 pontban rögzített helyzetelemzés jelen pontnál nem kerül ismét kifejtésre. Abból megismerhető volt, hogy a szegregátumokban jelentős számú hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, olykor sajátos nevelési igényű gyermek él. A fejlesztésre szoruló tanulók igényeit kielégítő speciális alapfokú nevelési és oktatási intézmények, valamint szakképző intézmények a településen megtalálhatóak.

A szegregátumokban élő gyermek az egészségügyi szolgáltatók és a családgondozók célterülete, így az egyéb pontokban kifejtett preventív célú gyermekjóléti alapellátások itt valósulnak meg legnagyobb számban.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Orosháza városa 10 területi védőnői, 2 ifjúsági védőnői, 1 kórházi védőnői státusszal rendelkezik. Valamennyi álláshely (13) betöltött. Orosháza Város Önkormányzata az Orosházi Kórházzal kötött feladat-ellátási szerződés alapján működteti a szolgálatot. A közigazgatásilag Orosházához tartozó Kiscsákó

külterületi településrész vonatkozásában az Önkormányzat Nagyszénás Nagyközség Önkormányzatával feladat-ellátási szerződést kötött a védőnői ellátás biztosítása érdekében.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	13	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	14	n.a.	-
2019	15	n.a.	-
2020	15	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnők feladata: családlátogatás, tanácsadás tartása, fogadóóra tartása, szűrővizsgálatok elvégzése óvodákban és iskolákban, védőoltások megszervezése, oltás beadásának előkészítése, egészségfejlesztő nevelő munka (szülésfelkészítő tanfolyam, elsősegélynyújtó tanfolyam, csecsemőgondozási tanfolyam, babamasszázs stb.).

A védőnő a gondozottal, illetve a családdal akkor találkozik először, amikor a leendő anya várandósként tanácsadáson megjelenik. A megszületett gyermek fejlődését 18 éves koráig elkíséri.

Ha a családgondozás bármely szakaszában probléma adódik, a védőnő segítséget nyújt az általa elérhető lehetőségeket biztosítva, kérve a család együttműködését. Amennyiben ezek nem vezetnek eredményre, kapcsolatfelvétel történik a Gyermekjóléti Szolgálattal, majd kezdetét veszi a közös munka.

2021. évben a születések száma Orosháza városban: 230 fő.
(2020-ban 228 fő, 2019-ben 190 fő, 2018-ban 212 fő.)

Gondozott gyermekek száma: 1.372 fő.

Szociális problémát tapasztaltak: 56 esetben.

A fenti szociális okokból, a védőnő által, hatáskörében fokozott gondozást igénylő gyermekek száma 15.

A Gyermekjóléti Szolgálat felé 8 esetben éltek jelzéssel az alábbi problémákkal összefüggésben: gyermekelhanyagolás, gyermekelhelyezés, lakásprobléma, gyermekvállalási érdektelenség, védőoltás elmaradása. A jelzésre minden esetben írásban kaptak választ. 2021. évben ismertté vált gyermekbántalmazás nem történt.

A szülővel történő kapcsolattartás módja: családlátogatás, fogadóóra, önálló védőnői tanácsadás, gyermekorvossal tartott tanácsadás, telefon.

Családlátogatás során tapasztalt problémák: anyagi és párkapcsolati, jogi, egészségügyi, gyermekelhanyagolás.

2021. december 31-én nyilvántartott várandósok száma: 101 fő.

Szociális okból veszélyeztetett kismamák száma: 3 fő, akiket a védőnő saját hatáskörében tartott fokozott gondozásban.

Nevelési, oktatási intézményekben tisztasági vizsgálat mellett egészségügyi szűrővizsgálatokat végeztek, melynek célja az elváltozások korai felismerése, és a további romlások megakadályozása. A leggyakoribb probléma a látászavar, melynek észlelése esetén haladéktalanul a szemészeti szakellátásra irányítják a gyermeket törvényes képviselőjén keresztül.

Egyre gyakoribb probléma az elhízás, amely hosszú távon mozgásszervi problémákat okoz, továbbá vérnyomás-emelkedést vonz maga után.

Az oktatási intézmények 6. és 7. évfolyamai számára megszervezték, lebonyolították a kötelező védőoltások beadatását. Visszatérő módon szembekerültek azzal a problémával, hogy a szülők ellenzik a védőoltások beadását. Ezt nagyban gerjesztik az interneten megjelenő negatív hangzatú cikkek.

2014/15-ös tanévtől bevezetésre került a HPV elleni védőoltás, melyet a 7. osztályos lányoknak ajánlanak. Amennyiben a törvényes képviselő írásban kéri, ingyenesen beadható. Ezzel a lehetőséggel 2021/22. tanévben 267-ből 183-an éltek, mely 68,8 %-os oltottságot jelent.

Ebben a tanévben is részt vesznek a védőnők a köznevelési intézmények által szervezett egészségnapokon, ahol egészségnevelési és felvilágosító előadásokat tartanak.

A védőnők által nyújtott szolgáltatások és családtervezési tanácsadás széles spektrumú és magas színvonalú, amelyet a leendő szülők, gyermekes családok nagy arányban igénybe is vesznek

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	2	10	5	n.a.	n.a.
2017	2	10	5	n.a.	n.a.
2018	2	10	5	n.a.	n.a.
2019	2	10	5	n.a.	n.a.
2020	2	10	5	n.a.	n.a.
2021	2	10	5	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az egészségügyi szolgáltatások közül a legfontosabb a betegség kialakulásának megelőzése lenne. Ennek érdekében az iskolákban igyekeznek felhívni a figyelmet a betegség megelőzésének fontosságára.

A házi gyermekorvosok által ellátott gyermekorvosi körzetek száma és vele együtt a házi gyermekorvosok száma öt, betöltetlen álláshely nincs.

c) 0-7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Orosházán a korai fejlesztési tevékenységet, illetve a 0-7 éves korúak speciális fejlesztését, tehetség gondozását a Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Orosházi Tagintézménye végzi.

A Pedagógiai Szakszolgálat Orosházi Tagintézménye által nyújtott szolgáltatások száma a 2016/2017-es nevelési évben az alábbiak szerint alakult:

0-3 évesek:	117 fő
3-6 évesek :	1168 fő
7-10 évesek:	227 fő
11-14 évesek:	132 fő
15-18 évesek:	43 fő
Ö s s z e s e n :	1687 fő

Ebből szakértői bizottsági vizsgálat összesen:	490 fő
(komplex gyógypedagógiai/pszichológiai vizsgálat)	
• ebből iskolaérettségi vizsgálat:	51 fő
Az összes szolgáltatások közül:	
• Csak a szülő kérésére történt:	246 fő
• Óvoda kérésére történt szülő beleegyezésével:	1091 fő
• Iskola kérésére történt szülő beleegyezésével:	323 fő
• Gyermekjóléti Szolgálat kérésére történt:	0 fő
• Bíróság:	2 fő

Terápiás ellátás alakulása:

- Korai fejlesztésben, gondozásban részesült: 43 fő

1. Korai fejlesztésben résztvevők az alábbi terápiás fejlesztésekben részesültek:

- *Komplex gyógypedagógiai terápia* – mozgás, beszéd, értelmi fejlesztés
- *Autizmus spektrum, speciális gyógypedagógiai terápia* – autista, pervazív fejlődési zavarral küzdők fejlesztése
- *Szomatopedagógia* – mozgássérült, mozgásfogyatékos gyermekek komplex fejlesztése
- *TSMT terápia* – tervezett szenzomotoros tréning (Lakatos módszer) 0-3 év, 3-7 év mozgásfejlesztés
- *AYRES terápia* – mozgásfejlesztés 0-10 év

2. Fejlesztő felkészítésben részesült:	0 fő
3. Logopédiai ellátásban részesült:	463 fő
4. Nevelési tanácsadás keretében nyújtott ellátások/terápiák összesen:	422 fő

Ki kell emelni a Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés- Oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskolában folyó kiemelkedő fejlesztő rehabilitáló munkát, melyet az alábbi számokkal jellemezhető:

Az intézményt látogatók száma:	118 fő
ebből alsó tagozat:	37 fő
felső tagozat:	34 fő
Fejlesztő óvodai csoport:	12 fő
Súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő iskolai osztálya:	6 fő
Szakiskolás:	21 fő
Hátrányos helyzetű tanuló:	30 fő
Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló:	19 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül:	61 fő
Napközis tanulók száma:	30 fő
ebből alsós napközis:	24 fő
elsős napközis:	6 fő

Korrepetálás a tanulók szakértői véleményében előírtak alapján történik minden gyermeknél. Rehabilitációs foglalkozás és felzárkóztató foglalkozás keretein belül, melyet minden esetben a kijelölt, és a szakértői véleményekben előírt szakember lát el. Ennek száma minden tanulónál, átlagosan heti 3-4 óra, esetenként 5 óra. Tantárgyak: matematika, magyar, logopédia, konduktív mozgásfejlesztés, TSMT-terápia (Tervezett szenzomotoros tréning), AAK-terápia (Alternatív augmentatív kommunikációs terápia).

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

Alapellátásban részesülők száma, a Család- és gyermekjóléti Szolgálat gondozási tevékenysége:

Együttműködési megállapodás alapján vesz igénybe szolgáltatást /nem, életkor	0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	18-24 éves	Összesen
Nő	12	17	40	34	11	114
Férfi	21	17	54	30	7	129
Összesen	33	34	94	64	18	243

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál egyszeri esetkezelésben részesülők száma:

Egyszeri esetkezelésben részesülők	0-2 év	3-5 év	6-13 év	14-17 év	18-24 év	Összesen
Fő	12	11	67	23	9	122

Gondozási tevékenység

A tapasztalatok azt igazolják, hogy napjainkban a családok legjellemzőbb gondjai: a megélhetési és gyermeknevelési problémák, a pénzbeosztás, rangsorolás hiánya; a szülői elhanyagolás, családi konfliktus, a szülők nem megfelelő életvitele.

Gondozási tevékenység során azon dolgoznak, hogy a településeken élő gyermekek megfelelő anyagi és szociális biztonságban, megfelelő oktatási és kulturális közegben, békés, nyugodt környezetben, biztonságos, szeretetteljes, gondoskodó családban fejlődhessenek. Ezeknek a feltételeknek megteremtése elsősorban a család feladata, a szülők felelőssége, de szükség esetén az államnak – az általa működtetett, finanszírozott intézménynek szolgáltatást nyújtók által – is segítenie kell ebben a családot.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a leghatékonyabb a megfelelő időben érkező segítség. A nehézségek kialakulásakor, az akadályok felmerülésekor lehet a legeredményesebben megakadályozni a problémák súlyosabbá válását.

Alapellátásra különböző okok miatt került sor:

- gyermek oktatási-nevelési elhanyagolása,
- magatartási problémák,
- gyermek fizikai elhanyagolása,
- szülők életviteléből adódó problémák,
- anyagi nehézségek, alacsony jövedelmi viszonyok, megoldatlan lakáshelyzet,
- családon belüli konfliktusok.

Veszélyeztetettség okai (a szolgáltatást igénybe vevő családok száma elsődleges probléma szerint és a problémák halmozott száma):

A probléma típusa	Családok száma elsődleges probléma szerint (fő)	Problémák halmozott száma (db)
Életviteli	31	65
Családi-kapcsolati konfliktus	18	31
Családon belüli bántalmazás	4	4
Elhanyagolás	15	17
Gyermekevelési	18	40
Magatartászavar, teljesítményzavar	3	6
Fogyatékoság, retardáció	4	4
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	3	4
Szenvedélybetegség	2	9
Egészségi probléma	1	3
Anyagi	17	64
Összesen	116	247

A kiskorúak veszélyeztetettségének fő oka:

Okok	Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint
Nevelési probléma	44
Szülők, család életvitele	14
Családi konfliktus	33
Gyermekek családon belüli bántalmazása	14
Gyermekek elhanyagolása	29
Egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetése	5

Okok	Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint
Szülők betegsége	2
Elégtelen lakáskörülmények	18
Munkanélküliség	11
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	7
Drogfogyasztás	3
Csavargás	4
Tankötelezettség elmulasztása	23
Tartós betegség	2
Magatartás- vagy tanulási zavar	6
Anyagi probléma	32
Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek	115
Veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév december 31-én	172

A segítségnyújtás elsődleges módját az alapellátásban történő gondozási tevékenység jelenti, mely a segítő kapcsolatra épül. A családdal folytatott szociális segítő munka filozófiája, hogy a gyermek jólétét akkor szolgáljuk a legjobban, ha megerősítjük a családot, mint egységet. A család segítése, gondozása tervezett tevékenység. A családgondozás hosszú folyamat, nem egy személy, tünet vagy probléma megoldását célozza, hanem egy komplex tevékenység, mely a család problémamegoldási eszköztárának javítását szolgálja. A tevékenység széles körű, de a megoldásban a „kis lépések” elve érvényesül.

A szükségletfelmérés alapján láthatóvá válik, hogy a szolgáltatást kérő nehézségei és együttműködési szándéka alapján indokolt-e a hosszabb távú együttműködés a klienssel. A segítő munka dokumentálása gondozás esetén az esetenaplóban történik. A gondozási tevékenységről cselekvési terv készül. Az egyénnel vagy a családdal történő együttműködés szabályai írásban történő szerződéskötés során kerülnek rögzítésre, melyet mindkét fél aláír.

A segítő folyamatban – amennyiben a probléma megoldása érdekében indokolt – lehetőség van más szolgáltatóhoz történő irányításra, vagy a család- és gyermekjóléti központ által nyújtott speciális szolgáltatások igénybevételére. A szükséglet felmerülése után a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársa írásban megkeresi a család- és gyermekjóléti központot. A szociális segítő munka során a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársa szükség szerint, de legalább hathavonta áttekinti a gondozási folyamatot. Amennyiben a folyamat nem eredményes, a veszélyeztetettség nem csökkent vagy szűnt meg, valamint a családtagok nem együttműködőek, jelzi a család- és gyermekjóléti központ felé, kezdeményezi az esetkonferencia összehívását, ahol a szakemberek megtárgyalják, hogy szükség van-e hatósági intézkedésre.

A gyermeket fenyegető közvetlen és súlyos veszély esetén a család- és gyermekjóléti szolgálat haladéktalanul, a Központ értesítése mellett, közvetlenül tesz javaslatot a hatósági intézkedésre.

Ameddig a hatósági döntés véglegessé nem válik, addig a gyermek ügyével a családsegítő munkatárs foglalkozik. A hatósági döntés véglegessé válását követően a család- és

gyermekjóléti központ esetmenedzsere készíti el az egyéni gondozási-nevelési tervet, melybe a család-és gyermekjóléti szolgálat munkatársát is bevonja. A szociális segítő munkát, a gondozási tevékenységet továbbra is a családsegítő munkatárs végzi, továbbá elkészíti az új cselekvési tervet, és annak alapján dolgozik tovább a családdal. Az esetfelelős azonban az esetmenedzser, aki felel a gondozási folyamatokért.

Amennyiben a gyámhatóság a hatósági intézkedést nem tartja indokoltnak, de a gyermek veszélyeztetettsége fennáll, és a szülő, illetve a családba fogadó gyám vállalják az együttműködést, s ennek alapján valószínűsíthető a gondozás eredményessége, akkor a gyámhatóság az eljárás megszüntetésével egyidejűleg felhívja a család- és gyermekjóléti központot az alapellátás keretében történő segítségnyújtás megszervezésére. A családsegítő munkatárs elkészíti az új cselekvési tervet, és annak alapján dolgozik tovább.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Tábla: 4.3.3.a) b)

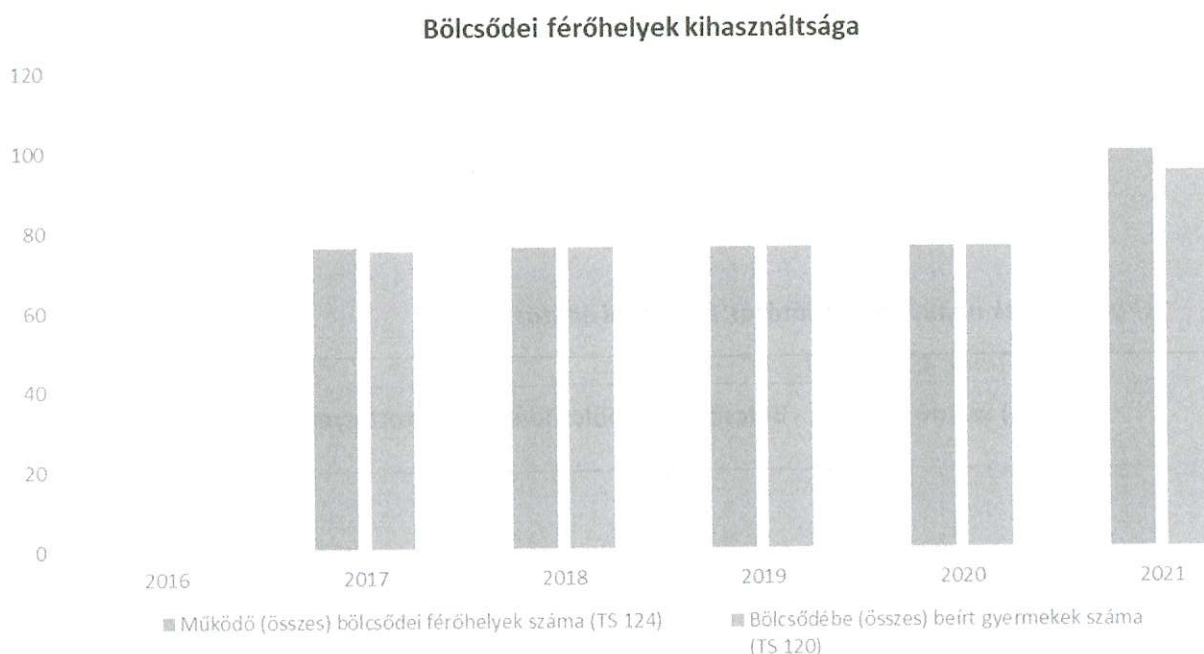
4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	60	55

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	47	45	0	0	76	75

2018	0	0	40	40	0	0	76	76
2019	0	0	40	40	0	0	76	76
2020	0	0	47	42	0	0	76	76
2021	0	0	40	40	0	0	100	95

Forrás: TelR, KSH Tstar

f) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalatai

A 2016. január 1-jén életbe lépő jogszabályi változások jelentősen érintették az intézmény szakmai munkáját, területi lefedettségét. Két önálló szervezeti egység került kialakításra *család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve család- és gyermekjóléti központ*, melyeknek feladatellátása az alábbi településekre terjed ki:

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás tekintetében: Békéssámson, Csanádapáca, Csorvás, Gádoros, Kardoskút, Orosháza, Pusztaföldvár, Tótkomlós,

Család- és gyermekjóléti központ feladatai tekintetében: Orosházi Járás valamennyi települése, azaz Békéssámson, Csanádapáca, Gádoros, Kardoskút, Nagyszénás, Orosháza, Pusztaföldvár, Tótkomlós.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítő munkatársai a gesztor intézményben és valamennyi területi irodában megtalálhatóak ügyfélfogadási időben. Ügyfélfogadási időn túl – probléma esetén – a Központ által működtetett készenléti szolgálat telefonszáma hívható, mely minden területi irodában kifüggesztésre került.

2021-ben Orosházán 7 fő családsegítő munkatárs dolgozott.

A Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzser munkatársai helyben elérhetők a lakosság számára. Orosházán, Pusztaföldváron, Gádoroson és Tótkomlóson, az esetmenedzsereknek a területi irodákban

található a munkavégzés helye, és heti rendszerességgel, meghatározott időpontokban ügyfélfogadást tartanak Kardoskút, Csanádapáca, Békéssámsón és Nagyszénás településeken a szakmai programban leírtak szerint. Az egy szakemberre jutó ellátott települések számát a gondozotti esetszám és a földrajzi távolság határozza meg. Az ügyfélfogadási idő meghatározásánál figyelembe vették a település adottságait, az ellátott családok számát, valamint a problémák nagyságát.

2017-ben Orosházán 4 fő esetmenedzser, valamint 4 fő tanácsadó (jogi, pszichológiai, gyermeknevelési és pénzügyi) dolgozott.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A családsegítő tevékenység az életvezetési problémákkal, szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő, illetve krízishelyzetbe került családok és személyek ellátása.

Gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (teljes körű ellátásáról) kell gondoskodni. A szülő kérelmére vagy beleegyezésével, ideiglenes jelleggel, az alapjául szolgáló ok fennállásáig, legfeljebb 12 hónapig tart. 2017. évben Orosházáról gyermek nem került átmeneti gondozásba vételre.

A Gyvt. 94. §-a előírja 20.000 állandó lakos felett a gyermekek átmeneti otthonának, 30.000 lakos felett a családok átmeneti otthonának létrehozását és működtetését, kötelező jelleggel. Ezen jogszabály 96. § (1) bekezdése rendelkezik arról, miszerint az önkormányzat kötelező feladatainak ellátási szerződés útján is eleget tehet. Minderre tekintettel az Önkormányzat ezen ellátási kötelezettségét a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel kötött ellátási szerződés alapján biztosította éveken keresztül. Az ellátási szerződés fenntartásának felülvizsgálata 2016. évben megtörtént, melynek eredményeként az megszüntetésre került jogszabályi kötelezettség hiányában.

Mivel az Intézmény által nyújtott szolgáltatásokat orosházi lakosok is igénybe veszik, illetőleg a város szociális ellátórendszerében is jelentős szerepet tölt be, így 2017. és 2018. években bruttó 225.000,- Ft, majd 2021-től 250.000,- Ft vissza nem térítendő támogatásban részesült Orosháza Város Önkormányzatától.

A Családok Átmeneti Otthonában az otthontalanná vált szülő kérelmére együttesen helyezhető el a gyermek és szülője. Erre akkor kerülhet sor, ha ezen elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított és a gyermeket emiatt el kellene választani a szülőtől.

A gyermekjóléti alapellátásba tartozik a gyermekek napközbeni ellátása, mely tevékenységet Orosháza bölcsődéje, családi bölcsődék, óvodák, magán óvodák, általános és középiskolák látják el.

f) gyermekvédelem

A gyermekek védelme nagyon összetett fogalom. Általános megközelítésben a gyermekvédelem hatáskörébe tartozik, a gyermek születésétől felnőtté válásáig minden, ami az ő érdekében, vele és körülötte, a családban, az óvodában, az iskolában, a társadalom bármely területén történik. Mindezen történések elsődleges célja, a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének²

² veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

megszüntetése, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerült gyermek helyettesítő védelmének biztosítása.

Napjainkban érzékelhető, hogy a világszervezetek mellet az egyes államok is egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a családok megerősítésére, a gyermekek érdekeinek védelmére. A magyar szabályozásban ezt a célt alapvetően a Gyvt. hivatott szolgálni, amelynek legfontosabb rendeltetése az volt, hogy kialakuljon egy olyan ellátórendszer, amelyben a családokat támogató, illetve szükség esetén a családot kiegészítő, átmenetileg helyettesítő ellátások egymásra épülnek, és ahol érvényesülnek a hazai és a nemzetközi egyezményekben foglalt értékek és alapelvek is.

A Gyvt. a gyermeki jogok két csoportját tartalmazza. Az egyik csoportba azok a jogok tartoznak, amelyek minden gyermeket megilletnek, a másik csoportot pedig azok a jogok alkotják, melyek a gyermekvédelmi rendszerbe bekerültekre vonatkoznak.

A jogvédelem alapvetően állami feladat. Az állam garantálja a jogok érvényesülését, és létrehozza az ehhez szükséges intézményrendszert, a megfelelő szabályozást, ami a gyermekek vonatkozásában átfogó, komplex és sokrétű feladatot jelent. Mindezek mellett fontos és nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy a gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A polgármester az Szt. 7. § (1) bekezdésben foglalt kötelezettsége teljesítéséhez minden évben a mindenkorli költségvetési rendelet kihirdetését követő 15 napon belül intézkedik krízis keret biztosítása iránt a költségvetési rendelet szociális előirányzatának települési támogatási kerete terhére évi egyszeri, december 31. napjáig teljesítendő elszámolási kötelezettség mellett 100.000,-Ft összegben az intézmény hajléktalanok ellátásával foglalkozó szervezeti egysége, valamint 300.000,-Ft összegben az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatának (a továbbiakban: Családsegítő Szolgálat) Orosházán működő munkatársai számára.

A tárgyévet követő évre vonatkozó költségvetési rendelet alapján biztosítandó krízis keret terhére előleg nyújtható az intézmény és a Családsegítő Szolgálat kérelmére: a hajléktalanok ellátásával foglalkozó szervezeti egységnek 20.000,- Ft, a Családsegítő Szolgálatnak 60.000,-Ft összegben. Az előleg igénylésének időpontja a tárgyévre vonatkozó elszámolási kötelezettség teljesítésének napja, az elszámolást követően. Az előleget a következő év január 15. napjáig kell folyósítani a kérelmezőknek.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat (Gyermekjóléti Központ) speciális szolgáltatása az úgynevezett készenléti szolgálat, melynek feladata a gyermekjóléti szolgálatok nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetben történő azonnali segítség, tájékoztatás vagy tanácsadás.

Információ kérés miatt keresték a központ ezen szolgáltatását, amely a nap 24 órájában hívható a 06-70/93-44-329-es mobil telefonszámon, amelyet egy orosházi esztendőkezelő kezel. Minden héten hétfőn kerül másik személyhez, a szolgálat 1 hétig tart. Előfordult, hogy téves hívásokat is fogadtak ezen telefonszámon. 2021. évben a segítséget kérők száma 18 fő volt.

A krízis helyzetben lévők számára az Önkormányzat kríziskezelő rendkívüli települési támogatás állapít meg. A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére pénzügyi vagy természetbeni ellátásként rendkívüli települési támogatást nyújt, melynek formái:

– A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 5. § n) pontja szerinti meghatározás.

- gyermekek rendkívüli települési támogatása,
- átmeneti települési támogatás,
- rendszeres települési támogatás.

Továbbiakban segítséget nyújt sok esetben krízis helyzetbe kerülő családoknak városunkban a Vöröskereszt helyi szervezete ruházattal, tisztálkodási szerekkel, higiénés felszereléssel, élelemmel.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidei programokhoz való hozzáférés

A városban nagyon színes és sokrétű választék van a szabadidő eltöltésére.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekegészségügyi Központja és Családsegítő Szolgálat köteles a városi szabadidős tevékenységeket szervezni, melyeken a rászoruló családok gyermekei örömmel vesznek részt. A helyi médiában és hirdetési lehetőségeken minden alkalommal megjelennek a programok, rendezvények.

A modern technikának és közösségi oldalnak köszönhetően könnyen utol lehet érni a fiatalokat az interneten, melyen a programokat népszerűsíteni tudják, akár egymás között is. Az Önkormányzat intézményei és egyéb szervezetek által kínált lehetőségek sok esetben pályázati forrásokból valósulnak meg. Éppen ebből a lehetőségből kifolyólag programok színes tárháza nyílik meg ingyenesen a városban élők előtt.

Szabadidős tevékenységet nyújtó önkormányzati fenntartású és önkormányzati támogatással működő intézmények, fórumok:

- Justh Zsigmond Városi Könyvtár
- Petőfi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft.
- Orosháza Városi Önkormányzat Nagy Gyula Területi Múzeuma
- Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Gyermekek- és Ifjúsági Önkormányzat
- Nagycsaládosok Egyesülete
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétféle, szünidei)

Az intézményi gyermekétkeztetés adatai a **4.1. b)** pontjában bemutatásra kerültek.

Orosházán 2021. évben szünidei gyermekétkeztetésre jogosultak száma

Szünidei gyermekétkeztetés	hátrányos helyzetű gyermek száma	halmozottan hátrányos helyzetű gyermek száma	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek száma	szünidei étkezésre jogosult gyermek száma összesen
Tavaszi szün	171	129	144	444
Nyári szün	175	133	151	459
Őszi szün	194	111	139	444
Téli szün	188	115	144	447

Forrás: Önkormányzati adatok

A szünidei gyermekétkeztetés igénybe vétele nem kötelező. Az alábbi táblázat mutatja, hogy a jogosultak közül hány gyermek számára vették igénybe az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést és annak mennyi volt a költsége.

Orosházán 2021. évben a szünidei gyermekétkeztetést igénybe vevők száma

Szünidei gyermekétkeztetés	Szünidei étkeztetésben részesülők száma (fő)	Szünidei étkeztetés költsége (eFt)
Tavaszi szünet	84	67,2
Nyári szünet	208	4029,6
Őszi szünet	112	220
Téli szünet	99	736

Forrás: Önkormányzati adatok

A szünidei gyermekétkeztetés az Orosházi Polgármesteri Hivatal Szociális, Gyámhatósági és Egészségügyi Osztálya, az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, az Orosháza Város Önkormányzata Egységes Szociális Központ Tanyasegítő Szolgálat és az Orosháza Város Önkormányzata Gyermek- és Diákélelmezési Intézmény együttműködésének eredményeként valósult meg.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A városunkban megrendezésre kerülő programok lehetőséget nyújtanak arra, hogy mind a hátrányos és a nem hátrányos helyzetű gyermekek egyaránt részesülhessenek élményekben, tapasztalatokban, a teljesség igénye nélkül ilyen a GYIÖK szervezésében évről évre megrendezett Mikulásfutás, A Petőfi Művelődési Központ által szervezett közösségi programok, vagy a „Máltai” játszótér nyújtotta közösségi tér adta lehetőségek.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetésről nincsenek információink.

A bölcsőde, óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

2016. évtől az Önkormányzat életkezdési támogatást nyújt azon újszülötteknek, akiknek anyakönyvezése időpontjában Orosházán bejelentett lakóhelyük van.

Mértéke gyermekenként 18.000,-Ft, formája természetbeni juttatás, Erzsébet-utalvány. A támogatást 2021. évben ünnepélyes keretek között 241 kisgyermekre tekintettel vették át a szülők, amelynek költségét az Önkormányzat a saját forrásai terhére biztosította.

Az önkormányzati feladatok az Orosházi Polgármesteri Hivatal, Általános Igazgatási Osztály által valósultak meg.

A Gyermekjóléti Központ esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetbe került gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból,

hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából áll.

Bursa Hungarica Ösztödíj támogatást biztosít a település 2022. szeptember hónaptól a korábbi 5000.- Ft helyett havi 8.000.- Ft értékben, 10 hónapig egy naptári évre vonatkoztatva.

Az Önkormányzat Diáktanyát működtet a diákok közösségi terének kialakítása és fenntartása céljából, melynek költségeit saját forrásából fedezi.

Orosháza Város Önkormányzata 2017. évben elnyerte az UNICEF által kiírt Gyermekbarát Település elismerő címet a gyermekek jogainak magas szintű biztosítása eredményeként.

Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára, az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhető, a törvény által szabályozott keretek között.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Ezen pont kifejtésénél vissza szükséges hivatkozni jelen fejezet **4.3. c)** pontban már leírtakra is.

Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodájában 1 székhelyen és 7 telephelyen 474 gyermeket látnak el. Ebből 37 gyermek hátrányos helyzetű, 29 fő halmozottan hátrányos helyzetű, 14 gyermek veszélyeztetett.

Székács József Evangélikus Óvoda gyermeklétszáma: 129 fő, ebből hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nincs az intézményben.

Forrás Református Óvodába járó gyermekek száma: 80, ebből az óvoda megítélése szerint hátrányos helyzetű: 0 gyermek.

Eötvös József Katolikus Óvoda gyermeklétszáma: 60 fő, ebből hátrányos helyzetű: 5 fő, halmozottan hátrányos helyzetű 2 fő.

Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelés- Oktatást Végző Iskola, Szakiskola fejlesztő óvodai csoportjának gyermeklétszáma: 12 fő.

Lurkó Óvoda gyermeklétszáma: 27 fő, ebből hátrányos helyzetű: 0 fő, halmozottan hátrányos helyzetű: 0 fő.

APRAJAFALVA Óvoda gyermeklétszáma: 33 fő, ebből hátrányos helyzetű: 0 fő, halmozottan hátrányos helyzetű: 0 fő.

Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium

Az iskolában tanuló diákok létszáma:	668 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti helyi lakosú diákok száma:	374 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti kollégista diákok száma:	84 fő
- ebből a veszélyeztetett tanulók száma:	0 fő

Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	20 fő
--	-------

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Vörösmarty Székhelyintézmény

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	427 fő
ebből alsó tagozatos:	229 fő
felső tagozatos:	198 fő
hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	19 fő
veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	10 fő
Napközisek száma:	218 fő
Tanulósobára járók száma:	27 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	30 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	8 óra

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Czina Sándor Tagintézménye

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	138 fő
ebből alsó tagozatos:	62 fő
felső tagozatos:	76 fő
hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	11 fő
veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	8 fő
Napközisek száma:	82 fő
Tanulósobára járók száma: az iskolában nem működik tanulószoba, a felső tagozatosok is napközis ellátásban részesülnek.	
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	105 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	72 óra

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Rákócziutcai Tagintézménye

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	87 fő
ebből alsó tagozatos:	40 fő
felső tagozatos:	47 fő
hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	53 fő
veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	2 fő
Napközisek száma:	73 fő
(az alsós tanulók egész napos oktatásban részesültek: 40 fő)	
Tanulósobára járók száma:	0 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	0 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	0 óra

Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	488 fő
ebből alsó tagozatos:	291 fő
felső tagozatos:	197 fő
hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	4 fő
veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	0 fő
Napközisek száma:	291 fő
Tanulósobára járók száma:	0 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	0 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	0 óra

Eötvös József Katolikus Általános Iskola

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	329 fő
ebből alsó tagozatos:	153 fő

felső tagozatos:	176 fő
hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	27 fő
veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	6 fő
Napközisek száma:	153 fő
Tanulósobára járók száma:	49 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	84 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	36 óra

Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés- Oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola

Az intézményt látogatók száma:	118 fő
ebből alsó tagozat:	37 fő
felső tagozat:	34 fő
Fejlesztő óvodai csoport:	12 fő
Súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő iskolai osztálya:	6 fő
Szakiskolás:	21 fő
Hátrányos helyzetű tanuló:	30 fő
Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló:	19 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül:	61 fő
Napközis tanulók száma:	30 fő
ebből alsós napközis	24 fő
elsős napközis	6 fő

Korrepetálás a tanulók szakértői véleményében előírtak alapján történik minden gyermeknél. Rehabilitációs foglalkozás és felzárkóztató foglalkozás keretein belül, melyet minden esetben a kijelölt, és a szakértői véleményekben előírt szakember lát el. Ennek száma minden tanulónál, átlagosan heti 3-4 óra, esetenként 5 óra. Tantárgyak: matematika, magyar, logopédia, konduktív mozgásfejlesztés, TSMT-terápia (Tervezett szenzomotoros tréning), AAK-terápia (Alternatív augmentatív kommunikációs terápia).

Székács József Evangélikus Óvoda Általános Iskola és Gimnázium

Az iskolában tanuló diákok száma:	556 fő
ebből alsó tagozatos:	202 fő
felső tagozatos:	167 fő
gimnazista:	187 fő
hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	8 fő
halmozottan hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma (nevelésbe vett tanulókkal együtt):	15 fő
veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	0 fő
Napközisek száma:	222 fő
Tanulósobára járók száma:	24 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	73 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	51 óra
A középiskolában tanuló, 18 év alatti helyi lakosú diákok száma:	98 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti kollégista diákok száma:	9 fő

Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma

Az iskolában tanuló diákok száma:	613 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti helyi lakosú diákok száma:	113 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti kollégista diákok száma:	21 fő
ebből a veszélyeztetett tanulók száma:	0 fő
Korrepetálásban (felzárkóztatás) részesülő gyermekek száma:	100 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	68 óra

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	872	68	7,80
2017	896	66	7,37
2018	885	72	8,14
2019	863	19	2,20
2020	816	31	3,80
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	228	10,80
2017	n.a.	229	11,30
2018	n.a.	183	9,21
2019	n.a.	75	3,81
2020	n.a.	85	4,30
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	9	1	4	1	12	3
2017	16	2	83	19	28	8
2018	20	2	84	22	20	7
2019	6	1	44	12	16	6
2020	5	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	211	156
2017	231	184
2018	220	169
2019	186	151
2020	184	148
2021	164	144

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodájában 4 fő gyógypedagógus végzi tevékenységét, akik komplex gyógypedagógiai terápiát, SZIT terápiát, logopédiát, autizmus specifikus terápiát folytatnak heti 6-6-6-3 órában.

Székács József Evangélikus Óvoda: Gyógypedagógus: 1 fő, heti 5 órában, fejlesztőpedagógus: 1 fő, heti 3 órában (az óraszámok évente változnak, a fejlesztésre jogosult gyermekek számától és a szakvéleményükben előírt óraszámoktól függően). Iskolapszichológus: 1 fő, segítségét szükség szerint, alkalmasszerűen veszik igénybe (az óraszámok az iskolánál jelezve, mert egy intézménynek számít).

Eötvös József Katolikus Óvoda: fejlesztőpedagógusa hetente 2 alkalommal 45 percben tevékenykedik.

Lurkó Óvoda: fejlesztőpedagógusa heti 45 percben tevékenykedik, logopédia hetente 2x45 percben biztosított. Gyógypedagógiai tevékenység heti 45 percben folyik.

Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában: 1 fő fejlesztő pedagógus dolgozik teljes munkaidőben. 1 fő logopédus 8 órában, 1 fő fejlesztő 7 órában, 1 fő gyógypedagógus 13 órában, 1 fő pszichológus 18 órában dolgozik.

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Székhelyintézményében: 5 gyógypedagógus dolgozik heti 22 órában, 1 főállású fejlesztőpedagógus szintén heti 22 órában, 2 részmunkaidős fejlesztőpedagógus összesen heti 12 órában, illetve 1 főállású pszichológus heti 22 órában.

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Czina Sándor Tagintézményében: 6 fő gyógypedagógus, 1 fő pszichológus, 1 fő fejlesztő pedagógus, 1 fő logopédus tevékenykedik.

Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnáziumban: 1-1-1 fő pszichológus, fejlesztő pedagógus és gyógypedagógus dolgozik heti 40 órában, valamint 1 fő szomatopedagógus 3 órában, 1 fő logopédus 7 órában és 1 fő logopédus 8 órában.

Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Szakiskola: 23 főállású gyógypedagógust foglalkoztat, pszichológus pályázati forrásból biztosított heti 2 órában.

Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma: Fejlesztőpedagógus hetente 20 órában tevékenykedik.

Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium:

Gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus száma: 0, pszichológus száma: 1 fő, iskolapszichológus: 1 fő, aki heti 16 órában tevékenykedik.

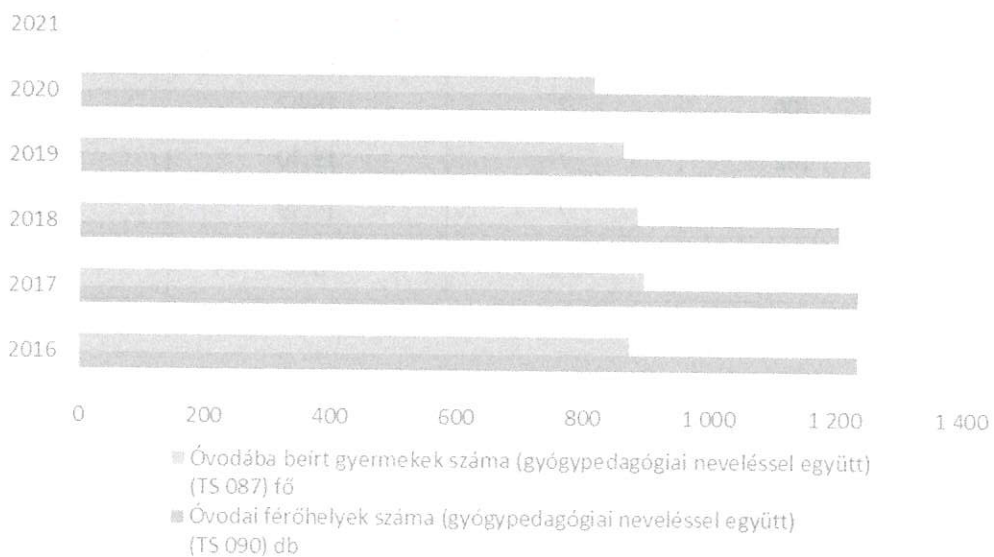
4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	43	1 234	15	872	1	11	20
2017	n.a.	43	1 234	15	896	1	10	21
2018	n.a.	43	1 204	15	885	1	12	21
2019	n.a.	44	1 252	14	863	2	18	20

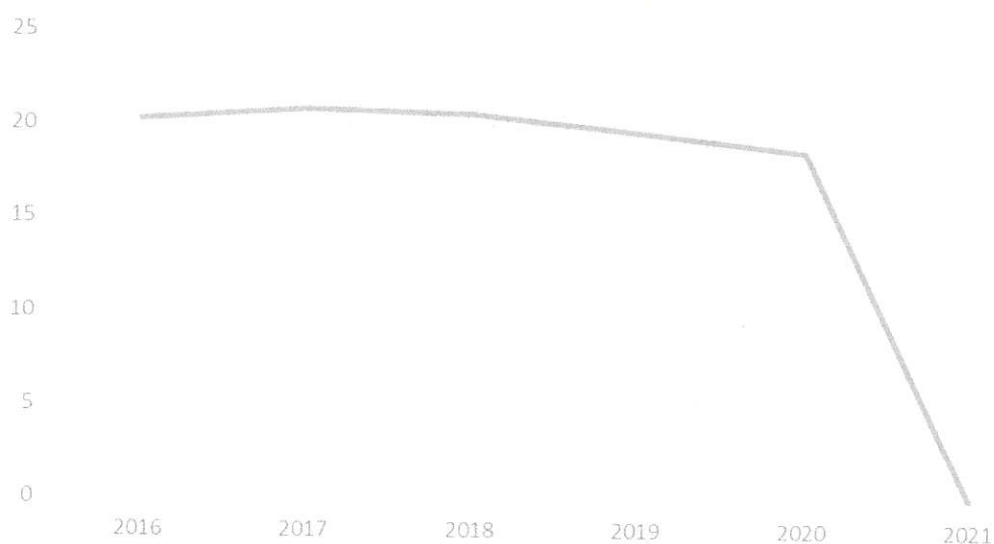
2020	n.a.	44	1 252	14	816	2	12	19
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar,
Önkormányzati
adatgyűjtés

Óvodai férőhelyek

Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

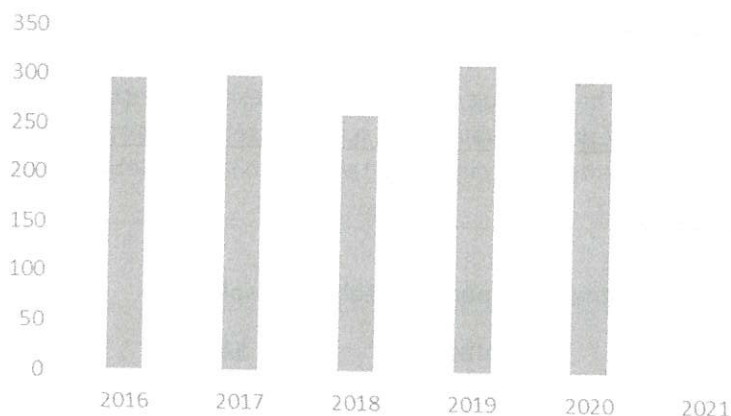
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	10	100	7	21,11	9,85
2017	9	100	7	20,27	9,13
2018	8	100	7	19,87	9,16
2019	9	102	7	19,30	10,97
2020	8	102	7	19,39	11,32
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	297
2017	299
2018	261
2019	312
2020	297
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

8. évfolyamot sikeresen elvégzett tanulók száma

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Hátrányos megkülönböztetésről és a gyermekek jogellenes elkülönítéséről nincsenek információink. A bölcsőde, óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került és SNI gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

A szükséges esetekben a gyermekek és tanulók megkapják a fejlesztésükhöz elengedhetetlen szakmai támogatást, ám a középiskolai oktatásban előfordul, hogy a gyermekek nem mutatják be dokumentumaikat, így elmaradhat a fejlődésük szempontjából nélkülözhetetlen szakmai támogatás.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések

A település általános iskoláiban végző 8. évfolyamos tanulók végzési aránya megfelelő, az egyes intézmények eredményessége közel azonos szintet mutat.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatában esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a fogyatékos gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből és eseti gondozásból áll, amelyek a fogyatékos gyermekek érdekeit, jobb színvonalú életvitelét és fejlődését szolgálják.

Az óvodai nevelésben a fogyatékos gyermekekkel gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus foglalkozik, nyugodt, fejlődésüket szolgáló környezetben.

Az általános iskolai oktatásban a fogyatékkal élő gyermekek számára elérhető a gyógypedagógiai oktatás.

Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a fogyatékos gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára, az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.

A családok számára jelentős kedvezmény, hogy a három vagy több gyermekesek, a tartósan beteg gyerekeket nevelők, a gyermeküket egyedül nevelők, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára biztosított az ingyenes tankönyvellátás, illetve étkezési, térítési díjukhoz 50-100% kedvezmény.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	690
2017	n.a.	n.a.	n.a.	649
2018	n.a.	n.a.	n.a.	553
2019	n.a.	n.a.	n.a.	393
2020	n.a.	n.a.	n.a.	324
2021	n.a.	n.a.	n.a.	229

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kiskorú gyermekek veszélyeztetettségének jelenléte	A gyermekek veszélyeztetettségét megelőző vagy kezelését célzó programok megvalósítása.
Hátrányos helyzetű gyermekek, családok szegregációja	A gyermekek iskolai felzárkóztatását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok indítása. Tanácsadások a szülők számára, integrálódás és a leszakadás megszüntetésének elősegítése érdekében tematikus programok szervezése.

A különböző szakterületeken a veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet fogalma más szempontból kerül meghatározásra	A veszélyeztetettség korai felismerése és a közös nézőpont kialakítása érdekében a gyermekvédelmi szakemberek és az észlelő és jelzőrendszer tagjai számára képzések, előadások biztosítása.
Gyermekek, fiatalok számára veszélyeztető tényező a telefon és számítógépes felületek kontroll nélküli folyamatos használata	A függőség kialakulásának megelőzése érdekében képzések, előadások biztosítása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

„Valamennyi civilizált nép tisztelte a nőt.”

Jean Jacques Rousseau

Az ENSZ 2030-as fenntartható keretrendszerének egyik prioritása a nemek közötti egyenlőség elérése. A nők a férfiak közötti egyenlőség az Unió egyik alapvető, szerződéseiben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában is elismert elve.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Magyarországon az Alaptörvény XV. cikk (3) bekezdése deklarálja, hogy a nők és a férfiak egyenjogúak. Ugyanezen cikk (5) bekezdése szerint Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12.§-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerőpiaci viszonyokat kell figyelembe venni.

A témában végzett kutatás szerint a magyar nők családcentrikusak, és elenyésző azok száma, akik munkájukat helyezik életük középpontjába. Magyarország családbaráttnak tekinthető abból a szempontból, hogy itt az anyák – amennyiben körülményeik lehetővé teszik – akár három évig is otthon maradhatnak gyermekeikkel, akik viszont bármilyen okból előbb visszamennek dolgozni, bölcsődébe adhatják gyermekeiket, ahol a piciket szakszerű gondozásban, ellátásban részesítik.

Az elmúlt években egyre több családi bölcsőde nyílt, melyek új alternatívákat jelentenek a gyermekelhelyezés terén. Ma már lehetőség van arra is, hogy a férj vagy a nagyszülő maradjon otthon a gyermekkel. Sok család számára megoldást jelent a nők korai nyugdíjazása, így a nagymama a 40 év szolgálati idő után nyugdíjba mehet (teljes összegű öregségi nyugdíjjal) és így vállalni tudja a gyermek napközbeni ellátását. Ezekkel a lehetőségekkel elsősorban azok a családok élnek, ahol az anya keresete magasabb, vagy ahol az apának átmenetileg nincs állása, ezért célszerűbb, ha a nő mielőbb visszatér dolgozni.

A magyar társadalom erőteljes tradicionális beállítottságával magyarázható, hogy az otthoni feladatok túlnyomó többsége a nőkre hárul (még abban az esetben is, ha a férfi munkanélküli). A magyar nők többsége heti 40-45 órát dolgozik, de csak nagyon kevesen engedhetik meg maguknak, hogy fizetett segítséget alkalmazzanak a házimunka ellátásában, vagy a gyermekfelügyeletben. A családok többségében a gyermekekkel is nagyjából az édesanyák foglalkoznak (tanulás, ápolás, külön órákra hordás stb.). Szerencsés esetben még a nagyszülők segítségére számíthatnak, de mivel a nyugdíjkorhatár egyre jobban kitolódik, így pont abban az időszakban kell ezt nélkülözniük, mikor még a gyerekek kicsik, nem elég önállóak.

A tradicionális háziasszonyi feladatoknak való megfelelés egyébként valamennyi dolgozó nőtől elvárt a magyar társadalomban. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenségek egyik markáns megnyilvánulása az időfelhasználásban, a munkaidő-szabadidő arányban érhető tetten. Magyarországon a házimunka fogalma szinte egyértelműen a női munka fogalmával azonos. Nem csupán azokban a háztartásokban van ez így, ahol a férfi a kereső, hanem azokban is, amelyekben mind a férj, mind a feleség teljes munkaidőben dolgozik. A gazdaságilag aktív nők átlagosan háromszor annyi időt fordítanak házimunkára, mint a férfiak. A nők a házasságkötéstől és az első gyerek születésétől kezdve egyre több időt

fordítanak házimunkára. A gyermekvállalás aránytalan túlterheltséggel jár számukra, ami krónikus stressz állapotot és folyamatos fizikai túlterheltséget jelent. Számos országos program és intézkedés fókuszál a házassági kedv és családvállalás ösztönzésére.

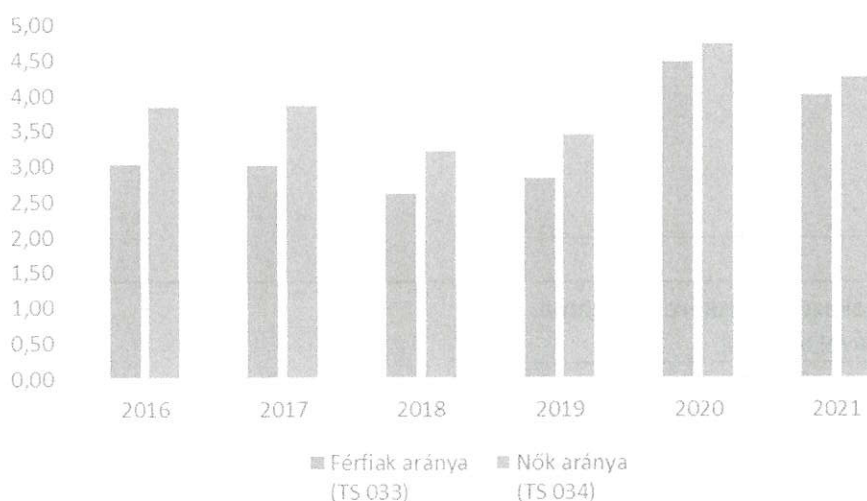
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Bár lassan elmosódni látszanak a határok a „női munka” – „férfi munka” között, de egyértelműen megállapítható, hogy az oktatásban, az egészségügyben, a szociális ellátásban, a közigazgatásban jóval több női munkavállalót találunk, mint férfit, ugyanakkor műszaki és pénzügyi területen a „férfielőny” tapasztalható.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	3,03	3,84	3,44%
2017	3,01	3,85	3,43%
2018	2,61	3,2	2,91%
2019	2,83	3,44	3,14%
2020	4,46	4,71	4,59%
2021	4	4,25	4,13%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Munkanélküliség nemek szerint

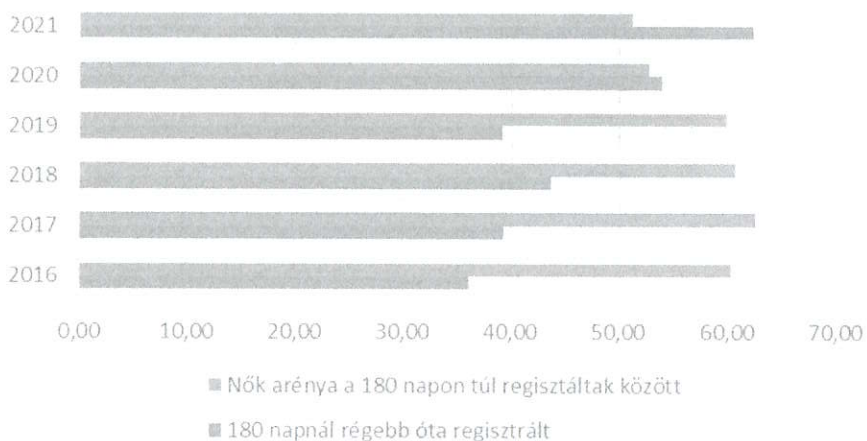

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	36,09	60,42
2017	39,36	62,65
2018	43,69	60,67
2019	39,21	59,91
2020	53,92	52,8
2021	62,41	51,21

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszab ideje álláskereső

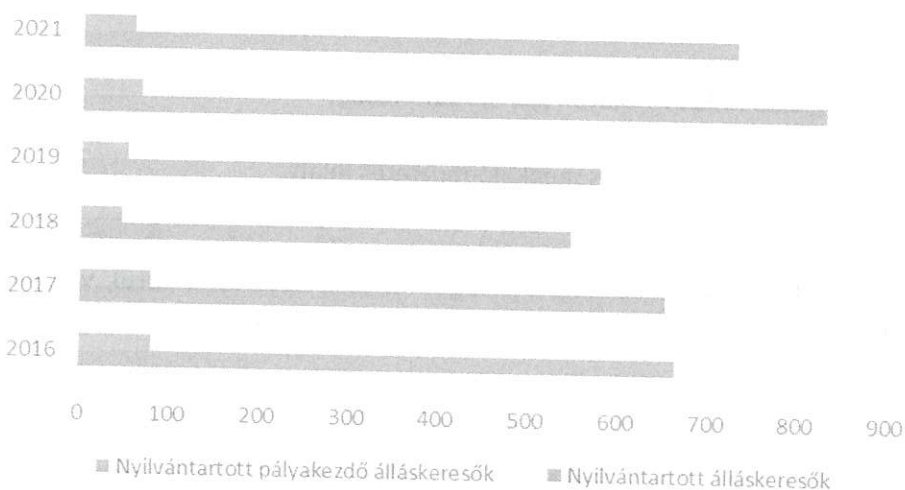
5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma (a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
----	---	--

	fő	Fő
2016	665	81
2017	653	79
2018	547	47
2019	579	52
2020	829	67
2021	729	58

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskeresők

Mint ahogy azt a helyzetelemzés **3.2 a)** pontjában kifejtettük, a munkanélküli nők száma meghaladja a férfiakét, melyet a témában megjelent tanulmányok is alátámasztanak. A foglalkoztatottságot illetően hatalmas a nemek közötti különbség európai és hazai szinten is, mindkét esetben 16% a differencia a nők és a férfiak foglalkoztatottsága között, az utóbbi nem javára. A keresetekben szintén figyelemre méltó az eltérés, a férfiak 20%-kal vihetnek több pénzt haza.

A nők egyre gyakrabban kényszerülnek részmunkaidős vagy fizetés nélküli, alacsony bérezésű munkát vállalni, és átlagban öt évvel kevesebbet dolgoznak a férfiaknál, ezért megnő a kockázata az időskori elszegényedésnek.

A foglalkoztatottság tekintetében ma a legkedvezőtlenebb helyzetben a túlképzett, valamint az alulképzett nők vannak, akik nem rendelkeznek szakképzettséggel. Az ő munkaerő-piacra történő integrálásuk során kiemelkedő jelentőségű a különböző támogatott képzéseken történő részvétel.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A hazánkban a leghatékonyabbnak bizonyuló komplex aktív munkaerő-piaci programok gerincét – a valamennyi résztvevőnek nyújtott munkaerő-piaci szolgáltatásokon túl – elsősorban az immár hosszútávon a legeredményesebbnek bizonyult eszközökként alkalmazott bérjellegű támogatások, a képzés és a

vállalkozóvá válást elősegítő támogatás jelentik. (Ezeket az eszközöket a komplex programokon kívül természetesen önmagukban is finanszírozni szükséges, elsősorban hazai források felhasználásával.)

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A témával kapcsolatos általános jellemzők:

- a munkaerőpiacon egy speciális, hátrányokkal küzdő tömegnek tekinthetők,
- piacképes szakmával nem rendelkeznek, elhelyezkedési nehézségekkel küzdenek,
- álláskeresői hajlandóságuk alacsony, szociális jellemzőik szintén alacsonyak,
- a középfokú oktatásból való lemorzsolódás meghatározó szerepet játszik az alacsony iskolai végzettségű népesség újratermelődésében.

A felsoroltak okán összehangolt team munkában a szociális munka eszközeivel speciális, komplex kezelési módra, hatékony fejlesztési technikákra van szükségük.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A településen ilyen jellegű panasz nem érkezett hátrányos megkülönböztetés miatt.

Amennyiben a probléma felmerül, a diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása okán a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzésre kerülnek és szükség esetén az Alapvető Jogok Biztosa bevonásra kerül, valamint tájékoztató kampány lefolytatására, és a területtel foglalkozó társadalmi szervezetek bevonására kerül sor.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Bölcsődei ellátás:

Kisharang Bölcsőde: Az intézményt 2021. évben 128 kisgyermek látogatta.

Lurkó Családi Bölcsőde: 2021. évben 19 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott az intézmény.

APRAJAFALVA Családi Bölcsőde: 2021. évben 21 fő három év alatti gyermek napközbeni ellátásáról gondoskodott az intézmény.

Óvodák:

Az óvodások száma 2021. évben 752 fő volt.

	Városi Önkormányzat Napközi Otthonos Óvodája	Forrás Református Óvoda	Székhács József Evangelikus Óvoda	Eötvös József Katolikus Óvoda	Wesley János Gyógyped. Óvoda
Óvodások száma	471	80	129	60	12

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Orosháza városában két magánóvoda működött 2021. évben:

	Lurkó Óvoda	APRAJAFALVA Óvoda
Óvodások száma	27	33

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A bölcsődei férőhelyek tekintetében férőhely hiány jelentkezett a településen a gyed extra megjelenésével. Ezen probléma orvoslásaként Orosháza Város Önkormányzata pályázati forrásból bölcsődei férőhely bővítést hajtott végre a Könd utcában található óvodában. A Bóbita Bölcsőde 41 gyermeknek nyújtott szolgáltatást 2021 évben.

A legkisebb gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsőde, családi bölcsőde célja megosztani a családdal a gyermekneveléssel járó feladatokat, valamennyi gyermek számára biztosítani az egészséges testi-lelki fejlődést az ehhez szükséges biztonságos, barátságos, családias, szeretetteljes légkörben, az életkornak megfelelő környezetben. A foglalkozások segítik az önálló aktivitás kibontakozását és a gyermek szocializációját. Ezen intézmények működése elősegíti a nők újbóli visszatérését a munkába.

A napközbeni ellátás gyermekintézményei azonban, viszonylagosan rugalmas működésük és nyitva tartásuk ellenére sem tudnak elegendő alternatívát nyújtani a családoknak a nők munkahelyre való visszatéréséhez. Fontos volna, hogy a munkáltatók is az atipikus foglalkoztatási formák felvállalásával segítenék a nők újbóli visszatérését a munkába. Ennek eszközei pl.: részmunkaidős foglalkoztatás, távmunka, bedolgozói jogviszony, rugalmas munkaidő, vállalati óvoda, napközi, stb.

Nem elhanyagolható követelmény, hogy kisgyermekük okán foglalkoztatási diszkrimináció ne merüljön fel a munkába újból visszatérő nők esetében.

A Kormány a családok gyermekvállalása érdekében az alábbi intézkedéseket hozta:

- a családi otthonteremtési kedvezmény,
- a családi adókedvezmény,
- a diákhitel elengedése (két gyermek esetében a tartozás fele, három és több gyermek esetében a teljes összeg elengedésre kerül),
- GYED extra.

Több családbarát munkahely működik településünkön, mint például az Orosházi Kórház, vagy O.V.Ö. Egységes Szociális Központja.

Orosháza városa 10 területi védőnői, 2 ifjúsági védőnői, 1 kórházi védőnői státusszal rendelkezik. Valamennyi álláshely betöltött. Orosháza Város Önkormányzata az Orosházi Kórházzal kötött feladat-ellátási szerződés alapján működteti a szolgálatot. A közigazgatásilag Orosházához tartozó Kiscsákó külterületi településrész vonatkozásában a védőnői ellátást az Önkormányzat Nagyszénás Nagyközség Önkormányzatával kötött feladat-ellátási szerződés útján biztosítja.

A védőnők által nyújtott szolgáltatások és családtervezési tanácsadás széles spektrumú és magas színvonalú, amelyet a leendő szülők nagy arányban igénybe is vesznek.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	13	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	14	n.a.	-
2019	15	n.a.	-
2020	15	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	60	55

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

2017	0	0	47	45	0	0	76	75
2018	0	0	40	40	0	0	76	76
2019	0	0	40	40	0	0	76	76
2020	0	0	47	42	0	0	76	76
2021	0	0	40	40	0	0	100	95

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés egy tudatos, felelős, előzetes döntés az utódok vállalásáról, gyermekek számának tervezéséről, a gyermekek születési idejének meghatározásáról, a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges alapfeltételek megteremtéséről, és arról, hogy a fogantatás a szülők lehető legjobb egészségi állapotában történjen, biztosítva ezzel az egészséges gyermekek megszületését.

A gyermekvállalás időszaka egyre kitolódik. Évről évre egyre magasabb a 30 éves, vagy annál idősebb korban szülő nők aránya Magyarországon. Ennek oka, hogy a családok szeretnének egy biztos anyagi hátteret megteremteni a gyermekvállaláshoz, ez azonban azzal jár, hogy a gyermekvállalás kitolódik, és a kívánt gyermek nem születik meg az édesanya kora miatt. A döntés páronként és egyénenként változó, de egyelőre tendencia a megállapítás, mely a társadalom előregedéséhez vezet. Ez a probléma nem specifikusan Magyarországra jellemző, hanem sajnos világméretű.

A családszerkezet drasztikus változáson megy át. Az elmúlt 25 évben meghatározó a házasság népszerűségvesztése, valamint az élettársi kapcsolatok térnyerése. Egy a témában végzett kutatás szerint a változások lényege, hogy a helyi és a vallási közösségek által közvetített hagyományos értékrend meggyengült, és helyét az önmegvalósítás, az önkiteljesedés értékei vették át. A hangsúly a családról az egyénre helyeződött. Felértékelődött a kapcsolatok minősége, megnöttek a partnerrel szembeni elvárások, ezért bomlékonyabbá is váltak a párkapcsolatok.

Egyre gyakoribbá válnak az egyszülős családok. A KSH felmérése szerint Magyarországon jelenleg több mint 300.000 egyszülős család él, és több mint 500.000 gyermek nevelkedik ilyen családokban, ami az ország 10%-át teszi ki. Az egyszülős családok 90%-ában a nő a családfenntartó.

A családok összetétel és a gyermekek száma szerint, 2011										
Terület	Házaspár és élettársi kapcsolat			Ebből: élettársi kapcsolat	Apa	Any	Egy szülő gyermekkel együtt	Összesen	Száz családra jutó családtag	Száz családra jutó gyermek
	gyermekkel	gyermek nélkül	együtt		gyermekkel					
Orosháza	3391	3020	6411	1361	222	1512	1734	8145	277	98

Forrás: KSH, Népszámlálás, 2011

Egyre gyakoribbak a helyi kezdeményezések a családtervezéssel, alternatív gyermekneveléssel, szülési módszerekkel, családalapítással kapcsolatos fórumok, klubok létrehozására.

A Családvédelmi Szolgálat a korábbi évekhez hasonlóan fogamzásgátló eszközök ingyenes juttatásával és felvilágosítással segítette azokat az anyákat, akik már egyszer abortusz alanyai voltak. Ehhez anyagi támogatást kaptak az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat a krízis keretéből.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Nők elleni erőszaknak nevezünk minden olyan erőszakot, amely a személy nemi hovatartozása miatt történik meg valakivel. Az ENSZ meghatározása szerint: "A nők elleni erőszak bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában."

Az alábbiakban partnerkapcsolati erőszak legjellegzetesebb példáit soroljuk fel.

Szóbeli (verbális) erőszak: a nő lekicsinyítése, sértegetése, gúnyolódás, nevetségessé tétele (például a nő külseje, vallása vagy faji hovatartozása miatt), bántalmazással, veréssel való fenyegetés, gyerekek elvételével, öngyilkossággal való fenyegetés.

Lelki erőszak: alapvető érzelmi igények és szükségletek megtagadása, barátoktól, munkától, családtól, kedvenc foglalatosságtól való elszigetelés vagy eltiltás, féltékenység, a nő önbizalmának lerombolása, a nő állandó hibáztatása, tárgyak összetörése /dobálása/ csapkodása, félelmet keltő viselkedés (dühödt nézés, üvöltés), telefon vagy egyéb kommunikációs csatornák lezárása, telefonon való állandó ellenőrzés.

Testi (fizikai) erőszak: lökdösés, pofozás, fojtogatás, haj húzása/kitépése, ököllel/eszközzel való ütés, rugdosás, harapás, (késsel, löfegyverrel, nehéz tárgyakkal) való fenyegetés vagy bántás, alapvető testi igények és szükségletek megtagadása.

Szexuális erőszak: nem kívánt szexuális tevékenységre való kényszerítés, nemi erőszak, szexszel való fájdalomkozás vagy megalázás, tárgygyal való nemi erőszak, intim testrészeik bántalmazása, másokkal való közösülés/prostitúció kényszerítése, reprodukció jogok korlátozása: fogamzásgátlás akadályozása vagy kényszerítése, terhességre vagy abortuszra kényszerítés.

Gazdasági erőszak: anyagi függésben tartás, munkáról való lebeszélés vagy eltiltás, a nő fizetésének elvétele, mindennapi kiadások megkérdőjelezése és fillérre való elszámoltatása, közös néven lévő céggel (Bt., Kft.) való sakkban tartás/zsarolás.

A családon belüli erőszakra 2013 előtt a Büntető Törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoztak. 2013. július 1. óta lépett hatályba a Kapcsolati erőszak tényállása. A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. tartalmazza. A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető Törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A nőket érő erőszakos cselekmények miatti rendőri riasztások száma, valamint a bántalmazás miatt tett rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

A nők védelme érdekében 1994. januárjában alakult a NANE azzal a céllal, hogy segélyvonalat indítson bántalmazott nők részére.

A családon belüli erőszak közügy. Sajnos gyakran látens módon van jelen, és a környezet már csak a végső pillanatban szerez tudomást, és nyújt segítséget a krízisben. A nők és gyermekek ellen irányuló erőszak a diszkrimináció egyik formája, ezért megszüntetése állami feladat. Egy ilyen mértékű társadalmi probléma megoldása azonban lehetetlen civil szervezetek segítségével.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Orosháza városában az otthontalanná vált szülő kérelmére családok átmeneti otthonában helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakásuk nem lenne biztosított és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől. A gyermekjóléti szolgálattal együttműködve közreműködik az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család anyagi helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében. Az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt.

Orosházán a Családok Átmeneti Otthonának fenntartója a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet. Az Önkormányzat támogatási szerződés alapján évi bruttó 250.000,-Ft-tal segíti az Otthonban folyó magas színvonalú és hiánypótló tevékenységet. Az intézmény férőhelyszáma 40 fő, egyszerre tíz család számára nyújthat ellátást, külön-külön szobában.

A Családok Átmeneti Otthonában Krízisközpont került kialakításra, majd a jövőben félutas ház megvalósítására is sor kerül, mely a bántalmazás, kapcsolati erőszak elől menekülőknak nyújt segítséget. Szintén a Magyar Ökumenikus Segélyszervezethez kötődik a Biztos Pont Regionális krízisambulancia működtetése Orosházán, mely a kapcsolati erőszak áldozatainak, családtagjainak, illetve a velük kapcsolatba kerülő szakembereknek nyújt segítséget. A krízisambulancia célkitűzése, hogy az érintettek minél előbb tájékoztatást és segítséget kaphassanak, nagy hangsúlyt kap megelőzés, a problémák korai kezelése.

Orosháza Város Önkormányzata krízishelyzetben lévő személyeknek ideiglenes lakhatásra 2017-ben két lakást biztosított. 2018-ban a krízislakások száma a rendelet módosításának következtében háromra nőtt.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők száma a politikai életben csekélynek mondható. Ezt jól példázza az Országgyűlés összetétele. Napjainkban a legtöbb államban a női politikusok arányának növekedése tapasztalható. Az Európai Unión belül Magyarországon a legalacsonyabb a parlamenti képviselőnők aránya.

Egy, a témában végzett felmérés válaszadóinak csaknem háromnegyede azzal sem ért egyet, hogy a nők kevésbé képesek nehéz döntéseket meghozni, és hét megkérdezettből mindössze egy véli úgy, hogy a nők "nem elég kemények" a politikához.

A női politikusok alacsony arányának okát a megkérdezettek 36%-a a családi kötelezettségek miatti időhiányban látja, és ugyanennyien vélekednek úgy, hogy a politizáló nőket még a saját pártjukban sem támogatják eléggé.

A válaszadók 54%-a gondolja azt: mindenki közös érdeke, hogy több női politikus legyen.

A statisztikák szerint, amelyik országban több a nő a parlamentben, ott többet költenek oktatásra, egészségügyre.

Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testületére is hasonló mutatók jellemzőek, mivel a 16 főből csupán 2 fő női döntéshozó kapott helyet.

Az Önkormányzat intézményeiben (közművelődési, oktatási, szociális és egyéb intézmények) a vezető beosztásban lévők legalább 2/3-a nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A helyi tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák:

- a munkanélküliség,
- a családvállalás, és annak időbelisége,

- a munkaerőpiacra történő be- és visszajutás,
- családbarát munkahelyek hiánya,
- magányosság fiatal és idős korban,
- a családi életben, a munkahelyi környezetben és a magánéletben történő kiteljesedés nehézségei stb.

Fontos, hogy a nők, családos anyák konkrét igényei ismertekké váljanak, így javasolt egy webes felület létrehozása, továbbá ötletládák kihelyezése.

Az említett problémák felszámolása az érintett intézmények, szervezetek (Önkormányzat és intézményei, munkaügyi központ, szakképző intézmények, civil szervezetek, helyi munkáltatók közös összefogásával, szoros együttműködésével, komplex programok végrehajtásával kivitelezhető.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermekszülések csökkenő száma	Születések motiválása egyszeri újszülött támogatással
A családon belüli erőszak jelenléte	Prevenációs, segítő tevékenység, együttműködő szervezetekkel
A különböző korosztályú nők egészséges életmódjára, testi és mentálhigiénés igényeivel kapcsolatos hiányosságok megléte	Gyermekefelügyelettel megvalósuló programsorozatok, állandó helyen történő, sokszínű szolgáltatás nyújtása
Női virtuális közösség hiánya	Weboldal létrehozása nőket érdeklő témákkal
A város lakóinak véleménye közvetlen formában nem jut kifejezésre	Kívánság ládák kihelyezése a városban

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

*„Önmagát becsüli meg minden nemzedék azáltal,
hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött.”*

Sütő András

Az időskor definíciójára nincs egységesen és általánosan használt megfogalmazás. Az, hogy az ember milyen idős, minden megközelítésben más:

- kronológiai szempontból kifejezhető az évek számával,
- biológiai értelemben függ az egészségi állapottól,
- szubjektív is lehet: „mindenki annyi idős, amennyinek érzi magát”,
- társadalmi szempontból köthető ahhoz, hogy az egyén mit élt át (pl. II. világháború),
- nyugdíjrendszer szerint is megítélhető (nyugdíjkorhatár),
- a foglalkoztatáspolitikában már a 45. életévétől idősödik az ember,
- az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint
 - a 60-74 év közöttiek idősödők,
 - a 75-89 év közöttiek idősek,
 - a 90 év felettiek nagyon idősek.
- Demográfiai osztályozást használ a KSH
 - a 65-74 éves: időskorú,
 - a 75-84 éves: öregkorú,
 - a 85 éves és idősebb: aggastyánkorú.

Az egyre bonyolódó társadalmi-gazdasági környezetben az idősügy nem csak szociális és egészségügyi kérdés, hanem más szakágakban is ad feladatokat. Ezek egyedi akciókkal nem oldhatók meg, de partnerek nélkül sem. A különböző szektorok együttműködése – állami, önkormányzati, non-profit, for-profit, informális közösségek – az érintett idősödő és idős személyek bevonásával hozhat eredményt.

Orosháza Város Önkormányzata felismerve az idősügy kiemelkedő fontosságát a 266/2019. (XII. 18.) Kt. számú határozatával elfogadta a város Idősügyi Konceptióját, melyben megfogalmazásra került egy, az eszmei és ideológiai célok összességét magában foglaló jövőkép, amely a mindenkor aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva ütemezett fejlesztési feladatokban emlékeztet az idősök érdekeinek jelenlétére, azok kötelező figyelembevételére. 2019-ben felülvizsgált Idősügyi Konceptió változatlanul a helyi időspolitikai alap dokumentuma, melynek célja a helyi társadalom idős tagjainak társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását szolgáló, továbbá romlását megakadályozó célok, tevékenységek meghatározására.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

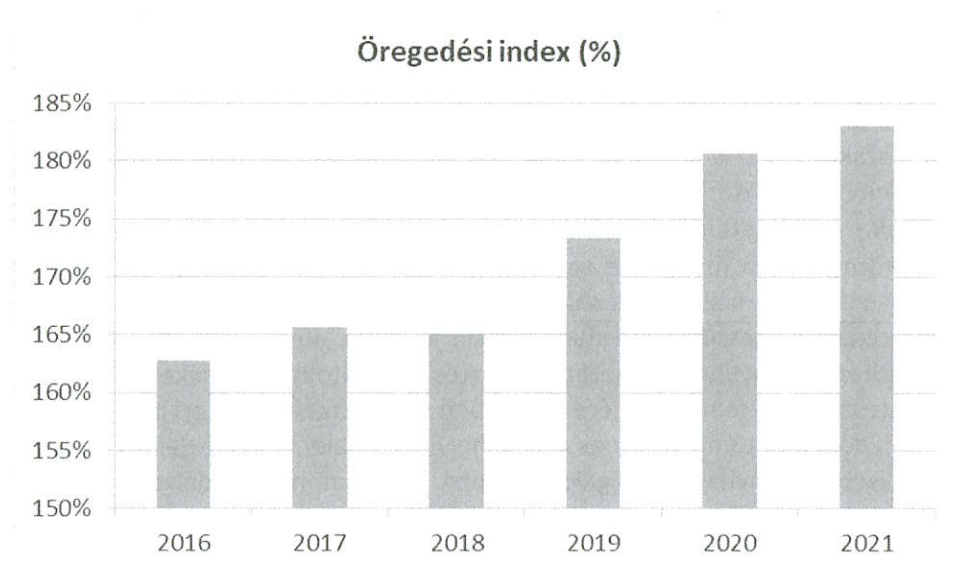
A születéskor várható élettartam – habár még 5-6 évvel mindig elmarad az európai átlagtól – Magyarországon az utóbbi években meghosszabbodott. Az élveszületések száma csökken, emiatt a népesség struktúráján belül csökkent a fiatal korcsoportok aránya, és nőtt az idősoké. Ahogy már A település bemutatása című résznél a lakónépesség elemzése során kifejtettük: Orosháza város lakossága előregedő tendenciát mutat.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	6 034	3 707	162,77%
2017	6 033	3 641	165,70%
2018	6 107	3 700	165,05%
2019	6 254	3 607	173,39%
2020	6 371	3 526	180,69%
2021	6 404	3 498	183,08%

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

Az elmúlt öt év tekintetében látható, hogy az öregedési index folyamatos emelkedési tendenciát mutat, 2021 évben 183,08% volt ez az érték, míg 2020-ban 180,69%, 2019-ben 173,39%.

Az alábbi táblázatból kitűnik, hogy a nemek szerinti bontásban az összes nyugdíjas vonatkozásában a nők vannak többségben, ez a karkedvezményes nyugdíjba vonulási lehetőségnek is köszönhető. 2016-ban 1911 fő volt a különbség, míg a 2020-as adatokat vizsgálva 1850 fővel kerültek többsége a nők.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	3 453	5 364	8817
2017	3 326	5 244	8570
2018	3 257	5 186	8443
2019	3 225	5 114	8339
2020	3 135	4 985	8120
2021	n.a.	n.a.	-

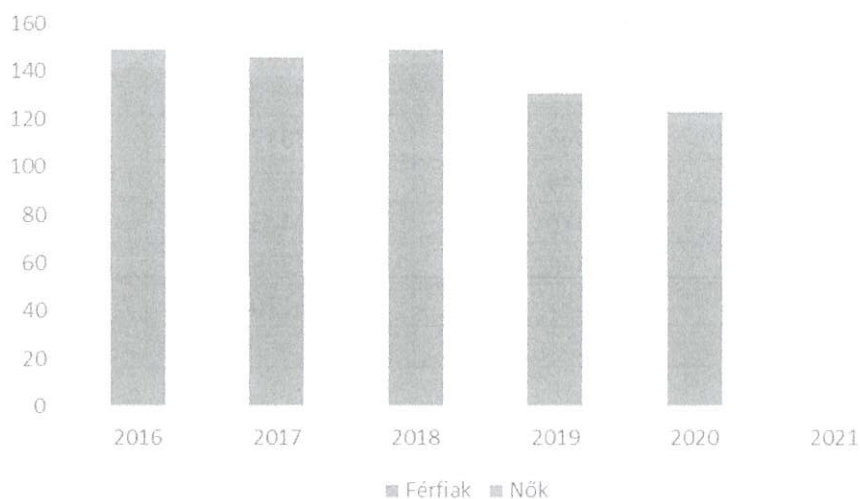
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

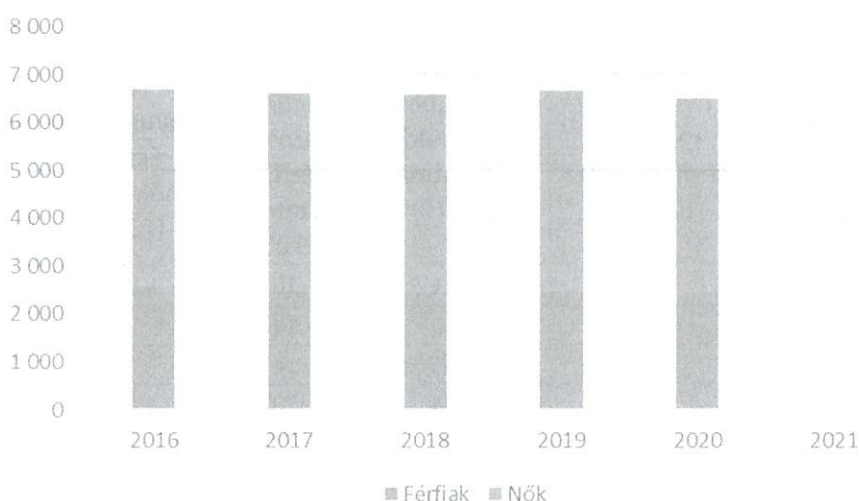
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	141	8	2 549	4 144	16	236	n.a.
2017	138	8	2 473	4 129	14	205	26
2018	143	6	2 437	4 145	14	179	25
2019	127	4	2 471	4 174	10	155	25
2020	118	5	2 410	4 091	9	142	25
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR,
KSH Tstar

Életkoron alapuló ellátás nemek szerint

Öregségi nyugdíjban részesülők nemek szerint

Az idősök számbeli arányának növekedésével még hangsúlyosabbá válik, hogy biztosítva legyen a méltó időskor, illetve hogy olyan szemléletmód nyerjen teret, mely növeli az időskor presztízsét, és az irántuk érzett szolidaritást.

Ma Magyarországon – sajnálatos módon – az idősök esetenként diszkrimináció áldozatai, és nem értékes, integrált, értékteremtő részei a társadalomnak, holott az aktív és tevékeny időskor támogatása alapvető fontosságú ahhoz, hogy az idős emberek megőrizhessék emberi méltóságukat, önállóságukat és autonómiájukat.

A lakónépesség elöregedésének természetes velejárója, hogy az aktív évek után jelentős számban élnek nyugdíjból vagy nyugdíjszerű ellátásból. 2012. január 1-jével átalakult a magyar társadalombiztosítási nyugdíjrendszer, mely átalakulásnak a lényege, hogy nyugellátásban csak az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személyek részesülhetnek, és a nők 40 év jogosultsági idővel igénybe vehető nyugdíján kívül saját jogú nyugdíj a korhatár betöltése előtt már nem állapítható meg.

A táblázat az ellátásokban részesülőket nemenkénti megoszlásban is bemutatja, melyből jól látható, hogy a férfiak száma jóval kevesebb a nőkhez viszonyítva. Ez felhívja a figyelmet a Magyarországon kedvezőtlen

férfi mortalitás problémájára. Ezzel magyarázható az is, hogy idősebb korban egyértelműen nőbblet van, különösen a városokban.

Az időseket érintő ellátási forma az időskorúak járadéka, amely azon személyek részére biztosított ellátás, akik a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt betöltötték, de a nyugdíj vagy nyugdíjszerű ellátás megállapításához szükséges szolgálati idővel nem rendelkeznek. A jogosultság megállapítását követően összegét befolyásolja a jogosult életkora és hogy egyedülálló-e vagy sem. Az alábbi táblázat alapján a járadékban részesülők számában évenként mérsékelt csökkenés látszik, amelynek oka többségében a járadékos halála.

A korábbi időszakhoz hasonlóan problémát jelent az ellátások, főleg az időskorúak járadékának alacsony összege. Továbbra is fokozott figyelmet érdemelnek azok a kisnyugdíjasok, akik koruk előrehaladtával, vagy egészségük romlásával rendszeres jövedelmüket már semmilyen tevékenységgel sem tudják kiegészíteni, székelyellnek segélyt kérni és nélkülöznek. Értük is kell működtetni a szociális jelzőrendszert.

A nemek közötti aránykülönbség, valamint a korcsoportonkénti megoszlás, az előregedő társadalom tendenciája továbbra is felveti az elmagányosodás, az izoláció problémáját. A megoldás érdekében célszerű célprogramok megvalósítása egészségügyi szűrésekkel, egészségmegőrző, tájékoztató programok megrendezésével.

Szintén segítheti az izoláció elkerülését a közösségépítés, amely által az egyedülálló idős személyek bevonhatók az aktív közösségi életbe.

Mindezen lehetőségek megvalósítása kapcsán elengedhetetlen az idős személy családjának támogatása és ezzel együtt a család életébe, a családon belüli munkamegosztásba való bevonása.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az aktív időskor irányába ható intézkedés a nyugdíjkorhatár emelése 65 évre, mely lépcsőzetes folyamatként valósul meg, majd általánossá 2020-ban vált. Ugyanakkor nem tart lépést a nyugdíjkorhatár emelésével a foglalkoztatóknál a munkaszervezés és munkafeltételek „idősbarát” kialakítása. A nyugdíjasok foglalkoztatására vonatkozó jogszabályi keretek sem kedveznek az időskorúak munkavállalásának.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	665	653	547	579	829	729
41-45 év (TS 042)	Fő	86	82	67	67	92	77
	%	12,93%	12,56%	12,25%	11,57%	11,10%	10,56%
46-50 év (TS 043)	Fő	77	68	60	60	89	87
	%	11,58%	10,41%	10,97%	10,36%	10,74%	11,93%
51-55 év (TS 044)	Fő	49	55	60	56	83	75
	%	7,37%	8,42%	10,97%	9,67%	10,01%	10,29%
56-60 év (TS 045)	Fő	64	60	52	49	69	54

	%	9,62%	9,19%	9,51%	8,46%	8,32%	7,41%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	61	79	77	73	115	134
	%	9,17%	12,10%	14,08%	12,61%	13,87%	18,38%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi
Hivatal

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az életminőség alakulására jelentős hatást gyakorolhat az élethosszig tartó tanulás jelentőségének felismerése és elfogadása. Országszerte nem nagy számosságú az olyan képzés, amely kifejezetten az időseket szólítja meg. Csekély a képzés még olyan esetben is, amikor a tanulás, a tudás átadása nem iskolarendszerű képzést feltételez, vagy nem a munkaerő-piaci reintegrációt szolgálja, hanem „csak” személyes képességek fejlesztésére, hiányok pótlására, az időskor teljesebbé tételére irányulna. A nyugati társadalomban elterjedt és elfogadott jelenség, hogy az idősök, különösen nyugdíjazásukat követően saját maguk örömeire állnak neki újra tanulni, fejlesztik képességeiket, készségeiket.

A nyugdíjasok foglalkoztatásának egyik lehetősége a közösségi önkéntes munka, hiszen az idősebb korosztály nagy szakmai tapasztalatokkal rendelkezik, illetve sokan keresik az aktív elfoglaltság, szabadidő-eltöltés lehetőségeit. Foglalkoztatási aktivitásnak tekinthető a családon belüli munkamegosztásból vállalt rész is, mely főként kisgyermekes családoknál válik kiemelkedő jelentőségűvé, hiszen sok esetben a munka és családi szerepek összeegyeztethetetlenek az idősebb generáció bekapcsolódása, segítő jelenléte nélkül.

A nyugdíjasok foglalkoztatásának új lehetősége a nyugdíjas szervezetekben való munkavégzés. 2017. július 1-jétől hatályba lépett az egyes törvényeknek a közérdekű nyugdíjas szervezetek létrehozásával összefüggő módosításáról szóló 2017. évi LXXXIX. törvény, mely a szervezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításával lehetőséget nyújt úgynevezett közérdekű nyugdíjas szervezet létrehozására. E rendelkezések szerint a közérdekű nyugdíjas szervezet célja, hogy a még aktív időskorú tagjai számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásuk folyósítása mellett. A nyugdíjas szervezet működésének célja továbbá, hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai és élettapasztalat átadásra kerüljön.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az idősebb korosztály sokkal inkább kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, azaz nehezebben helyezkednek el, illetve a létszámleépítéseknek is könnyebben áldozatul esnek. Országosnak mondható tendencia, hogy a foglalkoztatók hajlamosak fiatalabb, nagyobb teherbírású és kevésbé költséges munkaerőt alkalmazni. Ez a tendencia nem kedvez az idősödő, nyugdíj előtt álló korosztálynak. Az öregségi nyugdíjkorhatárt megelőző időszakban a foglalkoztatásból való kiesés nem csak anyagilag, hanem mentálisan is nehéz terhet ró az idősödő személyekre.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya pozitív diszkriminációval igyekszik az érintett álláskeresőket munkához segíteni.

**6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)**

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	3453	5364	8817
2017	3326	5244	8570
2018	3257	5186	8443
2019	3225	5114	8339
2020	3135	4985	8120
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az átmeneti időszakban a célcsoport érintett tagjainak közfoglalkoztatásba való beintegrálását szükséges megvalósítani.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az időskori aktivitás megtartásának egyik legalapvetőbb követelménye a hozzáférhető és akadálymentes közlekedés, mely magában foglalja a gyalogos- és tömegközlekedés biztonságos feltételeinek kialakítását, a megfelelő menetrend bevezetését, az elvárásoknak megfelelő buszmegállók kialakítását és a közlekedés megfizethetőségét. A város tömegközlekedése buszjáratokkal megoldott. A gyalogos közlekedés feltételei jellemzően jók a városban. A kerékpárosok részére a város több részén az autóúttól elkülönülten kerékpárút áll rendelkezésre a biztonságos közlekedés érdekében.

Információhoz jutás és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés kapcsán az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít időügyi tevékenységének ellátása során a kellő tájékoztatásra, valamint a város polgáraival való kölcsönös kommunikációra. A tájékoztatás kapcsán elmondható, hogy az Önkormányzat heti rendszerességgel megjelenő, ingyenes kiadványában, az „Orosházi Élet” című hetilapban, valamint internetes honlapján keresztül folyamatosan tájékoztatja a lakosságot tevékenységéről, meghozott döntéseiről, valamint a célcsoportot érintő szolgáltatásokról és azok igénybevételének feltételeiről. Továbbá a város polgármestere, alpolgármesterei, önkormányzati képviselői is szánnak időt rá, hogy személyes találkozások során tájékoztassák az időseket az őket érintő aktuális kérdésekről, felmerülő problémáik lehetséges megoldásairól.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A 3.6 a) pontjában kifejtésre került az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés témája. Ahogy már ott is kifejtettük az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés a település valamennyi lakosa számára biztosított, így az időskorúak számára is elérhető.

Mint ahogy a 3.6 f) pontjában már rögzítésre került, a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat. A rászoruló időskorú személyek szociális biztonságának megteremtését elsősorban az Önkormányzat szociális ellátórendszere: a pénzbeli és természetbeni

ellátások rendszere, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások intézményrendszere biztosítja.

Az idősödő és időskorú lakosok ellátása érdekében Orosháza Város Önkormányzatának az Szt. alapján fennálló ellátási kötelezettségei közül az alábbi szociális szolgáltatásokat kell megemlíteni:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- tanyagondnoki szolgálat,
- idősök nappali ellátása,
- hajléktalanok nappali melegedője,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- hajléktalanok átmeneti szállása,
- hajléktalanok éjjeli menedékhelye.

Az Önkormányzat fenntartásában működik Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központja, mely az idősök ellátása, segítése céljából jött létre. Az intézmény személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat végez az arra rászorulóknak. Az idősök nappali ellátása az intézmény keretein belül működő négy idősök klubjában valósul meg.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	6 034	123	354	628
2017	6 033	147	324	620
2018	6 107	152	302	646
2019	6 254	154	295	731
2020	6 371	156	311	825
2021	6 404	152	297	760

Forrás: TelR, KSH

Tstar

A fentiek alapján elmondható, hogy a 65 év feletti lakosok száma az elmúlt 5 évben folyamatosan nőtt, 2016-ban 6034 fő számított ebbe a korcsoportba, 2021-ben pedig 6404 fő. Ezzel arányosan nőtt a nappali ellátásban részesülők száma, valamint a szociális étkeztetésben részesülők száma is, házi segítségnyújtást viszont kevesebben kértek, a 2016-os 354 főhöz képest csupán 297 fő élt ezzel a lehetőséggel 2021-ben.

A lakosság szociális ellátását szolgálják még egyházi fenntartók, kiknek szerepe az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, és idősek nappali ellátásában mutatkozik meg.

Az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása működteti a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a családsegítő szolgálatot.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A civil szervezetek, köztük az idősek és nyugdíjasok szervezetei társadalmi támogatottsággal dolgoznak. Az Önkormányzat évente pályázat útján nyújt támogatást költségvetési keretéből. Támogatással érintett civil szervezetek a következők:

- Rákóczi Telepi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
- Nyugdíjas Pedagógusok Orosházi Egyesülete
- Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
- Fegyveres Testületek Nyugállományúak Klubja
- Fénysugár Nyugdíjas Egyesület
- Határőr Nyugdíjasok Orosházi Egyesülete
- Cinkusiak Baráti Köre- Bokréta Népdkör

Az Önkormányzat saját forrás terhére nyújtott támogatásaiban kifejeződik a településen végzett tevékenységért a köszönet, az idősek iránti tisztelet és megbecsülés, amely összehasonlíthatatlanul

nagyobb a támogatási összeg mértékénél. Az Önkormányzat kiemelt célja, hogy kifejezze elismerését az idősök aktív korokban – közvetve vagy közvetlenül – kifejtett városépítő tevékenységéért.

A helyi idősöket magukba tömörítő civil szervezetek támogatásaik felhasználásával törekednek minél színesebb programokat megvalósítani. A programokon való részvétellel, valamint a civil szervezetekben való aktív közreműködéssel biztosítható a közösségi életben való részvételük, az elmagányosodás kiküszöbölése, csökkentése.

Az elmúlt években számos rendezvény – pl. Idősök napja, Idősök Karácsonya, több kirándulás, előadás – került megszervezésre, amely kifejezetten az idősöket célozza meg, illetve bizonyos rendezvények a generációk egymásra figyelésére, segítségére hívja fel a figyelmet.

Az intézmények közül kiemelendő a Petőfi Művelődési Központ, melynek épülete 8 nyugdíjas csoport (összesen: 308 fő) részére biztosít infrastrukturális háttérrel.

Szintén a Petőfi Művelődési Központ épületében üzemel a Justh Zsigmond Városi Könyvtár, ahol nagy szeretettel várják az olvasóközönség idősebb tagjait is.

A települési közintézmények mindegyike akadálymentesen megközelíthető, ezzel is megkönnyítve a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

c) idősök informatikai jártassága

Napjaink globalizálódott világában a fiatalok közül egyre többen tanulnak vagy vállalnak munkát külföldön, emiatt az idősök egyre nagyobb számban maradnak egyedül, segítség, támasz nélkül. Ugyan az internethasználat segítségével valamennyi problémájuk nem fog megoldódni, hiszen a személyes kapcsolatokat nem pótolhatja maradéktalanul, de arra alkalmas lehet, hogy a tér- és időbeli korlátokat le tudják küzdeni, információkhoz tudjanak jutni az őket érintő területeken, valamint kapcsolatot tudjanak tartani a családtagjaikkal.

Az idősebb korosztály vonatkozásában továbbra is feltárt problémaként mutatkozik az informatikai gyakorlat hiánya, mely a korábbi Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében már megfogalmazásra került. A „Képes vagy rá – tanulj velünk!” intézkedés egy idősöket célzó tanfolyam keretében eredményesen és határidőben megvalósult.

Mivel az informatikai jártasság szükségzerű – akár csak az e-ügyintézés terjedésére gondolunk vagy a családi kapcsolatok ápolására –, meg kell előznünk az idősök aktív társadalomból történő kirekesztődését. Emiatt is lényeges, hogy a hatályba lépő HEP-ben szintén tovább vigyük az intézkedést.

Az informatikai ismeretek elsajátítását célozza a Justh Zsigmond Városi Könyvtár által – 2014 óta – minden évben meghirdetett „Kattints velünk!” program. 2016-ban a Könyvtár az Egységes Szociális Központtal együttműködve célzottan kereste meg az idősök otthonainak lakóit. A tanfolyamok az informatikai ismeretek megszerzésén túlmenően, remek lehetőséget teremtenek generációk találkozására, egymás segítségére, megismerésére.

d) a generációk közötti programok

A korábbi HEP-ben ismertetett „Jógyakorlatok” továbbra is élnek és a jövőben is fenntartásukra kell törekedni, ezzel is kifejezve az idősök iránt érzett tiszteletet és megbecsülést.

- Az októberi idősök napja megünneplése mára már két hónapot átívelő rendezvénysorozattá nőtte ki magát az Egységes Szociális Központ keretei között. Az idősüggyel foglalkozó civil szervezetek ez alkalomból városszerte ugyancsak rendezvényeket szerveznek.

- Az évente intézményi szervezésben megrendezésre kerülő Idősek Karácsonya alkalmat ad a magányos, idős emberek felé közvetíteni a közösség szeretetét és a törődést a szeretet ünnepén.
- Tiszteletteljes gesztus, hogy a szépkorúak közül a 90. és 95. életévüket betöltőket az önkormányzati egyéni választókerület képviselője, 100. életévet vagy annál magasabb kort megélt személyeket a polgármester köszönti és megajándékozza.

A fentiekén kívül az időseket különböző műsorokkal, programokkal ajándékozzák meg a helyi iskolák osztályai, hittan csoportjai, akik ezekkel az előadásokkal is elősegítik a generációk közötti párbeszédet, úgy hogy a gyermekek is bepillantást nyerhetnek az idősebbek mindennapjaiba.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősödés hosszan tartó folyamat, amelyet a ma még ifjú vagy középkorostálynak a jövőjéért érzett felelőssége alapján, az öngondoskodás lehetőségeit kihasználva menedzselnie kell és időben kell megalapoznia a sikeres életút elérését.

Folyamatos figyelmet és ellenlépéseket igényel, hogy a negatív társadalmi jelenségek térnyerését – bűnözés, családon belüli erőszak, szegénység, „gyengélkedő” társadalmi szolidaritás stb. – jórészt az idősödő generáció szenvedje el. Az idősek a gyermekek mellett a legkiszolgáltatottabb és legvédtelenebb korosztály. Biztonságuk fokozása és áldozattá válásuk elkerülése folyamatos és közös fellépést igényel.

A városban a korábbi 5 éves időszakhoz hasonlóan nyolc gyógyszertár üzemel, ezek némelyike szolgáltatásait kiegészíti egyes egészségügyi szűrővizsgálatokkal, természetgyógyászatához és más alternatív gyógy módokhoz való hozzájutás elősegítésével, tanácsadással.

A gyógyszertárakra vonatkozó hatályos jog szerint a város egésze lefedett ezen szolgáltatás tekintetében. Szentén szervez egészségügyi szűréseket a Magyar Vöröskereszt orosházi szervezete.

Évente több alkalommal a sport és egészség jegyében rendezvényekre kerül sor (pl. Sport- és egészségnap, Sportnap), melyek keretében lehetőség nyílik újabb vagy alternatív szűrővizsgálatok megismerésére, szűréseken való részvételre.

Itt kell megjegyezni, hogy Orosháza Város Önkormányzata 2015. évben elnyerte az Idősbarát Önkormányzat Díját példás tevékenységéért, melyet az idős lakosság érdekében fejt ki.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A felnőtt és idősödő lakosság egészségi állapotromlása negatív hatással van az időskori életminőségére	Tájékoztató, preventív jellegű előadások és programsorozatok, információs anyagok elérhetőségének biztosítása, az időskori aktivitás megőrzése és az egészség-tudat fejlesztése.
A társadalmi és családszerkezeti változások okozta elmagányosodás idős korban	Óvodákkal, iskolákkal történő sikeres együttműködés keretében társadalmi érintkezést szolgáló

	tevékenységek megszervezése, annak érdekében, hogy minél több idős embernek lehetősége legyen meg tapasztalni a generációk közötti együttműködés pozitív hatásait.
Informatikai gyakorlat hiánya, korlátozottsága az idősek körében	Számítógép-, internet- és mobiltelefon használatával kapcsolatos digitális alapképzések megszervezése csökkentheti az idősek aktív társadalomból való kirekesztődésének kockázatát.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

“A fogyatékoság nézőpont kérdése. Ha csak egy dolgot jól csinálsz, valakinek már szüksége van rád.”

Martina Navratilova

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (továbbiakban: Fot.) 4.§ a) pontja értelmében fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

A fogyatékos személyeket két csoportba sorolhatjuk a sérülés fennállása alapján:

- veleszületett, születéstől fennálló fogyatékossgal rendelkezők,
- későbbi életkorban bekövetkezett, szerzett károsodással rendelkezők.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékossgal élőkre vonatkozóan pontos, értékelhető statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre, melynek alapján átfogó képet kaphatnánk a fogyatékossgal élők szociális, egészségügyi, lakhatási, foglalkoztatási helyzetéről. A fogyatékossg az adott személy olyan szenzitív tulajdonsága, melyről adat nem gyűjthető.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	548	813	1361
2017	516	760	1276
2018	489	717	1206
2019	455	650	1105
2020	440	620	1060
2021	n.a.	n.a.	-

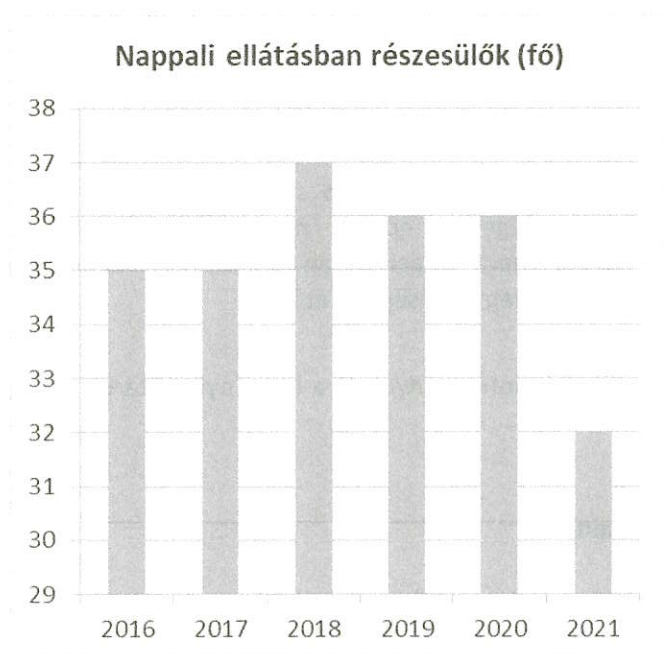
Forrás: TelR, KSH Tstar

A fogyatékos emberek és családjaik az egyik legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Mindannyiunk feladata annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek mindennapi életükben.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	35
2017	35
2018	37
2019	36
2020	36
2021	32

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Orosháza Város Önkormányzat fenntartásában, az Egységes Szociális Központ keretein belül működik a Vadvirág Esély Klub.

Fogyatékos személyek nappali intézményének speciális célja és feladata:

Harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

A fogyatékos személyek nappali intézménye az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 77. §-ban foglaltakon túl az ellátást igénybe vevők számára egyéni fejlesztő programokra épülő gyógypedagógiai foglalkozást szervez.

Az intézményen belüli foglalkoztatás jellemzői:

2017. április 1-jétől a szociális foglalkoztatást fejlesztő foglalkoztatás váltotta fel, melyen belül Mt. szerinti határozott idejű munkaviszonyban, vagy fejlesztési jogviszonyban történik a foglalkoztatás. A Vadvirág Esély Klubban 26 fő akadályozottsággal élő fiatal számára fejlesztő foglalkoztatás valósul meg, napi 4 órában.

A jogszabályi előírások alapján a fejlesztési foglalkoztatási óradíj összege nem lehet kevesebb a mindenkori kötelező legkisebb órabér 30%-ánál. Az intézmény vezetése úgy döntött, hogy ezen összegen felül biztosítja az ellátottak munkabérét, kifejezetten a fogyatékkal élők helyzetének javítása céljából.

Ennek eredményeképpen a foglalkoztatottak keresetükkel hozzájárulnak saját fenntartásukhoz és sok esetben anyagilag is segítik családtagjaikat.

A fejlesztési jogviszony fejlesztési szerződéssel jön létre, amelyet az ellátott, illetve törvényes képviselője írásban a fejlesztő foglalkoztatást nyújtó szolgáltató intézmény vezetőjével köt meg.

Munkatevékenységek megnevezése alapján jelenleg 8 munkakörben kerülnek foglalkoztatásra az ellátottak (irodai tevékenység, konyhai, mosodai tevékenység, takarítói tevékenység, parkgondozás, portaszolgálat, irodai papíráru gyártása, táskafélék gyártása).

Ezen fiatalok jövője továbbgondolást igényel, mint ahogyan azt a családtagok már meg is tették. Évek óta kérés a szülők részéről, hogy az Önkormányzat lakóotthon létrehozásával gondoskodjon ezen fogyatékos személyek tartós bentlakásos gondozásáról, ápolásáról. Ez a kérés megalapozott, hiszen a szülők egyre idősebbek, egészségi állapotuk hanyatlik, és szeretnék gyermeküket a későbbiekben is biztonságban tudni.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékkal élők között magas az aktív korúak aránya, akik közül több személynek korlátozott a lehetősége a munkaerő-piacon a megmaradt ép képességeikre építve, mert kevés számukra a foglalkoztatási lehetőség. Az aktív korú, fogyatékkal élők számára a hasznosság tudata, az értékteremtés lehetősége lenne a legjobban támogatásra szoruló kiemelt esélyegyenlőségi lehetőség.

Fogyatékkal élő alkalmazottak száma az Önkormányzatnál és intézményeinél a helyi nyilvántartás szerint 2017. évben 14 fő.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A fogyatékkal élőkkel összefüggésben készült felmérések minden esetben rámutatnak az alacsony iskolai végzettségre, vagy elavult szakképzettségre, amely jelentős hátrányt jelent a foglalkoztatás során. Vélhetően az előítéletek szintén jelen vannak. A témában végzett kutatás szerint azoknál a munkáltatóknál, akik nem foglalkoztatnak megváltozott munkaképességű munkavállalót, attól tartanak, hogy több a probléma, amelyet maga a foglalkoztatás okoz, mint a rehabilitációs hozzájárulás megfizetése. Jelentős akadállyal ítélik meg a komplex akadálymentesítésre fordítandó összeget, mindemellett nem látják biztosítottak, hogy a megváltozott munkaképességű munkavállaló ténylegesen önállóan is képes a munkavégzésre. Ezért a foglalkoztatóknak és a társadalom tagjainak – életkortól és életállapottól függetlenül – szüksége lenne egy olyanfajta érzékenyítő képzésre, szemléletformáló tréningre, melynek során megismerhetővé válik, mit jelent a mindennapokat fogyatékossgal élni. Ez a fajta megismerés alappillére az elfogadásnak, mely látásmódot nyújt a bennük rejlő értékek felfedezéséhez.

Az alacsony iskolai végzettség tekintetében a család hozzáállása jelentős szerepet játszik azon túlmenően, hogy az oktatási intézmény akadálymentes, vagy a településen belüli megközelítése milyen. Nagy hátrányként értékelhető a fogyatékos fiatalok egészségi állapota, mivel náluk hosszú távú orvosi, vagy rehabilitációs kezelések – az iskolai rendszerű oktatásnál – hiánnyal járnak, amely a felkészülésben, a hiányzások tekintetében, vagy akár a vizsgaidőszakban is kiesést, akadályoztatást jelent.

A foglalkoztatás területén megvalósuló hátrányos megkülönböztetés nem csak az egyes ember méltóságát, egzisztenciáját, önbecsülését érintő jelenség, hanem számos egyéb következménye miatt a társadalmi integráció megvalósulására is káros.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az „Én elfogadlak, Te fogadd el tőlem...” önkéntes kávéházi felszolgáló program kapcsán a Pécsi „Fogd a kezem Alapítvány” által szervezett Ability Cafe táborba is eljutottak klubtagok. Ez a kezdeményezés talán az egyik legsikeresebben megvalósult program, hiszen a „vadvirágos” fiatalok megtanulnak együttműködni, más emberekkel kommunikálni, ugyanakkor észrevétlenül elősegítik a kávéházba látogatók empátiájának, elfogadásának erősítését is.

A Vadvirág Bál megrendezése minden évben jótékonyági célokat szolgált, kiemelkedően magas részvételi aránnyal. 2020-ban a SARS-CoV-2 világjárvány kapcsán ez a rendezvény elmaradt, a jövőbeli tervek szerint jótékonyági esttel szeretnék pótolni ennek megrendezését.

A klub pályázat útján valósította meg az állatasszisztált kutyaterápiás foglalkozásokat, heti 3 alkalommal, 21 fő enyhe- és középsúlyos értelmi sérült ellátott bevonásával a Dogland Terápiás Kutya Alapítvány közreműködésével.

A munkatársak igyekeznek az ellátottak igényeinek, elvárásainak leginkább megfelelő programokat szervezni (pld. kirándulások, színház és mozi látogatások szervezése, sportnapokon történő aktív részvétel,

hidroterápia, biblióóra, „Ne érte, vele fuss” nap megrendezése, „Mikulás-futáson” való részvétel). Ezen kívül megemlékeznek az állami és egyházi ünnepekről is.

A mikro csoportos foglalkozások mellett egyéni fejlesztés is biztosított az intézmény terápiás munkatársának segítségével.

A fogyatékkal élők helyi szervezeteinek alapvető célja a fogyatékossgal élők érdekvédelme, rehabilitációjuk elősegítése, társadalomba való visszailleszkedésük segítése, életvitelt segítő tanácsadás, valamint jogvédelem.

A Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete 1989 óta folyamatosan működő, kiemelten közhasznú egyesület. Tagjai Orosháza, Gádos, Nagyszénás, Kardoskút, Kaszaper, Nagybánhegyes, Végegyháza, Békéssámsón, Csorvás érintett lakosai. A megye harmadik legnagyobb egyesülete. Orosházán a fogyatékkal élők közül cca. 100 tagja van, közülük a nők aránya a magasabb. Változatos programokat biztosítanak tagjaik számára (színházlátogatás, kirándulások, víz alatti gyógytorna, orvos-beteg találkozók, termékbemutatók, szabadidős programok stb.)

A Sikek és Nagyothallók Országos Szövetsége Orosházi Szervezete 1966-ban alakult. Segítségét nyújtanak a helyi érintett személyeknek információszolgáltatással, tanácsadással, érdekvédelmi tanácsadással, valamint szabadidős programokat szerveznek, amelyeken aktívan részt vesznek tagjaikkal.

Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Orosháza és Tótkomlói Kistérségi Körzeti Csoport a Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesületének tagja. Együttműködésben ellátott feladataik és szolgáltatásaik Orosházán is igénybe vehetők. Többek között információnyújtás és tanácsadás, rehabilitációs szolgáltatás, szemléletformáló tevékenység, segédeszköz támogatási program, képzések, oktatási lehetőségek, érdekvédelmi és szakmai együttműködési, kulturális és szabadidős programokon való részvétel.

A Rotary Club Orosháza indította útjára a “Tapintható-láthatatlan” programot azzal a céllal, hogy tapintható domborművön bemutassák a jelentős tereket, épületeket, a város főterét és környékét a vakok és gyengénlátók számára. A Rotary Club kezdeményezésére a nemes cél érdekében összefogott a város: magánszemélyek, egyesületek és cégek adományainak köszönhetően elkészült a dombormű, mely a Főtéren került elhelyezésre.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek és megváltozott munkaképességű személyek pénzbeli és természetbeni támogatását több jogszabály is tartalmazza:

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásáról és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény, mely szabályozza a megváltozott munkaképességű munkavállalók egyes ellátásait: rehabilitációs járadék és rokkantsági ellátás, kivételes rokkantsági ellátás, stb.

A Fot. azokat a jogokat és szolgáltatásokat sorolja fel, melyek megilletik a fogyatékos személyt annak érdekében, hogy egészségi állapotához képest a legteljesebb életet élhesse.

Az Szt. rögzíti azokat a pénzbeli (időskorúak járadéka, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, ápolási díj, települési támogatás, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, stb.), és természetbeni támogatásokat (köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatás stb.) amelyek szociális rászorultsági alapon nyújthatóak.

Nem rendelkezünk információval arról, hogy a városban működő szociális alap- és szakellátások igénybe vevőinek mekkora aránya fogyatékkal élők, ugyanakkor valószínűsíthető, hogy megjelennek a szociális ellátórendszer klienseiként az alábbi ellátások igénybevétele során:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- idősok otthona.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az anyagi támogatások mellett olyan szolgáltatásokra is szüksége van a családoknak, amelyek támogatást nyújtanak a fogyatékos gyermek vagy felnőtt gondozásában, fejlesztésében, egészségügyi ellátásában. A gondozás és támogatás intézményi lehetőségei, a szociális szolgáltatások fontos szerepet játszanak a fogyatékos emberek ellátásában. A szociális alapellátások közül kifejezetten a fogyatékos emberek helyzetének javítását célozza meg a fogyatékosok nappali intézménye.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A Fot. hatályba lépése óta épült, illetve teljes körű felújításban részesült intézményi épületekben kötelezően megoldott az akadálymentes közlekedés. Az Önkormányzat tulajdonában álló épületek jelentős száma akadálymentes.

Az egészségügyi, illetve kulturális intézmények többsége az elmúlt 20 évben történt felújítások eredményeként alkalmassá váltak a fogyatékos személyek közlekedését, tájékozódását segíteni.

- Polgármesteri Hivatal: az épületbe történő bejutás rámpával megoldott, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés is kialakításra vár.
- Iskolák: az egyes iskolák működtetése, üzemeltetése nem önkormányzati feladat (a beruházás és felújítás esetlegesen egyeztetve közösen az üzemeltetővel). Az épületek az Önkormányzat tulajdonában állnak (kivéve a Székács József Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium és a Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma épületei). Az épületekbe történő bejutás rámpával megoldott, egyes helyeken mozgáskorlátozott wc kialakításra került, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés is kialakításra vár. Az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium intézményében a fizikai akadálymentesítés kapcsán lépcsőjáró és lift működik. Az Eötvös József Katolikus Általános Iskola épülete teljes mértékben akadálymentes. A Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium iskolai nevelést ellátó épületében lift biztosítja a fizikai akadálymentességet. Az Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola és tagintézményei részben akadálymentesítettek.
- Óvodák: Orosháza Város Napköziotthonos Óvodája és telephelyei kapcsán az épületekbe történő bejutás rámpával megoldott, egyes helyeken mozgáskorlátozott wc kialakításra került, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés szintén kialakításra vár.

- Egységes Szociális Központ intézményei: Platán Idősek Otthona, Ezüst Fenyő Idősek Otthona, Öreg Tölgy Klub, Gyöngyvirág Klub, Őszirozsa Klub, Reménység Klub esetén az épületekbe történő bejutás rámpával megoldott, egyes helyeken mozgáskorlátozott wc kialakításra került, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés is kialakításra vár. Az idősek klubjainak korszerű és akadálymentes felújítása 2018-2019. évben megvalósul a TOP-4.2.1. pályázat útján. Az Ezüst Fenyő Idősek Otthonában és a Platán Idősek Otthonában lift működik. A Bölcsőde épülete szintén pályázati forrásból újult meg, amely során megtörtént a teljes körű akadálymentesítés.

c) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

- Petőfi Művelődési Központ és Justh Zsigmond Városi Könyvtár: Az épület multifunkcionális szerepet tölt be, 2006-ban került felújításra. A fizikai akadálymentesítés részben megoldott lifttel, feljárókkal és rámpákkal. A mosdók és közösségi terek használata is megoldott a mozgáskorlátozottak számára, viszont a teljes infokommunikációs akadálymentesítés még teljesen nem, csak részben valósult meg, a könyvtárban elhelyezett olvasógéppel és olyan számítógéppel, amelyet gyengén látók számára fejlesztettek ki.
- Városi Képtár: az épületbe történő bejutás rámpával megoldott, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés is kialakításra vár.
- Művészetek Háza: az épületbe történő bejutás rámpával megoldott, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés szintén kialakításra vár.
- Nagy Gyula Területi Múzeum: Az épület fizikai akadálymentesítése részben megoldott, mivel az épület jellege, építészeti kialakítása ezt nem minden esetben teszi lehetővé. Rámpa segíti az épületbe való bejutást, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg és az infokommunikációs akadálymentesítés is kialakításra vár.
- Sport – jellemzően a közoktatási intézményekhez tartozik a városban működő sportcsarnokok, tornatermek, szabadidősportok gyakorlására használt terek nagy része.
 - *Kakasszék 2. Rákóczi telepi sportpályára* való akadálymentes bejutás biztosított, nézőkénti részvételnek akadály nincs. A járdák, terek kerekesszékekkel közlekedők számára is jól járhatóak. A sportpályához tartozó öltözők és kiszolgálóhelyiségek állapota nem megfelelő, akadálymentesítésük nem megoldott.
 - *Orosháza ULE 1913 sportlétesítmény* mozgáskorlátozott személyek részére akadálymentesített.
 - *Bogárzói Lóversenypálya* nem akadálymentesített.
 - *Az Eötvös József Katolikus Általános Iskola Sportcsarnoka* részben akadálymentes. A földszintre kerekesszékekkel akadály nélkül be lehet jutni, illetve a mozgáskorlátozott mosdó biztosított.
 - *A Mátrai Sándor Stadionban* labdarúgópálya, futópálya került kialakításra. A küzdőterek a mozgáskorlátozottak által is könnyen megközelíthetőek. A kiszolgálóhelyiségek: mosdók, öltözők akadálymentesek.
 - *Gyopárosfürdőn az úszómedence* megközelítése nem akadálymentesített.

- *Az asztalitenisz terem* – mely a Fürdő utcán található – egy közel száz éves épületben került kialakításra. Nagyszámú néző részvétele nem jellemző, miután az edzést, felkészülést szolgáló helyiség, a versenyeket más helyszínen bonyolítják, ami már akadálymentes.
- *Az Október 6. utca 33-35.* a hetvenes években épült, birkózók felkészülését szolgáló terem sem akadálymentes.

Az Önkormányzat saját forrásból végzett fejlesztésekkel, a jogszabályi előírások folyamatos figyelemmel kísérése mellett, projektgenerálással minden adódó lehetőségre felkészülve fejleszti létesítményeit, hogy megfeleljen a jogszabályi előírásoknak és biztosítsa mindenki számára a lehetőséget a sportolásra, valamint a versenylátogatói részvételre. Ütemezésére a folyamatosság jellemző.

A városban működő, magánkézben lévő sportlétesítmények palettája széles. Tenisz-, fallabda- és tekepályák, szabadtéri játékok üzésére alkalmas létesítmények találhatók, melyek információk szerint akadálymentesek.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása nehéz feladat. Azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik. Ez a tény azt vetíti előre, hogy az előttünk álló évtizedben a vállalkozások fokozatosan tesznek eleget kötelezettségüknek.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedés fizikai akadálymentesítése szinte az egész város területén megoldott. A korábbi években megvalósult a nagyobb kereszteződésekben a járdák rámpákkal történő akadálymentesítése, valamint a Főtéren a gyalogos közlekedési útvonalakba beépített taktilis sáv segíti a közlekedőket.

f) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A város nagyobb, közlekedési lámpával ellátott gyalogátkelőhelyeinél hangjelzés segíti a vak és gyengénlátó személyek tájékozódását. A nyomógombbal működő jelzőlámpánál az átkelés ideje jelenleg 6 másodperc. A biztonságosabb és kényelmesebb átkelés érdekében a hosszabb idejű átkelést biztosítva a jelzőlámpa működésének átvezérlése kezdődhet meg a tervezési munkálatok befejezését követően.

Mint ahogy korábban kifejtésre került, Orosháza Város Önkormányzat fenntartásában, az Egységes Szociális Központ keretében működik a Vadvirág Esély Klub, amely nappali ellátást nyújt értelmi fogyatékos fiatalok számára, figyelemmel az ellátást igénybe vevők életkorára és fejlettségi szintjére. Az intézmény célja és feladata:

- az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatás nyújtása,
- a helyi igényeknek megfelelő közösségi programok szervezése, valamint helyet biztosít a közösségi programoknak, csoportoknak,
- az ellátotti kör és a lakosság igényeinek megfelelő nyitott szolgáltatás nyújtása.

g) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Orosháza Város Önkormányzata törekszik támogatni minden olyan civil szervezetet, egyesületet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni.

7.4. Fogyatékosággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A Vadvirág Esély Klub 2002. évben nyitotta meg kapuit Orosháza város értelmi sérült fiataljai előtt, de ma már a környék településeiről (Tótkomlós, Mezőkovácsháza, Nagyszénás) is fogadnak klubtagokat. Az intézménybe olyan enyhe és középsúlyos értelmileg akadályozott személyek járnak, akik családban élnek, az oktatási intézményekből már „kikerültek”, de igénylik a közösségi fejlesztő foglalkozásokat és a szabadidős programokat.

Elmondható, hogy a klub maximális kihasználtsággal működik, a működési engedély alapján 35 fő látható el, az ellátásról 7 fős személyzet gondoskodik.

A Vadvirág Esély Klub sikeresen együttműködik a helyi óvodákkal, általános és középiskolákkal, elősegítve, hogy a fogyatékkal élő személyeket megismerjék és elfogadják Orosháza város fiataljai. Az évek óta megrendezésre kerülő Aranyasnai kulturális rendezvény továbbra is azt a célt szolgálja, hogy elősegítse a társadalmi integráció megvalósulását.

7.5 A fogyatékosággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Összességében elmondható, hogy a Vadvirág Esély Klubban kiemelkedően sok és színvonalas program, rendezvény valósul meg, elsősorban arra helyezve a hangsúlyt, hogy a fiatal ellátottakról alkotott vélemény soha ne legyen diszkriminatív jellegű. Az intézmény vezetésének és munkatársainak köszönhetően a Vadvirág Esély Klub az Egységes Szociális Központ egyik leginkább ismert és elfogadott klubja, jelentős támogatói körrel. Nem érzékelhető városi szinten a fiatalok elutasítása, kiközösítése.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Infokommunikációs akadálymentesítés hiánya a közintézményekben	Akadálymentesítési hiányok felmérését követően a közintézmények személyes megkeresésével, majd folyamatos konzultációval, illetve támogatók felkutatásával és bevonásával az akadálymentesítés megvalósítása
Fizikai akadálymentesítés alacsony szintje a közintézményekben	Akadálymentesítési hiányok felmérését követően a közintézmények személyes megkeresésével, majd folyamatos konzultációval, illetve támogatók felkutatásával és bevonásával az akadálymentesítés megvalósítása
Ismerethiány és diszkrimináció jelenléte a	Érzékenyítéssel, fórumok, ismeretterjesztő

fogyatékkal élő személyeket érintően	rendezvények, kirándulások szervezésével a társadalmi integráció megvalósítása
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Orosházán a civil társadalom igen sokrétű, a közfeladatok ellátásában közel 100 civil szervezet közreműködik:

Oktatás-nevelés:

Bácska Ovi Alapítvány
 Czina Sándor Általános Iskola Tanulóiért Alapítvány
 Eötvös József Alapítvány
 Eötvös Téri Sportiskoláért Alapítvány
 Esélyegyenlőséget Biztosító Alapítvány az Orosháza-Rákóczi-telepi Általános Iskola Tanulói Támogatására
 Evangélikus Gimnázium Alapítvány
 Gyermekmosoly Alapítvány
 Játékkoszorú Alapítvány az Óvodásokért
 Játsszóház Alapítvány a Boldog Gyermekekért
 „Kincsünk a Gyermekek” Alapítvány az Óvodásokért
 Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
 Maros-Körös Köze Oktatási és Kulturális Kht.
 Orosházi Hármas Iskola 4h Klub
 Orosházi Ifjúsági Úti Óvoda Gyermekeiért Alapítvány
 Scola Humanitatis Alapítvány
 Tehetséges Tanulókért Alapítvány
 Uzsoki Ovi Alapítvány
 Vinculum Közhasznú Egyesület

Közrend, közbiztonság fenntartása:

Magyar Nemzetőrség Békés Megyei Szervezete
 MATASZ Magyar Tartalékosok Szövetsége Orosházi Szervezete
 Orosházi Polgárőr Egyesület

Kulturális hagyományok ápolása, kultúra közvetítése:

Jövő Építők Turisztikai Desztináció Menedzsment Közhasznú Egyesület
„Miénk a Tér” Parkszerépítő Egyesület
Oros-Haza Baráti Kör Egyesület
Orosháza-Gyopárosfürdőért Idegenforgalmi Egyesület
Orosháza Város és Körzete Méhész Egyesület
Orosházi Állat- és Természetvédők Közhasznú Egyesület
Orosháza és Vidéke Ipartestület
Orosházi Foltvarró Egyesület
Orosházi Fúvószerekari Egyesület
Orosházi Katolikus Közösség Alapítvány
Orosházi Keresztény Klub Alapítvány
Orosházi Képzőművészeti Közhasznú Egyesület
Orosházi Kolbászkлуб Hagyományőrző Egyesület
Orosházi Rock és Blues Egyesület
Orosházi Szokolay Bálint Madrigál Kórus
Politikai Foglyok Szövetsége
Ravasz Antal Alapítvány
Történelmi Gellértgyházáért Alapítvány

A célcsoportok életfeltételei jobbítása érdekében humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű tevékenység:

Egy Más Jövőért Alapítvány
„Együtt egymásért” hajléktalan embereket és csoportokat segítő
Közhasznú Alapítvány
Fegyveres Testületek Nyugállományúak Klubja
Fénysugár Nyugdíjas Egyesület
Határőr Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
Magunkért-Egymásért Civil Egyesület
Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete
Nosztalgia Nyugdíjas Klub Egyesület
Nyugdíjas Pedagógusok Orosházi Egyesülete
Orosházi Kistérség Nyugdíjas Szervezeteinek Közhasznú Egyesülete
Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete
Segítő Gondoskodás Alapítvány
Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége Orosházi Helyi
Szervezete
Székács József Családsegítő Alapítvány
Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete Orosházi Kistérségi
Csoportja

Egészségügyi szolgáltatások, egészséges életmód, sportolás támogatása:

Asztalitenisz Sportegyesület Orosháza
Barátság Szabadidő Klub
Berta József Labdarúgó Alapítvány
Best Dance Company
Contact Kick-box és Thai-box Harcművészeti Egyesület
DALI-ÁS KLUB Közhasznú Egyesület

Egésszégsgiget Egyesület
 Eötvös Diák- Pedagógus Sportegyesület
 Kaucsuklabda Alapítvány
 KAZSZER Tenisz Klub
 Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
 Magyar Vöröskereszt Békés Megyei Szervezetének Orosházi Területi Szervezete
 Németh Imre Alapítvány
 Orosházi Úszó Egyesület
 Orosházi Férfi Kézilabda Sportegyesület
 Orosházi Judo Sportegyesület
 Orosházi Kyokushin Karate Szabadidő Kör Egyesület
 Orosházi Munkás Testedző Kör Utánpótlás Labdarúgó Egyesület 1913
 Orosházi Női Kézilabda Club
 Orosházi Sakk Egyesület
 Orosházi Spartacus Birkózó Klub
 Orosházi Birkózó Egyesület
 Orosházi Szabadidőpark és Lovassport Egyesület
 Orosházi Technikai Sportok Egyesülete
 Orosházi Toldi Diák Szabadidő és Versenysport Egyesület
 Orosházi Városi Medellező és Sport Klub
 Orosházi Városi Tenisz Klub
 Rákóczi Vasas Sportegyesület
 Zsoldos Péter Vívó Egyesület

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Orosháza Város Önkormányzata törvény alapján, az éves költségvetés terhére meghatározott keretek között, Együttműködési megállapodás keretében segíti az Orosháza Város Roma Nemzetiségi Önkormányzat, valamint az Orosháza Város Német Nemzetiségi Önkormányzat és az Orosháza Város Román Nemzetiségi Önkormányzat munkáját.

Ennek keretében az Önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségiak számára a városban elérhető szolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, valamint támogatja a nemzetiségek szellemi és tárgyi örökségét.

Az Önkormányzat és az egyházak közötti partnerség a közoktatási intézmények működtetésére is kiterjed.

A helyben egyházak által működtetett oktatási-nevelési intézmények a következők:

- Eötvös József Katolikus Általános Iskola és Óvoda
- Forrás Református Óvoda
- Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium
- Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola

Az Orosházi Evangélikus Egyházközség, az Orosházi Református Egyházközség és a Jézus Szíve Plébánia az éves költségvetésben meghatározott összeg erejéig, előre meghatározott céllal, egyenlő mértékben önkormányzati támogatásban részesül.

Orosháza Város Önkormányzata Szociálpolitikai Kerekasztalt működtet a Magyar Vöröskereszt Orosházi Területi Szervezete, az Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete, a Nagy családosok Érdekvédelmi Egyesülete, Orosháza Város I. és II. Tanácsnoka, az Egységes Szociális Központ, az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekeket Jóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, a Kórház, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona, a Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat, a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, a Köznevelési Intézmények Igazgatói Munkaközösségének, a Polgármesteri Hivatal Igazgatási Irodája, a Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Városüzemeltetési Irodája, a Polgármesteri Hivatal Közgazdasági Irodája, a Pénzügyi Bizottság és a Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága részvételével.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Orosháza Város Önkormányzata tagja az Orosházi Kistérség Többcélú Társulásának, az Orosháza és térsége Ivóvízminőség-javító Társulásnak, a Dél-kelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulásnak.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A helyi nemzetiségi önkormányzatok az Önkormányzat támogatásával kulturális, művészeti hagyományőrző rendezvények lebonyolításával a nemzetiség szellemi és tárgyi örökségének védelmével foglalkozik.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének támogatásától kezdve az időskorúak kulturális tevékenységén és a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységében jelentős szerepet játszanak az általuk szervezett programok, rendezvények, amelyek finanszírozásába az Önkormányzat támogatás formájában segítséget nyújt számukra.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A Vadvirág Esély Klub fogyatékkal élők nappali ellátását biztosítja.

Az intézményben szociális foglalkoztatás keretében munka-rehabilitációs foglalkoztatás folyik, amelynek célja az ellátott személy munkakészségének, valamint testi és szellemi képességeinek munkavégzéssel történő megőrzése, illetve fejlesztése. A foglalkoztatottak keresetükkel (munka-rehabilitációs díj, mely legalább a minimálbér 30 %-a havonta) hozzájárulnak saját fenntartásukhoz.

Az intézmény nemcsak orosházi lakosokat fogad. Békés megye közigazgatási területéről felvételt nyerhet minden köznevelési kötelezettséggel nem rendelkező, értelmi fogyatékos személy, aki megoldja napi rendszerességgel az intézménybe való bejárást. A nappali intézmény a felmerülő igényeket kielégíti.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a

problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A jelen esélyegyenlőségi program előkészítése során nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére.

A dokumentum készítéséhez szükséges adatok a KSH adatbankjából, a Békés Megyei Kormányhivatal, Orosházi Járási Hivatal és önkormányzati, intézményi forrásból származnak.

Az adatok értelmezésében, elemzésében segítséget nyújtottak a Polgármesteri Hivatal osztályai, valamint egyes intézmények vezetői.

Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere az online kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd az elkészült dokumentum véleményezésére koncentrálódott.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Az Önkormányzat számára fontos feladat a helyi lakosok segítése abban, hogy minél több ember számára nyíljon lehetőség arra, hogy a csak a saját érdekeit szem előtt tartó személyből a döntéseiért, környezetéért és az őt körülvevő közösségért felelősséget vállaló tudatos polgár váljon.

Ezen cél elérése érdekében Orosháza Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja közzétételre kerül a város honlapján (www.oroehaza.hu), amely által biztosítottá válik a helyi lakosok Programhoz való hozzáférése és a települési esélyegyenlőségi folyamatok és lehetőségek megismerhetősége.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Hiányos jövedelem beosztási- és gazdálkodási ismeretek, eladósodás a 25-50 éves korcsoport körében	Alapkompetenciák megszerzésének elősegítése, pénzügyi praktikák elsajátítása. Elméleti- és gyakorlati mezőgazdasági ismeretek átadása, oktatása.
	A mélyszegénységben élők egészségi állapotuk megőrzésében jelentős segítségre szorulnak	Egészséges életmódra ösztönzés és az egészségi állapot romlásának megelőzése.
	Munkanélküliek magas aránya az álláskereső hátrányos helyzetű személyek, valamint inaktívak körében	Munkahelyszerzés- és megtartás elősegítése, foglalkoztatottság növelése. Képzés/átképzés, elhelyezkedést segítő támogatások, álláskeresői tanácsadás.
Gyermekek	Kiskorú gyermekek veszélyeztetettségének jelenléte	A gyermekek veszélyeztetettségét megelőző vagy kezelését célzó programok megvalósítása.
	Hátrányos helyzetű gyermekek, családok szegregációja	A gyermekek iskolai felzárkóztatását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok indítása. Tanácsadások a szülők számára, integrálódás és a leszakadás megszüntetésének elősegítése érdekében tematikus programok szervezése.
	A különböző szakterületeken a veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet fogalma más szempontból kerül meghatározásra	A veszélyeztetettség korai felismerése és a közös nézőpont kialakítása érdekében a gyermekvédelmi szakemberek és az észlelő és jelzőrendszer tagjai számára képzések, előadások biztosítása.
	Gyermekek, fiatalok számára veszélyeztető tényező a telefon és számítógépes felületek kontroll nélküli folyamatos használata	A függőség kialakulásának megelőzése érdekében képzések, előadások biztosítása.
Nők	Gyermekszülések csökkenő száma	Születések motiválása egyszeri újszülött támogatással.
	A családon belüli erőszak jelenléte	Preveníció, segítő tevékenység, együttműködő szervezetekkel.
	A különböző korosztályú nők egészséges életmódjára, testi és mentálhigiénés igényeivel kapcsolatos hiányosságok	Gyermekefelügyelettel megvalósuló programsorozatok, állandó helyen történő, sokszínű szolgáltatás nyújtása.

	megléte	
	Női virtuális közösség hiánya	Weboldal létrehozása nőket érdeklő témákkal.
	A város lakóinak véleménye közvetlen formában nem jut kifejezésre	Kívánság ládák kihelyezése a városban.
Idősek	A felnőtt és idősödő lakosság egészségi állapotromlása negatív hatással van az időskori életminőségre	Tájékoztató, preventív jellegű előadások és programsorozatok, információs anyagok elérhetőségének biztosítása, az időskori aktivitás megőrzése és az egészség-tudat fejlesztése.
	A társadalmi és családszerkezeti változások okozta elmagányosodás idős korban	Óvodákkal, iskolákkal történő sikeres együttműködés keretében társadalmi érintkezést szolgáló tevékenységek megszervezése, annak érdekében, hogy minél több idős embernek lehetősége legyen megtapasztalni a generációk közötti együttműködés pozitív hatásait.
	Informatikai gyakorlat hiánya, korlátozottsága az idősek körében	Számítógép-, internet- és mobiltelefon használatával kapcsolatos digitális alapképzések megszervezése csökkentheti az idősek aktív társadalomból való kirekesztődésének kockázatát.
Fogyatékkal élők	Infokommunikációs akadálymentesítés hiánya a közintézményekben	Akadálymentesítési hiányok felmérését követően a közintézmények személyes megkeresésével, majd folyamatos konzultációval, illetve támogatók felkutatásával és bevonásával az akadálymentesítés megvalósítása.
	Fizikai akadálymentesítés alacsony szintje a közintézményekben	Akadálymentesítési hiányok felmérését követően a közintézmények személyes megkeresésével, majd folyamatos konzultációval, illetve támogatók felkutatásával és bevonásával az akadálymentesítés megvalósítása.
	Ismerethiány és diszkrimináció jelenléte a fogyatékkal élő személyeket érintően	Érzékenyítéssel, fórumok, ismeretterjesztő rendezvények, kirándulások szervezésével a társadalmi integráció megvalósítása.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás		

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	„Útmutató a nagybetűs élet útvesztőjében”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai Felelős: Polgármester Partnerek: A tervezéshez, megvalósításhoz és működtetéshez kapcsolódó vállalkozók, helyi civil szervezetek, munkáltatók, önkéntes segítők
	„Maradj EGÉSZséges”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai Felelős: Polgármester Partnerek: Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, Egészségfejlesztési Iroda
	„A munka nemesít”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai Felelős: Polgármester Partnerek: képző szervek, Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, munkáltatók
Gyermekek	„RÁdÉrünk ”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, bevont családok, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, GYIÖK, Máltai játszótér Felelős: Polgármester Partnerek: gyermekvédelmi észlelő és jelzőrendszer tagjai, gyermekvédelemben dolgozó szakemberek
	„Kapaszkodó”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat Felelős: Polgármester Partnerek: Egy Más jövőÉrt Alapítvány
	„Egyedül te tudod véghezvinni, de egyedül nem tudod véghezvinni ”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat Felelős: Polgármester Partnerek: képzést biztosító szakemberek, intézmények
	„Okosan az okossal”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, GYIÖK, Máltai játszótér Felelős: Polgármester Partnerek: képzést biztosító szakemberek, intézmények

Nők	„Hello Baby” Program	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: Petőfi Művelődési Központ, városi média
	„Családon belüli erőszak”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: MI-Értünk Egyesület, városi média
	„Minden, ami Nő	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: programszervezők, Orosháza Városi Kórház, Petőfi Művelődési Központ, Nagycsaládos Egyesület, Nők munkacsoport
	„Virtuális női közösség”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: Média, szervezők
	„Kívánságládák a városban”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: nők munkacsoport
Idősek	„Egészséges idősödés”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai Felelős: Polgármester Partnerek: Orosháza város szolgáltató, egészségügyi, szociális intézményei, sportegyesületei, önkéntesek
	„Értékes idős kor!”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai Felelős: Polgármester Partnerek: Óvodák, oktatási intézmények, önkéntesek
	„Fiatalság záloga – tanulj velünk!”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai Felelős: Polgármester Partnerek: Helyi oktatási intézmények, önkéntes diákok, e-tanácsadó
Fogyatékkal élők	„Infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: érintett intézmények vezetői, civil szervezetek
	„Fizikai akadálymentesítés szintjének javítása a közintézményekben”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: érintett intézmények vezetői, civil szervezetek
	„Ismerj meg, fogadj el!”	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester Partnerek: érintett intézmények, civil szervezetek, érintett célcsoportok

Jövőképünk

Orosháza város határozott célkitűzése, hogy olyan településsé váljon, ahol diszkrimináció nélkül élhet valamennyi célcsoport.

Fontos, hogy a romák, mélyszegénységben élők megtalálják a munkaerő-piacra történő tartós visszatérés lehetőségét.

Kiemelt terület a gyermekek egészséges fejlődését biztosító családban történő nevelkedés.

Folyamatosan törekedni kell az idősek fizikális és mentális problémáinak megoldására, mindezt lehetőség szerint a saját környezetükben biztosítva.

A nők vonatkozásában elengedhetetlen az élet minden területén az esélyegyenlőség biztosítása.

Különös figyelmet szükséges fordítani arra, hogy a fogyatékkal élők napi életvitelükhöz kapcsolódóan megkapjanak minden segítséget.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Mélyszegénységben élők, romák

Intézkedés címe:	„Útmutató a nagybetűs élet útvesztőjében”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Hiányos jövedelem beosztási- és gazdálkodási ismeretek, eladósodás a 25-50 éves korcsoport körében
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> elméleti- és gyakorlati gazdasági és mezőgazdasági ismeretek átadása, oktatása <u>Rövidtávú cél:</u> stratégia készítése – 1. a képzések kereteinek kidolgozása, az érintett célcsoportba tartozók felkutatása, tájékoztatása; 2. a témában jártas szakemberek toborzása, önkéntes segítők bevonása <u>Középtávú cél:</u> 1. pályázati források felkutatása, dokumentációkészítés, pályázatok benyújtása; 2. képzés elindulása <u>Hosszútávú cél:</u> 1. az alapvető létfenntartáshoz szükséges egyéni ismeretek, kompetenciák bővítése; 2. helyes pénzkezelés alkalmazása, eladósodás csökkenése
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030. Országos Roma Önkormányzat. 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Stratégia készítése A képzési keretek kidolgozása Pályázatírás Tervdokumentáció készítése Képzés Eredményességi mutatók figyelése
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	A tervezéshez, megvalósításhoz és működtetéshez kapcsolódó vállalkozók, helyi civil szervezetek, munkáltatók, önkéntes segítők
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávú), valamint	<u>Rövidtáv:</u> képzési alapok, keretek, körülmények kidolgozása <u>Középtáv:</u> a finanszírozáshoz szükséges pályázatok elnyerése, megléte <u>Hosszútáv:</u> Közvéleménykutatás a célcsoportban, változások összevetése a kiindulási helyzethez képest <u>Fenntarthatóság:</u> amennyiben szükséges, további feladatok megfogalmazásra

fenntarthatósága	kerülnek a felülvizsgálat során
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati felhívás hiánya – egyéb forrás, újabb lehetőségek felkutatása Megvalósításba bevonható vállalkozások érdektelensége – újabb vállalkozások megkeresése, önkéntes segítők bevonása, adókedvezmények
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás Pályázati források
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„Maradj EGÉSZséges”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők egészségi állapotuk megőrzésében jelentős segítségre szorulnak
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> egészséges életmódra ösztönzés, állapotromlás megelőzése <u>Rövidtávú cél:</u> állapotfelmérés és kockázatbecslés készítése, ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások és programok összegyűjtése, valamint közvetítése, szakemberek bevonása, életvezetési tréning kidolgozása <u>Középtávú cél:</u> előadások tartása az egészségfejlesztés jegyében, mozgásprogramok kidolgozása <u>Hosszú távú cél:</u> utánpótlás, programokon való rendszeres részvétel, a megtanultak beépítése a mindennapi életbe
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030. Országos Roma Önkormányzat.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ingyenes rendezvények, szolgáltatások összegyűjtése a témában Programokon való részvétel elősegítése Egyéni- és csoportos tájékoztató jellegű tanácsadások, szűrővizsgálatok Életvezetési tréning megvalósulása Utánpótlás, felülvizsgálat
Résztevők és felelős	<u>Résztevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, Egészségfejlesztési Iroda Orosháza
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> széles skálájú rendezvények és események összegyűjtése, felhívás és közvetítés a célcsoport felé, prevenciós előadások keretében kidolgozása <u>Középtáv:</u> a mozgásprogramokon és előadásokon való rendszeres részvétel <u>Hosszútáv:</u> közvéleménykutatás és elemzés, változások dokumentálása, felülvizsgálatok és utánpótlás az állapotváltozás tekintetében <u>Fenntarthatóság:</u> amennyiben szükséges, további feladatok megfogalmazásra kerülnek a felülvizsgálat során
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Célcsoport érdektelensége – tájékoztatás, egyéni igények figyelembe vétele, motiválás
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„A munka nemesít”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Munkanélküliek magas aránya az álláskereső hátrányos helyzetű személyek, valamint inaktívak körében
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> foglalkoztatottság javítása az érintett célcsoportban <u>Rövidtávú cél:</u> helyi munkaerőpiac és célcsoport sajátosságainak feltérképezése <u>Középtávú cél:</u> stratégia készítése a tartós foglalkoztatásra, képzés/átképzés lehetőségeinek felmérése, képzések/átképzések lefolytatása <u>Hosszú távú cél:</u> tartós munkahelyteremtés a célcsoport tagjai számára
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030. Országos Roma Önkormányzat.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, helyi adatbázis frissítése Stratégia kidolgozása Képzések/átképzések előkészítése, lebonyolítása Álláskeresői tanácsadás
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Képző szervek, Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, munkáltatók
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 2 év (2020.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> stratégia ellenőrizhetősége, képzett/átképzett személyek száma az érintett célcsoportban <u>Hosszútáv:</u> munkanélküliek arányának csökkenése az érintett célcsoportban <u>Fenntarthatóság:</u> Amennyiben szükséges, további feladatok megfogalmazásra kerülnek a felülvizsgálat során
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Célcsoport érdektelensége – tájékoztatás, egyéni igények figyelembe vétele a munkahelykeresés során, rugalmas munkaidő Munkáltatók érdektelensége – motiválás kedvezményekkel, támogatásokkal a célcsoport tagjainak foglalkoztatása esetén
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Gyermekek

Intézkedés címe:	„RÁdÉrünk ”
Feltárt probléma	Kiskorú gyermekek veszélyeztetettségének jelenléte
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> a gyermekek veszélyeztetettségét megelőző vagy kezelését célzó programok megvalósítása, veszélyeztetett kiskorú gyermekek számának csökkentése <u>Rövidtávú cél:</u> veszélyeztetést okozó tényezők feltárása, helyzetelemzés <u>Középtávú cél:</u> növekedési folyamat lassítása <u>Hosszútávú cél:</u> növekedési folyamat megállítása, esetleges visszafordítása
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Érintett intézmények bevonásával helyzetelemzés készítése Szabadidő hasznos eltöltését célzó programok lebonyolítása Szülők számára szervezett konfliktuskezelő, tanácsadást célzó programok, tanfolyamok, tréningek szervezése, lebonyolítása A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, bevont családok, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat, Felelős: Polgármester
Partnerek	Gyermekevédelmi észlelő és jelzőrendszer tagjai, GYIÖK, Máltai játszótér
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> megtartott tanácsadások, programok száma <u>Hosszútáv:</u> veszélyeztetett gyermekek számának csökkentése <u>Fenntarthatóság:</u> a programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érintettek nem működnek együtt – motiváció felkeltése Anyagi erőforrások szűkössége, szakemberhiány – források, szakemberek felkutatása, önkéntesek bevonása
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Pályázati támogatás
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„Kapaszkodó”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Hátrányos helyzetű gyermekek, családok szegregációja
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> a településen élő, összes gyermek esélyegyenlőtlenségének csökkentése, kiemelten a hátrányos helyzetű gyermekek szolgáltatásokhoz, felzárkóztató programokhoz való hozzáféréseinek biztosítása révén <u>Rövidtávú cél:</u> helyzetelemzés, szükségletek felmérése <u>Középtávú cél:</u> a hátrányos helyzetű gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzájutásának elősegítése <u>Hosszútávú cél:</u> a hátrányos helyzetű gyermekek és családok elkülönülésének csökkentése
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel, az eddigi tapasztalatok megosztása, és a jövőbeni intézkedések kidolgozása érdekében Specifikus programok kialakítása a különböző csoportok számára A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása Iskolai felzárkóztatást segítő oktatási és készségfejlesztő programok, tanácsadások megtartása Tapasztalatok közös feldolgozása, értékelése, visszacsatolása és beépítése a következő tevékenységekbe
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai, érintett intézmények <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Egy Más jövőÉrt Alapítvány
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztató foglalkozásokhoz, tanácsadásokhoz való részvétele <u>Hosszútáv:</u> a programokkal elért gyermekek, fiatalok és szakemberek száma <u>Fenntarthatóság:</u> a rogramok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Célcsoport érdektelensége – tájékoztatás Anyagi erőforrások szűkössége, szakemberhiány – források, szakemberek felkutatása, önkéntesek bevonása
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás Pályázati támogatások igénybevétele.
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„Egyedül te tudod véghezvinni, de egyedül nem tudod véghezvinni”
Feltárt probléma	A különböző szakterületeken a veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet fogalma más szempontból kerül meghatározásra
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> A gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében a helyi észlelő és jelzőrendszer munkájának, együttműködésének összehangolása, fejlesztése. A településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a kiskorú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. <u>Rövidtávú cél:</u> helyzetelemzés elkészítése <u>Középtávú cél:</u> a helyi észlelő és jelzőrendszer azonos szemléletének kialakítása. Partnerkapcsolat erősítése. <u>Hosszútávú cél:</u> a helyi szakemberek összehangolt működése a hatékony beavatkozás érdekében.
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia Digitális Gyermekvédelmi Stratégia
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel, javaslatok megfogalmazása A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása A szakemberek számára előadások, képzések szervezése Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe, értékelés és visszacsatolás.
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Képzést biztosító szakemberek, intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> folyamatos kapcsolattartás az érintett szakemberekkel <u>Hosszútáv:</u> előadásokkal, képzésekkel elért szakemberek száma <u>Fenntarthatóság:</u> a programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi források szűkössége – források felkutatása Időhiány – túlterheltség csökkentése feladatok delegálása révén
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás Pályázati támogatások
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„Okosan az okossal”
Feltárt probléma	Gyermekek, fiatalok számára veszélyeztető tényező a telefon és számítógépes felületek kontroll nélküli folyamatos használata
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> a településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a gyermekek webes felületek okozta veszélyeztettségének korai felismerése érdekében. A kiskorú ilyen irányú veszélyeztettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. <u>Rövidtávú cél:</u> Helyzetelemzés elkészítése <u>Középtávú cél:</u> A helyi észlelő és jelzőrendszer azonos szemléletének kialakítása. Partnerkapcsolat erősítése. <u>Hosszútávú cél:</u> A helyi szakemberek összehangolt működése a hatékony beavatkozás érdekében.
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia Digitális Gyermekvédelmi Stratégia
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel. Javaslatok megfogalmazása A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása Előadások szervezése Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a mindennapokba
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Képzést biztosító szakemberek, intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> folyamatos kapcsolattartás az érintett szakemberekkel <u>Hosszútáv:</u> előadásokkal, képzésekkel elért személyek száma <u>Fenntarthatóság:</u> a programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Anyagi források szűkössége – források felkutatása Időhiány – túlterheltség csökkentése feladatok delegálása révén
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás Pályázati támogatások
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Nők

Intézkedés címe:	„Hello Baby” Program
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekszülések csökkenő száma
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános cél: gyermekszülések számának növekedése Rövidtávú cél: helyzetelemzés Középtávú cél: stratégia kidolgozása, gyermekszülésekhez kapcsolódó támogatási rendszer működtetése Hosszútávú cél: gyermekszülések számának növekedése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzetelemzés elkészítése Stratégia kidolgozása Támogatási rendszer fenntartása (egyszeri újszülött támogatás)
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester
Partnerek	Nők munkacsoport, Petőfi Művelődési Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtáv: 1 év (2019.11.30.) Középtáv: 3 év (2021.11.30.) Hosszútáv: 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtáv: helyzetelemzés Középtáv: stratégia, támogatási rendszer Hosszútáv: gyermekszülések számának növekedése Fenntarthatóság: a programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Célcsoport érdektelensége – tájékoztatása
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Önkormányzati források elkülönítése, átcsoportosítása
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„Családon belüli erőszak” – Prevenció és figyelemfelhívás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A családon belüli erőszak jelenléte, mely sürgető társadalmi probléma. A bántalmazottak szégyenlik, titkolják helyzetüket
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> felhívni az érintetteknek figyelmét, hogy merjenek segítséget kérni, továbbá megelőzés a téma iránti nyitottság növelésével <u>Rövidtávú cél:</u> helyzetelemzés <u>Középtávú cél:</u> stratégia készítése (együtműködő partnerek bevonása, felhívó kisfilm készítése, média megjelenés) <u>Hosszútávú cél:</u> a téma iránti nyitottság növelése, megnyugtató megoldások lehetősége
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzetelemzés Együtműködőkkel tárgyalás, szerződés kötés Kisfilm készítése A média megjelenés rendszeressége Visszacsatolás
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	MI-Értünk Egyesület, Városi Média, szervezők, munkahelyek, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> stratégia, prevenciós rendszer <u>Hosszútáv:</u> nyitottság, a családon belüli erőszak csökkenése, rálátás a városi adatokra <u>Fenntarthatóság:</u> a programok folytatása emberi erőforrás és média támogatás biztosítása révén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport visszahúzódó magatartása, érdektelensége, félelme – kampányszerű felhívás, bátorítás, motiváció
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás Média támogatás
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„Minden, ami Nő” - Egészséges életmód, sport, mentálhigiéné
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők magukra fordított hasznos, igény szerinti gyermekfelügyelettel ellátott szabadidős tevékenységének kevés, hiányos lehetőségei
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Minden korosztálynak lehetőséget adni több oldalú egészségmegőrzésre, fejlődésre. <u>Rövidtávú cél:</u> helyzetelemzés. <u>Középtávú cél:</u> stratégia készítése (felmérés az igényekre, a bevonni kívánt korosztályok megtalálása, állandó helyiség keresés, a céloknak megfelelő kialakítása, a lehetőségek hirdetése, megjelenés, vonzó programok kialakítása, előadókkal, edzőkkel). <u>Hosszútávú cél:</u> a résztvevők életminőségének javítása
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzetelemzés készítése Stratégia készítése Szolgáltatásrendszer felülvizsgálata, kialakítása Rendszeresség kialakítása
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Szolgáltatók, Orosháza Város Önkormányzata, előadók, sport szakemberek
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> felhívások, rendszeresség bevezetése, növekvő érdeklődés <u>Hosszútáv:</u> egészségesebb, elégedett, önmagukra hasznos időt fordító résztvevők <u>Fenntarthatóság:</u> a programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport érdektelensége, a megvalósításhoz szükséges helyiség hiánya – reklám, motiváció, felhívások, helyiség felkutatása
Szükséges erőforrások	Pályázati források, támogatók
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„Virtuális női közösség”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nőket érdeklő témák, Orosházára koncentrálva – internetes közösség hiánya
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Egy élő, működő webes fórum létrehozása <u>Rövidtávú cél:</u> helyzetelemzés <u>Középtávú cél:</u> stratégia készítése, megjelenítés, reklámozás, kutatás <u>Hosszútávú cél:</u> élő, aktív webes felület létrehozása
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzetelemzés készítése Kidolgozási stratégia készítése Weboldal létrehozása, működtető Kezelő motiválása, aktivitás növelése
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Orosházi média, webfejlesztő, kezelő
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> felhívások, weboldal létrehozása <u>Hosszútáv:</u> növekvő érdeklődés, taglétszám emelkedés <u>Fenntarthatóság:</u> a működés folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport érdektelensége – a célcsoportnak szánt témák aktuálissá tétele
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati források
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„Kívánságládák kihelyezése Orosházán”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Orosháza város lakosságának észrevételeit, véleményeit, javaslatait összegyűjtésének szükségessége
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> a lakosságot foglalkoztató témák megismerése <u>Rövidtávú cél:</u> helyzetelemzés <u>Középtávú cél:</u> kidolgozás <u>Hosszútávú cél:</u> fenntarthatóság
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A stratégia kidolgozása Eszközbekészítés, készítés A lakosság tájékoztatása a használatról, esetleg a média bevonásával is Az eszközök kihelyezése a város több pontján
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, Nők munkacsoport <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Civil szervezetek, szolgáltatók, média
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> kidolgozás, megvalósítás <u>Hosszútáv:</u> a lakosság aktivitása, valós javaslatok, vélemények <u>Fenntarthatóság:</u> az intézkedés folytatása emberi erőforrások biztosítása révén
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség, használhatatlan javaslatok, a ládák „idegenkezű” eltávolítása – Beszámoló készítése a lakosság részére a ládákban talált javaslatok megvalósításának mikéntjeire
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Idősek

Intézkedés címe:	„Egészséges időződés”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A felnőtt és időződő lakosság egészségi állapotromlása negatív hatással van az időskori életminőségre
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Orosháza városában olyan tájékoztató, preventív jellegű, előadás és programsorozatok, információs anyagok legyenek széles körben elérhetőek, amelyek felhívják a figyelmet az időskori aktivitás megőrzésnek lehetőségére, fejlesztik a felnőtt, időződő lakosság egészség-tudatát (egészségügyi, életmódbeli előadások, preventív tanácsadások, mozgást biztosító programok, szűrővizsgálatok népszerűsítése, szervezése) <u>Rövidtávú cél:</u> helyzetelemzés, Orosháza városában jelenleg működő programok, tájékoztató jellegű információs források, együttműködő partnerek feltérképezése, célcsoport elérhetőségeinek meghatározása <u>Középtávú cél:</u> stratégia készítése a működő programok népszerűsítésére, új programok bevezetésére, rendezvények szervezésére, támogatók, pályázati források felkutatására, a célcsoport igényeinek folyamatos nyomon követésére <u>Hosszú távú cél:</u> egészségmegőrző, egyben szórakoztató és élmény teli programok, rendezvények megszervezése, meglévő programok látogatottságának növelése, információs anyagok rendszeres időközönként történő eljuttatása a célcsoport felé, folyamatos elégedettségi kontroll a felmerülő igényekhez igazodó tájékoztatási lehetőségek kidolgozása érdekében
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Időügyi Nemzeti Stratégia
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, Helyzetelemzés készítése Stratégia kidolgozása Partnerekkel kapcsolat felvétele, majd rendszeres kapcsolattartás Célcsoport elérése, együttműködés Támogatók, pályázati források megnyerése Célprogramok szervezése, tájékoztató anyagok készítése, terjesztése
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Orosháza város szolgáltató, egészségügyi, szociális intézményei, sportegyesületei, önkéntesek
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> stratégia <u>Hosszútáv:</u> tájékoztatói, informálódási lehetőségek bővítése, programok látogatottságának növelése, elégedettségi felmérések <u>Fenntarthatóság:</u> megfelelő támogatottság és anyagi erőforrás megléte esetén folyamatosan fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Célcsoport érdektelensége – motivációs eszközök alkalmazása Partnerek, támogatók érdektelensége – tájékoztatás a kitűzött célról, média megjelenés reklám jellege Forrás hiány – pályázati, támogatói lehetőségek folyamatos keresése
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, Pályázati forrás, egyéb helyi forrás

Önkormányzatok közötti együtműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együtműködés bemutatása	Nem releváns
---	--------------

Intézkedés címe:	„Értékes idős kor! „ – Generációk egymásért
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A társadalmi és családszerkezeti változások okozta elmagányosodás idős korban
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Orosháza városában az idős embereknek lehetőségük adódjon a különböző korosztályokkal történő együttműködésre, a közös időtöltésre és az egymástól tanulásra; a kölcsönösségen alapuló kapcsolatnak köszönhetően feléledhetnek azok az értékközvetítő, élettapasztalat átadó nagyszülői szerepek, amelyek hatására csökkenhet az idősokban a közösség hiány, az elmagányosodás érzete, javulhat az érintettek mentális és pszichés állapota <u>Rövidtávú cél:</u> helyzetelemzés, célcsoport elérhetőségeinek meghatározása, jelenleg működő, generációk közötti együttműködést célzó programok értékelése <u>Középtávú cél:</u> stratégia készítése a jól működő programok népszerűsítésére, résztvevők számának növelésére, új programok bevezetésére, rendezvények szervezésére, lehetséges partnerek feltérképezésére, támogatók, pályázati források felkutatására, a célcsoport igényeinek folyamatos nyomon követésére <u>Hosszú távú cél:</u> társadalmi érintkezést szolgáló tevékenységek megszervezése, továbbá az óvodákkal, iskolákkal történő sikeres együttműködés keretében minél több idős ember számára biztosítani szeretnénk azt a lehetőséget, hogy megtapasztalja a generációk közötti együttműködés pozitív hatásait
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, elemzés készítése Stratégia kidolgozása Partnerekkel kapcsolat felvétel, majd rendszeres kapcsolattartás Célcsoport elérése, együttműködés Célcsoport szervezése
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	óvodák, iskolák gyermekei, pedagógusok, önkéntesek
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> stratégia készítése <u>Hosszútáv:</u> célprogramban résztvevők számának növelése, elégedettségi felmérések <u>Fenntarthatóság:</u> megfelelő támogatottság és igény esetén folyamatosan fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport érdektelensége – motiváció, tájékoztató előadások Együttműködő partnerek hiánya – motiváció, tájékoztatás, média megjelenés reklám jellege
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, Pályázati források, támogatások
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló	Nem releváns

intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	
---	--

Intézkedés címe:	„Fiatalság záloga - tanulj velünk!”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Informatikai gyakorlat hiánya, korlátozottsága az idősök körében
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> számítógép-, internet-, és mobiltelefon használatával kapcsolatos digitális alapképzések segítségével csökkenjen az idősök aktív társadalomból való kirekesztődésének kockázata <u>Rövidtávú cél:</u> helyzet- és igényfelmérés <u>Középtávú cél:</u> stratégia készítése a jól működő programok népszerűsítésére, résztvevők számának növelésére, új programok bevezetésére, rendezvények szervezésére, lehetséges partnerek feltérképezésére, támogatók, pályázati források felkutatására, a célcsoport igényeinek folyamatos nyomon követésére <u>Hosszú távú cél:</u> felhasználói szintű számítógép- és internethasználat elsajátítása segíti az idős embereket a családi, baráti kapcsolattartásban, az e-közigazgatás népszerűsítésével kényelmesebbé válhat a hivatalos ügyintézés, továbbá kibővülnek az informálódási lehetőségek is.
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Időügyi Nemzeti Stratégia
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Helyzetfeltárás (adatgyűjtés) és igényfelmérés (plakát, nyomtatott- és elektronikus média, kérdőív) Stratégia készítés Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás Képzések lebonyolítása folyamatosan, pályázatfigyelés és forráskutatás
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, a célcsoport tagjai Felelős: Polgármester
Partnerek	Helyi oktatási intézmények (vezető, szaktanár), önkéntes diákok, e-tanácsadó
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> helyzetelemzés <u>Középtáv:</u> stratégia készítése, program összeállítás, plakát, média megjelenés <u>Hosszútáv:</u> célprogramban résztvevők számának növelése, elégedettségi felmérések <u>Fenntarthatóság:</u> megfelelő támogatottság és igény esetén folyamatosan fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Negatív önértékelés miatt félelem a képzéstől, a számítógép használatától – motivációs, népszerűsítő előadás A képzést a résztvevők abbahagyják – motiváció, csoporttréning Személyi- és technikai feltételek nem elégséges rendelkezésre állása – szervezés, koordináció
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Pályázati forrás, egyéb helyi forrás
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Fogyatékkal élők

Intézkedés címe:	„Infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Infokommunikációs akadálymentesítés hiánya a közintézményekben
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> Infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben <u>Rövidtávú cél:</u> akadálymentesítés hiányának felmérése, stratégia készítése, támogatók felkutatása <u>Középtávú cél:</u> közintézmények személyes megkeresése, támogatók bevonása <u>Hosszútávú cél:</u> infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása a közintézményekben
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Hiányfelmérés, stratégia kidolgozás Közintézmények személyes megkeresése, folyamatos konzultáció Infokommunikációs akadálymentesítési beruházások megvalósítása
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Érintett intézmények, civil szervezetek vezetői
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> hiányfelmérés <u>Középtáv:</u> közintézmények személyes megkeresése <u>Hosszútáv:</u> akadálymentesített közintézmények száma <u>Fenntarthatóság:</u> megfelelő támogatottság esetén fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Közintézmények, lehetséges támogatók érdektelensége – személyes és ismételt meggyőzés alkalmazása, támogatók bevonása az érzékenyítő programokba
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„Fizikai akadálymentesítés szintjének javítása a közintézményekben”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fizikai akadálymentesítés alacsony szintje a közintézményekben
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> fizikai akadálymentesítés szintjének javítása a közintézményekben <u>Rövidtávú cél:</u> akadálymentesítés hiányának felmérése, stratégia készítése, támogatók felkutatása <u>Középtávú cél:</u> közintézmények személyes megkeresése, támogatók bevonása <u>Hosszútávú cél:</u> fizikai akadálymentesítés megvalósítása a közintézményekben
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Hiányfelmérés, stratégia Közintézmények személyes megkeresése, folyamatos konzultáció Fizikai akadálymentesítési beruházások megvalósítása
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Érintett intézmények, civil szervezetek vezetői
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> hiányfelmérés, stratégia kidolgozás <u>Középtáv:</u> közintézmények személyes megkeresése <u>Hosszútáv:</u> akadálymentesített közintézmények száma <u>Fenntarthatóság:</u> megfelelő támogatottság esetén fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Közintézmények, lehetséges támogatók érdektelensége – személyes és ismételt meggyőzés alkalmazása, támogatók bevonása az érzékenyítő programokba
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

Intézkedés címe:	„Ismerj meg, fogadj el!”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Ismerethiány és diszkrimináció jelenléte a fogyatékkal élő személyeket érintően
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<u>Általános cél:</u> a diszkrimináció csökkentése, társadalmi integráció erősítése <u>Rövidtávú cél:</u> „Ismerj meg, fogadj el” címmel érzékenyítő programok megvalósítása <u>Középtávú cél:</u> fórum (fogyatékkal élők és döntéshozók részvételével) és közös rendezvény szervezése az idős személyeket képviselő HEP munkacsoporttal <u>Hosszútávú cél:</u> találkozás más településen élő sorstársakkal – kirándulás szervezése, bemutatkozási lehetőség a helyi médiában
A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közüntézmények felkeresése, érzékenyítések megszervezése Együttműködés kidolgozása Orosháza Város Önkormányzatával és a HEP időseket képviselő munkacsoportjával Más településen élő civil szervezetek felkeresése, együttműködés kidolgozása
Résztvevők és felelős	<u>Résztvevők:</u> Orosháza Város Önkormányzata, önkéntesek <u>Felelős:</u> Polgármester
Partnerek	Érintett civil szervezetek, érintett célcsoportok
Határidő(k) pontokba szedve	<u>Rövidtáv:</u> 1 év (2019.11.30.) <u>Középtáv:</u> 3 év (2021.11.30.) <u>Hosszútáv:</u> 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<u>Rövidtáv:</u> érzékenyítő programok (2 alkalom) <u>Középtáv:</u> fórum és közös rendezvény szervezése a HEP időseket képviselő munkacsoporttal (1-1 alkalom) <u>Hosszútáv:</u> kirándulás szervezése más települések sorstársaihoz (1 alkalom), a célcsoport bemutatkozása, szereplése a helyi médiában (évente minimum 6 alkalom) <u>Fenntarthatóság:</u> megfelelő támogatottság esetén fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Célcsoport és együttműködő partnerek érdektelensége – tájékoztatás, személyes meggyőzés
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben az együttműködés esetében az együttműködés bemutatása
0. Településintézményi probléma												
I. A helyi esélyegyenlőségi problémák és a roma esélyegyenlősége												
1	„Útmutató a hátrányos jövődelem elhárításához a roma esélyegyenlőségi problémák megoldásában”	Alapkompetenciák fejlesztése, a roma esélyegyenlőségi problémák megoldása	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Országos Roma Kisebbségi Stratégia (2019-2030)	Új Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Országos Roma Kisebbségi Stratégia (2019-2030)	Roma Kisebbségi Stratégia (2019-2030)	Készítés, képzés, képzési keretek	Polgármester	2023. 11. (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégzése.	30. Stratégia, képzések, pályázatok, felmérés az adósságok csökkentésére vonatkozóan	Humán erőforrás, pályázati források	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében	Nem releváns
2022-es II. felülvizsgálat: Állásfoglalás tanácsadás keretében a szegregációval érintett területeken élő munkanélküli személyek foglalkoztatási esélyének valamint munkára való alkalmasságának növelése érdekében 10 fő részére valósult meg a tanácsadás, összesen 12 alkalommal. Adósságkezelési tanácsadás hátrányos helyzetű személyek részére jelenleg is folyamatban lévő program, eddig összesen 10 fő érintett 29 alkalommal vett részt rajta. „En kis kertem” elnevezésű program keretében a résztvevők önellátási képességének javítását tűztük ki célul. A természetjáró csoportokat a főzőklub keretében a résztvevők megtanulják egészségesen és változatosan feldolgozni. Az első ütemben 15 fő vett részt 24 alkalommal, míg a második ütemben – ami jelenleg is folyamatban van – 10 fő 21 alkalommal.												
2	„Maradj Egészséges”	Az egészségügyi problémák megelőzése, a roma esélyegyenlőségi problémák megoldása	Egészséges életmódra nevelés, a roma esélyegyenlőségi problémák megoldása	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Országos Roma Kisebbségi Stratégia (2019-2030)	Új Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Országos Roma Kisebbségi Stratégia (2019-2030)	Roma Kisebbségi Stratégia (2019-2030)	Polgármester	2023. 11. (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégzése.	30. Statisztika (prevenációs) előadások, szűrővizsgálatok, résztvevők száma), közvéleménykutatás	Humán erőforrás	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében	Nem releváns
2022-es II. felülvizsgálat: Egészségnap keretében a hátrányos helyzetű személyek részére került megrendezésre az egészséges étel főzőverseny, valamint sportvetélkedők, különböző előadások színesítették a programot, amelyen 353 fő vett részt. A mozgás népszerűsítése céljából sportnap került megrendezésre, ahol különböző mozgásformákkal ismerkedhettek meg a résztvevők, melyen 414 fő jelent meg. Az Egészségfejlesztési Iroda szervezésével 6 alkalommal 3												

helyszínen megvalósult interaktív előadás az egészségmegőrzés, prevenció jegyében.										
3	"A munka nem esik a munkanélküli magára"	Magas arányú álláskereső hátrányos helyzetű személyek, valamint inaktívak körében	Munkahelyszerezési és megtartási koncepció	Új Stratégia (2019-2030) Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Roma Adatgyűjtés, helyi adatbázis frissítése, kidolgozása, képzések/átképzések előkészítése, lebonyolítása, álláskeresési tanácsadás	Polgármester	2023. 11. (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégezve.	30. Helyzetelemzés, stratégia, statisztika I. (képzett/átképzett személyek száma, álláskereső)	Humán erőforrás	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében
2022-es II. felülvizsgálat: Az „En kis kertem” program megvalósítása során a közösségben végzett munka során jártasságot szereztek a résztvevők a kertművelésben, többféle növény termesztésében, ezeken a tevékenységeken keresztül javult az önállósági képesség, valamint a munkavállaláshoz elengedhetetlen képességek kialakítása, fejlesztése. Az álláskeresési tanácsadás folyamatosan megvalósuló folyamatában a hátrányos helyzetű emberek munkavállalási esélyeinek növelése a cél, az Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával szorosan együttműködve, melynek keretében 2021 évben 113 közfoglalkoztatottnak sikerült folyamatos megélhetést biztosítani.										
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	"RadÉrünk"	Kiskorú gyermekek veszélyeztetettségének jelenléte	A gyermekek Oroszváros Ifjúságpolitikai Gyermekek jogi koncepciója	Város „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Érintett intézmények bevonásával helyzetelemzés készítése. Szabad idő hasznos eltolását célzó programok lebonyolítása. Szülői számára szervezett konfliktuskezelő, tanácsadást célzó programok, tanfolyamok, tréningek szervezése, lebonyolítása. A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása. Tapa sztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe	Polgármester	2023. 11. (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégezve.	30. Helyzetelemzés, statisztika I. (megtartott tanácsadások, programok száma)	Humán erőforrás, pályázati támogatás	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében
2022-es II. felülvizsgálat: A feltárt problémátipushoz rendelt feladat a gyermekek veszélyeztetettségét megelőző vagy célzó programok megvalósítása. Szakmai tevékenységek az intézkedés hatékony megvalósítása érdekében több ponton valósult meg. A veszélyeztetettség megelőzésében vagy a kialakult veszélyeztetettség kezelésében komoly szerepet vállalnak a pszichológusok. 2018-2020 közötti időszakban összesen 384 fő vett részt tanácsadáson főleg válsági-párkapcsolati										

krízis, a gyermekelhelyezési viták hatásai, életközépi válság, akut és krónikus bántalmazottság, ezek poszttraumás következményeinek feldolgozása, gyermekek-fiatalok esetén motivációhiány, agressziókezelési nehézségek, szorongás kapcsolat. A prevenciós munka egyik leghatékonyabb eszköze a szabadidős programok szervezése. Emellett pedig a legtöbb előkészületi, szervezési munkát is igénylő feladat. Ezen belüli megvalósult programok: Video work csoport (9 alkalom, 12 fő alkalmanként), Boldogság csoport (12 alkalom, 10 fő alkalmanként), Erőszakmenetes kommunikáció tanfolyam (2 csoport, 16 alkalom, 20 fő számára megtartva).

Orosháza Város Önkormányzata a UNICEF Gyermekbarát település pályázatán sikeresen vett részt. A UNICEF Magyar Bizottság Alapítvány az elismerő cím adományozásával hozzájárul a települési önkormányzatok gyermekjogokkal kapcsolatos attitűdjének megerősítéséhez, továbbá elismeri a gyermekek védelme és jogaik érvényesítése terén elért eddigi eredményeket, és támogatja a megvalósításra váró helyi szintű programokat. Ilyen programok voltak a következők: Ceglédfürdőn nyári táborozást (20 gyermek részvételével), Ópusztaszeren egy napos kirándulást (45 gyermek részvételével), Színházi előadás a középiskolások számára. (60 fő részvételével), Rendhagyó szülőértekezlet, gyermekjogi témakörben (60 fő részvételével), Mindenki nyugodjon le a... autogén tréning kamaszoknak (10 gyermek részvételével), Játékos relaxáció gyerekeknek (10 gyermek részvételével), Dosztojevskij: Bűn és bűnhődés című osztálytermi előadás középiskolások számára (2 csoportban összesen 78 fő tekintette meg).

2	"Kapaszkodó"	Hátrányos helyzetű gyermekek, családok szegregációja	A hátrányos helyzetű gyermekek családok elkülönülésének csökkentése, a leszakadó társadalmi csoportokban élő gyermekek támogatása	Városi Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia-szervezetek (2007-2032)	a)Egyeztetés érintett szervezetek képviselőivel. Javaslatok megfogalmazása . A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása. A szakemberek számára előadások, képzések szervezése. Tapasztalatok közös feldolgozása, a beépítése a következő tevékenységekbe e. Értékelés és visszacsatolás	azPolgármester	2023. 11. (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégezve.	30.Helyzetelemzés, statisztika 1.(előadásokkal, képzésekkel elért szakemberek száma)	Humán erőforrás, pályázati támogatások elért igénybevétele	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsolatok megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében	Nem releváns
2022-es II. felülvizsgálat: A hátrányos helyzet csökkentése érdekében hasznosnak ítéljük a gyermekek iskolai felzárkóztatását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok indítását. Tanácsadásokat a szülők számára, integrálódás és a leszakadás megszüntetésének elősegítése érdekében tematikus programok szervezését. Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatá által létrehozott Egy Más Jövőt Alapítvány egyik célkitűzése a kor kihívásaira gyorsan reagáló, a serdülők szórakozási szokásainak is megfelelő változatos programok szervezése, a tizenéveseket veszélyeztető egészségkárosító, gyakran deviáns viselkedésformák megjelenése és elterjedése, kezelése. Az alapítvány az alábbi programokat szervezte az orosházi gyermekek és fiatalok számára: szociális- emocionális képességfejlesztő tréning kamaszoknak (5 alkalommal, 8 gyermek számára), pályaorientációs csoportos foglalkozás (5 alkalommal, 8 gyermek számára), tanulás- módszertani tréning (16 alkalommal, 16 gyermek számára), tanulássegítő egyéni tanácsadás (108 alkalommal, 12 gyermek számára), tanulás segítés egyéni tanácsadás keretében hátrányos helyzetű gyermekeknek (20 alkalommal, 5 gyermek számára), „Esély” tábor hátrányos helyzetű gyermekeknek (3 alkalommal 1-1 hét, 15 fős csoportokban), kirándulás hátrányos helyzetű gyermekeknek Mártélyra (25 fő) és Poroszlóra (20 fő).											
3	„Egyedül tudod véghezvinni, egyedül tudod véghezvinni"	teA különbözőA szakterületeken a veszélyeztetettségek nem és a hátrányos felismerése a helyzet fogalma érdekében a más szempontból helyi észlelő és kerül meghatározásra	A gyermekekOrosháza helyzetű ifjúságpolitikai korai Gyermekjogi koncepciója	Városi Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia-szervezetek (2007-2032)	a)Egyeztetés érintett szervezetek képviselőivel. Javaslatok megfogalmazása . A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása. A szakemberek	azPolgármester	2023. 11. (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégezve.	30.Helyzetelemzés, statisztika 1.(előadásokkal, képzésekkel elért szakemberek száma)	Humán erőforrás, pályázati támogatások	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsolatok megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések	Nem releváns

	felületek kontrollveszélyeztetettsé- nélküli folyamatos célzó programok megvalósítása		megfogalmazása A programok lebonyolításához szükséges erőforrások felkutatása. Előadások szervezése. Tapasztalatok közös feldolgozása, a beépítése a mindennapokba			áttekintésre kerülnek, mely kapcsolatok megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében
2022-es II. felülvizsgálat: A 2018-as évtől az orosházi Kábítóserűgyi Egyeztető Fórum, valamint az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat szervezésében több előadás is megvalósult a függőségekkel kapcsolatban. Ezek az előadások az orosházi észlelő és jelzőrendszer számára szölk, melyen nagyrészt a helyi iskolák és óvodák képviselői jelentek meg. A résztvevő tagok az előadásokon elsajátított tudást és technikákat át tudták adni a kollégák, valamint az intézményükbe járó gyermekek számára, ezzel is elősegítve azt, hogy a függőségek kialakulását meg tudják előzni, valamint a már esetlegesen kialakult problémákat tudják kezelni. Az alábbi előadásokra Orosháza városának észlelő- és jelzőrendszeri tagjai meghívásra kerültek, az intézményeket képviselő szakemberek az itt megszerzett információkat, tudást át tudják adni kollégáknak, és így közösen tudják azt alkalmazni gyermekek védelme érdekében. Tehát közvetlenül és közvetve az ilyen típusú előadásokkal az egész pedagógus apparátust, gyermekekkel foglalkozó szakembereket el lehet érni. Sajnos a koronavírus járvány okozta helyzet miatt az ilyen irányú előadások és képzések száma lecsökkent, majd volt, ami online formában került megtartására.						

III. A nők esélyegyenlősége								
1	"Hello Baby" Gyermekszületése Program	Gyermekszületések számának növelése	Gyermekszületési koncepció, Szociális szolgáltatástervezési koncepció	Nők és Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Férfiak Helyzetelemzése, elkészítése, stratégia	Polgármester	2023. 11. 30. Helyzetelemzés, stratégia, támogatási források, rendszer, gyermekszületések elkülönítése, számának átcsoportosítása növekedése	Humán erőforrás, legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsolatok megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében

2022-es II. felülvizsgálat: A nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségi helyzete megváltozott, hiszen a gyermekvállalás mellett, lehetőség van hamarabb a munkavilágba vissza lépniük, mert a munkahelyeken is megjelentek a családbarát intézkedések. Az egészségügyi ellátásokat (felölt és gyermekorvos, védőnő, kórház, anyatejes programok,) is egyenlő eséllyel tudják a városban biztosítani a nőknek és a gyermeküknek egyaránt.

Orosháza Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) által fenntartott bölcsődék és az óvodák, a magánvállalkozásban működő családi napközik, civilszervezetek, a város széles palettájú iskolarendszere kedvezően hat a nők esélyegyenlőségének helyi megszilárdulásában, az „érzékenyítés” és az előítéletek viszaszorításában.

Az Önkormányzat által 2019. évben vállalt és 2020. évben megvalósult fejlesztésének köszönhetően, a Könd utca 86. szám alatti bölcsődében 24 férőhely került bővítésre.

Az esélyegyenlőség egysúlyának megteremtése érdekében, több szociális ellátás deklarálása is elfogadásra került, az Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzübeli és szociális ellátásokról szóló 17/2022. (IX.29.) önkormányzati rendeletében (a továbbiakban: Rendelet) megfogalmazott életkezdesi támogatás tekintetében. 2022.06.01. után született gyermekek részére a korábbi 18.000 - ft-os összeghez képest 25.000.- ft értékű utalványban részesülnek az újszülött gyermekek. 2021. évben összesen 241 gyermek köszöntése valósult meg, melynek kertében a 18.000.- ft összegű Edenred utalványon kívül könyvben, rágókában is részesültek városunk új lakói.

2	"Családon belüli erőszak" -erőszak jelenléte és figyelemfelhívás	belüli erőszakszámok csökkentése	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Orosháza Város Ifjúságpolitikai Elősegítő Koncepciója, és Gyermekjogi Koncepciója, aildósügyi Koncepció	Nők és Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti kidolgozása, Stratégia (2010- 2021)	Polgármester	2023. 11. 30. Helyzetelemzés, stratégia, l. prevenció rendszer,a családon belüli erőszak csökkenése,	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely
---	--	----------------------------------	--	--	--------------	--	--

			téma nyitottság növelésével	iránti		viszacsatolás	rálátás a városi adatokra.	kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében		
2022-es II. felülvizsgálat: A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik Orosházán is. A jegyző, a járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatóknak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról a személyről szereznek tudomást. A helyzetelemzésben meghatározott és a vállalt feladatok okán elkészült a kisfilm, melynek címe: MERJ LÉPNII, amelyet a helyi médiában több alkalommal is népszerűsítettek, felhívva a figyelmet a problémára.										
3	„Minden, ami A Nő” - Egészséges korosztályú életmód, sport, egészséges mentálhigiéné	különböző Egészséges nők életmód, sport, mentálhigiéné	életmódjára, testi és mentálhigiénés igényeivel kapcsolatos hiányosságok megléte	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Orosháza Felzárkózási Város Ifjúságpolitikai Stratégia 2030 és Gyermekjogi Konceptója, Időügyi Konceptió	Magyar Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Nemzeti Helyzetelemzés készítése, stratégia készítése, szolgáltatásrend szer felülvizsgálata, kialakítása, rendszeresség kialakítása	Polgármester (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégezve.	2023. 11. 30. Helyzetelemzés, felhívások, statisztika (résztevők száma)	Pálvázati támogatók legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében	Nem releváns
2022-es II. felülvizsgálat: Az esélyegyenlőség megvalósul a városban, hiszen számos olyan helyszín, illetve lehetőség kínálta fel a városban, mely teljesen ingyenesen vehető igénybe. Akár kültéri edzőgépek, akár edzőtermekben is van lehetőség a sportoláshoz. Így a nők, édesanyák a szabadidejükben több sportolási lehetőség kínálatából is választhatnak. A városban működő Egészségfejlesztési Iroda, mint egészség megőrzési és fejlesztési központ folyamatosan egészségügyi szűrés lehetőségeket és egészséges életmód alternatívákat ingyenesen biztosít. 2022-ben összesen 6 alkalommal 3 helyszínen tartottak prevencióval, egészségmegőrzéssel kapcsolatos tanácsadást. 2019 februárjában Sport- és Egészségnap keretein belül többek között Rubint Rékával tornázhattak az érdeklődők, ezen az eseményen is jelen volt az Egészségfejlesztési Iroda, stresszkezelési tanácsadással segítve a hozzájuk fordulókat. Az utóbbi években rendszeresen indultak zárandókatok (többek között a kopáncsi Árpád-kori templomhoz) a túrázók kedvelőinek, akik között szép számmal jelennek meg nők és gyermekek is. Az időjárási körülményekhez igazodva rendszeres indulnak a városban biciklis túrák, kirándulások is.										
4	„Virtuális női közösség”	női virtuális közösség hiánya	webes fórum létrehozása	Egy élő, működő Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Magyar Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Nemzeti Helyzetelemzés készítése, kidolgozási stratégia készítése, weboldal létrehozása, működtető, kezelő motiválása, aktivitás növelése	Polgármester (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégezve.	2023. 11. 30. Helyzetelemzés, felhívások, i. weboldal, statisztika (látogatók száma)	Humán erőforrás, pályázati források felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében	Nem releváns
2022-es II. felülvizsgálat: Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a virtuális női közösség létrehozására nincs igény, a közösségi médiában számtalan különféle csoport nyújt lehetőséget az online beszélgetések, tapasztalat-cserék megosztására.										
5	"Kivánsággládák kihelyezése Orosházán"	A város lakóinak véleménye közvetlen formában nem jut kifejezésre	Kivánsággládák városban a lakosságot nem jut foglalkoztató témák	a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Magyar Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Nemzeti A kidolgozása, eszközbeszerzés, a készítés, a lakosság	Polgármester (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégezve.	2023. 11. 30. Helyzetelemzés, lakossági aktivitás i. mérőszámai, valós javaslatok, vélemények	Humán erőforrás legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során	Nem releváns

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

2022-es II. felülvizsgálat: A Fiatalság záloga – tanulj velünk” intézkedési területen évről évre sikerrel zárul a Justh Zsigmond Városi Könyvtár szervezésében a „Kattints velünk” program. Az iskolai közösségi szolgálat, valamint a nyári diák munka keretében a diákok hasznos információkat adnak át az idősebb korosztály számára a számítógép, a mobiltelefonok és az internet használatának elsajátításában. A program népszerű, ahhoz hogy a résztvevők számát, és az oktatásra tervezett időt növelni lehessen, szükség lenne a kapacitás bővítésére is.

Mérlegeltük, hogy számítógépes oktatás érdekében együttműködésre csak olyan intézmények, leginkább iskolák lehetnének felkérhetők, ahol megfelelő a géppark, és nem ütközik akadályba azok használata.

Számolva azokkal az idősekkel, akik nehezen mozognak, a közösségi szolgálat segítségével, a szociális intézményekben is lehetne lehetőséget biztosítani arra, hogy az idős embereknek **szervezett program keretében új, praktikus informatikai, kommunikációs ismereteket adjanak át a fiatalok.**

V. A fogvatékkal élők esélyegyenlősége									
1	"Infokommunikáció	Infokommunikáció	Költségvetési	Országos	Hiányfelmérés, Polgármester	2023. 11. (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégezve.	30. Hiányfelmérés, közintézmények I.személyes megkeresése, akadálymentesített közintézmények száma	Humán erőforrás	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében

2022-es II. felülvizsgálat: A Fogvatékkal Élők Esélyegyenlőségével Foglalkozó Munkacsoport 2019. január 04-én ülésezett, mely megbeszélésén a tagok megállapodtak abban, hogy a meghatározott célok minél hatékonyabb elérése érdekében az alábbi intézkedések szükségesek:

A munkacsoport tagjai a HEP IT által megfogalmazottak szerint továbbra is személyesen keresik fel a közintézményeket, annak érdekében, hogy Orosházán minél több intézményben valósuljon meg az infokommunikációs akadálymentesítés. Hiányfelmérés:

Átgondolva az eddig megkeresett intézményeket és az ehhez kapcsolódó eredményeket, úgy döntött a munkacsoport, hogy új, eddig még nem látogatott intézményeket keres fel, illetve olyan közintézményekbe mennek el újra, ahol még további eredményekre lehet számítani.

Fontos megemlíteni, hogy az Orosháza 1. számú postán jelentős eredményekről lehet beszámolni a bejárás hatására. A posta vállalta, hogy az előlépcsőket és a szelfogóban található lépcsőt sárga színű jelzőfestéssel látja el, illetve a szelfogóban egy nagyméretű tájékoztató tábla kerül elhelyezésre, az alábbi felirattal: *„Fogvatékkal élő ügyfeleink segítségét az 1-es és 2-es ablaknál kapnak”*. Azt is sikerült megvalósítani, hogy a vakok és gyengén látók ne húzzanak sorszámot.

További lényeges eredményként említendő az orosházi szakrendelő lépcsőinek sárga színű jelölése. Ez volt talán az egyik legnehezebben „kivívott” eredmény, mivel több, sikertelen tárgyalás is zajlott ez ügyben a szakrendelő illetékeseivel.

2	"Fizikai akadálymentesítés és szintjének javítása a közintézményekben"	Fizikai	Fizikai	Költségvetési	Országos	Hiányfelmérés, Polgármester	2023. 11. (csütörtök) 2020-as felülvizsgálat elvégezve.	30. Hiányfelmérés, stratégia kidolgozás, közintézmények személyes megkeresése, akadálymentesített közintézmények száma	Humán erőforrás	Az IT-ben foglaltak legkésőbb két évente felülvizsgálatra, öt évente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében
---	--	---------	---------	---------------	----------	-----------------------------	---	--	-----------------	--

2022-es II. felülvizsgálat: A Munkacsoport az alábbi intézményeket jelölte ki a célok megvalósítása érdekében, melyeket a jelzett határidőig a csoporttagok felkerestek: Békás Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal, Orosházi Járási Bíróság, Orosházi Földhivatal, Orosházi Autóbusz-állomás, Orosháza Vasútállomás, Orosháza Kórház, Polgármesteri Hivatal Orosháza, Penny üzlet – Orosháza. Kiemelném az orosházi 1. számú postát, ahol kitűnő együttműködéssel

megvalósíthatott 2018-ban az előlépcsők sárga színű jelzőfestése és csúszásmentesítése, illetve tájékoztató táblák kihelyezése. „Fogyatékkal élő ügyfeleink segítségét az 1-es és 2-es ablaknál kaphatnak”.

3	„Ismerj meg, ismerethiány fogadj el!”	diszkrimináció jelenléte fogadtatókkal személyeket érintően	és Információhiányból eredő koncepció, a diszkrimináció élő csökkentése, társadalmi integráció elősegítése	Költségvetési	Országos Fogyatéktársasági Program (2015-érvényesítés 2025)	Közütemények Polgármester (2020-as felülvizsgálat elvégezve.	2023. 11. 30.Érvényítő programok (2 l.alkalom), Fórum és közös rendezvény szervezése a HEP időseket képviselő munkacsoporttal (1-1 alkalom),kirándulá s szervezése más települések sorstársaihoz (1 alkalom), a célcsoport bemutatkozása, szereplése a helyi médiában(évente minimum 6 alkalom)	Humánérőforrás	Az IT-ben foglaltak legkésőbb kétevente felülvizsgálatra, ötevente az új HEP készítése során áttekintésre kerülnek, mely kapcsán megállapíthatók további feladatok az elindult/megvalósult kezdeményezések fenntartása érdekében
---	---------------------------------------	---	--	---------------	---	--	---	----------------	--

2022-es II. felülvizsgálat: A Fogyatékkal Élők Esélyegyenlőségével Foglalkozó Munkacsoport 2019. január 04-én ülésezett, mely megbeszélésen a tagok megállapodtak abban, hogy a meghatározott célok minél hatékonyabb elérése érdekében az alábbi intézkedések szükségesek:
A munkacsoport célja, hogy a fogyatékkal élőkkel szemben az információhiányból eredő diszkrimináció csökkenjen és erősödjön a társadalmi integráció. A csoporttagok úgy vélik, hogy a HEP IT ezen intézkedése még hatékonyabban segítheti elő az infokommunikációs és a fizikai akadálymentesítés megvalósulását.

A Munkacsoport ezzel kapcsolatosan körlevelet fogalmazott meg, melyben kérte a kiválasztott intézményeket, hogy segítsék elő, hogy a Munkacsoport az általuk megszervezésre kerülő családi napokon, nyílt napokon, sport napokon - érzékenyítéssel egybekötött programmal - bemutatkozhasson. Sajnos az orosházi általános és középiskolák elzárkóztak ettől a lehetőségtől, érzésünk szerint nem a fogyatékkal élők elutasítása miatt, csupán arra való hivatkozással, hogy nincs megfelelő lehetőség (mert már volt ilyen program, vagy még megbeszéljük az illetékesekkel stb.). Természetesen nem adtuk fel a próbálkozást, hiszen tudtuk, hogy a két programot 2019. november 30. napjáig meg kell valósítanunk.

Érzékenyítő rendezvények

1. rendezvény:

Helyszín: Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Platán Idősek Otthona, 5900 Orosháza, Teréz utca 14.

Időpont: 2019. május 23.

Rendezvény megnevezése: „Vidám Majális” kulturális találkozó

A Vidám Majális rendezvény egy olyan hagyományos, évek óta megrendezésre kerülő program, ahová több megyéből érkeznek alap-, és szakosított ellátást igénybe vevő ellátottak, illetve szociális területen dolgozó munkatársak. A rendezvénynek minden évben az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Platán Idősek Otthona ad otthont.

A Vidám Majális kulturális találkozóként definiálható, ahol idős személyek és gondozók mutatják be, hogy miben tehetségesek. 2019. évben több mint 90 szereplővel és 20 műsorszámmal készültek a részt vevők, egy igazán vidám és hangulatos napot varázsolva.

A munkacsoport tagjainak lehetőségük volt ezen a rendezvényen a bemutatkozásra, érzékenyítetése megvalósítására, különböző szemléltető eszközök alkalmazásával. A csoporttagok szóróanyagokat adtak át, illetve tájékoztatták az érdeklődőket a HEP munkájáról és a csoport célkitűzéseiről is. Az érzékenyítő program magas érdeklődés mellett zajlott.

Érzékenyítő rendezvény

2. rendezvény:

Helyszín: Alföld Gyöngye Kalandpark, 5904 Orosháza Gyopárosfürdő, Gyopárosi u. 3. **Időpont:** 2019. június 22.

Rendezvény megnevezése: „Családi Nap” az Orosházi Kórház munkatársainak és hozzátartozóinak.

Az Orosházi Kórház Családi Nap rendezvénye egy olyan hagyományos, évek óta megrendezésre kerülő program, ahol a kórház munkatársai és családtagjaik közösen szórakozhatnak, kikapcsolódhatnak egy igazán szép környezetben. A rendezvénynek már évek óta az Alföld Gyöngye Kalandpark ad otthont.

Az Orosházi Kórház rendezvényén történő részvételi lehetőségnek azért örültünk, mert ezen a programon együtt voltak a szülők, nagyszülők és a gyermekek is, remek alkalmat teremtve a munkacsoport bemutatkozásának.

A munkacsoport tagjainak lehetőségük volt érzékenyítetése megvalósítására, különböző szemléltető eszközök alkalmazásával. A csoporttagok szóróanyagokat adtak át, illetve tájékoztatták az érdeklődőket a HEP munkájáról és a csoport célkitűzéseiről is. Az érzékenyítő program magas érdeklődés mellett zajlott. A munkacsoport mellett Információs és Koordinációs Pontok képzett fogyatékosügyi tanácsadói is vártak az érdeklődőket, akik a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, társadalmi integrációjának és komplex rehabilitációjának elősegítéséért dolgoznak, az érintettek és a velük foglalkozó szakemberek támogatása által.

Mindkét esemény a helyi média bevonásával zajlott, az Orosházi Kórház Családi napján a Munkacsoport vezetője interjút adott a médiának, a rövidtávú programelem ismertetésével, bemutatásával és a várható eredmények ismertetésével.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Az Önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletesen leírásra kerültek.

Az Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánja biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok a településen maradéktalanul megvalósuljanak.

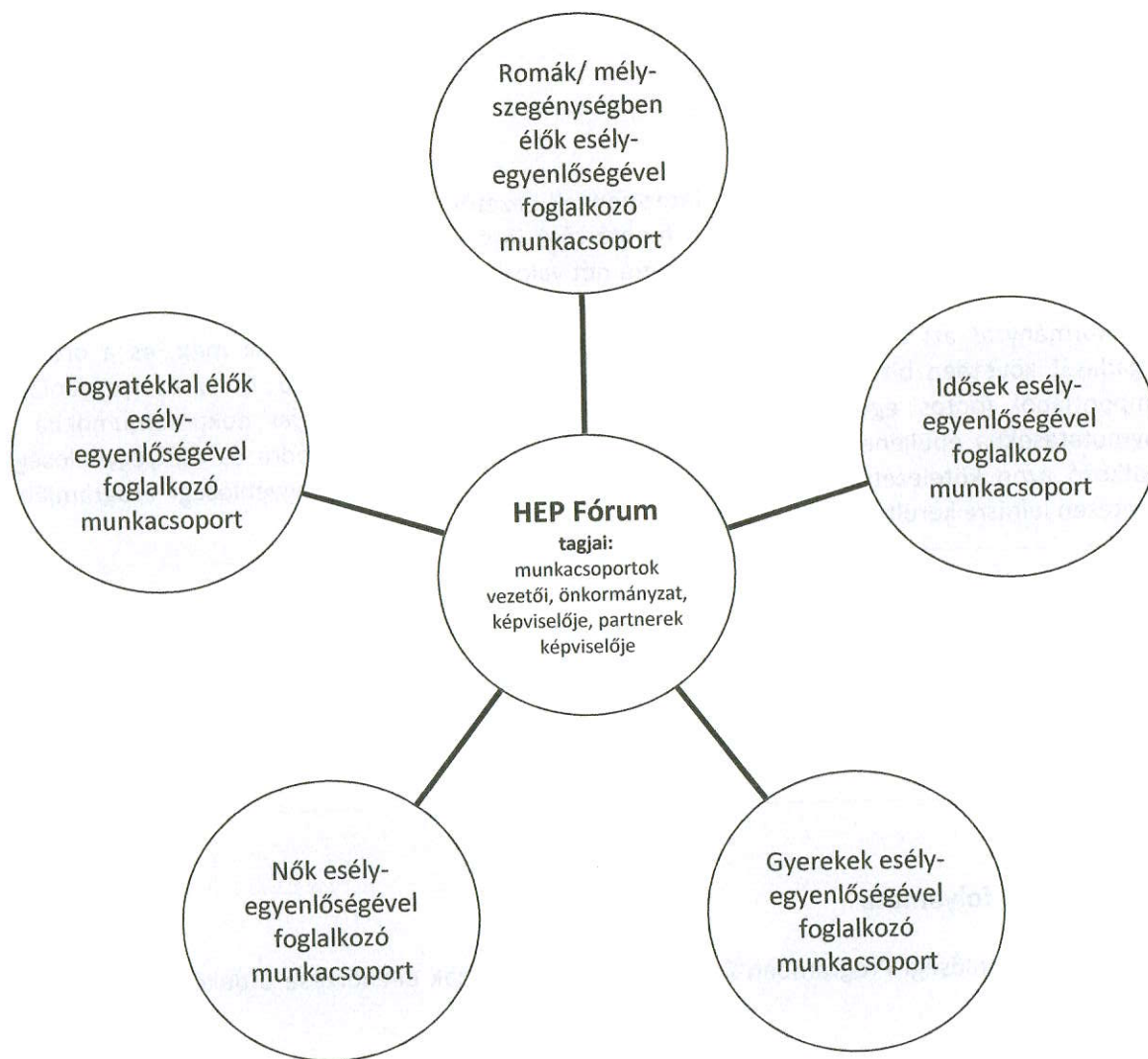
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórum működik.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település Képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszában lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre tematikus munkacsoportokat alakít az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz a HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzeti önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térsgyi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térsgyi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,

- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően a program tervezete a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében, az érintett szervezetek, intézmények számára online módon megküldésre kerül, és szintén online formában megtett észrevételeiket a program véglegesítése során figyelembe vesszük.

Megküldésre kerül továbbá a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, Békés megyei Kirendeltsége esélyegyenlőségi mentorának, aki áttekinti a tervezetet abból a szempontból, hogy az megfelel-e a vonatkozó jogszabályi előírásoknak. A megfelelést igazolja, vagy amennyiben eltérést tapasztal, megteszi javaslatait a szükséges módosításra vonatkozóan.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum üléseinek rendszeres megtartása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítását szolgálja, hogy két évente a program időarányos megvalósulása áttekintésre és felülvizsgálatra kerül.

A nyilvánosság biztosítására az Önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének végrehajtásáért és a HEP Fórum működtetéséért a település mindenkor polgármestere felel.

Az Önkormányzat részéről koordináló tevékenységet folytat: Klemmné Kalcsó Lilla és Égető Kitti.

Feladatuk:

- a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az Önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása,
- együttműködés a HEP Fórum vezetőjével,
- figyelemmel kíséri, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program, továbbá, hogy az Önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerjék és kövessék a HEP-ben foglaltakat,
- támogatják az Önkormányzat, illetve intézményeinek vezetőit minden ponton, hogy megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához,
- az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a szükséges lépéseket megteszik.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának nyomon követése,
- a HEP Fórum működtetése.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt felülvizsgálat során megállapítást nyer, hogy a HEP IT-ben vállalt cél elérése eredménytelen, úgy a HEP Fórum megteszi a szükséges intézkedéseket, azaz bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekcióját, kiegészítését javasolja annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Nők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

A nők célcsoportjának esélyegyenlőségét előmozdítani törekvő munkacsoport, a Helyi Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban: Program) 2018-2023-as évek közötti időszakra rögzített középtávú célokként, stratégiák készítését határozta meg, az alábbi intézkedési címek és feltárt problémák tárgyában.

1. „Hello Baby” Program – Gyermekszületések csökkenő száma.
2. „Családon belüli erőszak” – Prevenció és figyelemfelhívás, A családon belüli erőszak jelenléte, mely sürgető társadalmi probléma. A bántalmazottak szégyenlik, titkolják helyzetüket.
3. „Minden, ami Nő” – Egészséges életmód, sport, mentálhigiéné. A nők magukra fordított hasznos, igény szerinti gyermekfelügyelettel ellátott szabadidős tevékenységének kevés, hiányos lehetőségei.
4. „Virtuális női közösség” – A nőket érdeklő témák, Orosházára koncentrálva – internetes közösség hiánya.
5. „Kívánságládák kihelyezése Orosházán” – Orosháza város lakosságának észrevételeit, véleményeit, javaslatai összegyűjtésének szükségessége.

Ezen öt egymástól külön álló, mégis egymással szorosan összekapcsolódó, a NŐKET középpontba helyező, az ő esélyegyenlőségüket növelő problémák megoldására megalakuló munkacsoport, 5 tagja önkéntes munkában végzi a feladatot.

Minden tag közvetlen kapcsolatban áll a nőket érintő szegmensek valamelyikével, így közvetlen rálátásuk van az igényekre és a megtapasztalt helyzeteket behozzák a munkacsoport megbeszéléseire.

Intézkedési címek és a feltárt problémák bemutatása

1. „Hello Baby” Program – Gyermekszületések csökkenő száma.

Középtávú cél: *stratégia kidolgozása, gyermekszületésekhez kapcsolódó támogatási rendszer működtetése*

Határidő: 2021. november 30.

Stratégiák:

- A jövőben is a meglévő eszközök megtartásra kerüljenek, a pályázati lehetőségeket folyamatosan, figyelemmel szükséges kísérni. Indokolt esetben pályázat benyújtása is megvalósulhat,
- Szükség esetén, a szociális rendelet-módosítása, a támogatotti kör és támogatási összeg kiterjesztése,
- Média bevonása a lehetőségek népszerűsítése okán.

A helyzetelemzésben feltárt problémaként megjelent, hogy Orosháza Város közigazgatási területén a gyermekek születésének száma csökkenő. A rövidtávú célokat bemutató helyzetelemzés elfogadását követően, egy új speciális magyar családpolitikai rendszer kiszélesítését elősegítő kormányzati intézkedések jelentek meg.

A termékenység és a családi állapot kapcsolatának vizsgálatánál lényeges, a szülőképes korú női népesség családi állapot szerinti összetétele. A nők egyre később tervezik a gyermekvállalást, mely leggyakrabban az anyagi biztonság meg nem léte okán tolódik ki. Ennek változásában a kormány szándéka az volt, hogy a családpolitikát az édesanyákra alapozza, és az egész ország működését családbaráttá kívánja változtatni. Emellett a jog eszközeivel is megvédi a család intézményét és a gyermekeket, valamint a családokat saját tulajdonú lakáshoz segíti. Mindennek eredményeként, a házasságkötések száma növekedett, a terhességmegszakítások művi száma csökkent.

Ezen teljes országot lefedő politikai intézkedések eredménye, Orosháza Város területén is kedvező mutatókat produkált.

Az élve születettek száma jelentősen emelkedett, bizakodásra mutató, emelkedő irányt mutat:

Év	Élve születések száma
2019	190
2020	228
Emelkedés összesen:	38 gyermek

Forrás: TeIR, Polgármesteri Hivatal

A nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségi helyzete megváltozott, hiszen a gyermekvállalás mellett, lehetőség van hamarabb a munkavilágába vissza lépniük, mert a munkahelyeken is megjelentek a családbarát intézkedések.

Az egészségügyi ellátásokat (felnőtt és gyermekorvos, védőnő, kórház, anyatejes programok,) is egyenlő eséllyel tudják a városban biztosítani a nőknek és a gyermeküknek egyaránt.

Orosháza Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) által fenntartott bölcsődék és az óvodák, a magánvállalkozásban működő családi napközik, civilszervezetek, a város széles palettájú iskolarendszere kedvezően hat a nők esélyegyenlőségének helyi megszilárdulásában, az „érzékenyítés” és az előítéletek visszaszorításában.

Az Önkormányzat által 2019. évben vállalt és 2020. évben megvalósult fejlesztésének köszönhetően, a Könd utca 86. szám alatti bölcsődében 24 férőhely került bővítésre.

Az esélyegyenlőség egyensúlyának megteremtése érdekében, több szociális ellátás deklarálása is elfogadásra került, az Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzügyi és szociális ellátásokról szóló 4/2015. (II.25.) önkormányzati rendeletében (a továbbiakban: Rendelet) megfogalmazott életkezdési támogatás tekintetében 2019. évben 190 ($190 \cdot 18.000 = 3.420.000$.- Ft), 2020. évben 228 ($228 \cdot 18.000 = 4.104.000$.- Ft) gyermek esetében került a szülők részére ezen egyszeri összeg is átadásra.

A rendelet védőoltás települési támogatásának a propagálása indokolt, mert nem nyújtanak be e támogatási formára kérelmet a település lakosai.

A kormány családpolitikai intézkedéseit megelőzően, az Önkormányzat Képviselő testületének 10/2016. (V.02.) önkormányzati rendelete, a használt lakás vásárlási

támogatásával egyidejűleg, a gyermek-és családbarát intézkedések is megvalósulnak a városban.

Nagyon hatékonyan működik az Önkormányzat által – saját költségvetési forrása terhére - vállalt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek esetén, a szünidei gyermekétkeztetés.

Ugyan ezen ellátásban részesülő gyermekek, minden évben karácsony időszakában ajándécsomagban részesülnek az Önkormányzattól.

2. „Családon belüli erőszak” –Prevenció és figyelemfelhívás

Középtávú cél: stratégia készítése (együttműködő partnerek bevonása, felhívó kisfilm készítése, média megjelenése)

Határidő: 2021. november 30.

Stratégiák:

- Prevenció,
- Kisfilm készítése,
- Együttműködés megerősítése a helyi államigazgatási és civil szervezetekkel.

A családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény rögzíti, hogy a család az emberi történelemben már a jog és az állam kialakulását megelőzően létrejött önálló közösség, amely erkölcsi alapokon nyugszik.

A családon belüli erőszak a (az erőszakos) bűnözés olyan speciális formája, melynek áldozata az elkövetővel közeli vagy bensőséges kapcsolatban álló vagy korábban ilyen viszonyban állt személy. Nem szűkül le a családjogi értelemben vett hagyományos családra.

A családon belüli erőszak jellemzői: - testi vagy lelki bántalmazás - az elkövető és az áldozat közötti alá-felé rendeltség (az életkorból és a nemi hovatartozásból adódó egyenlőtlenségek okozta anyagi, érzelmi és szexuális függőség) - az erőszak ciklussága. A családon belüli erőszak formái: - partner ellen - gyermekek ellen - más 3. személy ellen. A házastárs és a gyerek bántalmazása Magyarországon 1997-óta büntetőjogi kategória.

Magyarországon évente mintegy 80 ember, 50 nő és 30 férfi válik házastársa élettársa által elkövetett, vagy megkísérelt emberölés áldozatává.

A családon belüli erőszak elleni fellépés elsődleges területe a büntetőjog. A családi erőszak magába foglalja a bántalmazást, a testi sanyargatást éppúgy, mint a szexuális kényszerítés legkülönbözőbb formáit.

A családon belüli erőszak elkövetői és áldozatai a legkülönbözőbb körökből kerülnek ki. Az erőszakot elszenvedők az esetek többségében nem mernek segítséget kérni, félnek a bántalmazó bosszújától. Az események tanúi pedig nem tesznek semmit, mivel a legtöbben úgy gondolják, úgy vélik, hogy ami a zárt ajtókon belül történik, az csak rájuk vonatkozik.

A bántalmazás sok esetben akár évekig, évtizedekig is folytatódhat, és akár komoly tragédiához is vezethet, ha nem halljuk meg időben a segélykiáltást. Az áldozatoknál megfigyelhető a gyengeség, a tehetetlenség, megszégyenülés, önbizalomvesztés, szexuális zavar, öngyilkossági kísérletek. A „büntetés” gyakran nincs arányban a vétkekkel, legtöbbször nincs is összefüggésben vele. A bántalmazóban fortyog az indulat, haragja rendszerint korábban keletkezett, és nem az a cselekmény váltotta ki, amire agresszióval reagált. A családon belüli erőszakhoz hozzátartozik, hogy nem csak a férfiak verik a nőket és a gyermekeket. Előfordul, hogy a nő bántalmazza, terrorizálja a férfit. Ebben az esetben inkább lelki bántalmazásról beszélhetünk, hiszen a nő nem olyan erős, mint egy férfi. Az asszony a megvetést, a fölényes lekezelést alkalmazza, amelynek révén az áldozatában, büntudatot, szégyenérzést ébreszt. Mindig tudja, hogy párjának melyek a legérzékenyebb pontja. Becsmérlő megjegyzéseket tesz képességeire, szexuális teljesítményére.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 64.§ (1) bekezdése szerint „A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.”

A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik Orosházán is. A jegyző, a járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

Egy családban az is előfordulhat, hogy a gyermek bántalmazza a szülőket. Ritka esetben fordulhat elő, inkább akkor, ha a szülő beteg, vagy mozgáskorlátozott. illetve ha a szülő idős és a gyermek is elég nagy és erős már.

Orosháza Város Polgármesteri Hivatal jegyzője, mint I. fokú gyámhatóság koordinációért felelős szervként látja el a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi hatásköri feladatokat. (2019. évben 1 ügy, 2020. évben 2 ügy)

A statisztikai adatok szerint az elkövetők 87%- a férfi. Széles körben elterjedt az a tévhit, hogy a családon belüli erőszak alacsonyabb rétegekben fordul csak elő. Valójában bármely státuszban megjelenhet. A veszélyeztető faktorok között a házasság előtti terhességet, a

nem tervezett, nem kívánt, vagy veszélyeztetett terhességet, és a szülők fiatal életkorát azonosítják olyan okként, amelyek szoros kapcsolatban lehetnek a későbbi gyermekbántalmazással.

Azokat a gyerekeket, akiket gyerekként bántalmaztak, azok maguk is bántalmazókká válnak. Sok gyermekben az agresszió már iskolás korban megmutatkozik, ők nem tudják, hogy vezessék le. Úgy gondolom, hogy már az iskolában konfliktuskezelési módszereket kéne tanítani az ifjú nemzedéknek.

Hála a támogató csoportoknak, az állam által fenntartott intézményeknek, a bántalmazott nőknek van hova segítségért fordulniuk.

A prevenció megvalósulásában az is fontos, hogy mi magunk is felismerhetjük a környezetünkben lévő bántalmazott személyeket. A kicsi önbecsülés, depressziós hangulat, önbizalomhiány, ha nem akar kimozdulni, ezek mind arra utalnak, hogy otthon nincs minden rendben.

Ha ezeket felismerjük, segítséget kell nyújtanunk, mert a bántalmazás el is fajulhat, akár gyilkosságba, öngyilkosságba. Nagyon sok nő nem mer kilépni a kapcsolatból különböző okok miatt, ilyen például: a megbélyegzés, a környezete nem hinne neki, a félelem miatt, azért mert hisz a bántalmazónak, a manipuláció miatt, a bántalmazó elhiteti vele, hogy más nem fogja szeretni, anyagi háttér hiányában, gyerekek és saját védelme érdekében.

Sok esetben a rendőrök nem hisznek az áldozatnak, vagy bizonyíték hiányában el sem indul az eljárás, de akkor mit tehet ilyenkor az áldozat? Ideiglenes megoldásként ott van a távoltartás, de sokan nem kérnek belőle, mert csak rosszabb hatást vált ki a bántalmazóból.

A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény által szabályozott segítő szolgáltatás, a gyámhatósági és gyermekvédelmi feladatok ellátására is hatáskörrel rendelkező Békés Megyei Kormányhivatal feladata.

Az odafigyelés, megelőzés okán kötelességeket telepítenek a jogszabályok az államra, **az önkormányzatra**, és valamennyi természetes és jogi személyre, amikor a törvény célját rögzítve kimondja, hogy Magyarországon minden állami- és önkormányzati szervnek, illetve minden szervezetnek és minden természetes személynek feladata az, hogy a nők jogait és érdekeit is saját eszközeivel védje.

A helyzetelemzésben meghatározott és a vállalt feladatok okán elkészült a kisfilm, melynek címe:.....

Együttműködő partnerek: Orosháza Város Önkormányzat, Petőfi Művelődési Központ, Oroscafe Kft, Nagycsaládosok Egyesülete Orosháza.

Média megjelenés: Oroscafe felülete.

3. „Minden, ami Nő”- Egészséges életmód, sport, mentálhigiéné

Középtávú cél: stratégia készítése (felmérés az igényekre, a bevonni kívánt korosztályok megtalálása, állandó helyiség keresés, a céloknak megfelelő kialakítása, a lehetőségek hirdetése, megjelenés, vonzó programok kialakítása, előadókkal, edzőkkel).

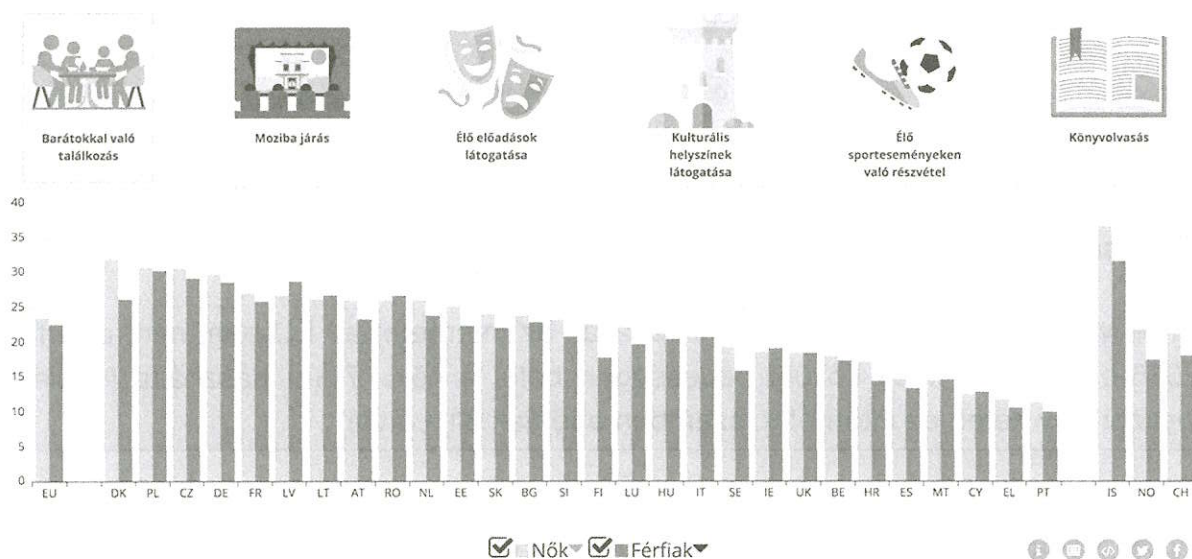
Határidő: 2021. november 30.

Stratégiák:

- Az egészséges életmódhoz nélkülözhetetlen a sport, melyhez állandó jelleggel használható helyiséget kell találni,
- Lehetőségek meghirdetése arról, hogy ez egy olyan sportolási lehetőség, melyben kizárólag nők vehetnek részt,
- Országosan is ismert, vendég fitness edző (k) meghívása,
- Az egészség, sport és mentálhigiéné témakörében előadók meghívása.

Jelenleg is kevesen ismerik fel a rendszeres testmozgás fontosságát, jelentőségét.

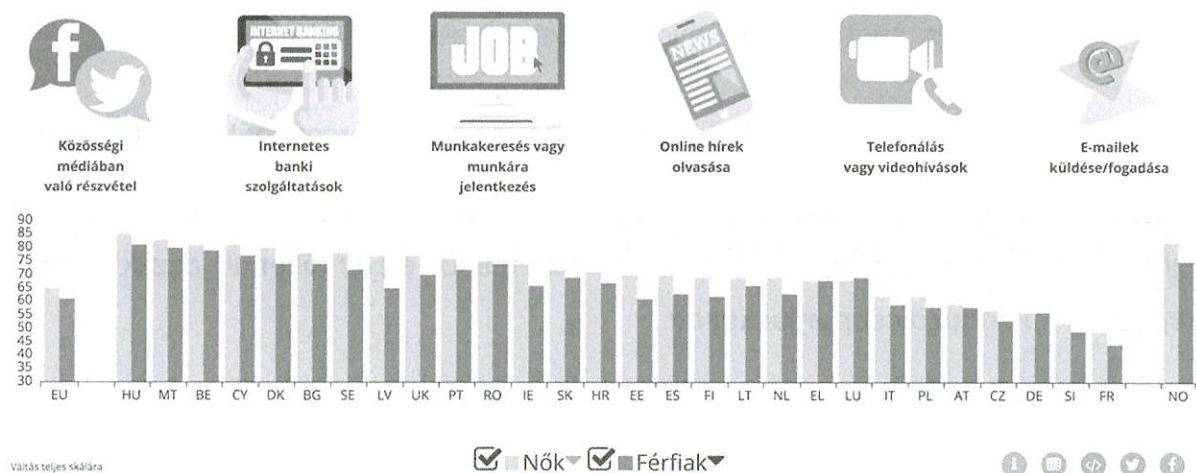
Magyarországon köztudott, hogy a nők testi és lelki egészségi állapota az európai fejlett államokhoz képest rosszabb. A szabadidő egyenlőtlenül oszlik meg a népesség különböző csoportjai között.

A társasági tevékenységek, mint például a barátokkal való találkozás, a kulturális szokások közül például a koncertekre járás szintén eltérően alakulnak a nők és férfiak esetében.

Az Európai Unióban a nők sokkal gyakrabban olvasnak könyveket, mint a férfiak (2013-ban a nők 42, a férfiak 31%-a), illetve gyakrabban járnak élő előadásokra, például koncertekre (2015-ben a nők 30, a férfiak 27%-a). Nagyon hasonlóan alakultak azonban mindkét nem esetében az olyan kulturális szokások, mint például a moziba járás (a nők 28, a férfiak 27%-a), a kulturális helyszínek látogatása (mindkét nem esetében 27%), vagy havonta legalább egyszer a barátokkal való találkozás (mindkét nem esetében 23%).

Az élő sportesemények látogatása azonban sokkal gyakoribb a férfiaknál, mint a nőknél (a férfiak 21, a nők 13%-a) az EU-ban.

A nők inkább a közösségi hálók böngészésére, míg a férfiak inkább a hírek olvasására használják az internetet

A nők valamivel kisebb arányban használják az internetet az EU-ban, mint a férfiak (2016-ban a 16–74 év közötti népességen belül a nők 77%-a használta legalább egyszer egy héten az internetet, szemben a férfiak 81%-ával)

Az EU-ban a nők kisebb arányban olvasnak online híreket, mint a férfiak (2016 utolsó három hónapjában a nők 68, a férfiak 72%-a használta az internetet e célból). Nincsenek lényeges különbségek az interneten keresztül történő telefonálások (nők 38, férfiak 40%-a), az internetes banki szolgáltatások használata (nők 58, férfiak 60%-a) és az interneten való munkakeresés (2015-ben a nők 22, a férfiak 21%-a)

tekintetében. Az e-mailek küldése és fogadása terén nincs különbség a nők és férfiak szokásai között (86% mindkét nem esetében).

A nők ugyanakkor nagyobb arányban használják az internetet közösségi oldalakon való részvételre (a nők 65, a férfiak 61%-a).

Napi szintű gyermekgondozás és -nevelés, 2016

Milyen arányban érintettek a nők és a férfiak?

(a 25–49 év közötti felnőtt népesség aránya, akik minden nap gondoskodnak gyermekük ellátásáról és neveléséről)

A nők sokkal nagyobb arányban veszik ki részüket a gyermekgondozásból, a házimunkából és a főzésből.

2016-ban az EU-ban a 25–49 év közötti (18 év alatti gyermekkel rendelkező) nők 92%-a látta el a gyermekét napi szinten, míg a férfiaknál ez az arány 68% volt.

A házimunka és a főzés terén még nagyobbak a különbségek. 2016-ban a nők 79%-a napi szinten főzött és/vagy végzett házimunkát az EU-ban, a férfiaknál ez az arány 34% volt.

Általánosságban elmondható, hogy a sportolás nem élvez prioritást. Az emberek alacsony sportolási hajlandóságukat elsődlegesen a szabadidő hiányával magyarázzák.

Az esélyegyenlőség megvalósul a városban, hiszen számos olyan helyszín, illetve lehetőség működik a városban, mely teljesen ingyenesen vehető igénybe. Akár kültéri edzőgépeken, akár edzőtermekben is van lehetőség a sportoláshoz. Így a nők, édesanyák a szabadidejükben több sportolási lehetőség kínálatából is választhatnak.

A városban működő Egészségfejlesztési Iroda, mint egészség megőrzési és fejlesztési központ folyamatosan egészségügyi szűrési lehetőségeket és egészséges életmód alternatívákat ingyenesen biztosít.

4. „Virtuális női közösség” - A nőket érdeklő témák, Orosházára koncentrálva – internetes közösség hiánya

Középtávú cél: stratégia készítése, megjelenítés, reklámozás, kutatás

Határidő: 2021. november 30.

Stratégia:

- Weboldal létrehozása, működtetése, népszerűsítése,
- Felhívások készítése,
- Tömeg weboldalak megjelenés okán az önálló orosházi nők részére létrehozandó oldal felesleges, nem váltaná be a tervezett célt.

A közösségi média a felhasználók által létrehozott tartalom, olyan széles körben hozzáférhető technológiák segítségével, amelyek megkönnyítik a kommunikációt, befolyásolják a csoporttagokkal és a szélesebb közönséggel folytatott interakciót, tipikusan az interneten, vagy a mobil kommunikációs hálózaton keresztül.

A közösségi média elsődlegesen az emberek közti interakciókon alapszik. Ezek a beszélgetések, viták, átrendeződések vezetnek végül az adott információ azon jelentéséhez, amivel a közösség összes tagja elégedett. Ehhez pedig a közösségi média technológiákat használják csatornaként.

A közösségi média alkalmazások használatuk során, annak használói alkalmazhatják mind a gerjesztő, mind a levezető logikát. Az igények vagy ígérek gyorsan lefordíthatók és értelmezhetők azáltal, hogy információt osztunk meg amit mindenki láthat és reagálhat rá.

A közösségi médiában a kommunikáció sebessége, szélessége és mélysége, és a lehetőség, hogy lássuk, hogyan épül fel egy bejegyzés, megkívánja a retorika alkalmazását.

A közösségi média nem véges: nincs meghatározott számú közösségi média megjelenés vagy meghatározott közösségi médiára fordított idő. A résztvevők akkor is közreműködnek, amikor hozzászólnak, üzeneteket váltanak, vagy csak egyszerűen továbbgondolnak egy hírt vagy egy történetet. Az új online kommunikációs eszközök és alkalmazások nem csak egyszerűen az együttműködésre és kommunikációra létrehozott felületek, hanem új lehetőségeket és irányokat nyitnak meg.

Jelenleg nem látjuk értelmét annak, hogy egy új webes felületet hozzunk létre, mert megfelelő személyt sem találtunk, aki üzemeltetné az oldalt, illetve véleményünk szerint nem lenne nagy látogatottsági köre az internetes felületnek.

5. „Kívánságládák kihelyezése Orosházán” - Orosháza város lakosságának észrevételeit, véleményeit, javaslatai összegyűjtésének szükségessége

Középtávú cél: kidolgozás

Stratégia:

- Kidolgozás
- Megvalósítás
- A ládák elhelyezésre kerülnek: Polgármesteri Hivatal, Petőfi Művelődési Központ, Nagycsaládosok Egyesülete, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekegészségügyi Központja és Családsegítő Szolgálat központi, jól látható és elérhető helyein
- Oroszcafában való megjelenítés, népszerűsítés

Orosháza Város Önkormányzata Időügyi Konceptiójának elkészítését megelőzően, a 65 év feletti lakosságot kérdőívvel szólítja meg annak érdekében, hogy az idős lakosság szükségleteit, igényeit felmérje és arra lehetőségeihez mérten reagálva, élhetőbbé tegye Orosháza városát.

A polgármesterek és a képviselő-testületi tagok fogadóóráin és a közmeghallgatáson, szintén ezt a célt szolgálják. Mivel ezekre a fórumokra nem szoktak nagy számban megjelenni a lakosok, ezért a kívánságládák kihelyezésének lehetőséget tartjuk megvalósíthatónak és eredményre vezetőnek.

A kívánságládák nevet azon megfontolásból adtuk a „dobozoknak”, mert így a város különböző, de mégis nagy forgalmú területeinek az elhelyezései során, a lakosság névtelenül bedobhatná saját írását nemtől, kortól függetlenül, ezzel is hozzájárulva az esélyegyenlőség megteremtését. Az elhelyezésre megjelölt közintézményekben a ládák biztonságban lesznek és a funkcióját rendeltetésszerűen fogja betölteni.

A kívánságládák, szponzorok támogatásának hiánya miatt, egyszerű papírdobozokból készültek el. A papírdobozok tartalmát, minden hónap utolsó hetében szükséges kisorsolni a munkacsoport valamelyik tagja által, azzal, hogy annak tartalmát egy levélben foglalt összefoglalást követően leadja a mindenkori helyi esélyegyenlőségi referens részére, aki a mindenkori polgármesternek átadja.

Összegzés: A nők esélyegyenlőségét előmozdítani hivatott munkacsoport által megfogalmazott valamennyi intézkedés középtávú céljai közül négy időarányosan megvalósult, a helyzetelemzések 2021. november 30. napjáig határidőre elkészültek.

A „Virtuális női közösség” - A nőket érdeklő témák, Orosházára koncentrálva – internetes közösség hiánya megnevezésű intézkedés, nem fog megvalósulni, hiszen már annyi nőnek szóló weboldal található az interneten, hogy a csoport úgy döntött, hogy nem okozna senkiben hiányérzetet az, ha nem hívnánk életre a weboldalt.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Orosháza, 2021. november 25.

Benedek Szilvia

Nők esélyegyenlőségével foglalkozó
munkacsoport vezetője

Helyi Esélyegyenlőségi Program

A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Készítette:

Törökné Hajdu Andrea
A mélyszegénységben élők és romák
esélyegyenlőségével foglalkozó
munkacsoport vezetője

Orosháza, 2022. május 30.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervének a mélyszegénységben élők és romák vonatkozásában „Útmutató a nagybetűs élet útvesztőjében” elnevezésű területen feltárt probléma:

1. Hiányos jövedelem beosztási - és gazdálkodási ismeretek, eladósodás a 25 - 50 éves korcsoport körében.

A feltárt problémátípusokhoz rendelt célok, feladatok megfogalmazása:

Általános cél az elméleti – és gyakorlati gazdasági és mezőgazdasági ismeretek átadása, oktatása. **Középtávú célkitűzések** a pályázati források felkutatása, dokumentációkészítés, pályázatok benyújtása, és a képzés elindulása. Mindezeket a feladatokat az érintett célcsoportba tartozók felkutatásával, megfelelő tájékoztatásával, az igényeik felmérésével, adatgyűjtéssel, a helyi adatbázis frissítésével, a témában jártas szakemberek, önkéntes segítők bevonásával történő együttműködő kapcsolat kialakításával és megerősítésével kell megvalósítani. Ugyanakkor kockázati tényezőként szerepel a pályázati felhívás hiánya, a megvalósításba bevonható vállalkozások érdektelensége.

A 2020 márciusa óta fennálló pandémia nagyban behatárolta a középtávú célként kitűzött feladatok teljesíthetőségét. Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatát által korábban biztosított szolgáltatások az elrendelt veszélyhelyzet időtartama alatt szüneteltek. A veszélyhelyzet feloldását követően a helyi szintű komplex programok megvalósítása lehetővé vált, így a „Tegyünk érte közösen” helyi komplex program Orosháza társadalmi integrációjáért I. ütem és az „Együtt jobbak vagyunk” helyi komplex program Orosháza társadalmi integrációjáért II. ütem folytatódott az alábbi programokkal:

1. Álláskeresési tanácsadás:

Cél: a szegregációval érintett területeken élő munkanélküli személyek foglalkoztatási esélyének, valamint munkára való alkalmasságának növelése. A tanácsadás a célcsoport beilleszkedésének és önálló jövedelemszerzésre való képességének javítása az alábbi témakörök mentén:

- önéletrajz és motivációs levél írásának szabályai,
- állásinterjúra felkészítés,
- munkahelyi beilleszkedés, konfliktuskezelés,

- önismeret, karriertervezés.
-

Az álláskeresési tanácsadás megvalósult, összesen 10 fő vett részt, 12 alkalommal.

2. „Én kis kertem” program célja a résztvevők önellátási képességének javítása és az ismeret – és készségfejlesztés érdekében a közösségi kertekben történő foglalkoztatás előtérbe helyezése. A résztvevők a tevékenységben való aktív részvételüknek köszönhetően jártasságot szereznek a kertművelésben és többféle növény termesztésében, illetve a termesztett növényeket a „Főzőklub” keretében megtanulják egészségesen feldolgozni. Hosszú távú cél, hogy a megszerzett jártasság hozzájárul egyfajta szatyorközösség alapjainak megteremtéséhez, esetlegesen fellendíti a vállalkozói kedvet és szociális szövetkezet kialakulásának is lehetőséget teremt, azaz segíti a foglalkoztatás növekedését a lakosság körében a mezőgazdaság területén, amelyben a térség hagyományokkal rendelkezik. A program sikeresen megvalósult, így a II. ütem folytatódott. Az elérni kívánt célok többek között az önellátás képességének javítása, ismeret - és készségfejlesztés: földművelés, többféle növény termesztése, majd főzőklub keretében a termékek feldolgozása, szatyorközösség alapjainak megteremtése: a termesztett növények egymás közötti cseréje, vállalkozói kedv fellendítése. A megtermelt növények nem kerülnek értékesítésre. Ehhez kapcsolódóan Biogazdálkodó OKJ-s képzés indítása is a tervek között szerepelt. Célként a munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok megvalósítása, önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása, fejlesztése került megfogalmazásra. A program keretében 5 fő számára a biogazdálkodó képzésen történő részvétel kerül biztosításra, ahol a hagyományos, illetve a korszerű biogazdálkodó eljárasmódokkal ismerkedhetnek meg a szegregátumokból érkező személyek. A pandémia miatt a képzés ez idáig nem valósult meg, annak indítása a közeljövőben várható.

Az „Én kis kertem” program első üteme megvalósult, összesen 15 fő vett részt rajta 24 alkalommal, míg a jelenleg is folyó II. ütemben 10 fő jelent meg 21 alkalommal.

3. Életvezetési tanácsadás:

Cél: hátrányos helyzetű személyek elkülönülésének csökkentése, leszakadó társadalmi csoportok támogatása. A tanácsadás célja a hétköznapi helyzetekben felmerülő érzelmi, hangulati, kapcsolati problémák tisztázása, kezelése, egészséges életmód, higiénia, egészséges ételek előállítása: főzőklub, megfőzött ételek közös elfogyasztása, háztartásvezetési

tanácsadás. A tanácsadással érintett területek a következők: párkapcsolatok, munkavállalás, önismeret, stresszkezelés, gyermeknevelés, családszervezés, háztartásvezetés.

Az életvezetési tanácsadás jelenleg is folyamatban lévő program, eddig összesen 10 fő vett részt rajta, összesen 29 alkalommal.

4. Adósságkezelési tanácsadás:

Cél: hátrányos helyzetű személyek elkülönülésének csökkentése, leszakadó társadalmi csoportok támogatása. A program keretében alapvető pénzügyi ismeretek és az adóssággal kapcsolatos tudnivalók átadása történik az alábbi főbb pontok érintésével:

- család bevételi-kiadási oldalának elemzése, fejlődési célok kijelölése,
- hitelfelvétel és kondíciók megismerése: mit kell figyelni egy hitelfelvétel során, annak milyen következményei és hátulütői vannak,
- pénzügyi krízishelyzetek kezelése,
- tartós fogyasztási javak, vagyoni célok elérése,
- pénzmentori tevékenység képzett szakemberek segítségével: takarékoskodás, források helyes beosztása.

Az adósságkezelési tanácsadás jelenleg is folyamatban lévő program, idáig összesen 10 fő érintett 29 alkalommal vett részt rajta.

5. Egészségnap:

Cél: hátrányos helyzetű személyek elkülönülésének csökkentése. A rendezvény célja az egészséges életmód népszerűsítése, ennek érdekében a rendszeres mozgás és az egészséges táplálkozás.

Tevékenységek: egészséges életmódot népszerűsítő sportvetélkedők, előadások megatartása, egészséges ételek főzőversenye.

Az egészségnap sikeresen megvalósult, összesen 353 fő vett részt.

6. Családi nap:

Cél: hátrányos helyzetű személyek elkülönülésének csökkentése, prevenciók, mentálhigiénés programok szervezése. A rendezvény célja a család minden tagjának bevonása az egészséges

szabadidős tevékenységekbe, valamint egészségügyi szűrésen való részvételük ösztönzése. A cél elérése érdekében az alábbi tevékenységeket biztosítjuk a szegregált területen élő családoknak: egészséges életmód tanácsadás, elsősegélynyújtás, szenvedélybetegséggel kapcsolatos tájékoztatók, egészségügyi szűrés (vérnyomás-, vércukorszint-, testtömegmérés, BMI számítás, EKG) szervezése. A szűrést követően lehetőség van szakemberrel történő konzultációra, aki a kapott eredmények alapján a célcsoport tagokat a megfelelő szakellátásba irányítja. A program a Magyar Vöröskereszt Békés Megyei Szervezete és a Központi Orvosi Ügyelet együttműködésével valósult meg.

A családi napon összesen 539 fő vett részt.

7. Sportnap:

Cél: hátrányos helyzetű személyek elkülönülésének csökkentése. A rendezvény célja a rendszeres mozgás népszerűsítése a célcsoport körében. A résztvevők kipróbálhatták a különböző mozgásai formákat.

A sportnapon összesen 414 fő vett részt.

8. Környezetvédelmi nap:

Cél: A rendezvény keretében fő célkitűzés a célcsoport figyelmének felkeltése a szűkebb és tágabb környezet védelmére, tisztán tartására: az élhetőbb környezet kialakítása érdekében tematikus napok szervezése. Programok voltak: szemétszedés, bozótirtás, közterületek gondozása, parlafű mentesítés, környezettudatos szemléletmód kialakítása.

A környezetvédelmi nap három alkalommal került megrendezésre, összesen 353 fő vett részt rajta.

9. Közlekedésbiztonsági nap:

A rendezvény célja, hogy előadások, szimulációk, kisfilmek segítségével a közúti közlekedés, valamint a kerékpározás szabályainak bemutatása, a KRESZ alapvető szabályainak ismertetése.

A közlekedésbiztonsági nap sikeresen megvalósult, összesen 419 fő vett rajta részt.

10. Felzárkóztató csoport gyermekeknek:

Cél: Elsősorban az akcióterületen élő szülők általános iskoláskorú gyermekeinek iskolai felzárkóztatását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok biztosítása.

A program jelenleg is zajlik, hetente 5 gyermek felzárkóztatása folyik.

11. „Esély” tábor hátrányos helyzetű gyermekeknek:

A szegregációval érintett területeken élő szülők gyermekei részére a nyári szünetekben szervezett tábor. 6 alkalommal, 5 napos turnusokban, táboronként 15 fős csoportokban kerül megvalósításra. A szabadidő hasznos és élményszerű eltöltésén kívül hangsúlyos szerepet kapnak a személyiség – és készségfejlesztő foglalkozások, a környezetvédelem és a közösségépítés. Cél a gyermekek társas készségeinek fejlesztése, annak elősegítése, hogy mindenki barátokra találjon, és magabiztosan kommunikáljon társaival.

12. Kirándulás hátrányos helyzetű gyermekeknek:

Az egynapos kirándulások összesen négy alkalommal, 20-20 fős csoportokban kerülnek megvalósításra. A programon a szegregátumban élő gyermekek mellett a szülők részvétele is biztosított. A négy alkalomból kettő már megvalósult, a résztvevők ellátogattak Makóra, majd a poroszlói Ökocentrumba. A kirándulás a szabadidő hasznos eltöltésén túl a közösségépítést, a készségfejlesztést is szolgálja, továbbá segíti a gyermekek szocializációját. Megtanítja a fiatalokat arra, hogy hogyan töltsék el a szabadidejüket hasznosan és értelmesen. A kirándulás alatt összetartásra, szervezettségre és fegyelemre nevelik a gyermekeket. Az együtt töltött idő alatt barátságok szövődnek.

A TOP-5.2.1-15-BS1-2019-00014 „Együtt jobbak vagyunk” Helyi komplex program Orosháza társadalmi integrációjáért II. ütem tervezett programjai a következők:

1. Áldozattá válás elkerülését, bűnmegelőzést célzó program:

A tapasztalatok alapján a szegregátumban élőknek alacsony a biztonságérzetük, illetve gyakran válnak áldozatokká. Az áldozattá válás elkerülését célzó egyéni foglalkozás során hasznos ismeretek átadása történik a potenciális áldozatok részére.

2. Addiktológiai szűrővizsgálat és tanácsadás:

A tanácsadás megkezdése előtt kerül sor a szűrővizsgálatra. Ennek célja a kliensek addiktológiai státusának felmérése. A tanácsadás során az alábbi témák kerülnek feldolgozásra: a függőség felismertetése, a belátás kialakítása, motiváció feltárása, a függőséggel összefüggő lelki zavarok feltárása, a személyes változás elősegítése, probléma megoldási modellek és megküzdési stratégiák kialakítása, családi kapcsolatok rendezése, a visszaesés megelőzése, a kezelést követő időszakra vonatkozó tervek kialakítása.

3. Baba-mama szaktanácsadás:

Cél: a szegregált területeken élő nők felkészítése a felelős gyermekvállalásra, valamint segítségnyújtás az édesanyák számára a gyermekgondozási feladatok ellátásában. A szaktanácsadás során a következő témákra fókuszálnak: családtervezés, fogamzásgátlás, pszichés felkészítés a gyermekvállalásra, kismamatorna elsajátítása, szülésfelkészítés.

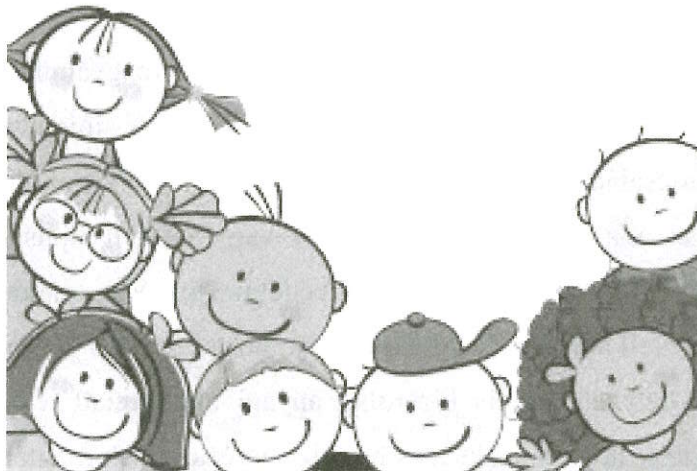
4. Higiéniai tanácsadás a munkaerő-piaci esélyek növelése és az iskolai lemorzsolódás mérséklése érdekében:

A tapasztalatok alapján komoly megoldandó problémát jelent, hogy a célterületen élő, hátrányos helyzetű munkanélküliek gyakran élösködőkkel, valamint rágcسالókkal szennyezett körülmények között élnek, melyek hátrányosan befolyásolják munkaerő-piaci integrációjukat, képzésbe kerülésüket. A program célja a foglalkoztatás elősegítése érdekében a hátrányos helyzetű célcsoport önálló jövedelemszerző képességének fejlesztése a személyi és környezeti higiéne és az egészségi állapot fejlesztésével.

„Az emberek nem születtek egyformának,
de természetes joguk, hogy egyenlő
lehetőségekkel rendelkezzenek.”
Selye János

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Készítette:

Kenyeres Anita
Gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó
munkacsoport vezetője

Orosháza, 2022. június 2.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során kiemelt cél a társadalmi egyenlőtlenségek eredményes csökkentése, illetve megszüntetése, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség a társadalmi élet valamennyi színterén való megteremtése minden helyi, orosházi lakos számára. A program kiemelt célcsoportjai a különböző okokból, valamilyen hátrányt elszenvedő állampolgárok, így a mélyszegénységben élők, a romák, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők mellett a gyermekek. A program eredményességét meghatározó fő tényezők között szerepelt a fókuszcsoportba tartozó – esélybiztosítás szempontjából hátrányos helyzetű – gyermekek számarányának, helyzetének pontos feltérképezése, az esélyegyenlőségüket elősegítő feladatok, szolgáltatások és hozzáférésük számbavétele, az egyes területeken jelentkező problémák feltárása, valamint a fejlesztésre szoruló területek meghatározása.

A hazánkban jelenleg hatályos, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény meghatározó elve a gyermekek mindenek feletti jogainak érvényesítése és saját családban történő nevelésük, illetve indokolt esetben családból történő kiemelésük esetén az oda való visszahelyezésük vagy családi típusú nevelésre orientált rendszerbe juttatásuk elősegítése. A gyermekvédelmi törvény értelmében tehát minden esetben érvényesülnie kell annak a gyermeki jognak, hogy egyetlen gyermeket sem lehessen a hátrányos gazdasági helyzet, vagyis kizárólag anyagi okok miatt a családjából kiemelni. Ennek alapvető feltétele, hogy a szükséges hatósági intézkedések megtételét minden esetben megelőzze a segítő ellátórendszer által biztosított tevékenységek és szolgáltatások igénybevétele, vagyis a hangsúly a preventív, családi típusú nevelésre orientáló megoldásokra helyeződött.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program a gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön négy kiinduló problémát azonosított be, tárt fel, és próbál azokra megoldásokat keresni.

- 1. Kiskorú gyermekek veszélyeztetettségének jelenléte.**
- 2. Hátrányos helyzetű gyermekek, családok szegregációja.**

3. A különböző szakterületeken a veszélyeztetettség és hátrányos helyzet fogalma más szempontból kerül meghatározásra.

4. Gyermek, fiatalok számára veszélyeztető tényező a telefon és számítógépes felületek kontroll nélküli folyamatos használata.

A különböző jellegű problémák gyakran megjelennek a gyermekek életében, akár halmozottan is. A HEP felülvizsgálata kapcsán a korábban meghatározott középtávú célok megvalósulását tekintettük át pontról pontra. Magállapításra került, hogy a korábban meghatározott középtávú célokat megvalósítottuk, tehát jó úton haladunk a beazonosított problémák kezelésében, újabb problémák kialakulásának megelőzésében.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport értékelte, összegezte az elmúlt időszakban elvégzett feladatait intézkedési területenként.

Munkacsoport tagok:

- Halustyik Éva
 - Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat - intézményvezető
 - Kábítószerügyi Egyeztető Fórum - titkár
 - Egy Más jövőÉrt Alapítvány - kuratóriumi elnök
 - TOP-5.2.1-15-BS1-2019-00014 „Együtt jobbak vagyunk- Helyi komplex program Orosháza társadalmi integrációjáért II. ütem” - szakmai vezető
- Magonyné Urbán Zsuzsanna
 - Ifjúsági referens
- Szász Nelli
 - Óvodai és iskolai szociális segítő

Középtávú cél értékelése

Intézkedés címe: „ RÁdÉrünk ”

A gyermekek veszélyeztetettségét megelőző vagy kezelését célzó programok megvalósítása.

Általános cél: a gyermekek veszélyeztetettségét megelőző vagy kezelését célzó programok megvalósítása, veszélyeztetett kiskorú gyermekek számának csökkentése.

Középtávú cél: a növekedési folyamat lassítása.

A **veszélyeztetettség fogalmát** az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról 5. § n pontja definiálja. Veszélyeztetettség: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A definíció átfogó módon tartalmazza mindazon körülményeket és azok negatív hatásait, amelyek együtt állása esetén megállapítható a gyermekvédelmi probléma, a veszélyeztetettség.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatának éves beszámolója alapján a veszélyeztetett gyermekek számának alakulása Orosházán:

A vizsgált időszakban, **2018. és 2020. december 31.** között megállapítható, hogy csupán csekély mértékben növekedett a veszélyeztetett kiskorú gyermekek aránya. Tehát a Helyi Esélyegyenlőségi Programban megfogalmazott középtávú cél megvalósul, mivel a veszélyeztetett kiskorú gyermekek számának növekedési folyamatának lassítására irányuló feladatok teljesítése eredményre vezetett.

A feltárt adatok alapján megállapítható, hogy városunkban a veszélyeztetett kiskorúak számának növekedési folyamata lassúnak mondható.

A 2019-es évben ez a szám kimagasló volt, amely az ezt követő évben csökkenő tendenciát mutatott. **A szociális szakemberek megítélése szerint a veszélyeztetett gyermekek számának növekedése az előző évhez képest az észlelő- és jelzőrendszer egyre hatékonyabb és aktívabb működésével függhet össze.** 2018. szeptember 1-től valamennyi köznevelési intézményben bevezetésre került az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység. A köznevelési intézményben feladatot ellátó szociális szakemberek mintegy hidat képeznek a köznevelési intézmények és a szociális intézmények között. A jelenlétükkel és munkájukkal segítik a pedagógusok munkáját, sok időt töltenek a gyermekekkel, így közvetlenül érintkeznek a problémákkal és tudnak beavatkozni szükség szerint. A jelenlétüknek köszönhetően több, addig látens vagy lappangó probléma is felszínre került, amelynek kezelésére szükségessé válhatott a család- és gyermekjóléti szolgálat vagy család- és gyermekjóléti központ bevonása. Emiatt az elmúlt időszakban a jelzések számának növekedése és a problémák komplexebbé válása figyelhető meg a gyermekvédelmi rendszerben, mely fokozott odafigyelést és kontrollt igényel a szociális szakemberek részéről.

Veszélyeztetettség okai lehetnek: szülők, család életvitele, nevelési probléma, gyermek családon belüli bántalmazása, gyermek elhanyagolása, elégtelen lakáskörülmények, kilakoltatás veszélye, csavargás, tankötelezettség elmulasztása, tartós betegség, fogyatékoság, magatartási- és tanulási zavar, drogfogyasztás, alkoholfogyasztás, munkanélküliség, szülők betegsége, iskolai kirekesztés, iskolai erőszak, kortárs csoport negatív hatása, antiszociális viselkedés.

A feltárt problémátípushoz rendelt feladat a gyermekek veszélyeztetettségét megelőző vagy célzó programok megvalósítása. Szakmai tevékenységek az intézkedés hatékony megvalósítása érdekében:

Pszichológiai ellátás

A veszélyeztetettség megelőzésében vagy a kialakult veszélyeztetettség kezelésében komoly szerepet vállalnak a pszichológusok. Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatánál egy gyermekpszichológus és egy felnőtt klinikai szakpszichológus látta el a feladatot megbízásos jogviszonyban. Eseteik nagy száma a válási-párkapcsolati krízis, a gyermekelhelyezési viták hatásai, életközépi válság, akut és krónikus bántalmazottság, ezek poszttraumás következményeinek feldolgozása, gyermekek-fiatalok esetén motivációhiány, agressziókezelési nehézségek, szorongás.

Pszichológiai tanácsadás	Tevékenységek száma	Ellátott személyek száma (fő)
2018.	799	154
2019.	706	111
2020.	652	119
Összesen	2157	384

A településen mára már szinte az összes közoktatási, köznevelési intézményben, valamint a Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Orosházi Tagintézményében is elérhető a pszichológusi ellátás, akiknek a munkájáról nincsenek számszerű adataink. Viszont az

bizonyosan megállapítható, hogy Orosháza városában a pszichológusok tevékenységének száma a fenti adat többszöröse lehet.

Prevenációs célú programok szervezése

A prevenációs munka egyik leghatékonyabb eszköze a szabadidős programok szervezése. Emellett pedig a legtöbb előkészületi, szervezési munkát is igénylő feladat.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat munkatársai részt vesznek a különböző településen megtartott rendezvényeken, eseményeken, kirándulásokon, szabadidős tevékenységeken.

2018-ben megvalósult programok:

- Video work csoport (9 alkalom, 12 fő alkalmanként),
- Boldogság csoport (12 alkalom, 10 fő alkalmanként),
- Erőszakmentes kommunikáció tanfolyam (2 csoport, 16 alkalom, 20 fő számára megtartva).

Orosháza Város Önkormányzata a UNICEF Gyermekbarát település pályázatán sikeresen vett részt. A UNICEF Magyar Bizottság Alapítvány az elismerő cím adományozásával hozzájárul a települési önkormányzatok gyermekjogokkal kapcsolatos attitűdjének megerősítéséhez, továbbá elismeri a gyermekek védelme és jogaik érvényesítése terén elért eddigi eredményeket, és támogatja a megvalósításra váró helyi szintű programokat.

A program keretében az alábbi programok kerültek megrendezésre:

- Ceglédfürdön nyári táborozást (20 gyermek részvételével),
- Ópusztaszeren egy napos kirándulást (45 gyermek részvételével),
- Színházi előadás a középiskolások számára. (60 fő részvételével),
- Rendhagyó szülőértekezlet, gyermekjogi témakörben (60 fő részvételével),
- Mindenki nyugodjon le a... autogén tréning kamaszoknak (10 gyermek részvételével),
- Játékos relaxáció gyerekeknek (10 gyermek részvételével),

- Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés című osztálytermi előadás középiskolások számára (2 csoportban összesen 78 fő tekintette meg).

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat munkatársai a látókörükbe tartozó gyermekek számára a következő szabadidős tevékenységeket szervezték:

- Gyopárosfürdön ingyenes strandolási lehetőség (20 gyermek részvételével),
- „Jézuska járát” keretében 127 gyermek megajándékozása karácsony alkalmából.

2019-ben megvalósult programok:

- Video work csoport (10 alkalom, 12 fő alkalmanként),
- Mindfulness csoport (2 csoport, 16 alkalom, 10 fő alkalmanként),
- Erőszakmentes kommunikáció tanfolyam (2 csoport, 16 alkalom, 12 fő alkalmanként),
- Szülő csoport (2 alkalom, 12 fő alkalmanként),
- Ablak című előadás (48 gyermek és 32 felnőtt részvételével).

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat munkatársai a látókörükbe tartozó gyermekek számára a következő szabadidős tevékenységeket szervezték:

- Gyopárosfürdön ingyenes strandolási lehetőség (20 gyermek részvételével),
- Erzsébet napközis tábor szervezése Gyopárosfürdön ottalvással (20 gyermek részvételével),
- „Jézuska járát” keretében 120 gyermek megajándékozása karácsony alkalmából.

2020-ban megvalósult programok:

- Video work csoport (7 alkalom, 12 fő alkalmanként),
- Főző klub (2 alkalom, 10 fő alkalmanként).

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat munkatársai a látókörükbe tartozó gyermekek számára a következő szabadidős tevékenységeket szervezték, melyeket a kialakult nehéz helyzetben le is tudtak bonyolítani:

- Erzsébet napközis tábor szervezése Gyopárosfürdön ottalvással (20 gyermek részvételével),
- Gyopárosfürdön ingyenes strandolási lehetőség (20 gyermek részvételével),
- „Jézuska járát” keretében 156 gyermek megajándékozása karácsony alkalmából, azonban az ajándékok ünnepélyes átadása elmaradt a pandémia következtében. Helyette az intézmény dolgozói vitték ki, vagy személyesen vették át a családok a gyönyörűen becsomagolt ajándékokat.

A prevenció programok elsődleges célja, hogy új és maradandó élményeket nyújtsanak olyan gyermekek számára, akiknek szülei önerőből nem, vagy csak nagyon nehezen lennének képesek ezt biztosítani. Színes, változatos programok a résztvevő gyermekek számára a hasznos kikapcsolódás mellett lehetőséget biztosítottak az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteik bővítéséhez, a társas kapcsolataik eredményes működtetéséhez szükséges kommunikációs, szocializációs tapasztalataik gazdagításához, szociális készségeik, képességeik fejlesztéséhez, elősegítette a társadalmi elvárásoknak megfelelő közösségi magatartásformák, szokások és normák megerősítését.

Fontos feladatuknak tekintették a helyi civil és egyházi szervezetekkel történő informális és segítő kapcsolatok ápolását, valamint a városi rendezvényeken, kulturális és hagyományőrző programokon való rendszeres részvételüket. A pandémia azonban ezen szervezetek programjait is nagymértékben lecsökkentette, illetve sok esetben azok meg sem lehettek tartva.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat koordinálja minden évben a szünidei ingyenes gyermekétkeztetést. Feladataik: a gyermekek értesítése, Orosházán a Gyermek-és Diákélelmezéssel való tárgyalások, jegyek kiosztása voltak.

A Szociális-és Gyermekvédelmi Főigazgatóság kérésére közreműködnek a rászorulóknak élelmiszer - és tartós fogyasztási cikk adományának közvetítésében is.

A Gyermek-és Ifjúsági Önkormányzat számos programot valósított meg a településünkön élő gyermekek számára, ezzel elősegítve a szabadidejük hasznos eltöltését, integrálódás erősítését, a hátrányok kompenzálását, valamint az elfogadás és a közösségi tudat kialakítását.

- Sikerklub
- Amit csak akarsz - Orosházán
- Orosházi Tehetségnap és Tehetségkonferencia
- Esszépályázat
- Bekapcsolódás a városi gyermeknap szervezésébe
- Japán Nap
- Kint a szabadban - Akadályfutás
- Korea Nap
- Mikuláskupa
- Mikulásfutás
- Gyíök Farsang
- UNICEF Rajtad áll a jövőd!

Szakemberek számára megtartott képzések:

- Erőszakmentes kommunikáció (10 szakember részére),
- Video work csoport (10 szakember részére),
- Függőségekkel együtt járó pszichiátriai kórképekkel kapcsolatos képzés (10 szakember részére).

Középtávú cél értékelése

Intézkedés címe: „Kapaszkodó”

A hátrányos helyzetű gyermekek és családok elkülönülésének csökkentése, a leszakadó társadalmi csoportokban élő gyermekek támogatása.

Általános cél: a településen élő, összes gyermek esélyegyenlőtlenségének csökkentése, kiemelten a hátrányos helyzetű gyermekek szolgáltatásokhoz, felzárkóztató programokhoz való hozzáféréseinek biztosítása révén.

Középtávú cél: a hátrányos helyzetű gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzájutásának elősegítése.

A Polgármesteri Hivatal Népjóléti, Szociális Csoportjának tájékoztatása alapján:

A gyermekvédelmi gondoskodás körében, a Gyvt. szabályai alapján a *jegyző* hatáskörében kerül megállapításra a gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetének fennállása, ha a hátrányos helyzet oka a szülők, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, vagy az elégtelen, egészségtelen lakókörnyezet.

Az idevonatkozó szabályozás célja a gyermek körülményeiből, környezetéből adódó hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése kora gyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők:

- a) a szülő, gyám iskolai végzettsége alacsony, legfeljebb alapfokú végzettség (8 általános);
- b) a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága;
- c) az elégtelen lakáskörülmények;

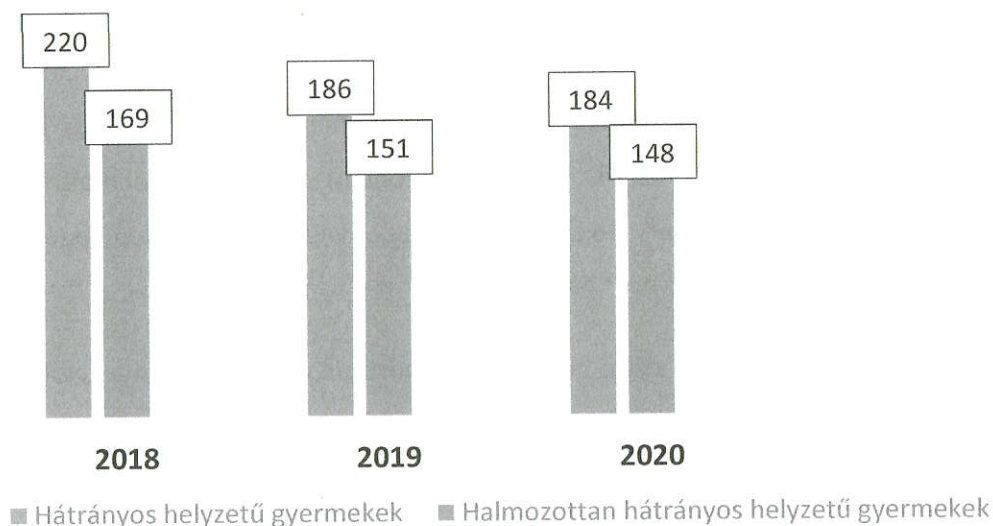
d) a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hatálya alatt álló gyermek, akinek esetében az a)-c) pontban foglalt körülmények közül egy fennáll.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hatálya alatt álló gyermek, akinek esetében az a)-c) pontban foglalt körülmények közül legalább kettő fennáll, továbbá ide sorolandó a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A jegyző a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásáról nyilvántartást vezet a saját hatáskörében hozott és a gyámhivatal által megküldött határozatok alapján.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2018-2020 között

Az eljárás során az egészségtelen, elégtelen lakókörnyezetre hivatkozás esetén mindenkor helyszíni szemle történik, kivéve a szegregátumban lévő lakást, amelyről e tény hivatalból köztudomású.

A jegyzői feladatok az Orosházi Polgármesteri Hivatal Igazgatási Iroda Népjóléti, Szociális Csoportja által valósultak meg.

A hátrányos helyzet csökkentése érdekében hasznosnak ítéljük a gyermekek iskolai felzárkóztatását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok indítását. Tanácsadásokat a szülők számára, integrálódás és a leszakadás megszüntetésének elősegítése érdekében tematikus programok szervezését.

- Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatával létrehozott Egy Más jövőÉrt Alapítvány egyik célkitűzése a kor kihívásaira gyorsan reagáló, a serdülők szórakozási szokásainak is megfelelő változatos programok szervezése, a tizenéveseket veszélyeztető egészségkárosító, gyakran deviáns viselkedésformák megjelenése és elterjedése, kezelése.

Az alapítvány az alábbi programokat szervezte az orosházi gyermekek és fiatalok számára:

- szociális- emocionális képességfejlesztő tréning kamaszoknak (5 alkalommal, 8 gyermek számára),
 - pályaorientációs csoportos foglalkozás (5 alkalommal, 8 gyermek számára),
 - tanulás- módszertani tréning (16 alkalommal, 16 gyermek számára),
 - tanulássegítő egyéni tanácsadás (108 alkalommal, 12 gyermek számára),
 - tanulás segítés egyéni tanácsadás keretében hátrányos helyzetű gyermekeknek (20 alkalommal, 5 gyermek számára),
 - „Esély” tábor hátrányos helyzetű gyermekeknek (3 alkalommal 1-1 hét, 15 fős csoportokban),
 - kirándulás hátrányos helyzetű gyermekeknek Mártélyra (25 fő) és Poroszlóra (20 fő).
-
- 2018. szeptember 1-én bevezetésre került az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység minden köznevelési intézménybe. Az iskolában és óvodában tevékenykedő szociális szakemberek kiemelt figyelmet fordítanak a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekekre, igyekeznek munkájuk segítségével a hátrányaikat kompenzálni az adott intézményben. Minden év elején a köznevelési intézmény vezetése elkészíti a szükséglet felmérést, így a szociális szakember számára pontos képet adnak arról, hogy milyen jellegű problémák vannak az adott intézményben, aki igyekszik erre reagálva kialakítani az éves programját. Az egyéni

tanácsadások mellett különböző csoportfoglalkozásokat, közösségi munkát is végeznek. A szociális segítő szakemberek egyedül, vagy másik szakemberrel közösen az alábbi programokat tartották gyermekek számára, amelyekkel a diákság nagyrészt elértek:

- Filmklub
 - Prevenciós mesecsoport
 - Mesecsoport gyermeki jogok témakörben óvodásoknak
 - Bullying prevenciós csoport
 - Művészetterápiás csoport
 - Haladó művészetterápiás csoport
 - Tanulásmódszertani foglalkozás
 - Érzékenyítő foglalkozás
 - Boldogság óra
 - Konfliktuskezelő óra
 - Egymás elfogadására irányuló bizalmi kör
 - Foglalkozás tartása az élménypedagógia és drámapedagógia módszereivel.
-
- *Az integrálódás és a leszakadás megszüntetésének elősegítése érdekében tematikus programok szervezése családok számára:*
 - Álláskeresési tanácsadás
Célja a munkaerő-piaci beilleszkedés, önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása, fejlesztése, foglalkoztatási esélyek növelése.
(12 alkalommal, 10 fő számára)
 - „Én kis kertem” program
Célja az önellátási képesség javítása, ismeret és készségfejlesztés.
(45 alkalommal, 35 fő számára)
 - Életvezetési tanácsadás
A tanácsadás célja a hétköznapi helyzetekben felmerülő érzelmi, hangulati, kapcsolati problémák tisztázása és kezelése.

(29 alkalommal, 10 fő számára)

➤ Környezetvédelmi nap

A cél a figyelem felkeltése a szűkebb és tágabb környezet védelmére, tisztán tartására, az élhetőbb környezet kialakítása érdekében.

(3 alkalommal megtartva, összesen 362 fő jelent meg a rendezvényen)

➤ Egészségnap

Célja az egészséges életmód népszerűsítése, ennek érdekében a rendszeres mozgás és az egészséges táplálkozás a meghatározó. Szűrővizsgálatokon való részvétel az esetlegesen felmerülő problémák korai diagnosztizálása érdekében.

(3 alkalommal megtartva, összesen 353 fő jelent meg a rendezvényen)

➤ Családi nap

Célja a család minden tagjának bevonása az egészséges szabadidős tevékenységekbe a közös élményszerzés érdekében.

(3 alkalommal megtartva, összesen 539 fő jelent meg a rendezvényen)

➤ Sportnap

Célja a rendszeres mozgás népszerűsítése.

(3 alkalommal megtartva, összesen 414 fő jelent meg a rendezvényen)

➤ Közlekedésbiztonsági nap

Célja a biztonságos közlekedés elsajátítása.

(3 alkalommal megtartva, összesen 419 fő jelent meg a rendezvényen)

➤ *Az adósságkezelési szolgáltatás célja, feladata:*

A szolgáltatás azoknak a lakhatással összefüggésben eladósodott, szociálisan rászoruló családoknak kíván segíteni, akik maguk is készek és képesek tartozásuk részbeni megfizetésére. Az adósságkezelési szolgáltatás kételemű ellátás: egyrészt tanácsadás nyújtása, másrészt természetben nyújtott támogatás.

Célja az eladósodott háztartások fizetési képességének helyreállítása, de nem alkalmas a fizetésektelen háztartások adósságának teljes tehermentesítésére, és a fizetési készséget nem mutató háztartások támogatására.

Középtávú cél értékelése

Intézkedés címe: „Egyedül te tudod véghezvinni, de egyedül nem tudod véghezvinni”

A gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében a helyi észlelő és jelzőrendszer munkájának, együttműködésének összehangolása, fejlesztése.

Általános cél: a gyermekek veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében a helyi észlelő és jelzőrendszer munkájának, együttműködésének összehangolása, fejlesztése. A településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a kiskorú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb.

Középtávú cél: a helyi észlelő és jelzőrendszer azonos szemléletének kialakítása. Partnerkapcsolat erősítése.

Észlelő és jelzőrendszer:

Az észlelő- és jelzőrendszer ágazatok, intézmények, szakemberek és magánszemélyek közötti együttműködés, melynek célja a problémák, veszélyeztető tényezők, krízishelyzetek észlelése és jelzése az erre a célra kijelölt professzionális szolgáltató felé, folyamatos együttműködés és információáramlás biztosítása az egyének és családok problémáinak mielőbbi megoldása érdekében.

Észlelő- és jelzőrendszer tagjai a gyermekvédelemben:

- egészségügyi szolgáltatók
- személyes gondoskodást nyújtók
- köznevelési intézmények
- rendőrség
- ügyészség
- bíróság
- pártfogó felügyelői szolgálat
- áldozatsegítést ellátó szervezetek
- menekülteket befogadó állomás

- egyesületek, alapítványok, egyházi jogi személyek
- munkaügyi hatóság
- javítóintézet
- gyermekjogi képviselő
- fővárosi, megyei kormányhivatal
- állampolgárok

Észlelő- és jelzőrendszeri tagok feladatai:

A gyermekvédelemhez kívülről kapcsolódó egyes szervek számára a Gyvt. 17.§-a jelzési, együttműködési kötelezettséget állapít meg.

Feladataik és felelősségük:

- kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatban a gyermekjóléti szolgálatnál,
- kötelesek hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek súlyos elhanyagolása, bántalmazása, más súlyos veszélyeztető ok fennállása, vagy a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén a gyámhivatalok vagy a rendőrség megkeresésével,
- felkérésre részt venni az esetmegbeszélésen, esetkonferencián, konzultáción, szaktudásával támogatva az eset megoldását,
- kötelesek részt venni a szakmaközi megbeszéléseken, a Gyvt. 17§ (3) bekezdése szerint „Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.”
- felkérésre kötelesek írásos éves beszámolót készíteni az éves szakmai tanácskozásra

A jelzés megtétele kapcsán nincs mérlegelési jogköre a veszélyeztetés, bántalmazás súlyosságát tekintve a jelzőrendszer tagjainak, a gyanú esetén is kötelesek jelzést tenni.

A gyermekvédelmi veszélyeztetettséget észlelő-és jelzőrendszer célja:

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése.

A Gyvt. 39. § (3) bekezdése alapján a gyermekvédelmi jelzőrendszer megszervezése, működtetése, koordinálása a család- és gyermekjóléti szolgálat feladata. Ennek megfelelően a szolgálat figyelemmel kíséri az illetékességi körébe tartozó településen élő gyermekek szociális és családi helyzetét, szociális ellátások iránti esetleges igényeit, kiépíti és működteti a jelzőrendszert, amely lehetővé teszi a gyermekek veszélyeztetettségének felismerését, a jelzőrendszer tagjaitól érkező jelzéseket fogadja és a veszélyeztetés gyanújának megalapozottsága esetén, a gyermek és a család szükségleteihez igazodó intézkedéseket tesz.

A vizsgált időszakban is folyamatos volt a kapcsolattartás a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek, és a gyermekkel foglalkozó egyéb szakemberek, az észlelő- és jelzőrendszer tagjai között. A közös munka összehangolása érdekében folyamatosak az esetkonferenciák, esetmegbeszélések adott család ügyében, a szakemberek team munka keretében igyekeznek mindent megtenni a gyermekek, családok jobb létének elősegítése érdekében. A közvetlen együtt gondolkodás, tevékenykedés mellett számtalan előadás és képzés is megvalósult az évben annak érdekében, hogy a szakemberek még professzionálisabban tudják végezni feladataikat.

A 2018. szeptember 1-én óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetésével még inkább nagyobb támogatást kapnak a köznevelési intézmények a szociális szférától. A szociális szakemberek jelenlétével könnyebbé válhat a pedagógusok, mint észlelő és jelzőrendszeri tagok számára a gyermekvédelmi feladatok ellátása, a rájuk is vonatkozó feladatok és kötelezettségek teljesítése, hiszen a segítő szakemberek nem csak tanácsokkal, információkkal látják el a pedagógus kollégákat, hanem team munka keretében közösen tevékenykedhetnek velük az adott probléma megoldásában,

kezelésében. Ezzel elősegítve az azonos szemlélet kialakítását, valamint a partnerkapcsolat erősítését.

Az észlelő-és jelzőrendszer működtetése:

Szakmai tevékenység hatékonysága érdekében törekedni kell a kölcsönösen támogató, erős szakmaközi kapcsolatok fenntartására, a jelzőrendszeri tagokkal való folyamatos és eredményes együttműködésre, a mindenki számára hozzáférhető szakmai háló kiépítésére. A szakmaközi megbeszélések keretében tájékoztatást adnak, információkat nyújtanak, közös megoldásokat és lehetőségeket keresnek a különböző problémák megszüntetésére.

A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. Ezért a jelzőrendszer mind teljesebb körű működtetése a munka egyik alapvető célkitűzése, nélkülözhetetlen feltétele, hiszen ez a veszélyeztetett, illetve potenciálisan veszélyeztetett gyermekeknek nyújtott hatékony, és kellő időben biztosított segítség fontos feltétele.

A jelzőrendszerrel való együttműködés elősegítésének területei:

- Tájékoztatás és tájékoztatás kérése: egymás tevékenységének segítésére,
- Az igények ismeretére épülő szolgáltatási kínálat kialakítása,
- Együttműködés az esetek és a problémák mentén,
- Tanácsadás, esetkonzultáció, esetkonferencia, közös munka, fórum, szakmaközi megbeszélés.

A törvényi előírásoknak megfelelően minden évben február 28-ig éves szakmai tanácskozást tartanak a településen, ahol lehetőség nyílik a jelzőrendszerrel kapcsolatos tapasztalatok, észrevételek megosztására, illetve a gyermekvédelmi munka hatékonyságának növelése érdekében intézkedési terv készítésére. E mellett több, számszerűen 6 alkalommal szakmaközi és koordinációs megbeszélést tartanak az észlelő- és jelzőrendszer tagjaival. Ezeken a megbeszéléseken szükséges tájékoztatni a jelzőrendszer tagjait a törvényi változásokról, kiemelni a jelzés megtételének szükségességét és fontosságát, valamint a jelzés megtételének lehetséges módjait. Kiemelt

figyelmet kell fordítani az esetlegesen felmerülő bántalmazásokkal kapcsolatos jelzések kezeléséről. Hangsúlyozni kell, hogy ezen esetekben nem csupán a család-és gyermekjóléti központ, hanem a hatóság felé is jelzési kötelezettsége van a jelzést tevőnek. Munka során sajnos tapasztalható, hogy van olyan jelzőrendszeri tag, aki nincs tisztában a feladataival, szerepével, kompetenciahatáraival. Emellett még mindig tetten érhető az a felfogás, mely szerint a beérkező jelzések alapján a veszélyeztető tényező megoldása kizárólagosan az intézmény feladata és azt haladéktalanul meg is fogják oldani. Ennek kapcsán a jövőben is kiemelten fontosnak érzik a szakmai és módszertani támogatás hangsúlyosabbá tételét. Ebben a munkában számítanak az óvodai és iskolai szociális segítők közreműködésére is. A jelzőrendszer tagjaitól beérkezett beszámolók alapján összegezhető, hogy a jelzőrendszer tagjai eredményesnek ítélik a kapcsolatot az intézménnyel. A szakmaközi megbeszéléseket előremutatónak vélik. A fentiekén túl a járási jelzőrendszeri tanácsadó feladatkörében segít szervezni és lebonyolítani az éves szakmai tanácskozást és esetkonzultációt biztosít a járás területén működő család és gyermekjóléti szolgálat szakemberei, valamint az észlelő-és jelzőrendszer tagjai számára. Segítséget nyújt a települési észlelő- és jelzőrendszer működésének értékeléséhez, az esetlegesen fennálló hiányosságok feltárásához, fogadja a család- és gyermekjóléti szolgálattól beérkezett heti jelentéseket. Folyamatosan azon dolgoznak, hogy a jelzőrendszer tagjaival még szorosabb kapcsolat alakuljon ki. A szakembereket az esetlegesen felmerülő problémák, kérdések esetén tájékoztatják, segítségükre vannak ezek megoldásában.

A jelzőrendszeres szakmaközi megbeszélések a helyi észlelő és jelzőrendszer számára kerülnek megrendezésre, azonos szemlélet kialakítása, esetlegesen új ismeretek átadása céljából. A tagok meghívást kapnak az ilyen jellegű előadásokra és képzésekre. Az intézmények jellemzően 1 főt szoktak delegálni ilyen eseményekre, aki a részvételét követően át tudja adni kollégái számára az rendezvényen tanultakat, hallottakat. ***Ezáltal Orosháza városának minden egyes éritett észlelő és jelzőrendszeri tagjához eljuthatnak ezek az információk.***

A 2018-as évben megvalósult jelzőrendszeres szakmaközi megbeszélések témái:

- „A szépség és ami mögötte van.”

A szépség pszichológiáját, valamint a szépséggel összefüggő betegségeket, kórképeket ismerhették meg a résztvevők.

➤ „Téged is behálózott a virtualitás?”

A modern technikai addikciókat mutatta be a szakember. A függőség kialakulását, annak jeleit, valamint a kezelési lehetőségeket.

➤ (L)étvágy – Az evés zavarai.

Az evészavarokról, annak lehetséges okaitól, tüneteiről, következményeiről, valamint a terápiás lehetőségekről beszélt a szakember.

➤ Személyiségzavarok fogságában.

A szakember a személyiségzavarok definiálását, tipizálását követően azok tüneteiről és a betegség lehetséges lefolyásáról tájékoztatta a résztvevőket.

➤ Prostitúció és szenvedélybetegség.

A témához kapcsolódó diagnózisok bemutatása után, konkrét eseteken keresztül lehetett megismerni rehabilitációs folyamatokat.

➤ Szorongás és pánik a mindennapokban.

A pszichiátriai kórképről, a stresszorok, a coping stratégiákról, tünetekről és a kezelés lehetőségeiről, azok kimeneteléről tartott előadást a szakember.

A 2019-es évben megvalósult jelzőrendszeres szakmaközi megbeszélések témái:

➤ „Mi fán terem a függőség?”

Fókuszban a drog és az alkohol, az ellátórendszer működése az előgondozási folyamattól az utógondozásig.

➤ A függöny és ami mögötte van.

A felvetett kérdés, téma a színházterápia egészségügyi ellátásban való indikáltsága volt és az, hogy mint új módszert hogyan lehet alkalmazni a munka során.

- Modern családok: új család típusok, új problémák?

Jelenleg egyre több „nem hagyományos” családdal találkozunk. A mozaik család jelensége egyre gyakoribb hazánkban, ez pedig új kihívások elé állítja a családokat, valamint az ellátórendszert. Az előadó a résztvevők bevonásával az egyszülős családokban fellépő dilemmákat, kérdéseket dolgozta fel.

- A modern kori rabszolगतartás.

Az előadó hátrányos helyzetű, nehéz helyzetbe került családok életét tárja fel. Azt, hogy hogyan tudják kihasználni, megnyomorítani egy rossz helyzetbe került ember életét, és hogyan lehet az ilyen helyzetből kijutni.

- Munkanélküliség a hátrányos helyzetű családokban.

Egy orosházi, munkanélküliek körében végzett kutatás szemszögéből áttekintették a munkanélküliség társadalmi jelenségét, a munkavállalást nehezítő tényezőket, a munkaerőpiacról kiszorult személyek intézményi segítségének lehetőségét.

- A romák helyzete, a felzárkózás lehetőségei.

A megbeszélésen áttekintésre került társadalmunk egyik legsúlyosabb gondja, a szegénységben élők, köztük a romák helyzetének a romlása.

A 2020-as évben megvalósult jelzőrendszeres szakmaközi megbeszélések témái:

- „Segítők segítése”: Asszertív kommunikáció.

Szabóné dr. Kállai Klára vezetésével a műhelymunka keretében a hatékony kommunikáció különböző aspektusait ismerhették meg a résztvevők. Az asszertív, agresszív, passzív és manipulatív kommunikáció tekintetében megvizsgálták ezek jellemzőit (hozzáállás, hanghordozás, viselkedés, szófordulatok, testbeszéd), előnyeit és hátrányait a hatékony kommunikáció során.

- A családterápia lehetőségei a napi szakmai munkában.

A családterápia elméleti hátterét, a rendszerelméletű megközelítést, valamint a hatékony beavatkozási lehetőségeket ismerhették meg a résztvevők. A terápiás

módszer alkalmazásának sikerességeink alapjait, ellenjavaslatokat is feltárta a szakember.

➤ Iskolai stressz és szorongás.

A szakember a stressz és a szorongás kialakulásáról, azoknak okairól, valamint lehetséges következményeiről beszélt. Majd bemutatta a gyermekeknél jelentkező tüneteket, tünetegyütteseket és ezek kezelési lehetőségeit.

➤ Az iskolaőr feladata, hatásköre az oktatási intézményekben.

Az oktatás és annak nehézségei a vírushelyzet idején, tapasztalatcsere a hatékonyabb tanítás, tanulás érdekében.

Először a 2020 szeptemberétől bevezetésre kerülő iskolaőri munkáról tartott ismertetést a Rendőrkapitány Úr. Ezt követően a jelzőrendszeri tagokkal egy interaktív beszélgetés kezdődött a koronavírus járvány okozta tapasztalatokról, az online oktatásról, annak nehézségeiről és pozitív hozadékaikról.

➤ Egy új típusú drog („bika”) hazai megjelenése és annak veszélyei.

Online zaklatás a mindennapokban, megelőzési lehetőségek.

A rendőrség munkatársa az új pszichoaktív drog, a bika hatásairól, veszélyeiről, valamint a szerhasználat hátterében állható okokról beszélt.

A második téma kapcsán kiemelte, hogy mennyire fontos megtanítani a gyermekeknek a biztonságos internethasználatot. A cyberbullying bűncselekmény megakadályozásáról, megelőzéséről és annak következményeiről tájékoztatta a hallgatóságot.

➤ Tanulási problémák az iskolában.

A tanulási problémák csoportosítása, definíciója és jellemzőik ismertetését követően a szakember a különböző diszfunkciós zavarok kezelési lehetőségeit tárta a hallgatóság elé. Valamint javaslatokat, tanácsokat fogalmazott meg azzal kapcsolatban, hogy az ilyen problémával küzdő gyermekekkel hogyan érdemes viselkedni.

A 2021-es évben megvalósult jelzőrendszeres szakmaközi megbeszélések témái:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek oktatáshoz való jogának érvényesítése.
A gyermekjogi képviselő ismertette a definíciót, a pedagógiai szakszolgálat munkáját, hogy az ellátórendszerben kinek mi a feladata a sajátos nevelési igényű gyermek vonatkozásában, milyen jogai vannak a gyermeknek, a jogorvoslat lehetőséget. Végezetül a témához kapcsolódó pontosító kérdések megválaszolására került sor.

- Online tér – áldás vagy átok?
A közösségi médiát általánosságban mutatta be az előadó. A mai gyermekek jellemzőibe, az online térhez való viszonyulásukba nyerhettek betekintést a résztvevők. Az online tanulásról, ezek veszélyeiről, az internetfüggőségről és az egyéb online tér által okozható veszélyekről, ezek megelőzéséről és kezeléséről beszélt az előadó.

- Gyermekek mentálisan sérülékeny családokban.
A szakember azokat a hatásokat mutatta be, foglalta össze, amelyek az alkohol és kábítószer függő szülők gyermekeire hatnak és azokat a stratégiákat, amelyekkel a segítő környezet támogatja őket a sikeres megküzdés érdekében.

- Viselkedészavarok és agresszív gyermekek pszichiátriai ellátása.
A viselkedészavarok diagnosztikai kritériumait, az agresszióra hajlamosító tényezőket, valamint a lehetséges protektív faktorokat mutatta be az előadó. Részletes betekintést nyújtotta bizonyítottan hatékony kezelési módokba. Külön kitért a szerhasználó és szenvedélybetegségben is szenvedő fiatalok ellátásának lehetőségeire, annak problémáira is.

- Segítők segítése – asszertív kommunikáció.
A műhelymunka keretében a gyermekekkel foglalkozó szakemberek kommunikációs technikájának a fejlesztése zajlott. Az asszertív kommunikációs készség, gondolkodási és viselkedési mintázat elsajátítás volt a cél.

- A veszteségek egészséges kezelése – a veszteségek ereje.

A téma aktualitását a pandémia következményei megerősítették. A veszteségek kezelése: lelki folyamatok, a családi veszteségek, valamint a veszteséget befolyásoló tényezők áttekintése. Az egészséges gyász munka szakaszai, folyamata, életkori és nemi befolyásoló tényezők ismeretében a lehetséges prevenciós lehetőségek meghatározása.

A gyermekvédelemben dolgozók folyamatos szakmai felkészültségének biztosítása:

A szakember kompetenciájának, segítő attitűdjének és elfogulatlanságának megkérdőjelezése a munkavégzését megnehezíti, visszaveti a szociális segítő munka konstruktív együttműködésre, beláttatásra és belátásra alapozó folyamatát. Ezen nehézségekre a főiskolai, egyetemi képzés nem megfelelő mértékben készíti fel a pályára érkezőket. Évek óta tendencia, hogy kliensek közül egyre többen kisebb-nagyobb súlyú mentális zavarban szenvednek. Többségük kezeletlen, segítségre szoruló, azonban elutasítják azt betegségtudat hiányában. Elengedhetetlen, hogy a munkatársak biztonságérzete stabilizálódjon, túlterheltségük megszűnjön annak érdekében, hogy jól működő intézményt lehessen fenntartani.

A szakmai munkakörökben foglalkoztatott közalkalmazottak folyamatos szakmai felkészültségét többféle módon biztosítja az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat.

Az esetek kapcsán felmerülő napi problémák, kérdések megoldására, folyamatba építetten konzultációs lehetőségek álltak a dolgozók rendelkezésére, melyeket a szervezeti egységvezetők, illetve az intézményvezető biztosítottak.

A szervezeti egységekben - az egységvezető és pszichológus irányításával - rendszeresen esetmegbeszélések szervezésére került sor.

A munkatársak számára havonta szupervíziós lehetőség állt rendelkezésre, amelyet igénybe lehetett venni egyénileg, illetve csoportosan is. A hatékony stresszkezelés, a kiegész megelőzése érdekében relaxáción történő részvételt is biztosított az Intézmény.

A vizsgált időszakban több alkalommal belső továbbképzést szerveztek a szervezeti egységvezetők által jelzett témakörben, mely az intézményben foglalkoztatott, felkészült kolléga bevonásával történt. Témái többek között a következők voltak:

- Az alkoholizmus családdinamikai háttere
- A kliensek motivációjának kialakítása és fokozása a motivációs interjú módszerével
- „Kegyetlen játékok”- az iskolai zaklatás pszichológiája és annak kezelése
- Depresszió
- Szorongás és pánik
- Gyermekbántalmazás és traumatizáció
- Önismeret és konfliktuskezelés
- Boldogság
- Empátiafejlesztés
- Erőszakmentes kommunikációs tanfolyam

Az Orosházi Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzat kortárs segítő képzése

A Gyerekbarát Település címhez tartozó cselekvési terv részeként valósult meg a program az Orosházi Diáktanyán. 12 fiatal tudott meg többet a gyermekjogokról, a segítség folyamatáról. Ezek a fiatalok Orosháza városának általános iskoláiból, valamint középiskoláiból képződtek ki, így a megszerzett tudást a város minden intézményében tudják kamatoztatni a jövőben.

Középtávú cél értékelése

Intézkedés címe: „Okosan az okossal”

A függőség kialakulásának megelőzése érdekében képzések, előadások biztosítása.

Általános cél: a településen dolgozó szakemberek azonos nézőpontjának kialakítása, a gyermekek webes felületek okozta veszélyeztetettségének korai felismerése érdekében. A kiskorú ilyen irányú veszélyeztetettségének kialakulása esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése.

Középtávú cél: a helyi észlelő és jelzőrendszer azonos szemléletének kialakítása. Partnerkapcsolat erősítése.

A függőségekről:

A szenvedélybetegségek kialakulása folyamat. Minden olyan tényező növeli a rizikót, amivel az ember önértékelése sérül.

A tartós stressz állandó megfelelést igényel és elveszi az örömforrások valódi lehetőségét. A “drog” segíti azt a téves hitet, hogy csak egy kicsit is jó lehet. A személy természetesen ettől nem lesz függő, de minden olyan esetben, ha az önértékelése csökken, a pótszerek sámlit tesztnek alá. A tartós stressz vagy gyász, veszteség az embernek újra felteszi a kérdést: A kialakult rossz érzést mivel oldhatnám a leggyorsabban?

Néhányszor nem baj, de ha önjáró lesz a folyamat, az bizony függőséget okoz. A genetika nem túl fontos, de létezik. A szülői magatartás a gyerekkorban jelentős tényező. A gyerek akár kitörni akar a régi életéből, akár mintázza a szülőt, ugyan oda juthat. Keresni kezdi azt az élményt, amitől ő oké lesz. Ez egy idő után már nem lesz a kezében. A drogok balzsamot ígérnek, és csúnyán becsapnak. Akár fájdalomra, akármilyen rossz érzésre újra használni akarja. A reménye annak, hogy Oké leszek pl.: fiataloknál, hogy így elfogadnak, sőt én leszek a “szuper”, gyors út a függéshez.

Szóval az az ördögi, hogy minden drog jó érzést ígér átmenetileg, de a befogadástól az önképig terjed ez. Később a szégyent, a kialakult rosszat “kell” megszüntetni és önjáró lesz a

folyamat. Mindenkit ér stressz, mindenkinek van gyásza, de csak töredék lesz valamitől függő. Inkább a személyiség oldalát kell hangsúlyozni, a meg nem talált önértékelést.

Szenvedélybetegségek kialakulásában szerepet játszó tényezők:

- **Genetikai hajlam:** ha a családban valamely családtag szenvedélybetegségben szenved, örökölheto a „betegség”. Az ismert családi halmozódás azonban önmagában nem jelent genetikai hatást, itt a szociokulturális átöröklés, az alkoholisták szülők modellings hatása, a családokban a megnövekedett pszichoszociális stresszor- mind jelentős együtthatói a betegség kialakulásának.
- **Családi háttér:** a szenvedélybetegségek és a család összefüggése kézenfekvő, hiszen személyiségfejlődésünk és viselkedésünk egyik legmarkánsabb meghatározója ez a kis csoport.
- **Társadalmi, környezeti hatások:** munkanélküliség, rossz anyagi, társadalmi helyzet, reklámok, média hatása, kortárs csoport hatása.
- **Gyermekkori feldolgozatlan traumák**
- **Felnőttkori krízisek:** traumák, veszteség, válás, munkahely elvesztése, családi kapcsolatok megváltozása, betegségek.
- **Életkori szakaszok váltása:** klimax, kapuzárási pánik, gyerekek leválása.

Szenvedélybetegségek felosztása:

kémiai függőség:

Kémiai szerek által kiváltott addikció esetében a cél a kémiai anyag megszerzése, elfogyasztása.

- Kábítószeres, drogok
- Alkohol
- Dohányzás
- Gyógyszer

viselkedéses addikciók:

- **Kóros játékszenvedély:** kontroll nélküli szerencsejáték. Hatalmában tartja áldozatát, teljes vagyronvesztést idézhet elő.
- **Kényszervásárlás:** A feszültség levezetésének és az örömszerzésnek egyetlen módja a vásárlás.
- **Munkaalkoholizmus:** A boldogság és siker egyedüli forrása a munka. Az ilyen ember csak a munkában érzi fontosnak magát. A magánéleti, kapcsolati, intimítási hiányait pótolja
- **Számítógép / internet függőség:** Menekülés a valós élettől, személyes kapcsolatoktól, felelősségtől, egy olyan virtuális világba, ahol az álmok valóra válhatnak.
- **Szex és szerelem függőség:** A szex olyan kényszeres cselekedetté válik, mely uralja az egész életét, az önkontroll elvész, a szexualitás elveszíti intimítását, meghittségét.
- **Társ és kapcsolati függőség:** Az egyén saját igényeinek háttérbe szorítása árán vállal felelősséget, általában egy aktív szenvedélybetegért.
- **Evési zavarok:** Bulimia, anorexia

Szenvedélybetegségek megelőzése, kezelésének lehetőségei:

- **Családban:** olyan szülő-gyerek kapcsolat, ahol a gyerekek olyan közegben nőnek fel, ahol problémáik megoldásában segítséget kapnak szüleiktől.
- **Iskolában:** Az iskolai programokban a megelőzés az egészségfejlesztés körébe helyezik: tehát a cél az, hogy mit csináljon a gyerek (egészségesen éljen és ezzel az életminősége jobb legyen), és nem az a cél, hogy mit ne csináljon.

A vizsgált időszakban megvalósult ilyen irányú programok:

A 2018-as évtől az orosházi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, valamint az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatja szervezésében több előadás is valósult meg a függőségekkel kapcsolatban. Ezek az előadások az orosházi észlelő és jelzőrendszer számára szoltak, melyen nagyrészt a helyi iskolák és óvodák képviselői jelentek meg. A résztvevő tagok az előadásokon elsajátított tudást és technikákat át tudták adni a kollégáik, valamint az intézményükbe járó gyermekek számára, ezzel is elősegítve azt, hogy a függőségek kialakulását meg tudják előzni, valamint a már esetlegesen kialakult problémákat tudják kezelni. Az alábbi előadásokra Orosháza városának észlelő- és jelzőrendszeri tagjai meghívásra kerültek, az intézményeket képviselő szakemberek az itt megszerzett

információkat, tudást át tudják adni kollégáiknak, és így közösen tudják azt alkalmazni gyermekek védelme érdekében. ***Tehát közvetlenül és közvetve az ilyen típusú előadásokkal az egész pedagógus apparátust, gyermekekkel foglalkozó szakembereket el lehet érni.***

Sajnos a koronavírus járvány okozta helyzet miatt az ilyen irányú előadások és képzések száma lecsökkent, majd volt, ami online formában került megtartására.

- Modern technikai addikciók címmel tartott előadást Orlai Lilla pszichológus a BMKK Drogambulancia, Gyermekpszichiátria szakembere. Az online világ kialakulásának történelmi áttekintését követően a hallgatóság megismerhette a különböző korosztályok médiahasználatának jellemzőit, azok használatának statisztikai mutatóit, miért jó az emberek számára az online tér használata és annak hatását a lakosságra vetítve. Az internet nem megfelelő használatának lehetséges veszélyeit és annak lélektani hatásait ismerteti a szakember. A viselkedéses addikciók spektruma, ezen belül az internetfüggőség fajtái, jellemzői kerülnek ismertetésre, valamint a már kialakult zavarok, tünetek terápiás lehetőségei. A szakember kiemeli a prevenció és a példamutatás fontosságát.
- Viselkedési függőségekről Szobota Réka pszichológus tartott előadást.
A szakember tájékoztatást nyújtott a függőségek kialakulásának esetleges okairól, valamint azok fajtáiról és kezelési lehetőségeiről. Ezt követően gyakorlati példákon keresztül igyekezett az előadáson elhangzottakat teljesen érthetővé tenni a közönség számára.
- Generációk közötti kommunikációs különbségek- online tér, függőségek címmel tartott előadást Tóth Roland a Dr. Farkasinszky Terézia Rehabilitációs Centrum szakembere. Tájékoztatta a közönséget a jelenkor társadalmi és környezeti hatásairól, a generációk közötti különbségekről, a serdülőkor -önazonosság- és a közösségi média összefüggéseiről, a közösségi média mentális egészségre gyakorolt hatásairól, társadalmi hatásairól, majd konkrét eset kapcsán a kezelés lehetőségeit tárta fel a szakember.
- Online zaklatás a mindennapokban, megelőzési lehetőségek címmel tartott előadást Deák Sándor rendőr őrnagy. Felhívta a jelenlévők figyelmét arra, hogy mennyire

fontos megtanítani a gyermekeknek a biztonságos internethasználatot, a megelőzés fontosságára hívta fel a figyelmet. A cyberbullying, mint bűncselekmény büntetési tételeiről tájékoztatott, ennek megakadályozására és megelőzésére kell a hangsúlyt fektetni, jó gyakorlatok kialakításával. Az online grooming (behálózás) jelenségével is megismerkedhettek a hallgatók konkrét, valós esetek által. Az előadó hangsúlyozta, hogy nem csak a gyermekek oldala felől kell megközelíteni az online zaklatás témakörét, hanem nagyon fontos, hogy a gyermekek életterébe tartozó családtagok és szakemberek is megismerkedjenek az internetes felületekkel, még ha nem is értenek egyet adott tartalmakkal, ismerjék meg azt, tudják, hogy a mai kor gyermekei milyen oldalakat használhatnak.

- Online tér – áldás vagy átok? címmel tartott előadást Szabóné dr. Kállai Klára klinikai szakpszichológus (online). Az alapvető fogalmak tisztázást követően a mai kor gyermekét igyekezett az előadó elhelyezni az online világban. Eduline felmérést ismertette, mely szerint szokatlan fáradtság, a tartós szomorúság és ürességérzet - ezek leggyakoribb pszichés tünetek a pandémia alatt a középiskolásoknál, de sok szülő alvászavart és evési zavart is lát a gyermekeknél. Az online oktatásról, az internetfüggőségről, annak tesztelési lehetőségéről, valamint egyéni védő és kockázati tényezőkről beszélt a szakember. Bemutatta a családi védőtényező szerepét. A cyberbullying főbb típusaival ismerkedhettek meg a résztvevők, valamint nagyon fontos tanácsokat kaptak azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehet visszaszorítani az internetes zaklatást, és mit lehet tenni, ha a gyermek internetes zaklatás áldozatává válik.

**HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM
FÓRUMA - 2022.06.10.**

Tisztelettel köszöntöm a Fórumon résztvevőket!

Tarjánné Kósa Rita vagyok a Helyi esélyegyenlőségi program Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoportjának vezetője.

Munkacsoportunk 2018. szeptember 21-én alakult meg. A tagok ekkor vállalták, hogy szakmai tudásukkal, együttműködésükkel segítik Orosháza Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségének Programjának megvalósulását.

/Munkacsoport vezetője: Tarjánné Kósa Rita OVÖ ESZK egységvezető

Munkacsoport tagjai:

<i>Urbán-Szarka Krisztina</i>	-	<i>vezető ápoló</i>
<i>Szabó Hajnalka</i>	-	<i>szociális ügyintéző</i>
<i>Kun László</i>	-	<i>tanyagondnok</i>
<i>Király Éva</i>	-	<i>klubvezető</i>
<i>Sirokmány Mihályné</i>	-	<i>nyugdíjas</i>

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete által a 2018-2023. időszakra vonatkozóan elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programban az idős, idősödő lakosság esélyegyenlősége érdekében három probléma vonalán, három intézkedési terület került meghatározásra:

1. problémaként úgy gondoltuk, hogy a felnőtt és idősödő lakosság egészségi állapotromlása negatív hatással van az időskori életminőségre, ezért az első intézkedési terület az Egészséges idősödés címet kapta.

2. intézkedési terület címe az „Értékes idős kor!” – Generációk egymásért, amely keretén belül a társadalmi és családszerkezeti változások okozta időskori elmagányosodás negatív hatásait szeretnénk enyhíteni.
3. problémaként fogalmazódott meg az idősekre jellemző informatikai gyakorlat hiánya, amely okán tanulásra buzdítjuk az időseket „Fiatalság záloga – tanulj velünk!” szlogen alatt.

Az intézkedések rövidtávú céljának megvalósítása érdekében a munkacsoport **2019. szeptember 26-án elkészítette a Helyzetelemzéseket, majd a középtávú célt teljesítve 2021. október 29-én** olyan stratégiákat fogalmazott meg, amelyek segíthetik a hosszú távú célok megvalósulását, az idősödő, idős lakosság jóllétének javítását.

/az ülésekről készült jegyzőkönyvek a beszámoló részét képezik/

A helyzetelemzés, értékelés során egyértelműen megállapítást nyert, hogy Orosháza városában – az együttműködő partnerek széles körű közreműködésével - sok program kínál részvételi lehetőséget.

Ezért az idős lakosság egészsége, társadalmi részvétele, tanulása érdekében nem újabb programok bevezetésére van szükség, hanem inkább a meglévő programok igény szerinti fejlesztésére, és a részvételi arány növelésére kell koncentrálni.

Ennek elérése érdekében úgy gondoljuk, hogy **mindhárom intézkedés esetében célravezető lenne az a stratégia, ha segítenénk az információáramlást, segítenénk a kapcsolatfelvételt, és közvetítenénk a szereplők között.**

A takarékoság és a környezetvédelem jegyében nagyon hasznos és gyors információs csatornának tartjuk a közösségi médiát, de még mindig vannak, olyan közösségek, személyek akik számára az nem elérhető. Továbbá a közösségi oldalak információáradatában a rutintalan emberek elvesznek, vagy téves információkhoz jutnak. Ebből kifolyólag szükségesnek látjuk bizonyos mértékig visszatérni a **régi információátadási módokhoz**, és a városon kívül élők, az intézmények kisközösségei számára **tájékoztatási anyagokat, szórólapokat eljuttatni.**

Az „**Egészséges Idősödés**” megvalósulása érdekében további ötletként merült fel, hogy az Orosházi Életben is helyet kaphatna egy úgynevezett „Egészség rovat”, ahol a

lakosság tájékozódhatna például a várható Egészségfejlesztési Iroda programjairól, szűrőprogramokról, és időnként fitnesz- és edzőtermek, táncoktatók számolhatnának be az általuk kínált sportolási és mozgási lehetőségekről.

Szeretnénk, ha nyíltnapok keretében intézményekhez, egyesületekhez is eljutnának az EFI programok, illetve olyan mozgásszakemberek, mozgásterapeuták, akik tanácsaikkal, egyszerű gyakorlatokkal segíteni tudnának a már mozgásszervi betegségben szenvedőknek, vagy hozzájárulnának ahhoz, hogy annak kialakulása megelőzhető, vagy késleltethető legyen.

Az „Értékes időskor” – generációk egymásért intézkedés megvalósítása érdekében továbbra is számítunk a középiskolások közösségi szolgálatára. A tanulók az elmúlt években több szociális intézményben és a városi könyvtárban is segítették az idősödő lakosságot érintő programok lebonyolítását, a generációk közötti együttműködés megvalósítását.

A közelmúltban megtartott lakossági fórumon a helyi egyesületek is jelezték, hogy szívesen vennék a tanulók segítségét. Ennek érdekében tervezzük, hogy egyeztetünk az iskolákkal, és próbáljuk a tanulók önkéntes segítségével az intézmények, egyesületek működését támogatni.

A generációs együttműködés szélesebb körű megvalósításához felmerült lehetőségként, hogy az egyesületek, intézmények készítsenek olyan prospektust, tájékoztató anyagot, amellyel ismertebbé tehetők a lakosság körében.

Ezeket az anyagokat eljuttathatnánk az óvodákba, iskolákba is, és megteremténénk a lehetőséget arra, hogy közös programokat szervezhessenek, vagy rendezvények alkalmával meglátogathassák egymást, segítve a fiatalabb generáció szocializációját, és növelve az idősek hasznosságtudatát.

A Fiatalság záloga – tanulj velünk” intézkedési területen évről évre sikerrel zárul a Justh Zsigmond Városi Könyvtár szervezésében a „Kattints velünk” program.

Az iskolai közösségi szolgálat, valamint a nyári diákmunka keretében a diákok hasznos információkat adnak át az idősebb korosztály számára a számítógép, a mobiltelefonok és az internet használatának elsajátításában. A program népszerű,

ahhoz hogy a résztvevők számát, és az oktatásra tervezett időt növelni lehessen, szükség lenne a kapacitás bővítésére is.

Mérlegeltük, hogy számítógépes oktatás érdekében együttműködésre csak olyan intézmények, leginkább iskolák lehetnének felkérhetők, ahol megfelelő a géppark, és nem ütközik akadályba azok használata.

Számolva azokkal az idősokkal, akik nehezen mozognak, a **közösségi szolgálat segítségével**, a szociális intézményekben is lehetne lehetőséget biztosítani arra, hogy az idős embereknek **szervezett program keretében új, praktikus informatikai, kommunikációs ismereteket adjanak át a fiatalok.**

A helyzetelemzésen, és stratégiák megfogalmazásán túl az elmúlt évben amennyire a vírushelyzet azt engedte, **próbáltuk bizonyos célkitűzéseket megvalósítani, illetve részt venni olyan programok szervezésében, amelyek** tájékoztatást, ismeretátadást, intézményekkel való együttműködés erősítését, generációk közötti kapcsolat erősítését, diszkrimináció csökkentését, egészségmegőrzést, egészségfejlesztést, célozta meg.

Orosháza Városában az idős lakosság felmerülő problémáinak megoldásában, szükségletei kielégítésében fontos szerepe van az Egységes Szociális Központnak.

A 2021. évben a TOP-7.1.1-16-H-ESZA-2020. pályázat keretében sikerült néhány olyan programot megvalósítani, amely középpontjában az „Az Egészséges Idősödés” és a „Generációk közötti együttműködés” megvalósítási lehetősége állt.

Az idősök klubjaiban:

- Életmód- és egészségtanácsadások, előadássorozatok, kirándulások, szűrővizsgálatok, közös főzési, sütési programok, testi- és szellemi aktivitást elősegítő programok valósultak meg.
- (Pl. nyílt napot szerveztek unokák és családtagok részére, a lelki egészség jegyében előadássorozatot indítottak, dietetikai tanácsadást tartottak, és a modern konyhatechnológiával elsajátíthatták az egészséges, ízletes fűszerezés, büntetlen nassolás rejtelseit.)

- Számos olyan sporteszköz, relaxációs készülék került beszerzésre, amelyeket a klubtagokon kívül az érdeklődő lakosok is kipróbálhatnak az idősek klubjaiban (szobakerékpár, fitneszlabda, masszázssülések)

Bentlakásos intézményeinkben szintén fontos helyet kapott az egészségmegőrzés, táplálkozási tanácsadás, szűrővizsgálatok, de ezek mellett nagyon kedvelt időtöltésnek, kikapcsolási lehetőségnek bizonyultak a hagyományőrző programok, és azok a generációs együttműködést segítő kezdeményezések, melyek keretében gyermekek tölthették együtt az idejüket az időseinkkel:

- Arató ünnep, szüreti mulatság, kézműves foglalkozások
- Hangszeres terápia a zeneiskola tanulóival
- Szeretet teadélután óvodás gyermekekkel

A programok mellett olyan tárgyi eszközök kerültek beszerzésre, amelyek segítették, és segítik a programok lebonyolítását (sörsátor, kerti garnitúra), hozzájárulnak az idősek egészségének megőrzéséhez, kikapcsolódási lehetőségeket kínálnak. (masszázs ülés, tenszkészülék, társasjátékok, sporteszközök).

2021. október 19-én a fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport kezdeményezésére, együttműködve az idősek munkacsoportjával „Lakossági fórum” került megszervezésre az egyenlő esélyek jegyében. A helyi esélyegyenlőségi program koordinátoraként fórumon részt vett Dénes Tünde és Klemmné Kalcsó Lilla.

A nyilvános fórummal a célunk a diszkrimináció csökkentése, az elfogadás erősítése, a lakossági vélemények megismerése, illetve a felmerülő problémákra konstruktív megoldási lehetőségek keresése volt, illetve az akadálymentesítés megvalósításának előmozdítása.

A fórum aktív résztvevői voltak a Mozgáskorlátozottak Egyesületének tagjai, Siketek és Nagyothallók Orosházi Szervezetének tagjai, a Vakok és Gyengénlátók Békés

Megyei Egyesületének Orosházi körzeti csoportjának tagjai, és több nyugdíjas orosházi lakos.

A felszólalók között többen köszönetet mondtak Orosháza Város Önkormányzatának és a városvezetésnek a korábban felvetett problémák megoldásáért.

Az újonnan felmerülő problémák leginkább a fogyatékkal élőket érintették, ugyanakkor azok megoldása segítséget jelenthet az idősödő lakosok számára is. A hiányosságok megszüntetése érdekében a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének munkacsoportja, és a helyi esélyegyenlőségi program koordinátorai konzultációkat kezdeményeztek.

(a lakossági fórumról készült jegyzőkönyv a beszámoló részét képezi)

Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport szakmai munkájának ismertetése 2018-2020 évek vonatkozásában.

(HEP Orosháza)

A Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport bemutatása

A Munkacsoport tagjai

- Vakok és Gyengénlátók Békés megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport
- Orosházi Kórház – Kerekes Józsefné kórházi szociális munkás
- Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola
- Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete
- Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete

Fontos megjegyezni, hogy a Munkacsoport tagjai őszinte elhivatottságot éreznek azzal kapcsolatosan, hogy az általuk képviselt sorstársak élete valóban könnyebb legyen Orosháza városában. Elmondható, hogy a Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport nagy létszámú csoport, ahol a tagok aktívak és könnyen mobilizálhatóak. Amennyiben személyi változás történik a munkacsoportban, szinte azonnal találunk új és hasonlóan lelkes tagtársakat.

A Munkacsoport rendelkezik évente megújított éves munkatervvel, amely előrevetíti az aktuális évre váró feladatokat.

Általában évente két alkalommal ülésezik a Munkacsoport, melyről minden esetben jelenléti ívvel kiegészített jegyzőkönyv is készül.

Az elmúlt időszakban jelentős személyi változások történtek a csoportlétszám összetételében:

2018 évtől kezdve az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klubjának klubvezetői feladatait *Bohus- Krajó Tünde* látta el, aki szintén vállalta, hogy részt vesz a Munkacsoport munkájában. Ugyancsak 2018. évet érintően *Várnainé Imre Gizella* kórházi szociális munkás nyugdíjba vonult, helyette *Kerekes Józsefné* kórházi szociális munkás vette át a pozíciót.

A Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskolaképviselőjében *Kacsala Gyöngyi* munkaviszonyának megszűnése miatt döntött úgy, hogy nem vállalja tovább a munkacsoportban betöltött státuszát.

2020 évben *Bohus-Krajó Tünde* munkaviszonya megszűnt, ezért sajnós távozott a munkacsoportból. Gyászolt a Munkacsoport 2020 évben, hiszen egy segítőkész, kedves tagtársunktól, *Jandzsó Jánosnétól* kellett elbúcsúznunk, aki hosszú betegség miatt hunyt el. Helyette a Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesületének képviselőjében *Pásztor Ilona* vette át a „stafétabotot”. További új tagként üdvözölhettük *Csetneki Annát*, aki a Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola egyik vezetője.

Fenti információkból jól leszűrhető tehát, hogy bár időközönként a tagok személye változik, de szerencsére stabil és tettekre kész csoporttagokkal büszkélkedhet a munkacsoport.

A Munkacsoport tagjai 2020. június 30. napján:

- Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport
Fülöpné Sáros Erika
Kvakné Hábli Zsuzsanna
Podmanyczki Lászlóné
Virág Ida
- Orosházi Kórház – Kerekes Józsefné kórházi szociális munkás
- Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola
Pesics Hajnalka, Csetneki Anna
- Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub
Antaliné Elek Judit
Dr. Dimákné Demeter Krisztina
Felföldiné Nagy Teréz
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete
Kabódi Károly
Szanda Gábor
- Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete
Danicska Józsefné
Holecska Judit
Pásztor Ilona

Amikor a Munkacsoport intézkedési tervei, javaslati megszülettek a 2018-2023 közötti időszakra, mindenképpen az volt a cél, hogy elősegítsük a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét, ezáltal jobb életminőséget teremtve számukra.

Három fontos feladatkörünk van, három alappillérünk, melyre tudatosan építkezünk:

- *Infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben*
- *Fizikai akadálymentesítés megvalósítása a közintézményekben*
- *Az információhiányból eredő diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése*

Ennek megfelelően, továbbra is készek vagyunk kilépni „komfortzónánkból”, hiszen a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása érdekében – folytatva eddigi gyakorlatunkat – továbbra is a közintézmények személyes megkeresését tartjuk elsődlegesnek. Megemlíteném, hogy ezzel az újszerű ötletünkkel jelentős eredményeket értünk el. Kiemelném az orosházi 1. számú postát, ahol kitűnő együttműködéssel megvalósulhatott 2018-ban az előlépcsők sárga színű jelzőfestése és csúszásmentesítése, illetve tájékoztató táblák kihelyezése.

Új elemként vezetnénk be, hogy támogatókat, szponzorokat is keresnénk és aktivizálnánk, céljaink megvalósítása érdekében. A támogatók anyagilag és akár munkavégzéssel, önkéntes feladatvégzéssel is támogathatnák közös ügyünket.

2018. február hónapban - úgy gondolom, hogy egyedülálló kezdeményezésként-munkacsoportunk bemutatkozhatott az Orosháza Város Önkormányzat munkatársai előtt, hirdelve, hogy az egyik legfontosabb lépés, megismerni a fogyatékkal élőket, megismerni mindennapi nehézségeiket. Csak is ezt követően várhatjuk el, hogy a nem fogyatékkal élők elfogadják fogyatékkal élő embertársaikat.

Felismertük, hogy nyitnunk kell az emberek felé, mert csak is ez segítheti elő a szemléletváltást.

A következő 5 évben munkacsoportunk „Ismerj meg, fogadj el” címmel érzékenyítő programokat, fórumot és közös rendezvényt, kirándulást szervezne, más célcsoport bevonásával is.

Úgy gondoljuk, hogy ez is újszerű kezdeményezés, hiszen tudatosult bennünk, hogy a HEP munkacsoportok közös összefogással még hatékonyabban működhetnek, kiváló lehetőséget teremtve a tapasztalatcserére.

Infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben (2018-2023)

Általános cél, hogy az infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése megtörténjen az közintézményekben.

Rövidtávú cél (2019.11.30.) akadálymentesítés hiányának felmérése, stratégia készítése, támogatók felkutatása.

Eddig megtett intézkedések:

A Fogyatékkal Élők Esélyegyenlőségével Foglalkozó Munkacsoport 2019. január 04-én ülésezett, mely megbeszélésen a tagok megállapodtak abban, hogy a meghatározott célok minél hatékonyabb elérése érdekében az alábbi intézkedések szükségesek:

A munkacsoport tagjai a HEP IT által megfogalmazottak szerint továbbra is személyesen keresik fel a közintézményeket, annak érdekében, hogy Orosházán minél több intézményben valósuljon meg az infokommunikációs akadálymentesítés.

Hiányfelmérés:

Átgondolva az eddig megkeresett intézményeket és az ehhez kapcsolódó eredményeket, úgy döntött a munkacsoport, hogy új, eddig még nem látogatott intézményeket keres fel, illetve olyan közintézményekbe mennek el újra, ahol még további eredményekre lehet számítani.

Fontos megemlíteni, hogy az Orosháza 1. számú postán jelentős eredményekről lehet beszámolni a bejárás hatására. A posta vállalta, hogy az előlépcsőket és a szélfogóban található lépcsőt sárga színű jelzőfestéssel és csúszásmentesítéssel látja el, illetve a szélfogóban egy nagyméretű tájékoztató tábla kerül elhelyezésre, az alábbi felirattal: „Fogyatékkal élő ügyfeleink segítséget az 1-es és 2-es ablaknál kapnak”. Azt is sikerült megvalósítani, hogy a vakok és gyengén látók ne húzzanak sorszámot.

További lényeges eredményként említendő az orosházi szakrendelő lépcsőinek sárga színű jelölése. Ez volt talán az egyik legnehezebben „kivívott” eredmény, mivel több, sikertelen tárgyalás is zajlott ez ügyben a szakrendelő illetékeseivel.

A Munkacsoport az alábbi intézményeket jelölte ki a célok megvalósítása érdekében:

- Orosházi Járási Hivatal
- Orosházi Járásbíróság
- Orosházi Földhivatal
- Orosházi Autóbusz-állomás
- Orosháza Vasútállomás
- Orosháza Kórház
- Polgármesteri Hivatal Orosháza

- Penny üzlet - Orosháza

A Munkacsoport tagjai megegyeztek abban, hogy a fent felsorolt intézményeket felkeresik **2021. november 30-ig** az alábbiak szerint:

Orosházi Járási Hivatal

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

Orosházi Járásbíróság

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete, Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete

Orosházi Földhivatal

Kórházi szociális munkás

Orosházi Autóbusz-állomás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola, Munkacsoport vezető

Orosháza Vasútállomás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola, Munkacsoport vezető

Orosháza Kórház

Kórházi szociális munkás

Polgármesteri Hivatal Orosháza

Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport

Orosházi Kórház – Kerekes Józsefné kórházi szociális munkás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete

Penny üzlet - Orosháza

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

A Munkacsoport tagjai megállapodtak abban is, hogy tartani fogják egymással a kapcsolatot és amennyiben idejük engedi, egymást is segítve, közösen fogják felkeresni a kiválasztott intézményeket.

Továbbá egyetértés született az ügyben is, hogy az intézmények felkeresésénél egy-egy szervezet tagja saját intézményének, szervezetének több képviselőjével együtt is felkeresheti a közintézményeket, ezzel is előmozdítva a minél sikeresebb és hatékonyabb együttműködést.

Intézkedés címe:	Infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Infokommunikációs akadálymentesítés hiánya a közintézményekben
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános cél: infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben Rövidtávú cél: akadálymentesítés hiányának felmérése, stratégia készítése, támogatók felkutatása Középtávú cél: közintézmények személyes megkeresése, támogatók bevonása Hosszútávú cél: infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása a közintézményekben
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Hiányfelmérés, stratégia kidolgozás Közintézmények személyes megkeresése, folyamatos konzultáció Infokommunikációs akadálymentesítési beruházások megvalósítása
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester
Partnerek	Érintett intézmények, civil szervezetek vezetői
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtáv: 1 év (2019.11.30.) Középtáv: 3 év (2021.11.30.) Hosszútáv: 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtáv: hiányfelmérés Középtáv: közintézmények személyes megkeresése Hosszútáv: akadálymentesített közintézmények száma (3 db)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Közintézmények, lehetséges támogatók érdektelensége - személyes és ismételt meggyőzés alkalmazása, támogatók bevonása az érzékenyítő programokba
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás

Fizikai akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben

Általános cél, hogy a fizikai akadálymentesítés bevezetése megtörténjen az közintézményekben.

Rövidtávú cél (2019.11.30.) akadálymentesítés hiányának felmérése, stratégia készítése, támogatók felkutatása.

Eddig megtett intézkedések:

A Fogyatékkal Élők Esélyegyenlőségével Foglalkozó Munkacsoport 2019. január 04-én ülésezett, mely megbeszélésen a tagok megállapodtak abban, hogy a meghatározott célok minél hatékonyabb elérése érdekében az alábbi intézkedések szükségesek:

A munkacsoport tagjai a HEP IT által megfogalmazottak szerint továbbra is személyesen keresik fel a közintézményeket, annak érdekében, hogy Orosházán minél több intézményben valósuljon meg a fizikai akadálymentesítés.

Hiányfelmérés:

A Munkacsoport az alábbi intézményeket jelölte ki a célok megvalósítása érdekében:

- Orosházi Járási Hivatal
- Orosházi Járásbíróság
- Orosházi Földhivatal
- Orosházi Autóbusz-állomás
- Orosháza Vasútállomás
- Orosháza Kórház
- Polgármesteri Hivatal Orosháza
- Penny üzlet - Orosháza

A munkacsoport tagjai megegyeztek abban, hogy a fent felsorolt intézményeket felkeresik **2021. november 30-ig** az alábbiak szerint:

Orosházi Járási Hivatal

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

Orosházi Járásbíróság

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete, Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete

Orosházi Földhivatal

Kórházi szociális munkás

Orosházi Autóbusz-állomás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola, Munkacsoport vezető

Orosháza Vasútállomás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola, Munkacsoport vezető

Orosháza Kórház

Kórházi szociális munkás

Polgármesteri Hivatal Orosháza

Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport

Orosházi Kórház – Kerekes Józsefné kórházi szociális munkás

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete

Penny üzlet - Orosháza

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

A Munkacsoport tagjai megállapodtak abban is, hogy tartani fogják egymással a kapcsolatot és amennyiben idejük engedi, egymást is segítve, közösen fogják felkeresni a kiválasztott intézményeket.

Továbbá egyetértés született az ügyben is, hogy az intézmények felkeresésénél egy-egy szervezet tagja saját intézményének, szervezetének több képviselőjével együtt is felkeresheti a közintézményeket, ezzel is előmozdítva a minél sikeresebb és hatékonyabb együttműködést.

Intézkedés címe:	Fizikai akadálymentesítés szintjének javítása a közintézményekben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fizikai akadálymentesítés alacsony szintje a közintézményekben
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános cél: fizikai akadálymentesítés szintjének javítása a közintézményekben Rövidtávú cél: akadálymentesítés hiányának felmérése, stratégia készítése, támogatók felkutatása Középtávú cél: közintézmények személyes megkeresése, támogatók bevonása Hosszútávú cél: fizikai akadálymentesítés megvalósítása a közintézményekben
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Hiányfelmérés, stratégia Közintézmények személyes megkeresése, folyamatos konzultáció Fizikai akadálymentesítési beruházások megvalósítása
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata Felelős: Polgármester
Partnerek	Érintett intézmények, civil szervezetek vezetői
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtáv: 1 év (2019.11.30.) Középtáv: 3 év (2021.11.30.) Hosszútáv: 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép-	Rövidtáv: hiányfelmérés, stratégia kidolgozás Középtáv: közintézmények személyes megkeresése Hosszútáv: akadálymentesített közintézmények száma (3 db)

és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Közüntézmények, lehetséges támogatók érdektelensége - személyes és ismételt meggyőzés alkalmazása, támogatók bevonása az érzékenyítő programokba
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás

Információhiányból eredő diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése –témában

Általános cél a diszkrimináció csökkenése, a társadalmi integráció erősödése.

Rövidtávú cél (2019.11.30.) „Ismerj meg, fogadj el” címmel érzékenyítő programok megvalósítása.

Eddig megtett intézkedések:

A Fogyatékkal Élők Esélyegyenlőségével Foglalkozó Munkacsoport 2019. január 04-én ülésezett, mely megbeszélésen a tagok megállapodtak abban, hogy a meghatározott célok minél hatékonyabb elérése érdekében az alábbi intézkedések szükségesek:

A munkacsoport célja, hogy a fogyatékkal élőkkel szemben az információhiányból eredő diszkrimináció csökkenjen és erősödjön a társadalmi integráció. A csoporttagok úgy vélik, hogy a HEP IT ezen intézkedése még hatékonyabban segítheti elő az infokommunikációs és a fizikai akadálymentesítés megvalósulását.

A munkacsoport úgy állította össze intézkedési tervét, hogy azok elemei egymást erősítsék és egymás sikereit felhasználva képesek legyenek a továbbfejlődésre.

Hiányfelmérés:

A munkacsoport rövidtávú céljai között szerepel az „Ismerj meg, fogadj el” elnevezésű érzékenyítési programsorozat. A csoport úgy gondolja, hogy elsősorban az általános és középiskolás korú fiatalokra kell fókuszálni, őket kell felkeresni és megváltoztatni szemléletüket a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban.

Ez kizárólag a személyes találkozások, kontaktok során valósítható meg, hiszen a „testközeliség” ereje mindig a legmeghatározóbb élményt képes nyújtani.

Újszerű elképzelés az is, hogy a csoport tagjai lehetőleg egyszerre keresnék fel a célcsoportokat. Ezzel kapcsolatosan megkereső, tájékoztató levelek készülnek az iskolák részére.

Az alábbi általános és középiskolák megkeresését tervezi a munkacsoport:

- Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola
- Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Czina Sándor Általános Iskola
- Kossuth Lajos Szakképző Iskola

Az érzékenyítések olyan alkalmak során kerülnének megvalósításra, amelyek illeszkednek az oktatási intézmények tanítási és szokásrendjéhez.

Ezen kívül olyan tervek is megfogalmazásra kerültek, amelyekben felnőtt célcsoportokat keresnének fel a csoporttagok, elsősorban családi napok és egyéb rendezvények során.

Lényeges szempont, hogy minél több embernek tudjon bemutatkozni, illetve érzékenyíteni a csoport.

Az érzékenyítések megvalósításának határideje: **2019. november 30.**

A Munkacsoport ezzel kapcsolatosan körlevelet fogalmazott meg, melyben kérte a kiválasztott intézményeket, hogy segítsék elő, hogy a Munkacsoport az általuk megszervezésre kerülő családi napokon, nyílt napokon, sport napokon - érzékenyítéssel egybekötött programmal - bemutatkozhasson. Sajnos az orosházi általános és középiskolák elzárkóztak ettől a lehetőségtől, érzésünk szerint nem a fogyatékkal élők elutasítása miatt, csupán arra való hivatkozással, hogy nincs megfelelő lehetőség (mert már volt ilyen program, vagy még megbeszéljük az illetékesekkel stb.). Természetesen nem adtuk fel a próbálkozást, hiszen tudtuk, hogy a két programot 2019. november 30. napjáig meg kell valósítanunk.

Érzékenyítő rendezvények

1. rendezvény:

Helyszín: Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Platán Idősek Otthona, 5900 Orosháza, Teréz utca 14.

Időpont: 2019. május 23.

Rendezvény megnevezése: „Vidám Majális” kulturális találkozó

A Vidám Majális rendezvény egy olyan hagyományos, évek óta megrendezésre kerülő program, ahová több megyéből érkeznek alap-, és szakosított ellátást igénybe vevő ellátottak, illetve szociális területen dolgozó munkatársak. A rendezvénynek minden évben az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Platán Idősek Otthona ad otthont.

A Vidám Majális kulturális találkozóként definiálható, ahol idős személyek és gondozóik mutatják be, hogy miben tehetségesek. 2019. évben több mint 90 szereplővel és 20 műsorszámmal készültek a részt vevők, egy igazán vidám és hangulatos napot varázsolva.

A munkacsoport tagjainak lehetőségük volt ezen a rendezvényen a bemutatkozásra, érzékenyítések megvalósítására, különböző szemlélhető eszközök alkalmazásával. A csoporttagok szóróanyagokat adtak át, illetve tájékoztatták az érdeklődőket a HEP munkájáról és a csoport célkitűzéseiről is. Az érzékenyítő program magas érdeklődés mellett zajlott.

Érzékenyítő rendezvény

2. rendezvény:

Helyszín: Alföld Gyöngye Kalandpark, 5904 Orosháza Gyopárosfürdő, Gyopárosi u. 3.

Időpont: 2019. június 22.

Rendezvény megnevezése: „Családi Nap” az Orosházi Kórház munkatársainak és hozzátartozóiknak.

Az Orosházi Kórház Családi Nap rendezvénye egy olyan hagyományos, évek óta megrendezésre kerülő program, ahol a kórház munkatársai és családtagjaik közösen szórakozhatnak, kikapcsolódhatnak egy igazán szép környezetben. A rendezvénynek már évek óta az Alföld Gyöngye Kalandpark ad otthont.

Az Orosházi Kórház rendezvényén történő részvételi lehetőségnek azért örültünk, mert ezen a programon együtt voltak a szülők, nagyszülők és a gyermekek is, remek alkalmat teremtve a munkacsoport bemutatkozásának.

A munkacsoport tagjainak lehetőségük volt érzékenyítések megvalósítására, különböző szemlélhető eszközök alkalmazásával. A csoporttagok szóróanyagokat adtak át, illetve tájékoztatták az érdeklődőket a HEP munkájáról és a csoport célkitűzéseiről is. Az érzékenyítő program magas érdeklődés mellett zajlott. A munkacsoport mellett Információs és Koordinációs Pontok képzett fogyatékoságügyi tanácsadói is várták az érdeklődőket, akik a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, társadalmi integrációjának és komplex rehabilitációjának elősegítéséért dolgoznak, az érintettek és a velük foglalkozó szakemberek támogatása által.

Mindkét esemény a helyi média bevonásával zajlott, az Orosházi Kórház Családi napján a Munkacsoport vezetője interjút adott a médiának, a rövidtávú programelem ismertetésével, bemutatásával és a várható eredmények ismertetésével.

Intézkedés címe:	Információhiányból eredő diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Ismerethiány és diszkrimináció jelenléte a fogyatékkal élő személyeket érintően
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános cél: diszkrimináció csökkentése, társadalmi integráció erősítése Rövidtávú cél: „Ismerj meg, fogadj el” címmel érzékenyítő programok megvalósítása Középtávú cél: fórum (fogyatékkal élők és döntéshozók részvételével) és közös rendezvény szervezése az idős személyeket képviselő HEP munkacsoporttal Hosszútávú cél: találkozás más településen élő sorstársakkal – kirándulás szervezése, bemutatkozási lehetőség a helyi médiában
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közüntézmények felkeresése, érzékenyítések megszervezése Együttműködés kidolgozása Orosháza Város Önkormányzatával és a HEP időseket képviselő munkacsoportjával Más településen élő civil szervezetek felkeresése, együttműködés kidolgozása
Résztvevők és felelős	Résztvevők: Orosháza Város Önkormányzata, önkéntesek Felelős: Polgármester
Partnerek	Érintett civil szervezetek, érintett célcsoportok
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtáv: 1 év (2019.11.30.) Középtáv: 3 év (2021.11.30.) Hosszútáv: 5 év (2023.11.30.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid-, közép- és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövidtáv: érzékenyítő programok (2 alkalom) Középtáv: fórum és közös rendezvény szervezése a HEP időseket képviselő munkacsoporttal (1-1 alkalom) Hosszútáv: kirándulás szervezése más települések sorstársaihoz (1 alkalom), a célcsoport bemutatkozása, szereplése a helyi médiában (évente minimum 6 alkalom)
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Célcsoport és együttműködő partnerek érdektelensége – tájékoztatás, személyes meggyőzés
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás

A Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó Munkacsoport tehát a 2020. évet figyelembe véve maradéktalanul teljesítette a rövidtávú célokat az infokommunikációs, a fizikai akadálymentesítés és a diszkrimináció csökkentése érdekében. 2021-ben azonban további feladatok (középtávú célok) várnak majd ránk, reméljük, hogy ezt követően is sikeresen megoldjuk majd a Munkacsoportra váró feladatokat, hatékony segítséget nyújtva a város fogyatékkal élő sorstársainak. Ezzel kapcsolatosan 2020-ban már történtek megbeszélések, egyeztetések.

Orosháza, 2020. augusztus 31.

A beszámolót összeállította:

Tóthné Kis Judit
Munkacsoport vezető

Tisztelettel köszöntöm a HEP egyeztető megbeszélésén résztvevőket. Tóthné Kis Judit vagyok, a Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport csoportvezetője. A Munkacsoport vezetői feladatait 2015. év májusáig Olasz Mónika látta el, majd ezt követően személyemet érte az a megtiszteltetés, hogy Dávid Zoltán polgármester úr felkérésére beölthettem a csoportvezetői pozíciót. Ennek már több mint 6 éve.

Néhány gondolat a személyemről:

Az Egységes Szociális Központban dolgozom, mint nappali- és alapellátások egységvezető. Végzettségemet tekintve szociális munkás és szociológus végzettségekkel rendelkezem, és elmondhatom, hogy elhivatottnak érzem magam a fogyatékkal élők problémáit illetően, nemcsak szociális szakemberként, de magánemberként is foglalkoztat a fogyatékkal élők sorsa, boldogulása. Az elmúlt időszakban megtanultam, hogy a fogyatékkal élő személyek elsősorban azt szeretnék, ha teljes jogú állampolgárokként élhetnének hazájukban. És azt is megtapasztaltam, hogy milyen lényegi különbség van az empátia és a sajnálat között.

Csoportvezetői feladataimat is ebben a szemléletben próbálom végezni.

A csoport bemutatása:

A Munkacsoport tagjai

- Vakok és Gyengénlátók Békés megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport
- Orosházi Kórház – Kerekes Józsefné kórházi szociális munkás

- Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Speciális Szakiskola
- Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete
- Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete

Fontos megjegyezni, hogy a Munkacsoport tagjai őszinte elhivatottságot éreznek azzal kapcsolatosan, hogy az általuk képviselt sorstársak élete valóban könnyebb legyen Orosháza városában. Elmondható, hogy a Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport nagy létszámú csoport, ahol a tagok aktívak és könnyen mobilizálhatóak. Amennyiben személyi változás történik a munkacsoportban, szinte azonnal találunk új és hasonlóan lelkes tagtársakat.

A Munkacsoport rendelkezik évente megújított éves munkatervvel, amely előre vetíti az aktuális évre váró feladatokat.

Általában évente két alkalommal ülésezik a Munkacsoport, melyről minden esetben jelenléti ívvel kiegészített jegyzőkönyv is készül. A Munkacsoport közel 1000 főt képvisel, ők azok, akikről tudunk, mivel intézményekbe, civil szervezetekbe tömörülnek. Az ő képviselőtüket - és most a Munkacsoportban aktívan tevékenykedőkre gondolok -, 15 fő végzi. Mondhatom, hogy igazán lelkesen, munkaidőn kívül, a saját kevéske szabadidejében.

Feladatok, elért eredmények:

A Munkacsoport rövid-, közép- és hosszú távú célokat fogalmazott meg három intézkedési témakörben, 2018-2023 közötti időszakra, azzal a céllal, hogy elősegítsük a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét, ezáltal jobb életminőséget teremtve számukra.

Három fontos feladatkörünk van, három alappillérünk, melyre tudatosan építkezünk:

- *Infokommunikációs akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben*
- *Fizikai akadálymentesítés megvalósítása a közintézményekben*
- *Az információhiányból eredő diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése*

Infokommunikációs és fizikai akadálymentesítés bevezetése a közintézményekben:

Középtávú cél: közintézmények személyes megkeresése, támogatók bevonása

Középtávú tervek megvalósításának határideje. 2021. 09. 30.

A Munkacsoport az alábbi intézményeket jelölte ki a célok megvalósítása érdekében, melyeket a jelzett határidőig a csoporttagok felkerestek. Szükséges megemlíteni, hogy minden intézményben kedvesek és készségesek voltak az illetékesek.

- Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal
- Orosházi Járásbíróság
- Orosházi Földhivatal

- Orosházi Autóbusz-állomás
- Orosháza Vasútállomás
- Orosháza Kórház
- Polgármesteri Hivatal Orosháza
- Penny üzlet – Orosháza

A felkeresett intézmények helyzete infokommunikációs és fizikai akadálymentesítés terén:

Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal

Van vezetősáv a vakok és gyengén látók számára a foglalkoztatási osztályon, illetve szükséges lenne a vezetősáv korrigálása a Kormányablak fogadótermében, mivel a vezetősáv a sorstársakat az ügyintézőket elválasztó oszlopának vezeti.

Az illemhelyiségig további vezetőcsíkok felhelyezésére lenne szükség, illetve az illemhelyiségbe lépve az ajtóig is szükség lenne kialakításukra.

Az ügyfélhívó rendszeren, a soron következő sorszám hangos bemondása szintén nagy segítséget jelentene az érintetteknek.

A sorszám kiosztó készüléken a kezelógomb ellátása Braille írással.

A Kormányablak vezetői elmondták, hogy a Kormányhivatalok kialakítására központi szabályozás vonatkozik, ettől nem tudnak eltérni.

Viszont vannak már most eredmények, hiszen az előző ciklusban is felkerestük már az intézményt.

Tehát: van képzett jeltolmács munkatárs, illetve van indukciós hurok telepítve. (az indukciós hurok a zajos, visszhangos helyiségben nyújt

segítséget a hallókészüléket viselők számára, azzal, hogy kiszűri egy mágneses mezőn keresztül a zavaró hangokat.

Orosházi Járásbíróság

Vannak vezetősávok a vakok és gyengén látók részére, viszont nincs a lépcsőn felhelyezve sárga színű jelölő csík, a könnyebb tájékozódás érdekében. Van akadálymentesített bejárat az épület hátsó részében, de nincs ezzel kapcsolatos eligazító tábla.

Nincs jeltolmács alkalmazva és nincs telepítve indukciós hurok.

Orosházi Földhivatal

A Földhivatal nem akadálymentesített, kerekesszéssel közlekedő személy ott nem tudja az ügyeit intézni. Nincs indukciós hurok, felvezető csík, nincs jeltolmács, viszont van egy recepciós, aki segítséget nyújt a Földhivatalba látogatóknak.

Orosházi Autóbusz-állomás

Egyedüli hiányosságként fogalmazódott meg, hogy a buszok indulási helyén található tájékoztató táblán Braille írással is legyenek feltüntetve az információk. Állítólag régebben volt kihelyezve ilyen tábla, de a táblák elhasználódtak. Pótlásukra ígéretet tettek, amennyiben a felettes szerv is jóváhagyja.

Orosháza Vasútállomás

Az Orosházi Vasútállomás akadálymentesített, van felvezető csík, hangos bemondás, de hasznos lenne egy Braille írással ellátott tájékoztató tábla kihelyezése.

Orosháza Kórház

Hasznos lenne, ha a szakrendelőben található labornál a sorszámokat hangosan is bemondanák. Nincs a rendelőintézet földszintjén található eligazító tábla Braille írással ellátva. A rendelőintézet lépcsői sárga színnel jelölve vannak, viszont ez nem valósult meg a kórházban. Van elérhető jeltolmács, indukciós hurok nincs kiépítve.

A Kórház előtt jó lenne még kialakítani legalább 1-2 mozgáskorlátozott személyeknek fenntartott parkolót. A kórház udvarába ugyan be lehet menni olyan gépjárművel, amelyben mozgáskorlátozott személy közlekedik, de parkolni nem lehet. Ez azokban az esetekben okoz gondot, ha a mozgáskorlátozott személy egyedül érkezik.

Polgármesteri Hivatal Orosháza

A legnagyobb gond a lift hiánya, bár a hivatal munkatársai lejönnek az emeletről és készséggel segítenek, de a várakozás kissé kellemetlen az érintettek számára. További probléma még, hogy a lépcsők nem voltak jelölve sárga jelzőcsíkkal, amely probléma mára megoldott. A sárga jelölőcsík a PMK épületében található lépcsőkre is fel lesz rögzítve.

Penny üzlet

A legfőbb probléma az, hogy kerekesszékekkel közlekedő személy nem tud bejutni a bejáratnál, ahhoz a forgó részt le kellene szerelni. Továbbá felfezető sárga csíkra is szükség lenne. Azok a csoporttagok, akik a Penny üzletet látogatták meg, elmondták, hogy az ott dolgozók

részéről meg volt a segítőkészség, viszont ahhoz, hogy a jelzett problémákon tudjanak változtatni, levelet kell írunk a Penny üzletcsoport vezetőnek. A levél írása megtörtént.

Kiemelném az orosházi 1. számú postát, ahol kitűnő együttműködéssel megvalósulhatott 2018-ban az előlépcsők sárga színű jelzőfestése és csúszásmentesítése, illetve tájékoztató táblák kihelyezése. „Fogyatékkal élő ügyfeleink segítséget az 1-es és 2-es ablaknál kaphatnak”.

Az információhiányból eredő diszkrimináció csökkentése, a társadalmi integráció elősegítése

Középtávú cél: fórum és közös rendezvény megszervezése az idős személyeket képviselő HEP munkacsoporttal az esélyegyenlőség jegyében.

Középtávú tervek megvalósításának határideje. 2021. 09 .30.

A lakossági fórumot (amelyre bárki eljöhetett) 2021. október 19. napján tartottuk az Egységes Szociális Központ Platán Idősek Otthona és Idősek Klubja „B” épületében. Jelen volt Dénes Tünde, a PM Hivatal Igazgatási osztály vezetője, Klemmné Kalcsó Lilla, a PM Hivatal Igazgatási Iroda csoportvezetője, illetve a két munkacsoport vezetői és tagjai. A fórumról jegyzőkönyv készült, melynek tartalmát ismertetni fogjuk.

